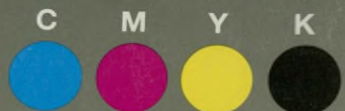

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

GŁÓWNY ZARZĄD SZKOLENIA BOJOWEGO
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

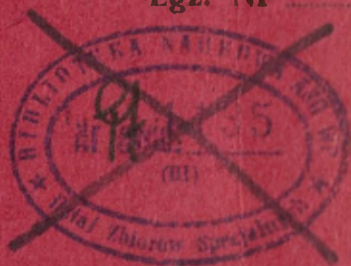
ASG WP wewn. 3624/81

JAWNE
SŁOWNIK

Egz. Nr

50

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE OPERACYJNYCH GRUP
MANEWROWYCH (OGM) FRONTU I ARMII
W OPERACJI ZACZEPNEJ

04534

47440

WARSZAWA

LIPIEC

1981

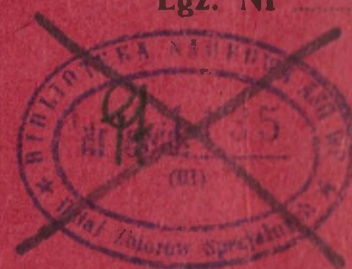
GŁÓWNY ZARZĄD SZKOLENIA BOJOWEGO
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ASG WP woun. 3624/81

~~JAWNE~~
~~SECRET~~

Egz. Nr

50

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE OPERACYJNYCH GRUP
MANEWROWYCH (OGM) FRONTU I ARMII
W OPERACJI ZACZEPNEJ

04534

47440

WARSZAWA

LIPIEC

1981

Opis załączników

- ✓ 1. Szkic na papierze nr Pf-1387/WW na 1 ark.
Działania APanc jako grupy szybkiej w latach II wojny światowej.
- ✓ 2. Szkic na papierze nr Pf-1388/WW na 1 ark.
Ideowy schemat wykorzystania OGM frontu w operacji zaczepnej.
- ✓ 3. Szkic na papierze nr Pf-1389/WW na 1 ark.
Prowadzenie działań przez OGM i OW.
- ✓ 4. Szkic na papierze nr Pf-1390/WW na 1 ark.
Ugrupowanie OGM "Czworobok".
- ✓ 5. Szkic na papierze nr Pf-1391/WW na 1 ark.
Schemat ugrupowania npla i zgrupowania artylerii w czasie wprowadzania OGM armii.
- ✓ 6. Szkic na papierze nr Pf-1392/WW na 1 ark.
Graficzny układ ogniowej osłony podejścia i ogniowego przygotowania ataku.
- ✓ 7. Szkic na papierze nr Pf-1393/WW na 1 ark.
Podstawowe zadania lotnictwa w działaniach OGM frontu.
- ✓ 8. Szkic na papierze nr Pf-1350/WW sklejony z 3 ark. Koncepcja organizacji zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego OGM.

~~PRZEKLASYFIKOWANO~~

~~Protokół Nr 54305~~

ASG WP wewn. 3624/81

~~TOP SECRET~~
~~SECRET~~

JAWNE

50

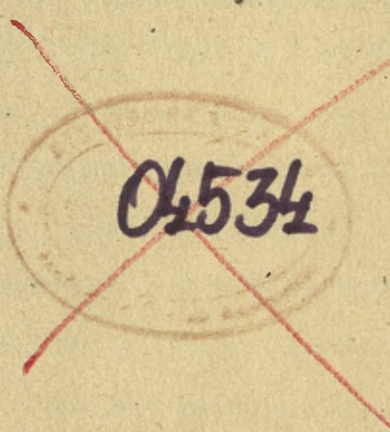
Egz.nr

~~PRZEKLASYFIKOWANO~~

~~Protokół Nr 12657~~

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE OPERACYJNYCH GRUP MANEWROWYCH
/OGM/ FRONTU I ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

~~zespół~~ autorek pod kierownictwem gen. dyw. Wojciecha
BARAŃSKIEGO w składzie:

1. płk prof. dr Kazimierz NOŻKO
2. płk doc. dr Zygmunt GRZĘDA ✓
3. płk dr Stanisław OBŁUSKI ✓
4. płk dr Czesław LEWANDOWSKI ✓
5. płk dr Zdzisław ŚWITAŁA
6. płk dr Adam ROSTOWSKI ✓
7. płk dypl. Stanisław LEWANDOWSKI ✓
8. płk inż. Józef SZEWCZYK ✓
9. płk dypl. Mieczysław DĘBSKI
10. ppłk dr Henryk HERMAN ✓
11. ppłk dypl. Andrzej KUKOWSKI ✓
12. mjr dypl. Paweł SZUSZCZYŃSKI ✓

WSTĘP	8
1. Geneza grup szybkich i zasady prowadzenia przez nie działań w czasie II wojny światowej	10
2. Charakter współczesnych operacji stwarzających warunki i wymagających rozwijania działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela	22
3. Charakterystyka obiektów, które mogą być przedmiotem działania OGM	28
4. Organizacja OGM frontu i armii, cel i zadania, które mogą realizować w toku operacji zaczepnej. Wskaźniki rozmachu działania OGM	43
5. Ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM oraz ich miejsce w ugrupowaniu operacyjnym frontu i armii	52
6. Wypracowanie decyzji przez dowódcę frontu i armii oraz przez dowódcę OGM o organizacji i działaniu operacyjnych grup manewrowych	57
7. Planowanie użycia OGM we froncie i armii oraz w sztabie OGM	62
8. Organizacja współdziałania na szczeblu frontu i armii oraz wewnątrz OGM	64
9. Organizacja zabezpieczenia operacyjnego i bojowego działań wojsk na szczeblu frontu /armii/ oraz w OGM	68
10. Organizacja wejścia OGM do bitwy	71
11. Prowadzenie operacji i działań bojowych przez OGM: a. Wejście OGM do bitwy i zasady wykonywania poszczególnych zadań /pokonywania rubieży obronnych w głębi operacyjnej, boje i bitwy spotkaniowe, forsowanie /pokonywanie/ przeszkód wodnych, działanie w rejonach zurbanizowanych, niszczenie środków napadu	

jądrowego, składów i magazynów broni jądrowej; opanowywanie lotnisk; niszczenie środków i systemów obrony przeciwlotniczej. niszczenie SD i sił i środków "wojny elektronicznej"; paraliżowanie manewru odwodów nieprzyjaciela; niszczenie urządzeń lotgistrzycznych; opanowywanie ważnych z punktu widzenia taktyczno-operacyjnego rubieży i rejonów w głębi operacyjnej nieprzyjaciela; opanowywanie w stanie niezniszczonym obiektów i urządzeń nieprzyjaciela; współdziałanie OGM armii i frontu między sobą i z siłami głównymi własnych związków operacyjnych/ 75

b. Dowodzenie OGM w czasie prowadzenia działań bojowych 96

12. Cel i zadania rozpoznania w okresie przygotowania i prowadzenia działań przez OGM 102

12.1. Cel i zadania rozpoznania 102

12.2. Siły i środki rozpoznania działające na korzyść OGM 105

12.3. Organizacja rozpoznania w czasie prowadzenia działań przez OGM 108

13. Wojska raketowe i artyleria 110

13.1. Zadania artylerii w działaniach prowadzonych przez OGM 110

13.2. Skład bojowy, wzmocnienie i podział artylerii w działaniach OGM 114

13.3. Kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela w okresie wejścia OGM do bitwy 117

13.4. Użycie artylerii w czasie prowadzenia działań przez OGM 122

13.5. Właściwości użycia wojsk raketowych w działaniach OGM 124

	Strona
13.6. Współdziałanie WR1A z lotnictwem i śmigłowcami bojowymi	127
14. Lotnictwo /w tym śmigłowce/	129
14.1. Zadanie, warunki i możliwości działań lotnictwa na korzyść OGM	129
14.2. Właściwości planowania i organizacji działań lotnictwa na korzyść OGM	149
14.3. Właściwości prowadzenia działań przez lotnictwo na korzyść OGM	158
15. Siły i środki WRE	170
15.1. Zadania sił i środków WRE wykonywane na korzyść OGM	170
15.2. Możliwości włączenia sił i środków WRE w skład OGM	176
15.3. Wykorzystanie i sposoby działania sił i środków WRE	182
15.4. Miejsce sił i środków WRE w ugrupowaniu bojowym OGM	185
16. Taktyczny /operacyjny/ desant powietrzny	187
17. Wojska inżynieryjne	191
17.1. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM w okresie przygotowawczym i w czasie wejścia OGM do bitwy	191
17.2. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego OGM w czasie prowadzenia działań	198
17.3. Siły i środki wojsk inżynieryjnych, które powinny wejść w skład OGM	209
18. Wojska OPL	212
18.1. Zagrożenie wojsk OGM z powietrza	212
18.2. Warunki i możliwości organizacji OPL OGM	214
18.3. Dowodzenie i współdziałanie wojsk OPL z OGM	219
18.4. Zaopatrywanie wojsk OPL OGM w rakiety i amunicję ..	221

	Strona
19. Wojska chemiczne	223
19.1. Zadania wojsk chemicznych wykonywane na korzyść OGM	223
19.2. Sposoby i możliwości zabezpieczenia chemicznego w toku działań bojowych prowadzonych przez OGM	226
19.3. Udział wojsk chemicznych w likwidacji skutków użycia BMR na OGM	233
20. Wojska łączności	235
20.1. Zadania łączności w działaniach OGM	235
20.2. Siły i środki łączności OGM	237
20.3. Organizacja łączności dowodzenia i współdziałania w czasie prowadzenia działań bojowych przez OGM	239
21. Zabezpieczenie tyłowe OGM w operacji zaczepnej	247
21.1. Zadania tyłowego zabezpieczenia OGM	247
21.2. Siły i środki tyłowego zabezpieczenia OGM potrzebne w celu zapewnienia autonomiczności jej działania ..	253
21.3. Urzutowanie sił i środków zabezpieczenia tyłowego..	256
21.4. Ugrupowanie pododdziałów tyłowych	258
21.5. Organizacja i zachowanie ciągłości zabezpieczenia tyłowego w czasie prowadzenia działań przez OGM ...	259
21.6. System dowodzenia tyłami OGM	260
22. Praca partyjno-polityczna w okresie przygotowania i prowadzenia działań przez OGM	262
22.1. Cel pracy partyjno-politycznej i zadania aparatu politycznego w działaniach OGM	262
22.2. Kierunki, metody i formy działania politycznego ...	272
22.3. Kierowanie pracą partyjno-polityczną w czasie prowadzenia działań przez OGM	293

22.4. Zasady, metody i formy oddziaływania polityczno- psychologicznego na nieprzyjaciela w działaniach OGM	295
ZAKOŃCZENIE	297
BIBLIOGRAFIA	301
WYKAZ SCHEMATÓW I ZAŁĄCZNIKÓW	304

Wstęp

Teoretyczne założenia oraz zasady organizacji i działania operacyjnych grup manewrowych /OGM/ frontu i armii w operacji zaczepnej nie zostały dotychczas opracowane; brak jest również na ten temat jakiegokolwiek literatury. Niniejsza praca stanowi próbę kompleksowego zarysowania tego ogromnie ważnego, a równocześnie nowego problemu. Podstawę do badań i uogólnionego teoretycznego opracowania założeń i zasad organizacyjnych oraz przygotowania i prowadzenia działań przez OGM stanowiły wnioski i doświadczenia uzyskane w czasie ćwiczeń "Wiosna-80", "Czerwiec-80" i "Czerwiec-81", "Sojuz-81", a także ćwiczeń prowadzonych z III kursami i PSOS w ASG WP^{x/}. W toku tych ćwiczeń specjalnie powołane zespoły badawcze prowadziły badania nad organizowaniem i działaniem OGM. Rezultaty badań zostały odpowiednio opracowane pod względem teoretycznym. Posłużyły one także do przeprowadzenia informacji ze słuchaczami i oficerami kadry ASG WP.

W czasie ćwiczenia "Wiosna-80" zorganizowano OGM frontu w składzie 42 APanc Armii Radzieckiej i OGM 7 A /SOW/ w składzie DPanc, w toku zaś ćwiczenia "Czerwiec-80" utworzono OGM frontu w składzie KPanc, a podczas ćwiczenia "Sojuz-81" - w składzie 12 A; ponadto były tworzone OGM we wszystkich trzech armiach pierwszego rzutu frontu, każda w składzie DPanc.

Tak więc wnioski i doświadczenia z wielu ćwiczeń stanowiły podstawowe tworzywo badawcze służące do opracowania uogólnień teoretycznych dotyczących organizowania i prowadzenia działań przez OGM. W tym wypadku bardzo wyraźnie wystąpiła współzależność między teorią a praktyką współczesnej sztuki operacyjnej

i taktyki, przy czym uwidoczniła się wiodąca rola praktyki /do-

x/ Po raz pierwszy w ASG WP wprowadzono OGM do praktyki ćwiczebnej w czasie ćwiczenia III kursów i PSOS z wykorzystaniem pociągu i po raz drugi w ćwiczeniu szkieletowym również III kursów i PSOS w 1980 r.

świadczeń/ ćwiczebnych, której wymagania i potrzeby stanowiły o właściwym i użytkowym charakterze podjętego opracowania teoretycznego.

Ponadto wstępnie opracowane założenia teoretyczne poddano pewnej weryfikacji w czasie szkolenia zapasowej grupy sztabu armii w ASG WP oraz podczas szkolenia kadry Wydziału Wojsk Lądowych. Zapoznano również z uzyskanymi wynikami badań słuchaczy III kursów, PSOS, KPO i PST, a w czasie zajęć seminaryjnych ze słuchaczami tych kursów przedyskutowano wybrane zagadnienia dotyczące organizacji i działania OGM. W celu pogłębienia rozpatrywanej problematyki wykorzystano materiały otrzymane ze sztabu 42 APanc Armii Radzieckiej, która działała jako OGM frontu w czasie ćwiczenia "Wiosna-80", oraz informacje uzyskane od oficerów, którzy ukończyli w 1980r. WAK w ASG sił zbrojnych Związku Radzieckiego im. K. Woroszyłowa. Cennym twórczym badawczym były też doświadczenia i wnioski dotyczące organizacji i działania grup szybkich frontów i armii Armii Radzieckiej w okresie drugiej wojny światowej.

Rozwinięte tezy niniejszej pracy zostały również omówione w Głównym Zarządzie Szkolenia Bojowego i na posiedzeniu Rady Naukowej ASG WP. Podsumowanie zaś komendanta ASG WP, gen. broni dr Józefa Kamińskiego stanowiło wytyczną i konkretne wskazania do pracy zespołu autorskiego.

Osobiste zaangażowanie się do opracowania niniejszego materiału Szefa Głównego Zarządu Szkolenia Bojowego gen. dyw. Wojciecha Barańskiego oraz jego ustalenia merytoryczne stanowiły o nadaniu ostatecznego kształtu pracy. Ponadto uzyskano wiele cennych informacji w czasie konsultacji przeprowadzonej w Akademii Wojsk Pancernych im. R. Malinowskiego w pierwszej po-

żowie maja 1981 r., w czasie której skonfrontowano treść niniejszego opracowania z treścią pracy na ten sam temat opracowanej w Akademii Wojsk Pancernych. Podkreślić należy, że akademia ta dysponuje bogatym dorobkiem naukowym na temat: "Organizacji i prowadzenia działań przez OGM frontu i armii w operacji zaczepnej". Z dorobkiem tym zespół autorski został zapoznany.

Był to I etap opracowania teoretycznych założeń i zasad organizacji i prowadzenia działań przez OGM frontu i armii w operacji zaczepnej. Kolejnym etapem pracy będzie przeprowadzenie konferencji naukowej, i uogólnienie jej, należy żywić nadzieję, bogatego dorobku oraz jego upowszechnienie w siłach zbrojnych.

1. Geneza grup szybkich i zasady prowadzenia przez nie działań w czasie II wojny światowej

Genezę grup szybkich, jako elementu ugrupowania operacyjnego frontu /armii/, przeznaczonego do rozwinięcia powodzenia w operacji zaczepnej należy dostrzegać w toku wojny domowej w ZSRR /1918-1920/. Grupy szybkie tworzyły wówczas związki kawalerii.

W okresie międzywojennym radzieccy teoretycy i praktycy wojskowi opracowując założenia teorii głębokiej operacji przewidywali tworzenie w ugrupowaniu operacyjnym wojsk frontu i armii grup szybkich przeznaczonych do rozwinięcia powodzenia taktycznego w sukces operacyjny. Grupy szybkie miały być tworzone na bazie korpusów zmechanizowanych, dla których przewidywano zadania związane z energicznym ich przeniknięciem w głąb obrony przeciwnika i wspólnie z lotnictwem i desantem rozbiciu jego odwodów operacyjnych.

Jednak najbardziej pełne rozwinięcie teoretyczne i praktyczne problemów wykorzystania grup szybkich armii i frontów obserwujemy w latach Wielkiej Wojny Narodowej ZSRR /1941-1945/. Korpusy pancerne /zmechanizowane/ i armie pancerne były w dyspozycji Naczelnego Dowództwa Armii Radzieckiej, które przydzielano armiom i frontom, prowadzącym działania na kierunkach głównych uderzeń.

Armiom w charakterze grup szybkich przydzielano korpus pancerny /zmechanizowany/, natomiast frontom - 1-2 armie pancerne. Grupy szybkie stanowiły element ugrupowania operacyjnego armii lub frontu przeznaczony do przeobrażenia powodzenia taktycznego /przełamania/ w sukces operacyjny.

W celu uzyskania wysokiego stopnia zmasowania sił i środków armijne i frontowe grupy szybkie wprowadzano do bitwy na tych samych kierunkach. W związku z tym, iż GSz armii były wykorzystywane do dołamywania taktycznej strefy obrony wroga, wprowadzano je do bitwy zazwyczaj w 1-2 dniu operacji. Natomiast GSz frontu - wchodząc do bitwy w 2-3 dniu operacji na tym samym kierunku - mogły zdecydowanie rozwijać powodzenie. Ponieważ ogólne zasady prowadzenia działań przez armijne i frontowe grupy szybkie mają dużo cech wspólnych, w dalszej części zostaną szerzej przedstawione problemy wykorzystania GSz frontu.

Cele i zadania GSz w operacjach określali dowódcy frontów, a często nawet ND Armii Radzieckiej. Jednym z najczęściej formułowanych celów operacji zaczepnej GSz było zdecydowane rozwinięcie powodzenia wojsk pierwszego rzutu operacyjnego frontu, które pozwalało osiągnąć cel postawiony przed operacją frontową.

GSz osiągały planowane cele wykonując kolejne zadania. Stąd operację armii pancernej dzielono na zadanie bliższe i dalsze.

Zadanie bliższe FGSz pokrywało się z zadaniem bliższym frontu,

a jego treścią było rozbitcie określonego zgrupowania wroga i opanowanie rubieży /obiektów/ na głębokość 100-150 km. Planowano je szczególnie na poszczególne dni walki. Zadania dalsze GSz planowano tylko w ogólnych zarysach na głębokość 200-250 km. Niekiedy wskazywano tylko kierunek dalszych działań. Treść zadania dalszego najczęściej pokrywała się z osiągnięciem celu operacji zaczepnej frontu. Na przykład w operacji wiślańsko-odrzańskiej głębokość operacji zaczepnej 1 i 2 APanc wynosiła około 350 km i pokrywała się z głębokością operacji zaczepnej 1 Frontu Białoruskiego. Natomiast ich zadanie bliższe pokrywało się z zadaniem bliższym frontu; osiągając głębokość 150-160 km. Armie ogólnowojskowe miały wyjść na tę rubież w 11-12 dniu operacji, natomiast 1 i 2 APanc w 3 i 4 dniu działań, tj. w 4 i 5 dniu operacji frontowej. W zadaniu dalszym 1 i 2 APanc wskazano tylko kierunek dalszych działań.

Rozpoczęcie operacji frontowej grupy szybkiej następowało od momentu wprowadzenia jej do bitwy. Było to jednym z najbardziej złożonych zagadnień radzieckiej sztuki operacyjnej w minionej wojnie. Dotyczyło ono określenia najbardziej racjonalnych sposobów i czasu wprowadzenia GSz do bitwy oraz oddalenia rubieży wejścia od przedniego skraju obrony wroga.

Należy zaznaczyć, że armie pancerne /korpusy pancerne/ najczęściej były wprowadzane do bitwy po przegrupowaniu się na znaczne odległości, sięgające 200 kilometrów i więcej, w trudnych warunkach terenowych i atmosferycznych /np. 5 APanc w operacji wschodnio-pruskiej w 1945 r./. Było to dlatego tak ważne, gdyż sprawne i dokonane we właściwym czasie przegrupowanie armii pancernych z rejonów ześrodkowania na rubież wprowadzenia do bitwy rzutowało na możliwości rozwinięcia przez nie powodzenia

w głębi operacyjnej^{x/}.

Głębokość i czas wprowadzenia armii pancernych do bitwy zawsze były uwarunkowane konkretną sytuacją taktyczno-operacyjną, a przede wszystkim uzyskanymi rezultatami w zakresie przełamania taktycznej strefy obrony przeciwnika przez armie ogólnowojskowe pierwszego rzutu operacyjnego frontu. W latach 1942-1943 armia pancerna przed wyjściem w przestrzeń operacyjną powinna była najczęściej przełamać taktyczną strefę obrony przeciwnika. Ponadto armia pancerna zmierzała do uprzedzenia podchodzących w rejon przełamania odwodów wroga i wzbraniała im zajęcia dogodnych rubieży obronnych. Tylko po spełnieniu tych warunków operacje zaczepne armii pancernych i frontu jako całości nabierały charakteru wysoce dynamicznego i zdecydowanego.

W latach 1944-1945 armie pancerne wykorzystywano przede wszystkim do rozwijania powodzenia w ramach frontowych operacji zaczepnych. Najbardziej celowo zatem było wprowadzać je do bitwy wtedy, gdy armie ogólnowojskowe wsparte czołgami, BWP i lotnictwem przełamały już całą taktyczną strefę obrony przeciwnika i zapewniały im bezkolizyjne wyjście w przestrzeń operacyjną. W takich sytuacjach armie pancerne w pełni zachowywały swoją siłę uderzeniową do działań w głębi operacyjnej /schemat nr 1/.

W toku Wielkiej Wojny Narodowej ZSRR grupy szybkie frontów - armie pancerne - /w większości całość sił lub tylko ich pierwsze rzuty/, brały udział w przełamaniu lub tylko dołamaniu taktycznej strefy obrony przeciwnika. Doświadczenia uzyskane podczas działań bojowych wykazały, że najkorzystniejsze warunki do wprowadzenia armii pancernych istniały wtedy, gdy system ognia przeciwnika został w miarę skutecznie naruszony, a armie

x/ Problematyka przegrupowania i wprowadzenia armii pancernych do bitwy została omówiona szerzej w Myśli Wojskowej nr 6/1978, s. 109-122.

ogólnowojskowe pierwszego rzutu frontu uchwyciły rubież przebiegającą w odległości 6-8 km od przedniego skraju. Jednak do samego końca wojny nie zawsze udawało się to osiągnąć.

W celu zwiększenia tempa przełamania taktycznej strefy obrony armie pancerne zazwyczaj wprowadzano do bitwy w połowie pierwszego dnia lub z rana drugiego dnia operacji z rubieży przebiegającej 4-6 km od przedniego skraju. I chociaż armie pancerne w tych warunkach ponosiły straty w ludziach i sprzęcie, to jednak wygrywano na czasie, uprzedzono manewr przeciwnika i w znacznym stopniu oszczędzono siły armii ogólnowojskowych^{x/}. Wprowadzenie do bitwy armii pancernych dla dołamania taktycznej strefy obrony zapewniało wzrost tempa przełamania, co niejednokrotnie odgrywało decydującą rolę w osiągnięciu celów frontowych operacji zaczepnych.

Aby uchronić armie pancerne od nadmiernych strat i dzięki temu zachować ich zdolność bojową do rozwijania powodzenia, ustalono, że dołamanie taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela, a tym samym przedłużenie wysiłków związków piechoty, powinny zapewnić armijne grupy szybkie, tj. korpusy pancerne i zmechanizowane. Dopiero w takiej sytuacji powstawały najbardziej sprzyjające warunki wprowadzenia do bitwy armii pancernych, zdolnych do pełnego wykorzystania zarysowującego się powodzenia.

Szerokość rubieży wprowadzenia armii pancernej do bitwy zależała w głównej mierze od możliwości armii ogólnowojskowych w zakresie przełamania obrony przeciwnika na określonym odcinku, a także od możliwości i zadań armii pancernej, charakteru działań przeciwnika; warunków trenowych, a przede wszystkim od ilości istniejących dróg.

x/ A. Radziejewskij, W wod tankowych armij w proryw. Wojenno-Istoriczeskij Żurnał nr 2/1976, s. 19-26.

Jeżeli armia pancerna wchodziła do bitwy w pasie działania jednej armii ogólnowojskowej, to szerokość jej rubieży wejścia nie przekraczała zasadniczo 8 km. Gdy armia pancerna wchodziła do bitwy w pasach działania dwóch armii ogólnowojskowych, wtedy szerokość jej rubieży wprowadzenia do bitwy osiągała 10-12 km, a niekiedy i więcej. Doświadczenia uzyskane podczas wielu operacji wykazały, że szerokość tej rubieży wahała się średnio w przedziałach 8-12 km. Marsz na rubież wprowadzenia do bitwy odbywał się po 4-6 drogach z takim wyliczeniem, aby na korpus przypadały najmniej dwie drogi.

W zależności od siły i charakteru nieprzyjacielskiego zgrupowania, przeznaczenia, roli i miejsca armii pancernych w ugrupowaniu frontu można umownie przyjąć dwa sposoby wprowadzenia ich do bitwy i wykonania stojącego przed nimi zadania, tj. rozbicia nieprzyjaciela działającego na kierunku wejścia do bitwy i wyjścia w przestrzeń operacyjną.

P i e r w s z y s p o s ó b polegał na tym, że armia pancerna wchodziła do bitwy z położenia obronnego, będąc w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Chcąc wyjść w przestrzeń operacyjną, musiała ona najpierw dokonać wyłomu w obronie wroga, aby móc rozwijać powodzenie. W tym celu otrzymywała pas działania szerokości 20-50 km, obronę wroga przełamwała zaś na odcinku do 10 km. W takich przypadkach armie pancerne wzmocniano związkami piechoty. Ponadto ściśle współdziałały one z sąsiednimi związkami ogólnowojskowymi.

Atak przedniego skraju obrony nieprzyjaciela był poprzedzony przygotowaniem artyleryjsko-lotniczym, w którym brała udział artyleria związków piechoty i pancernych. W taki sposób były wprowadzane do bitwy: 5 APanc 2 Frontu Ukraińskiego w operacji krzyworońskiej w 1943 r.; 3 APanc 1 Frontu Ukraińskiego w operacji żytomiersko-berdyczowskiej w 1943 r. itp.

D r u g i s p o s ó b polegał na wprowadzeniu armii pancernej do bitwy po przegrupowaniu jej z rejonu wyjściowego. Należy podkreślić, że był to najczęściej stosowany sposób. Armie pancerne były wprowadzane w płytszy lub głębszy wyłom dokonany przez związki piechoty w obronie wroga. W zależności od tego, jak głęboko była położona rubież wprowadzenia do bitwy armii pancernej w stosunku do obrony wroga, można w tym sposobie wyróżnić następujące warianty:

a/ dołamanie z marszu głównego pasa taktycznej strefy obrony przeciwnika;

b/ przełamanie z marszu drugiego pasa taktycznej strefy /rubieży odwodów korpusów/;

c/ wprowadzenie armii pancernej w tzw. "czysty wyłom", tj. wówczas, gdy związki piechoty przełamały całą taktyczną strefę obrony wroga.

Oceniając sposoby wprowadzenia armii pancernych do bitwy należy stwierdzić, że najkorzystniejsze warunki do rozwijania wysocce manewrowych działań w głębi operacyjnej miały one wówczas, gdy wprowadzono je do bitwy po przełamaniu całej taktycznej strefy obrony wroga. Takie rozwiązanie zalecał też projekt regulaminu walki piechoty z 1943 r., w którym m.in. stwierdzano:

"Wprowadzenie do bitwy grupy szybkiej następuje zazwyczaj po przełamaniu przez związki ogólnowojskowe głównego pasa obrony i wyjściu atakującej piechoty w rejon pozycji artylerii nieprzyjaciela lub po opanowaniu przez związki piechoty drugiego pasa jego obrony, gdy była ona zawczasu rozbudowana i nasycona dużą ilością środków ogniowych"x/.

Mimo czynionych wysiłków, były to jednak sporadyczne przypadki. Z analizy 41 frontowych operacji zaczepnych wynika, że

x/ Polewoj Ustaw Krasnoj Armii. Projekt. Moskwa 1943, s. 257.

w 18 operacjach armie pancerne przełamywały /lub tylko dołamywały/ główny pas obrony przeciwnika. W 17 operacjach wykorzystywano je do przełamania drugiego pasa taktycznej strefy, a tylko w 6 operacjach były wprowadzone do bitwy po przełamaniu całej taktycznej strefy obrony przeciwnika^{x/}.

Najbardziej złożonym problemem wprowadzenia armii pancernych do bitwy było ich zabezpieczenie artyleryjskie i lotnicze^{xx/}. Ze względu na to, że armie pancerne nie miały etatowej artylerii haubicznej i armat, na okres operacji wzmacniano je zazwyczaj brygadami /pułkami/ artylerii przeciwpancernej, przeciwlotniczej, haubicznej, armatami oraz artylerią raketową. Ponadto na okres wprowadzenia armii pancernych do bitwy wykorzystywano artylerię armii ogólnowojskowych, w której pasie działania grupa szybka wchodziła do bitwy. Podczas wchodzenia armii pancernych w wyłom zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie jej skrzydeł.

Lotnicze zabezpieczenie wprowadzenia armii pancernych do bitwy realizowała armia lotnicza frontu. W latach 1942-1943 przydzielano grupom szybkim 2-3 dywizje, a w latach 1944-45 - nawet 1-2 mieszane korpusy lotnicze. Dla zapewnienia łączności z lotniskami i kierowania samolotami nad polem walki na stanowisko dowodzenia armii pancernych wysyłano grupy operacyjne ze sztabu korpusu lotniczego /dywizji/. Z chwilą wprowadzenia armii pancernych do bitwy część lotnictwa zostawała podporządkowana pierwszorzutowym korpusom. Taki system współdziałania lotnictwa

x/ W. Marazin. Opyt bojowego primienienija tankowych armij w nastupatielnych opieracijach frontow w Wielikoj Otieczestwiennoj Wojnie. Wojennaja Myśl nr 1/1970, s. 75.

xx/ Por. P. Kiudma, Artilleryjskoje obiespieczenije w woda w proryw 1 i 2 gw. tankowych armij. Wojenno-Istoriczeskij Żurnał nr 9/1974, s. 43-48.

z armiami pancernymi umożliwiały szybkie reagowanie na zmiany sytuacji na polu walki oraz sprawne kierowanie lotnictwem wykonującym najbardziej ważne i odpowiedzialne zadania^{x/}.

W ścisłej łączności z procesem stawiania zadań bojowych przebiegała praca dowódców i sztabów w zakresie organizowania współdziałania. Istota planowania i organizowania współdziałania armii pancerniej polegała na uzgodnieniu działań jej elementów ugrupowania operacyjnego i różnych rodzajów wojsk według zadań, kierunków, rubieży /rejonów, obiektów, celów/ i czasu, ze szczególnym uwzględnieniem ognia artylerii i uderzeń lotnictwa oraz działań sąsiadów. Podstawą do organizowania współdziałania była decyzja dowódcy armii pancerniej oraz wytyczne przełożonego.

Dowódca armii pancerniej organizował współdziałanie bezpośrednio po postawieniu zadań bojowych. W wypadku skrajnie ograniczonego czasu łączył je ze stawianiem zadań bojowych podając w rozszerzonej formie sposób ich wykonania w powiązaniu z działaniami sąsiadów lub innych elementów ugrupowania armii pancerniej. W sytuacji, gdy poprzednia decyzja uległa zmianie, dowódca armii pancerniej, najczęściej w terenie, przekazywał podwładnym nową decyzję, a przekonawszy się, że podwładni dobrze rozumieją swoje zadania, na miejscu uzgadniał współdziałanie.

Do zadań sztabu należało: przygotowywanie dowódcy propozycji dotyczących zgrania działań wojsk co do celu, czasu, miejsca i sposobów wykonania postawionego zadania; uzgodnienie współdziałania z szefami /dowódcami/ rodzajów wojsk / służb/ i sąsiadami; zabezpieczenie pracy dowódcy w terenie, na stołach plasty-

x/ I. Timochowicz: Awiacyjnaja poddierżka i prikritie tankowych armij po opytu nastupatielnych operacji. Wojenno-Istoriczeskij Żurnał nr 5/1974, s. 21-27.

cznych lub mapach; przesłanie rozkazów i zarządzeń dowódcy do wojsk. Ponadto do obowiązków sztabu należało utrzymywanie ciągłej łączności między współdziałającymi wojskami, ustalenie jednolitych sygnałów powiadamiania i wskazywania celów, wykonanie koniecznej dokumentacji bojowej, kontrola organizacji współdziałania wewnątrz związków pancernych i ich przygotowanie do realizacji współdziałania w trakcie walki.

Rezultaty pracy dowódcy i sztabu w zakresie organizacji współdziałania były ujmowane w formie "tabeli współdziałania", którą opracowywał sztab wspólnie z szefami /dowódcami/ rodzajów wojsk /służb/. Zawierała ona: węzłowe problemy współdziałania rodzajów wojsk i elementów ugrupowania bojowego według etapów operacji, zmianę podporządkowania i przemieszczenia artylerii i innych rodzajów wojsk w toku walki, sygnały współdziałania, odpowiedzialnych za poszczególne zamierzenia itp.

Na okres prowadzenia działań w głębi obrony nieprzyjaciela szczegółowemu uzgodnieniu podlegały takie zagadnienia, jak: wprowadzenie drugiego rzutu, odparcie przewidywanych przeciwwuderzeń, problemy zabezpieczenia bojowego i materiałowo-technicznego itp.

Planując wprowadzenie drugiego rzutu armii pancernej ustalono: drogi, które mają być zwolnione i przez kogo; sposób zabezpieczenia skrzydeł związków pierwszego rzutu; kierunki na które ma być wprowadzony drugi rzut; kolejność i czas przegrupowania sił i środków wzmocnienia /wsparcia/ itp.

Przewidując odparcie przeciwwuderzenia określano sposoby działania związków pancernych /zmechanizowanych/, lotnictwa, artylerii, a także precyzowano rubieże i czas wyjścia na nie odwodów przeciwpancernych, oddziałów zaporowych itp.

Szczególną uwagę w dynamice walki zwracano na utrzymanie ciągłego współdziałania związków pancernych i zmechanizowanych z lotnictwem będącym najbardziej efektywnym środkiem oddziaływania na przeciwnika podczas radykalnych zmian sytuacji i w związku ze znacznym oderwaniem się od sił głównych frontu.

Współdziałanie lotnictwa z wojskami pancernymi polegało na udziale lotnictwa w działaniach naziemnych, wyrażającym się w bezpośredniej ingerencji ogniowej na polu walki, bądź też w działaniach bojowych na bliższych lub dalszych rubieżach obszaru operacyjnego nieprzyjaciela, jednak zgodnie z myślą przewodnią operacji. Najdokładniej organizowano współdziałanie taktyczne wyrażające się w prowadzeniu przez wojska pancerne i lotnictwo wspólnych działań w celu wykonania postawionego zadania. Wykonywane w tych warunkach zadania z zasady wpływały natychmiast i bezpośrednio na przebieg walki. Były to więc działania jednostek lotniczych i pancernych realizowane w tym samym czasie skierowane przeciwko tym samym obiektom. Współdziałające ze sobą sztaby związków pancernych i lotniczych prowadziły systematyczną wymianę informacji o przebiegu działań i położeniu własnych wojsk, uściślały określone przedsięwzięcia oraz konkretyzowały nowe zadania w przypadku zmiany sytuacji. Przemieszczano również stanowiska dowodzenia przybliżając je do wojsk, wzywano i naprowadzano lotnictwo wykonujące uderzenia na zgrupowania nieprzyjaciela przez oficerów przedstawicieli lotnictwa wysyłanych w składzie oddziałów wydzielonych itp. Te ścisłe więzi pozwalały szybko zgrywać wysiłki związków pancernych z działaniami lotnictwa szturmowego i myśliwskiego.

Wiele pouczających przykładów w tym zakresie dostarczają operacje z lat 1944-1945 /np. operacja białoruska w 1944 r.,

lwowsko-sandomierska w 1944 r., wiślańsko-odrzańska w 1945 r./.

Tak na przykład w operacji wiślańsko-odrzańskiej oficerowie na-
prowadzania lotnictwa przebywali w składzie oddziałów wydzielono-
nych, a nawet w niektórych brygadach pierwszego rzutu 1 i 2 APanc.
Ustanowiona dwustronna łączność z grupami lotnictwa szturmowego
i myśliwskiego umożliwiała atakowanie kolumn nieprzyjaciela w
krótkim czasie.

Armia pancerna działając w głębi operacyjnej odrywała się
od armii ogólnowojskowych na odległość 30-40 km /niekiedy i
więcej/, uzyskując przeciętne dobowe tempo 30-40 km, a^w pojedyn-
czych przypadkach - nawet 80-100 km. Ogólna głębokość nie-
przerwanych działań bojowych FGSz w latach 1944-45 wynosiła
przeciętnie 300-400 kilometrów i więcej, np. 1 i 2 APanc w
operacji wiślańsko-odrzańskiej 1945 r. działała na głębokość
aż 700 km. O ile czas nieprzerwanych działań bojowych FGSz w
latach 1942-43 wynosił około 5 dób, o tyle w latach 1944-45 -
aż 15-17 dób.

Działania FGSz w głębi operacyjnej charakteryzowały: szybki
i śmiały manewr, częste przegrupowywanie wojsk, zmiana kierunku
działania i skupianie wysiłku na rozstrzygających kierunkach.
Chociaż FGSz nie otrzymywała pasa działania, to faktycznie roz-
wijała ona swoje siły na froncie 20-25 km, gdyż w razie potrze-
by przełamania z marszu doraźnych rubieży obrony przeciwnika
uzyskiwała ona gęstość 20-25 dział i 10-15 czołgów na kilometr
frontu. Podczas działań na szerszym froncie występowały trud-
ności w szybkim ześrodkowywaniu sił na wybranym kierunku.

2. Charakter współczesnych operacji stwarzających warunki i wymagających rozwijania działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela

Zmiany w założeniach taktyczno-operacyjnych - w odróżnieniu od wyraźnie widocznych skokowych zmian zachodzących w technice bojowej i środki walki-następują relatywnie wolniej, przy czym nie zawsze są one dostrzegalne zarówno w przygotowaniu, jak i prowadzeniu walki, bitwy i operacji. Jest rzeczą oczywistą, że i w założeniach taktyczno-operacyjnych powstają nowe niekiedy "odkrywcze" wartości, jednak ich taktyczno-operacyjna zasadność teoretyczna i znaczenie praktyczne mogą nieraz budzić poważne wątpliwości, zwłaszcza ze względu na to, że nie uzyskały pełnej weryfikacji ćwiczebnej, nie mówiąc o konfrontacji w czasie rzeczywistych działań wojennych.

W związku z powyższym rozpatrując istotę i charakter współczesnych operacji należy uwzględniać zarówno założenia obowiązujące, posiadające motywację historyczną, poznawczą i ćwiczebną, jak i te, które są w sferze hipotetycznych rozważań, powstające zwłaszcza pod wpływem wprowadzenia do uzbrojenia wojsk nowej techniki bojowej i nowych środków walki. Jednakże sprzęt i technika bojowa, nowe środki walki nie wchodzą do uzbrojenia w sposób masowy; nie dzieje się tak, że w jednym dniu lub w krótkim okresie następuje zmiana całego uzbrojenia. Obok "starej" techniki stopniowo pojawia się nowa o nieporównywalnie wyższych parametrach technicznych i bojowych, a co za tym idzie - obok obowiązujących założeń w taktyce i sztuce operacyjnej pojawiają się nieustannie nowe, wzajemnie przenikające się i warunkujące. Dlatego wszelkie zmiany taktyczno-operacyjne należy rozpatrywać w aspekcie ilościowych, a przede wszystkim jakościowych zmian w technice i uzbrojeniu oraz bojowym wy-

posażeniu zarówno wojsk własnych, jak i przeciwnika.

Obecnie nieodwracalną prawidłowością są pogłębiające się nie zmiany ilościowe w siłach zbrojnych, lecz przede wszystkim jakościowe ich przeobrażenia, zwłaszcza zaś w zakresie zwiększenia możliwości wykrycia, celności i siły ogniowego rażenia, manewrowości, możliwości uderzeniowych na lądzie, w powietrzu i eterze oraz systemów /w obecnym rozumieniu/ zabezpieczenia operacyjnego i bojowego działań wojsk.

Równocześnie jednak wzrasta coraz bardziej zależność współczesnych wojsk wyposażonych w najnowocześniejszą technikę od sprawnie działającego i ciągłego zabezpieczenia materiałowo-technicznego oraz rezerw osobowych, od zaplecza. Stąd też przewidywać należy coraz mocniejsze i trwalsze związki pomiędzy operacjami prowadzonymi na froncie zewnętrznym a "operacjami" na obszarze kraju /na zapleczu walczących wojsk/. Ponadto uwzględniać należy, że struktura organizacyjna wojsk operacyjnych, wzrost ich manewrowości /lądowej i w trzecim wymiarze/ oraz siła ogniowego rażenia i radioelektronicznego oddziaływania, a także ponoszenie przez wojska dużych strat doprowadzą do zmniejszenia gęstości wojsk na 1 km frontu. Jest to zresztą pewna historyczna prawidłowość, którą wyraźnie prześledzić można na przykładzie tabeli nr 1.

Historycznie bowiem tak się sytuacja kształtuje, że gęstości wojsk na polu walki są odwrotnie proporcjonalne do rozmachu działań wojennych, operacji i bitew /tabela nr 2/. Uwzględniać przy tym należy, że cechami charakterystycznymi walk, bitew i operacji będą: możliwość równoczesnego oddziaływania, zwłaszcza ogniowego, na duże głębokości, ogromna gwałtowność, zmienność sytuacji oraz szybkie rozstrzygnięcia taktyczno-operacyjne korzystne raz dla jednej, raz dla drugiej strony. Powstawać będą:

TABELA Nr 1

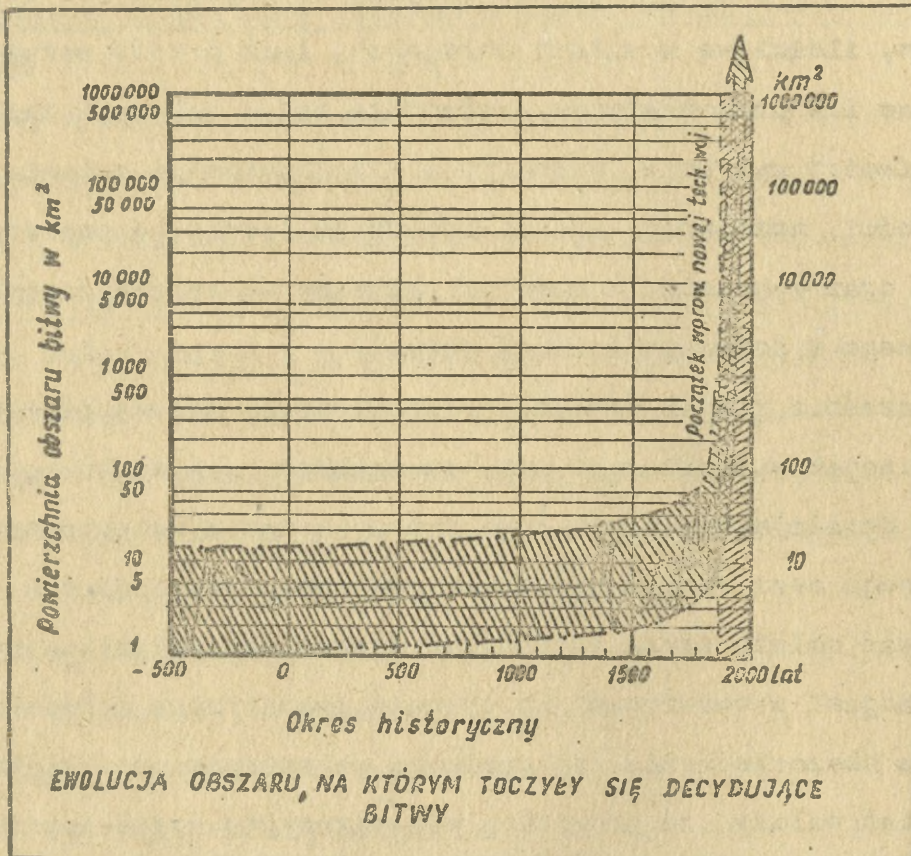
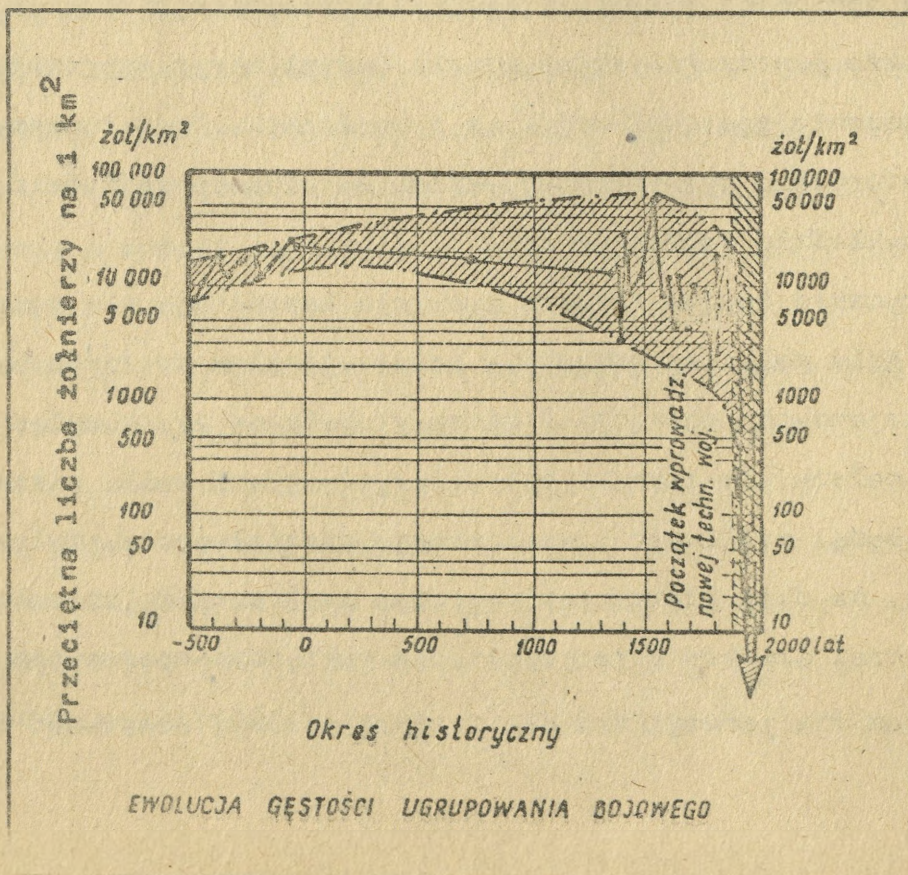

TABELA Nr 2

wybitnie nierównomierny zarys frontu, szereg ognisk walki i bitew oraz luki w ugrupowaniu walczących wojsk.

Działania zaczepne będą się przeplatać z działaniami obronnymi, i odwrotnie. "Przeplatanie się" natarcia i obrony będzie wyjątkowo częstym i powszechnym zjawiskiem, którego wynikiem będzie coraz większe zróżnicowanie frontu zarówno w głąb, jak i wszerz. Sytuacja operacyjno-taktyczna kształtująca się na froncie będzie w pewnym sensie przypominać sytuacje, w których prowadziły operacje APanc i KPanc działające jako grupy szybkie^{x/}. Przewagę uzyskiwać będzie ta strona, która lepiej, skuteczniej i sprawniej zarówno pod względem organizacyjnym, jak i taktyczno-operacyjnym będzie działać, uprzedzając przeciwnika w jego działaniach. Szczególne znaczenia nabierać będzie przenoszenie wysiłków w głąb ugrupowania operacyjnego i terytorium nieprzyjaciela, aby na tyłach przeciwnika utworzyć swoisty drugi front działania i zapewnić skuteczną dezorganizację jego systemów dowodzenia i zaopatrywania, niszczenie środków napadu jądrowego, opanowywanie lotnisk oraz paraliżowanie swobody manewru. Bardzo istotnego znaczenia nabierać będzie nieustanne ograniczanie możliwości użycia przez nieprzyjaciela potencjału jądrowego.

Rozwijanie operacji zaczepnych w szybkim tempie na szerokim froncie ogromnie utrudniać będą wielkie aglomeracje miejskie, okręgi przemysłowe, porty i bazy morskie, co również przyczyniać się będzie do pogłębiania nierównomiernego zarysu frontu /w dotychczasowym rozumieniu/ oraz powstawania luk zarówno w ugrupowaniu obrońcy, jak i nacierającego.

Prowadzenie działań bojowych na dużych przestrzeniach o charakterze ogniskowym i na poszczególnych kierunkach będzie za-

x/ Należy w coraz większym stopniu studiować, uogólniać i wykorzystywać wnioski i doświadczenia z prowadzonych działań przez APanc, KPanc, KZmech. i DPanc w okresie II wojny światowej.

pewniać taktyczną i operacyjną opłacalność oraz stwarzać potrzebę organizowania zgrupowań bojowych o różnej strukturze, zdolnych do samodzielnego wykonywania zdecydowanych uderzeń ogniem i wojskami w wymiarze lądowym i powietrznym oraz uderzeń radioelektronicznych, prowadzenia działań w oderwaniu od sił głównych, zwłaszcza w ścisłym współdziałaniu z różnego rodzaju desantami powietrznymi, a na kierunku nadmorskim - morskimi. Co raz częściej - i to od najniższych szczebli dowodzenia - będzie zachodzić konieczność integrowania działań na lądzie z działaniami w powietrzu /lotnictwa, śmigłowców bojowych, desantów itp./. W wielu bowiem sytuacjach uderzenie niedużych pododdziałów i oddziałów z lądu i powietrza będzie najbardziej racjonalnym i opłacalnym sposobem działania na obiekty przeciwnika rozmieszczone w głębi operacyjnej.

Zawsze należy pamiętać, że w czasie prowadzenia operacji z użyciem środków konwencjonalnych, nieustannie będzie istniała groźba przejścia do wojny jądrowej o ograniczonym lub nieograniczonym zasięgu. Wprowadzenie zaś do uzbrojenia wojsk broni neutronowej lub innych typów broni, które obecnie nie są jeszcze zaliczane do broni masowego rażenia, zwiększać będzie możliwości przejścia do działań z użyciem całego potencjału nuklearnego. Po użyciu tej broni powstawać będą ogromne zniszczenia i przestrzenie /luki/, na których nie będą prowadzone "normalne" działania bojowe, a także odsłonięte skrzydła wojsk walczących w ugrupowaniu taktycznym i operacyjnym. Ze względu na możliwość "rozkręcenia spirali atomowej" w dowolnym czasie i niemal w każdej sytuacji taktyczno-operacyjnej dowódcy, sztaby i wojska powinni być w ciągłej gotowości do zapobieżenia zaskakującemu i skutecznemu użyciu przez nieprzyjaciela broni jądrowej oraz do jak naj szybszego i racjonalnego wykorzystania

skutków własnych uderzeń jądrowych dla przeniesienia działań w głąb ugrupowania operacyjnego przeciwnika i utworzenia tam frontu walki. Zasadniczą przeszkodę w szybkim i przy minimalnych stratach przenoszeniu wysiłków w głąb ugrupowania operacyjnego nieprzyjaciela stanowi dość szczelna i skuteczna jego obrona przeciwlotnicza. Wynika więc naturalna potrzeba przełamania obrony przeciwlotniczej przeciwnika i wzbraniania jej odtwarzania jako systemu. Pozostawienie wykonania tego zadania tylko lotnictwu i środkom rakietowym obecnie nie wystarcza. Dlatego też niszczenie i obezwładnianie sił i środków obrony przeciwlotniczej /tworzenie wyłomów, swoistych korytarzy w systemie OPL/ oraz innych o szczególnym znaczeniu obiektów przeciwnika rozmieszczonych w głębi operacyjnej, powiązane być musi z działaniem specjalnie organizowanych i wysyłanych przez każdą dywizję pierwszego rzutu operacyjnego oddziałów wydzielonych o lądowo-powietrznym składzie oraz operacyjnych grup manewrowych ze składu frontu i OGM ze składu pierwszorzutowych armii/schemat nr 2i3/rozwijających operację zaczepną. OGM i OW o lądowo-powietrznym składzie należy zapewnić możliwość i warunki przeniknięcia w głąb ugrupowania i terytorium przeciwnika oraz prowadzenia tam działań w oderwaniu od sił głównych. Będą to działania mające na celu tworzenie swoistego drugiego xzm frontu na tyłach ugrupowania i terytorium przeciwnika, zwłaszcza poprzez niszczenie najważniejszych źródeł potencjału bojowego nieprzyjaciela w tym głównie nuklearnego, paraliżowanie możliwości manewru odwodami, dezorganizowanie systemu zabezpieczenia logistycznego i dowodzenia, opanowywanie lotnisk i lądowisk, niszczenie sił i środków OPL oraz wyzwalamie ruchu do przodu własnych wojsk, głównych sił rozwijających operację zaczepną lub zmuszonych czasowo przejść do obrony.

3. Charakterystyka obiektów, które mogą być przedmiotem działania OGM

W strukturze obrony nieprzyjaciela bardzo ważną rolę spełniają różnorodne obiekty, które stanowią przedmiot działania OGM i OW o lądowo-powietrznym składzie. Można je podzielić na trzy następujące grupy: wojskowe, wojskowo-cywilne i cywilne. We wszystkich grupach mogą występować:

- obiekty stałe, przywiązane do danego miejsca, których położenie nie ulega zmianie. Mogą to być m.in. stacjonarne bazy pocisków raketowych, składy amunicji specjalnej lub konwencjonalnej, uzbrojenia, mps, lotniska, stacjonarne posterunki radiolokacyjne, węzły komunikacyjne itp.;

- obiekty ruchome, posiadające zdolność zmiany swego miejsca położenia np. polowe SD i Wł, oddziały wojsk itp.;

W zależności od wymiarów, zajmowanej powierzchni terenu i układu przestrzennego obiekty można podzielić na: punktowe /wyrzutnie raketowe na SS, posterunki radiolokacyjne, mosty, stacje energetyczne itp./; powierzchniowe /obejmujące od kilku do kilkudziesięciu elementów wzajemnie powiązanych ale znajdujących się jednocześnie w pewnej odległości od siebie /np. dywizjony rakiet taktycznych, SD związków taktycznych lub operacyjnych itp./; liniowe - kolumny pojazdów, transport kolejowy, rurociągi paliw płynnych, pasy startowe itp.

Obiekty te mogą mieć znaczenie: strategiczne np. wyrzutnie rakiet strategicznych, centralne składy rezerw broni jądrowej, zakłady produkcji broni jądrowej itp., operacyjne np. dywizjony rakiet operacyjno-taktycznych, dywizjony i baterie przeciwlotniczych pocisków raketowych NIKE, HAWK, dywizje, lotniska na których bazują nosiciele broni jądrowej, SD korpusów i gru-

py armii, urządzenia tyłowe związków operacyjnych, porty i bazy morskie itp.: taktyczne np. dywizjony i baterie "HJ", dywizjony i baterie artylerii polowej, przeciwlotniczej, brygady, pułki, bataliony, śmigłowce na lądowiskach itp.

W zależności od przeznaczenia, zakresu wykonywanych funkcji oraz posiadanych urządzeń, w siłach zbrojnych głównych państw NATO można wyróżnić następujące rodzaje obiektów:

Obiekty systemu dowodzenia wojskami, do których należą stacjonarne /stałe/ stanowiska dowodzenia wojskami, stanowiska kierowania państwami oraz polowe stanowiska dowodzenia wraz z obsługującymi je węzłami łączności obejmującymi znaczną ilość środków radioelektronicznych.

Stacjonarne stanowiska dowodzenia organizowane są głównie przez dowództwa i sztaby szczebla strategicznego oraz przygotowywane dla potrzeb dowodzenia w czasie wojny. W państwach NATO są one traktowane jako najważniejsze obiekty infrastruktury wojskowej. Ich istnienie, a zwłaszcza dokładne rozmieszczenie jest utrzymywane w ścisłej tajemnicy.

Na terytorium pięciu państw członków NATO, położonych w środkowej części ZTDW zostało dotychczas wykrytych i rozpoznanych ponad 50 tego typu stanowisk, w tym ponad 40 na obszarze RFN. Największe nasycenie stacjonarnych SD występuje na zachód od rubieży DORTMUND, FRANKFURT n. MENEM, STUTTGART, na zachód od WILHELMSHAWEN oraz w północnej części SZLEZWIKU - HOLSZTYNU. Wykaz tych stałych stanowisk dowodzenia i kierowania przedstawia załącznik nr 1.

Polowe stanowiska dowodzenia są organizowane na okres działań bojowych w celu zapewnienia stałej, wysokiej gotowości bojowej wojsk, szybkiego przekazywania rozkazów, meldunków i in-

nych informacji, ciągłości współdziałania oraz operatywnego kierowania środkami walki.

Zgodnie z postanowieniami regulaminów państw NATO polowe stanowiska dowodzenia organizuje się na szczeblach taktycznych i operacyjnych. Rozróżnia się przy tym główne, zapasowe, wysunięte i kwatermistrzowskie stanowiska dowodzenia. Stanowiska te organizowane są we wszystkich rodzajach działań bojowych, niezależnie od zadań wykonywanych przez oddziały, związki taktyczne /operacyjne/ i sytuacji zaistniałej na polu walki.

Główne stanowiska dowodzenia /SD/ traktowane są jako zasadnicze elementy systemu dowodzenia i służą dowódcom do bezpośredniego kierowania działaniami bojowymi wojsk. Na tych stanowiskach są organizowane różne elementy funkcjonalne, wyposażone w niezbędne środki techniczne.

Zapasowe stanowiska dowodzenia /ZSD/ są organizowane w podobny sposób jak SD. Są one przeznaczone do przejęcia funkcji kierowania działaniami bojowymi w wypadku zniszczenia głównych SD.

Wysunięte stanowiska dowodzenia /WSD/ najczęściej są organizowane na głównych kierunkach działań. Pracą WSD kierują bezpośrednio dowódcy za pośrednictwem wydzielonej ze składu sztabu grupy oficerów. WSD jest organizowane na środkach transportowych wyposażonych w odpowiednie środki techniczne.

Kwatermistrzowskie stanowiska dowodzenia /KSD/ są organizowane od szczebla brygady wzwyż. Ich przeznaczenie jest związane z kierowaniem całością pracy organów zaopatrywania i obsługi oraz dowodzenia podległymi jednostkami.

Specjaliści wojskowi państw członków NATO przywiązują wiele uwagi rozmieszczaniu stanowisk dowodzenia w terenie, ich rozbu-

dowie oraz ochronie i obronie, a także przemieszczaniu w toku działań bojowych. W większości rozważań teoretycznych podkreśla się konieczność umiejętnego wyboru miejsc na urządzenia SD i ich odległości od linii styczności wojsk walczących. Za najbardziej celowe uważa się rozmieszczanie SD między wojskami pierwszego i drugiego rzutu, lub w rejonach rozmieszczenia drugich rzutów i odwodów specjalnych. Odległości SD od linii styczności wojsk walczących przedstawia tabela - załącznik nr 2.

Stanowiska dowodzenia w armiach państw NATO, urządzone są w miejscach zapewniających dobre warunki maskowania oraz ukrycie przed obserwacją powietrzną i naziemną. Najbardziej przydatnymi do tego celu mogą być zalesione wzniesienia, zagajniki, kompleksy leśne, osady, wioski, małe miasta itp. znajdujące się w pobliżu szlaków komunikacyjnych, umożliwiającym sprawne przegrupowanie. Podczas wyboru miejsc i urządzania SD, są stosowane bardzo surowe wymagania, dotyczące m.in. maskowania oraz ochrony i obrony. Mimo to, niemal w każdym wypadku występuje szereg zjawisk pozwalających na wykrycie stanowisk dowodzenia, a tym samym istnieje możliwość jego zniszczenia.

Do najbardziej charakterystycznych cech demaskujących stanowisko dowodzenia należą:

- przybycie i działalność w danym rejonie grupy rekonesansowej;
- istnienie posterunków ochronnych, ubezpieczeń bojowych, regulacji ruchu i tablic informacyjnych;
- wzmożony ruch lekkich pojazdów mechanicznych, śmigłowców i samolotów łącznikowych;
- duża ilość radiostacji, stacji radioliniowych /anteny, agregaty/, oraz rozwijanie linii łączności przewodowej;

- brak sprzętu ciężkiego /czołgi, artyleria/;
- duża ilość wozów dowodzenia i samochodów specjalnych itp.;
- duża ilość oficerów i ich wzmożony ruch;
- obecność pododdziałów i sprzętu OPL /działa, rakiety, karabiny maszynowe/.

Stanowiska dowodzenia są ochraniające i broniące według zasad stosowanych przez wojska w rejonach ześrodkowania i postoju. Czynnościami z zakresu ochrony i obrony SD kieruje wyznaczony oficer, dysponujący pododdziałami ochrony i żandarmerii polowej a w sytuacjach szczególnych - pododdziałami liniowymi, OT lub policji.

Główne elementy stanowisk dowodzenia brygady, dywizji i korpusu armijnego przedstawiono w załącznikach nr 3,4,5 i 6.

Ważnymi obiektami w pasie działań OGM mogą być różnorodne urządzenia radioelektroniczne. Wynika to z faktu istnienia dużej ilości tych urządzeń w związkach taktycznych i operacyjnych przeciwnika. Środki radioelektroniczne stanowią nierozdzielny element nowoczesnych systemów dowodzenia wojskami oraz kierowania środkami walki i dlatego w większości wypadków będą rozmieszczane w pobliżu stanowisk dowodzenia.

Przewidywany czas wprowadzania do walki, charakter i głębokość zadań oraz sposoby działań OGM pozwalają przypuszczać, że najbardziej typowymi urządzeniami radioelektronicznymi do niszczenia lub opanowywania przez część lub całość jej sił mogą być:

- obiekty radiolokacyjne tzn. pojedyncze stacje radiolokacyjne lub zespół tych stacji stanowiących organizacyjną całość np. posterunek, ośrodek itp.;
- obiekty radionawigacyjne tj. pojedyncze urządzenia lub ze-

społy wykorzystywane w systemach kierowania lotami samolotów itp. Większość obiektów radionawigacyjnych, które mogą znaleźć się w pasie działań OGM będzie rozmieszczona na lądzie i przywiązana do określonych obiektów np. lotniska, bazy morskiej itp.:

- obiekty łączności radiowej i radioliniowej obejmujące różnorodne urządzenia wykorzystywane w węzłach łączności lub samodzielnie. Oddziały OGM mogą spotkać tego rodzaju obiekty w całym pasie działania i na całej głębokości wykonywanych zadań. Mogą to być pojedyncze, stacjonarne urządzenia łączności radiowej dużej mocy lub zespoły radiostacji ruchomych wykorzystywanych przez dowództwa wyższych związków taktycznych lub związków operacyjnych przeciwnika.

Szczególnie ważnymi obiektami działania OGM w warunkach współczesnego pola walki mogą być następujące siły i środki napadu jądrowego.

"Pociski raketowe "HONEST JOHN", stanowiące podstawowy środek przenoszenia broni jądrowej na szczeblach taktycznych. Aktualnie występują one tylko w dywizjach Bundeswehry /w trakcie wycofywania/. Są zorganizowane w baterie /4 wyrzutnie/, które obok baterii "LARS" wchodzi w skład dywizjonu artylerii raketowej pułku artylerii mieszanej dywizji /z wyjątkiem DPD/. Stancwiska startowe "HJ" rozmieszcza się z reguły w ugrupowaniu bojowym brygad pierwszego rzutu dywizji w odległości 6-12 km od przedniego skraju.

Ugrupowanie bojowe baterii "HJ" i baterii LARS przedstawiają załączniki nr 7 i 8.

Pociski raketowe "LANCE" zaliczane do środków taktyczno-operacyjnych. Wyrzutnie raketowe pocisków "LANCE" są zorganizowane w dywizjony /z wyjątkiem 50 ppr 1 KA/WB/ i stanowią

główną siłę ogniową wyższych związków taktycznych sił lądowych państw NATO. W zależności od rodzaju działań dywizjon LANCE rozwija się w odległości 20-30 km od przedniego skraju i zajmuje rejon 8-12 x 6-10 km. Pułk pocisków raketowych 1 KA/WB/ rozwija się bateriami /4/ na kierunkach działań poszczególnych dywizji. Możliwe jest również użycie pułku całością sił, wówczas jego rejon może wynosić 30-40 x 20 km.

Ugrupowanie bojowe baterii i dywizjonu pocisków raketowych "LANCE" przedstawiają załączniki nr 9 i 10.

Pociski raketowe "PERSHING" uważane za główną siłę ogniową związków operacyjnych państw NATO. Występują one w składzie sił lądowych Stanów Zjednoczonych stacjonujących w RFN /56 BAP - 108 wyrzutni/, a także w siłach powietrznych RFN /dwa skrzydła po 36 wyrzutni w każdym/. Pociski "PERSHING" rozwijają się dywizjonami lub bateriami w pasie operacji grupy armii w odległości 80-160 km od przedniego skraju wojsk własnych. Rejon zajmowany przez dywizjon wynosi 20-30 x 20 km /baterii - 6-8 x 8 km/. Odległość między bateriami wynosi 10-15 km wzdłuż linii frontu i 5-10 km w głąb ugrupowania. Stanowisko startowe zajmuje rejon 300 x 400 m.

Ugrupowanie bojowe baterii i dywizjonu pocisków raketowych "PERSHING-1A" przedstawiają załączniki nr 11 i 12.

Do głównych cech demaskujących obecność pocisków raketowych przeciwnika, w ugrupowaniu jego wojsk należą:

- szczególnie silna ochrona rejonów i dróg dojazdowych /posterunki, patrole żandarmerii oraz siły kontrwywiadu/;
- ściśle ograniczony ruch ludzi i pojazdów w rejonie ześrodkowania pododdziałów i stanowisk startowych;
- osłona rejonów przez pododdziały artylerii i raket plot;

- budowa szerokich zjazdów z dróg głównych, poszerzanie dróg polnych, obcinanie drzew itp.;
- ruch ciężkich pojazdów, środków łączności, dźwigów, naczepek, cystern i samych wyrzutni;
- efekty wizualne i dźwiękowe przy odpalaniu rakiet;
- lądowiska dla śmigłowców w pobliżu, a nawet wewnątrz rejonów ześrodkowania.

Do kolejnej, ważnej grupy obiektów, które mogą znaleźć się w pasie działań OGM i stanowić dla niej przedmiot niszczenia należą pododdziały przeciwlotniczych pocisków rakietowych "HAWK", "NIKE", "PATRIOT", "BLOODHOUND".

Pododdziały pocisków rakietowych "HAWK" są zorganizowane w dwa rodzaje dywizjonów: polowy - przeznaczony do osłony, a w wyjątkowych wypadkach, wsparcia wojsk lądowych oraz stacjonarny - osłaniający ważne obiekty stałe. Różnice między obydwoimi rodzajami dywizjonów wyrażają się w stanach etatowych środków i sprzętu oraz ludzi. Mogą one być wyposażone w wyrzutnie samobieżne lub ciągnione. W składzie dywizjonów występują 3-4 baterie ogniowe, a w każdej 2-3 plutony po 3 wyrzutnie. W czasie działań bojowych pododdziały pocisków "HAWK" mogą rozwijać się na stanowiskach odległych 10-12 km od przedniego skraju do 60-80 km w głąb ugrupowania osłanianych wojsk. Ugrupowanie bojowe dywizjonu i baterii "HAWK" przedstawia załącznik nr 13.

Pododdziały pocisków rakietowych "NIKE" znajdują się w wyposażeniu sił zbrojnych większości państw członków NATO. Podstawową jednostką organizacyjną pocisków "NIKE" jest bateria ogniowa, a kilka baterii tworzy dywizjon. W każdej baterii występuje pluton ogniowy w składzie 3 sekcji po 4 wyrzutnie. Najbardziej typowy skład dywizjonu wynosi 36-48 wyrzutni. Występuje stacjonarna i polowa struktura organizacyjna dywizjonów.

Dywizjony "NIKE" /o strukturze polowej/ ugrupowują się bateriami, zajmując rejon szerokości 100-120 km na głębokość ok. 50-60 km.

Powierzchnia rejonu rozmieszczenia baterii wynosi około 40-50 ha, a odstępy między poszczególnymi bateriami wahają się w granicach 30-50 km. Głównymi elementami ugrupowania baterii "NIKE" są: rejony trzech sekcji ogniowych po 4 wyrzutnie, hała montażu, zespół agregatów prądotwórczych, urządzenie rozpoznania i naprowadzania oraz pomieszczenie dla obsługi. Odległość czołowych baterii "NIKE" od przedniego skraju wynosi 100-150 km.

Różnorodność i wzajemne powiązanie sprzętu znajdującego się w uzbrojeniu i w wyposażeniu pododdziałów wszystkich rodzajów pocisków raketowych, a także ich stosunkowo niewielkie stany osobowe powodują znaczną wrażliwość na niszczenie. Skomplikowana budowa sprzętu i jego bardzo wysoka czułość na wszelkiego rodzaju wstrząsy, skrzywienia itp. potęgują wrażliwość na działanie najprostszymi środkami walki i nie zabezpiecza nawet przed działaniem mechanicznym. Szczególnie czułymi elementami są: transportery głowic /pocisku i głowicy/ ze stacją kontrolno-pomiarową, centrale kierowania ogniem, radiostacje i stacje radiolokacyjne, składy pocisków, samochody sztabowe, zbiorniki, agregaty prądotwórcze itp.

Obiektami uderzeń OGM mogą być również pododdziały artylerii, zwłaszcza atomowej. Chodzi głównie o pododdziały artylerii organicznej związków taktycznych będących w rejonach ześrodkowania, maszerujących do linii frontu lub organizujących i prowadzących działania /obrona, kontratak, bój spotkaniowy/ w głębi ugrupowania operacyjnego. W tym wypadku na uwagę zasługują pododdziały haubic 155 i 203,2 mm.

Ugrupowanie bojowe baterii i dywizjonów hb 155 i 203,2 mm przedstawiają załączniki nr 14 i 15.

Sprzęt artylerii atomowej z uwagi na opancerzenie i mobilność nie należy do łatwych obiektów uderzeń. Można jednak poważnie ograniczać skuteczność jego działania poprzez niszczenie urządzeń zabezpieczających ich działalność ogniową np. stacje radiolokacyjne, agregaty, samochody z amunicją itp.

Wykonując postawione zadania OGM może spotkać się z koniecznością zwalczania odwodów taktycznych i operacyjnych przeciwnika. Mogą to być odwody korpusów armijnych lub grupy armii. Wydaje się, że najbardziej opłacalnymi obiektami dla OGM będą oddziały i związki taktyczne w rejonach ześrodkowania lub w toku przygotowania się do wykonywania zadań w określonych sytuacjach szczególnych np. przed pokonaniem szerokiej przeszkody wodnej, w czasie przejścia przez wąwozy, wzdłuż dolin, itp. Zwalczanie odwodów przeciwnika w głębi operacyjnej, przed wprowadzeniem ich do bitwy tzn. przed rozwinięciem ich sił i przyjęciu odpowiedniego ugrupowania bojowego będzie wywierało wpływ na działania wojsk pierwszego rzutu operacyjnego. Zwiększa się bowiem możliwości działań pierwszorzutowych zgrupowań uderzeniowych armii /frontu/ w zakresie wzrostu tempa działań, a tym samym powstanie realna szansa na przyspieszenie i pomyślne zrealizowanie planu całej operacji. Rozmieszczenie DZ /RFN/ w rejonie ześrodkowania - jako obiekt uderzenia OGM - przedstawia załącznik nr 16.

Dużą grupę obiektów, które mogą znajdować się w pasie działań OGM frontu /armii/ będą stanowiły składy i magazyny zapasów wojennych, a wśród nich magazyny amunicji specjalnej itp. Już obecnie tego typu obiekty są przedmiotem szczególnego zainteresowania dowódców i specjalistów wojskowych niemal wszystkich państw członków NATO.

Analiza dostępnych materiałów wskazuje, że największa ilość tych obiektów jest rozmieszczona na terytorium RFN i Wielkiej Brytanii. Znaczna ilość składów i magazynów znajduje się także w Belgii, Holandii.

Na kierunkach działań OGM frontu i armii mogą być rozmieszczone, zarówno magazyny specjalne typu polowego, podporządkowane dowództwu wojsk walczących, jak i typu stałego będące w dyspozycji centralnych władz wojskowych.

Na uwagę zasługują między innymi fakt, że składy amunicji specjalnej rozmieszczane są w odległości 4-5 km od stanowisk startowych wyrzutni i lotnisk. W siłach zbrojnych głównych państw NATO rozróżnia się następujące typy składów:

"Z" - składy przeznaczone do składowania rezerwowych zapasów broni jądrowej oraz do przeprowadzania tych rodzajów remontu i obsługi technicznej, które nie mogą być wykonane w strefie działań bojowych. Stacjonarne składy typu "Z" stanowią kompleksy różnych schronów specjalnych typu podziemnego, półpodziemnego i naziemnego oraz urządzeń technicznych, warsztatów itp. Rejon składu może zajmować powierzchnię do 12 km². Schrony amunicji specjalnej mają wymiary 20x10 do 20x35 m, odległość między schronami 30-60 m.

"S" - przeznaczone do utrzymywania rezerwowych zapasów broni jądrowej niezbędnych do uzupełnienia amunicji w punktach zaopatrywania /przy jednostkach/. W składach typu "S" znajduje się siedem do dziesięciu i więcej schronów składowania zapasów amunicji jądrowej oraz warsztaty i inne urządzenia.

"A" - składy taktycznych zapasów pocisków "HJ", "Lance", "Pershing/ oraz haubic 203,2 mm i 155 mm rozmieszczone w rejonach ześrodkowania /rozwinięcia/ pododdziałów raketowych i artylerii.

"F" i "FF" - składy taktycznych zapasów pocisków "Nike Hercules" i "Hawk" rozmieszczone w rejonach stanowisk startowych.

Schematy: rozmieszczenia składów broni specjalnej, - polowego, ruchomego punktu zaopatrywania w amunicję specjalną, - stacjonarne składy amunicji specjalnej typu "Z" i "S" przedstawiają załączniki nr 17 i 18.

Jednostki wchodzące w skład OGM mogą napotkać na kierunkach swych działań i być zmuszone do niszczenia, omijania, unieszkodliwiania lub opanowywania różnych obiektów typu inżynierjno-saperskiego. Do najbardziej licznych i niebezpiecznych tego typu obiektów trzeba przede wszystkim zaliczyć różnego rodzaju zapory i pola minowe, zawały, rowy przeciwczołgowe oraz umocnienia fortyfikacyjne. Według poglądów specjalistów wojskowych NATO, rozbudowa zapór inżynieryjnych w powiązaniu z fugasami chemicznymi i ogniowymi oraz przeszkodami terenowymi jest pierwszoplanowym i jednym z najważniejszych przedsięwzięć inżynieryjnej rozbudowy obrony. Stanowi ona nierozzerwalny element systemu obrony przeciwpancernej. System zapór inżynieryjnych rozbudowywanych, zgodnie z regulaminami wojskowymi sił zbrojnych państw NATO, obejmuje zapory minowe /wraz z jądrowymi/, niszczenia, zapory fortyfikacyjne oraz hydrotechniczne /zatapianie lub zabagnianie znacznych obszarów terenu/. Wszystko to łącznie z przeszkodami terenowymi, a przede wszystkim systemem ognia na poszczególnych rubieżach rozbudowywanych pod względem fortyfikacyjnym może stanowić ważne obiekty działania dla OGM.

Szczególnie ważne a zarazem groźne z punktu widzenia potężnej siły niszczenia stają się zapory min jądrowych. Pasy zapór jądrowych są rozmieszczone na terytorium RFN wzdłuż wschodniej granicy, a także w głębi obszaru tego państwa. Dostępne ma-

teriały wskazują, że na terytorium RFN rozpoznano dotychczas 1471 węzłów z 5514 komorami minowymi, z tego w pasie przygranicznym - 1252 węzły z 4501 komorami i w głębi kraju 219 węzłów z 1013 komorami. Węzły komór jądrowych /2-6 komór w jednym węźle/ budowane są najczęściej w następujących miejscach:

- w terenie zalesionym i pofałdowanym /o deniwelacji 1000 m npm/ na każdy kilometr przewiduje się zainstalowanie jednej miny o mocy 10 kt;

- na mostach, przepustach i wiaduktach oraz na węzłach komunikacji drogowej i kolejowej;

- wzdłuż przeszkód wodnych, zwłaszcza na odcinkach dogodnych do organizowania przepraw, w odległości 200-300 m od lustra wody;

- wzdłuż najbardziej prawdopodobnych kierunków działań przeciwnika;

Umocnienia fortyfikacyjne współcześnie nie posiadają tak wielkiego znaczenia jak w przeszłości. Mogą one jednak być wykorzystywane jako elementy wzmacniające współczesną obronę lub jako obiekty zabezpieczające wojska przed skutkami działania broni masowego rażenia.

Dowództwo wojskowe NATO poświęca bardzo dużo uwagi problematyce lądowego zabezpieczenia działalności sił powietrznych, a szczególnie budowie i eksploatacji lotnisk, które niewątpliwie będą stanowiły obiekty działania OGM frontu /armii/.

Do państw o najbardziej rozbudowanej sieci lotniskowej należą:

RFN, Dania, Belgia i Holandia. Liczba znajdujących się tam lotnisk wynosi obecnie prawie 600 z czego 68% stanowią lotniska cywilne, 27% lotniska wojskowe i 5% cywilno-wojskowe.

Na 10 000 km² powierzchni w poszczególnych państwach przypada

przeciętnie: w RFN - 17 lotnisk; w Danii - 24; w Belgii - 14;

w Holandii - 5 i w Luksemburgu - 12. Na 27 lotniskach ww. obszaru bazują samoloty - nosiciele broni jądrowej, a także znajdują się tam magazyny broni jądrowej. Najważniejsze lotniska w liczbie 44 są bezpośrednio podłączone do sieci rurociągów paliwowych NATO. Przy 27 lotniskach są rozmieszczone stanowiska startowe rakiet przeciwlotniczych "Hawk" lub "Nike - Hercules".

Niektóre lotniska w zachodniej części RFN i w państwach Beneluksu są przewidziane do przyjmowania przerzucanych wojsk Stanów Zjednoczonych z terenu amerykańskiego do Europy.

Najważniejsze lotniska NATO są rozmieszczone w zach. części RFN /wzdłuż Renu/ oraz w Szlezwiku-Holsztynie, w państwach Beneluksu i na Półwyspie Jutlandzkim.

Niezależnie od posiadania znacznej ilości nowoczesnych lotnisk, szereg państw europejskich członków NATO przygotowało i nadal przygotowuje odcinki dróg dla potrzeb lotnictwa wojskowego. Jako przykład może posłużyć RFN, która już posiada 16 przygotowanych odcinków - lotnisk autostradowych i planuje zwiększyć tę liczbę do 23.

Długość przygotowanych odcinków wynosi przeciętnie 2000-3000 m, a szerokość ok. 30 m. W rejonach lotnisk autostradowych są budowane specjalne zatoki parkingowe przeznaczone na stoiska dla samolotów.

Rozmieszczenie elementów stałego lotniska wojskowego oraz schemat odcinka drogi przystosowanego dla potrzeb lotniskowych przedstawiają załączniki nr 19 i 20.

Wszystkie lotniska stałe oraz większość polowych należą do obiektów zamkniętych i jako takie podlegają ochronie. Głównymi elementami ochrony lotnisk są: posterunki obserwacyjne i wartownicze, patrole ruchome, ogrodzenia, a w niektórych wy-

padkach zapory inżynieryjne, stanowiska i okopy dla żołnierzy, osłona przeciwlotnicza, elementy maskujące.

Najbardziej podatne na zniszczenie i uszkodzenie są urządzenia radioelektroniczne, lotniska oraz takie obiekty jak np.: składy paliw płynnych, magazyny amunicji, przewody paliwowe i energetyczne. Stosunkowo łatwo można zniszczyć lub uszkodzić samoloty w miejscach ich postoju i obsługi.

Bazy i porty morskie spełniające ważną rolę w działaniach sił zbrojnych NATO oraz w systemie ich zaopatrywania i komunikacji morskiej, mogą stanowić także obiekty działania OGM frontu /armii/. Każdego dnia do portów zachodnioeuropejskich państw członkowskich NATO przywozi się około 480 000 ton ładunków, między innymi 150 000 ton paliw płynnych. Przewiduje się również, że w wypadku przyszłego konfliktu zbrojnego znaczenie portów morskich będzie o wiele większe niż w okresie ostatniej wojny światowej.

Aktualnie wszystkie obiekty portowe w państwach NATO mają określone znaczenie ekonomiczne i militarne. Część z nich /około 90/ jest wykorzystywana wyłącznie przez siły morskie. Są to obiekty określone jako bazy lub porty wojenne i spełniają takie zadania jak: bazowanie okrętów wojennych, budowa okrętów wojennych i dokonywanie remontów, przygotowanie, załadunek wojsk itp. Każda baza morska składa się z dwóch następujących części: lądowej, w tym nabrzeża, urządzenia przeładunkowe, rampy, tory kolejowe, radiostacje, stacje radioliniowe, radiolokacyjne i radionawigacyjne, magazyny, koszary itp.; nawodnej - baseny, przystanie, zagrody przeciw okrętom podwodnym, boje do cumowania okrętów, boje sygnalizacyjne, itp.

W systemie ochronno-obronnym baz morskich NATO zwraca się

szczególną uwagę na ostrzeganie i alarmowanie, zabezpieczenie węzłów łączności, magazynów i urządzeń elektronicznych. Wewnątrz baz są rozlokowane posterunki ochronne, a w niektórych przypadkach rozbudowane okopy i stanowiska ogniowe, schrony i różnego rodzaju ukrycia. Ochronę nawodną stanowią głównie wyrzutnie torped oraz system zapór. Organizowana jest również obrona przeciwlotnicza baz.

Do najbardziej wrażliwych na uszkodzenia należą: urządzenia łączności i nawigacji, aparatura systemu zasilania w energię elektryczną, magazyny z paliwem i amunicją, urządzenia przeładunkowe i remontowe.

4. Organizacja OGM frontu i armii, cel i zadania, które mogą realizować w toku operacji zaczepnej. Wskaźniki rozmachu działania OGM +

Wspomniano, że istotę i charakter działania OGM w warunkach współczesnych w pewnym stopniu porównywać można do istoty i charakteru działania grup szybkich tworzonych w Armii Radzieckiej w okresie drugiej wojny światowej. Grupy szybkie były organizowane na szczeblu frontu z APanc, a niekiedy - KPanc i KZmech, w armii zaś - z KPanc, KZmech lub DPanc w celu rozwinięcia powodzenia taktycznego w operacyjnej. Odgrywały one, jak wiadomo, wyjątkowo ważną rolę i to w każdej operacji zaczepnej. Stąd też motywacja historyczna organizacji i działania OGM w warunkach współczesnych jest bogata, a wnioski i doświadczenia w organizowaniu i działaniu grup szybkich należy ze szczególną wnikliwością badać i wykorzystywać^{x/}. Oczywiście istnieje dość wyraźna specyfika, a nawet istotna różnica za-

x/ a/ A.I. Radziejewskij, Tankowyj udar, Moskwa 1977 r.

b/ Tanki i tankowyje wojska, Moskwa 1980 r.

c/ Stroitelstwo i bojowyje primienienije sowietskich tankowych wojsk w godach Wielikoj Otieczestwiennoj Wojny, Moskwa 1979 r.

równy w organizacji, jak i prowadzeniu działań przez OGM, głównie ze względu na charakter stawianych im zadań, sposoby ich wykonywania, możliwości działania i w ogóle warunki przygotowania i prowadzenia współczesnych operacji. Istotę działania OGM w operacji zaczepnej frontu i armii wyjątkowo trafnie przedstawił minister obrony narodowej omawiając ćwiczenie "Wiosna-80".

Powiedział on m.in. na ten temat:

"Dowódca 42 APanc do działań w tych warunkach powziął trafną, odważną decyzję. W szczególności stworzył ugrupowanie operacyjne przypominające kształt "jeża", w którym rolę kolców odgrywały poszczególne zgrupowania uderzeniowe, oddziały wydzielone, ubezpieczenia, rozpoznawcze.

Związki taktyczne armii działały na szerokim froncie, obcho-
dziły silne węzły oporu przeciwnika - prowadząc zdecydowane
działania rajdowe, niszczyły wyznaczone im obiekty nieprzyja-
ciela, a w szczególności zgrupowania jego środków jądrowych.
Należy przy tym mieć na uwadze, że operacyjne grupy manewrowe
wspólnie z desantami powietrznymi, oddziałami wydzielonymi i
rozpoznawczymi należącymi do innych związków tworzą w szerokim
rozumieniu jeden system działań w głębi nieprzyjaciela. Opera-
cyjne grupy manewrowe jak gdyby "holują", prowadzą za sobą,
ułatwiają działania tych elementów. Tym samym rozszerzają prze-
strzeń penetracji głębi operacyjnej przeciwnika, dekoncentrują
jego przeciwdziałanie, stwarzają korzystne warunki do dynamicz-
nego rozwijania operacji siłami głównymi, do potęgowania ude-
rzeń przez drugie rzuty i odwody"x/.

Zarysowana przez ministra obrony narodowej istota działania
OGM determinuje kształtowanie poglądów na ten wyjątkowo ważny

x/ Omówienie ćwiczenia "Wiosna-80" przez ministra obrony narodo-
wej gen.armii Wojciecha Jaruzelskiego, Warszawa 1980 r.

element realizacji celu operacji zaczepnej frontu i celów operacji armijnych. Organizując OGM na szczeblu frontu i pierwszorzutowych armii należy również uwzględnić organizację i działania oddziałów wydzielonych o lądowo-powietrznym składzie /schematy/schemat nr 2 i 3/.

W ten sposób, przy wspólnie zorganizowanym działaniu tych elementów w ugrupowaniu i na tyłach nieprzyjaciela przy ścisłym współdziałaniu z lotnictwem i głównymi siłami frontu, armii i dywizji tworzony będzie jednolicie spójny system działania i przeciwdziałania, na tyłach nieprzyjaciela i bezpośrednio na froncie zapewniający osiągnięcie celu walki, bitwy i operacji przy jak najmniejszych stratach własnych.

Można nawet zaryzykować twierdzenie, że tworzenie i działanie OGM oraz OW o składzie lądowo-powietrznym stanowi pierwszy, początkowy etap przekształcania się operacji głębokich w operacje "wszechogarniające" lub "przestrzenne"^{x/}. "GM będą bowiem stanowić liczącą się siłę w przenoszeniu działań wojsk lądowych w przestrzeń operacyjną przeciwnika, gdzie będą tworzyć nowy front walki. Wysoce manewrowe działania OGM, OW o składzie lądowo-powietrznym i grup specjalnych przyczyniać się będą do nadawania nowych wartości w przygotowaniu i prowadzeniu walki, bitwy i operacji. Prowadzenie działań bojowych przez OGM w głębi operacyjnej nieprzyjaciela będzie z jednej strony przyczyniać się do osłabiania potencjału jądrowego i ograniczenia możliwości nieprzyjaciela nieoczekiwanego przejścia od działań konwencjonalnych do działań z użyciem broni jądrowej i z drugiej strony zapewni własnym wojskom racjonalne i bezzwłoczne wykorzystanie własnych uderzeń jądrowych oraz uniemożliwi przeciwnikowi zorganizowane odtworzenie zdolności bojowej wojsk.

x/ K. Nożko, Hipotetyczne kierunki zmian w prowadzeniu działań zaczepnych, Myśl Wojskowa nr 12 z 1978 r., s. 43-51.

Jaki wobec tego ogólny cel można postawić przed OGM armii i frontu w operacji zaczepnej? Oczywiście w każdej konkretnej sytuacji cel działania OGM będzie różny. Zależć on będzie od:

- celu i zadań armii i frontu;
- sytuacji operacyjno-strategicznej na froncie, zwłaszcza położenia wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- składu organizacyjnego OGM;
- możliwości zabezpieczenia działania OGM;
- właściwości taktyczno-operacyjnych kierunku operacyjnego /terenu, na którym działać będzie OGM/.

Ogólny cel działania OGM można sformułować następująco: nieoczekiwane dla przeciwnika co do miejsca, czasu i kierunku przeniesienie wysiłku działań w przestrzeń operacyjną nieprzyjaciela i prowadzenie tam wysokomanewrowych /rajdowych/ działań bojowych w celu zdeorganizowania systemu jego obrony - zwłaszcza poprzez niszczenie środków napadu jądrowego i elementów dowodzenia - oraz zapewnienie siłom głównym frontu /armii/ wykonania zadania przy minimalnych stratach własnych.

Cel działania OGM można byłoby jeszcze bardziej uogólnić sprowadzając go do przeniesienia wysiłku działań w przestrzeń operacyjną nieprzyjaciela i utworzenia tam drugiego frontu walki. Konkretyzując jednak cel działania OGM w sposób zamierzony zaakcentowano przede wszystkim dążenie do niszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i stanowisk dowodzenia oraz taki sposób działania, który zmierza do uzyskania zaskoczenia w czasie wprowadzania OGM do bitwy, oraz wykonywanie zadań w głębi operacyjnej, stosując działania rajdowe.

Z tak sformułowanego celu działania OGM wynikają następujące zadania:

- niszczenie środków napadu jądrowego, składów amunicji ja-

drowej i opanowanie węzłów min jądrowych;

- niszczenie SD, sił i środków wojny elektronicznej;

- paraliżowanie manewru i rozbijanie odwodów i drugich rzutów przeciwnika;

- niszczenie systemu OPL, składów i urządzeń logistycznych;

- udaremnianie prób nieprzyjaciela mających na celu ustabilizowanie frontu na pośrednich rubieżach obrony, wykonanie zaskakujących uderzeń na przegrupowujące się odwody;

- uniemożliwienie realizacji przedsięwzięć mobilizacyjnych;

- opanowywanie lotnisk i ważnych z punktu widzenia taktyczno-operacyjnego rubieży, rejonów i obiektów;

- opanowywanie rubieży i rejonów zapewniających dogodne warunki do wykonywania kolejnych zadań zarówno przez siły główne frontu /armii/, jak i wojska OGM;

Mogą również wyniknąć inne zadania, na przykład zadanie opanowania - wspólnie z operacyjnym desantem powietrznym - przepraw na szerokich przeszkodach wodnych i ich utrzymania, najczęściej częścią sił, do czasu podejścia sił głównych frontu /armii/. Na kierunku zaś nadmorskim przed OGM może być postawione zadanie m.in. opanowania wspólnie z desantem morskim i powietrznym ważnych portów i baz morskich nieprzyjaciela.

W czasie prowadzenia operacji zaczepnej armii i frontu treść poszczególnych zadań może być udokładniona; mogą wynikać inne, nowe zadania, których bezzwłoczne wykonanie przez część sił lub siły główne OGM będzie decydująco wpływać na realizację ogólnego zadania wykonywanego przez wojska frontu /armii/.

W związku z tym, że wykonywanie przez OGM wymienionych zadań mieścić się będzie w granicach zasięgu zadania bliższego i zadania dalszego frontu /armii/ oraz ze względu na konieczność

utrzymywania ciągłego współdziałania z siłami głównymi, głębokość zadań OGM również powinna być ograniczona głębokością zadań frontu /armii/, z tym, że dla zachowania warunków do wykonania dalszych zadań przez OGM jej główne siły opanowują rejon sięgający poza rubież zadania bliższego i dalszego frontu /armii/, na głębokość równą dobowemu wysiłkowi, tj. 80-100 km.

Z tego wynika, że OGM należy stawiać zadanie bliższe i zadanie dalsze, mieszczące się w granicach głębokości zadania bliższego i dalszego frontu i armii.

Istnieje również pogląd, aby OGM nie stawiać zadania bliższego i dalszego, a jedynie określać bliższy i dalszy cel działania lub stawiać określone zadania, których wykonanie będzie związane z różną głębokością działania OGM.

Postawienie OGM zadania bliższego i dalszego, a w ich ramach zadań szczegółowych ułatwiać będzie organizację współdziałania, zwłaszcza z siłami głównymi frontu /armii/ oraz dowodzenia OGM. Określenie zaś tylko bliższego i dalszego celu działania OGM być może zwiększy samodzielność dowódcy grupy w wyborze obiektów do działania i ustalaniu kolejności ich zwalczania, ale utrudniać będzie zarówno organizację, jak i zachowanie ciągłości współdziałania z siłami głównymi.

Dlatego też można stosować zarówno pierwszy, jak i drugi sposób stawiania zadań, w zależności od sytuacji taktyczno-operacyjnej i warunków, w których przewiduje się działanie OGM oraz przedsięwzięć mających na celu zachowanie ciągłości współdziałania.

Zadania stawiane OGM będą dotyczyć obiektów położonych w różnych rejonach pasa frontu lub armii, wobec czego wojska OGM będą musiały działać również w całym pasie związku operacyjnego.

Można więc określić rozmach działania OGM. Do zasadniczych wskaźników tego rozmachu można zaliczyć:

- szerokość pasa działania OGM frontu mierzoną szerokością pasa, w którym działa front, tj. 300-350 km, armii - szerokością pasa działania armii, tj. 60-80 km i więcej;

- rubież wejścia OGM frontu do bitwy - 30-50 km i OGM armii - 15-20 km;

- głębokość działania OGM frontu - 600-800 km i OGM armii - 250-300 km;

- czas działania OGM frontu - 8-10 dni i OGM armii - 4-5 dni;

- przeciętne tempo działań OGM frontu 80-100 km i więcej na dobę, OGM armii około 80 km na dobę;

- oderwanie się OGM od sił głównych frontu - 150-200 km i OGM armii - 80-100 km; oderwanie się OGM mierzy się odległością od czoła sił głównych OGM do czoła sił głównych frontu lub armii;

- możliwość wprowadzania OGM frontu do bitwy w końcu trzeciego lub na początku czwartego dnia operacji, a OGM armii - w końcu pierwszego lub na początku drugiego dnia operacji.

Skład organizacyjny OGM może być bardzo różny. W każdej jednak sytuacji powinien być taki, jaki zapewni wysoką samodzielność w wykonywaniu poszczególnych zadań, dużą manewrowość i niezbędną osłonę i obronę od uderzeń z powietrza. Ze względu na charakter wykonywanych zadań szczególne wymagania stawia się organizacji tyłów, które wejdą organicznie w skład OGM i zapewniać powinny ciągłość materiałowego i technicznego zabezpieczenia w toku działań.

APanc jako OGM występuje w składzie 2-3 /a wyjątkowo czterech/ dywizji pancernych lub pancernych i zmechanizowanych w stosunku 2:1 lub 2:2, wyposażonych w większości w najnowszy.

wysokomanewrowy sprzęt bojowy, dywizji /brygady/ lub 2-3 batalionów powietrznodesantowych i przydzielonych oddziałów lotnictwa wojsk lądowych.

Nie należy wykluczać sytuacji, w których OGM frontu może być tworzona w składzie 1-2 dywizji pancernych /lub pancernej i zmechanizowanej/, dywizji /brygady/ lub 1-2 batalionów powietrznodesantowych i oddziałów lotnictwa wojsk lądowych.

Najbardziej typowym związkami do tworzenia OGM w warunkach frontu WP byłyby korpus pancerny^{x/} w składzie dwóch dywizji pancernych. Wydaje się celowe rozpatrzenie możliwości zorganizowania takiego korpusu na bazie WOW. /Ogólną strukturę organizacyjną KPanc do działań jako OGM przedstawia załącznik nr 21 i 22/.

OGM armii może się składać z DPanc lub DZ wyposażonej w najnowszy sprzęt bojowy i wzmocnionej batalionem powietrznodesantowym, a także oddziałami lotnictwa wojsk lądowych. OGM frontu i armii nie mogą być ociążalnymi elementami ugrupowania operacyjnego, lecz wyjątkowo ruchliwymi /w wypadku działania w trzecim wymiarze/, przystosowanymi do wykonywania zadań w znacznej odległości od sił głównych.

Niekiedy na kierunku działania OGM armii może być wysadzony desant o charakterze operacyjnym.

W zależności od składu organizacyjnego OGM frontu wzmocnia się ją odpowiednią ilością artylerii, wojsk OPL, wojsk inżynierskich i chemicznych oraz przydziela się jej określony limit lotnictwa wsparcia, którym dowódca OGM dysponuje w czasie wykonywania poszczególnych zadań. Na przykład w ćwiczeniu "Wiosna-80" w 7 A /ŚOW/ utworzono OGM w składzie DPanc wzmocnionej: dar, sdał, prplot "OSA", bsap, krozp, plinż, kompania miotaczy -----
x/ KPanc jako OGM występował w ćwiczeniu "Czerwiec-80".

ognia, odpowiednio przygotowanymi i specjalnie zreorganizowanymi pododdziałami tyłowego i technicznego zabezpieczenia. Do wsparcia działania OGM przewidywano lotnictwo i śmigłowce bojowe, a ponadto planowano działanie na jej korzyść śmigłowcowego desantu taktycznego.

Organizując OGM na szczeblu armii należy kierować się zasadą zapewnienia jej najwyższego stopnia upancernienia i manewrowości oraz samodzielności działania w wymiarze lądowo-powietrznym. W celu zapewnienia dużej dynamiki działania OGM należy dążyć do umiejętnego sprzęgnięcia działania oddziałów wydzielonych z działaniami desantów powietrznych, przede wszystkim śmigłowcowych desantów taktycznych.

Badania wykazują, że ze względu na charakter zadań i sposoby ich wykonania przez OGM oraz warunki jej działania siły /jednostki/ włączane w skład OGM muszą mieć inną strukturę organizacyjną niż w warunkach normalnych. Powinny być odciążone od zbędnego "balastu", który by utrudniał im manewr i ograniczał szybkość ich działania.

Ponadto ZT wyznaczone do OGM powinny być specjalnie i odpowiednio wyszkolone i przygotowywane zwłaszcza do działania w głębi i w oderwaniu od sił głównych frontu /armii/. Nie można bowiem wyznaczać do OGM ZT i oddziałów nie przygotowanych do wykonywania zadań jakże odmiennych od zadań typowych dla działań w ramach sił głównych frontu /armii/. Konieczność stosowania odrębnych zasad szkolenia i przygotowywania do działań grup szybkich w okresie drugiej wojny światowej pozostaje w poważnym stopniu aktualne również współcześnie.

W warunkach prowadzenia operacji zaczepnej, zwłaszcza na szczeblu armii może jednak zaistnieć sytuacja, że OGM zostanie bądź zniszczona, bądź mocno obezwładniona /lub z innej przyczy-

ny jej dalsze działanie stanie się niemożliwe/, natomiast dogodniejsze warunki do działania ma inny związek taktyczny; wówczas on może być wyznaczony jako OGM. Z tego też względu wydaje się, że zamiennosc związków taktycznych do działania jako OGM jest na współczesnym etapie konieczna. Stąd też podjęcie szkolenia kadr dowódczo-sztabowych i wojsk w organizowaniu i prowadzeniu działań jako OGM jest niezbędne, zwłaszcza w zakresie wykonywania marsz-manewru, prowadzenia działań rajdowych, niszczenia środków napadu jądrowego, OPL, punktów dowodzenia, urządzeń logistycznych, opanowywania lotnisk i innych ważnych z punktu widzenia taktyczno-operacyjnego obiektów. Związki zaś przewidziane zawczasu do działania jako OGM powinny być szkolone według oddzielnego programu. Z badań historycznych wynika, że kadra dowódczo-sztabowa kierowana do związków przewidzianych do działania jako OGM również powinna posiadać szczególne predyspozycje i umiejętności dowódczo-sztabowe.

Ze wstępnych badań wynika, że do wykonywania zadań jako OGM najbardziej odpowiednie byłyby dywizje o szczególnej strukturze organizacyjnej. Powinny to być przede wszystkim dywizje lekkie, łączące w sobie takie cechy, jak: wysokie upancernienie, duża swoboda manewru, łatwość przekształcania ugrupowania bojowego w zależności od konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej i warunków terenowych. Dywizję taką określiliśmy jako dywizję pancerno-zmechanizowaną. Propozycję rozwiązań organizacyjnych przedstawiono w załączniku nr 22.

5. Ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM oraz ich miejsce w ugrupowaniu operacyjnym frontu i armii

Ugrupowanie operacyjne OGM frontu i bojowe OGM armii powinno zapewniać: osiągnięcie celu i wykonanie przewidywanych zadań w

sposób szybki i nieoczekiwany dla nieprzyjaciela; dużą swobodę manewru i samodzielność działania oraz warunki do zachowania ciągłości współdziałania. Poszczególne elementy ugrupowania operacyjnego i bojowego, a nawet poszczególne oddziały i pododdziały, powinny zachować możliwość samodzielnego działania, zwłaszcza w czasie wykonywania zadań w oderwaniu od sił głównych frontu /armii/ i sił głównych OGM.

Ze względu na specyfikę i charakter działania OGM, jej ugrupowanie operacyjne i bojowe powinno być tak tworzone, aby można było stosunkowo łatwo je zmieniać i przekształcać z ugrupowania marszowego w ugrupowanie przedbojowe i bojowe, w zależności od zaistniałej konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz warunków terenowych. Ważną cechą ugrupowania operacyjnego i bojowego OGM jest przystosowanie go zarówno do wykonania nieoczekiwanego uderzenia na określony obiekt całością lub tylko częścią sił, jak również odpierania uderzeń nieprzyjaciela lądowego i powietrznego. Uwzględniać również należy możliwość stoczenia przez OGM bitwy lub bojów spotkaniowych. Stąd też i ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM musi w naturalny sposób zapewniać im nie tylko łatwość wykonywania manewru, oraz skrytego i szybkiego działania, lecz także dużą samodzielność ogniową i uderzeniową poszczególnych elementów ugrupowania oraz ochronę i obronę własnych tyłów. Ponadto ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM powinno być tak tworzone, aby mogło zapewnić najdogodniejsze warunki do wykonania marsz - manewru i przejścia wprost z marszu do realizacji zadania bojowego, po jego zaś wykonaniu - ponowne szybkie zwinięcie się w kolumny marszowe, by skrycie i sprawnie przesunąć się w inny rejon w gotowości do wykonania nowego zadania. Uwzględniać przy tym należy, że zarówno marsz - manewr, jak i wykonywanie zadań bojowych będą się odbywać również w warunkach nocnych. Wówczas ugrupowanie ope-

racyjne i bojowe OGM powinno być bardziej zwarte niż w warunkach normalnych, zwłaszcza jeżeli chodzi o główne siły, przy równoczesnym zachowaniu niezbędnego rozśrodkowania, oraz silnie ubezpieczone od czoła, a przede wszystkim od strony skrzydeł i tyłu. Dlatego też porównanie ugrupowania operacyjnego i bojowego OGM do kształtu jeża jest bardzo trafne, z tym, że szybkość działania i umiejętność wykonywania nieoczekiwanego dla nieprzyjaciela manewru i uderzenia porównywać można do przygotowującego się do ataku i atakującego lisa. Różnorodny charakter zadań stawianych OGM zmusza do dokonywania zarówno ciągłych zmian w składzie poszczególnych elementów ugrupowania, jak i zmian ich zadań oraz sposobu działania.

Nazwa i skład poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego i bojowego OGM mogą być różne. Można jednak ogólnie wyodrębnić pierwszy rzut OGM i drugi rzut lub odwód ogólny i rzut powietrzny. Ponadto mogą być tworzone: AGA lub tylko DGA i PGA, odwody specjalne i tyły. Rzut powietrzny składać się będzie z oddziałów /pododdziałów/ śmigłowców bojowych i śmigłowców transportowych wraz z pododdziałami powietrznodesantowymi lub pododdziałami z pierwszego lub drugiego rzutu /odwodu ogólnego/ przygotowanymi do desantu śmigłowcowego.

Tworząc ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM, należy przewidywać, że w czasie prowadzenia działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela powstanie konieczność zorganizowania tak zwanego "rejonu bazowego", w którym rozmieszczają się odwody specjalne, rzut powietrzny, tyły OGM i ewentualnie SD OGM. W rejonie tym wymienione elementy pozostają: OGM frontu - 8-10 godz. i OGM armii - 6-8 godz.

Ubezpieczenie stanowi ten element ugrupowania, zwłaszcza

operacyjnego OGM, który wyeyła się do przodu i ewentualnie na skrzydła w odległości w OGM frontu 20-40 km i w OGM armii 20-30 km od czoła sił głównych pierwszego rzutu, będą to zazwyczaj OW z tym, że ubezpieczenie może być tworzone przez dowódcę APanc /KPanc/ lub odpowiedzialni za jego zorganizowanie będą dowódcy dywizji pierwszego rzutu OGM. Wydaje się, że drugi wariant jest bardziej praktyczny ze względu na większe możliwości manewru w czasie wykonywania przez główne siły OGM poszczególnych zadań.

Pierwszy rzut; rzut uderzeniowy OGM frontu składać się będzie zwykle z dwóch-trzech dywizji odpowiednio wzmocnionych i przystosowanych zarówno do samodzielnego, jak i wspólnego działania. Ze składu dywizji pierwszego rzutu będą organizowane i wysyłane dla wykonania określonych zadań OW o składzie lądowo-powietrznym. Mogą one działać w odległości do 40 km od sił głównych pierwszorzutowych dywizji. Głębokość pierwszego rzutu OGM frontu może się kształtować w granicach do 40 km, a OGM armii - od 20 do 25 km.

Drugi rzut operacyjny OGM frontu będzie się zwykle składał z 1-2 dywizji; będzie on równocześnie stanowił ubezpieczenie tylne OGM. Drugi rzut - podobnie jak pierwszy - może organizować i wysyłać dla wykonania poszczególnych zadań OW o składzie lądowo-powietrznym. Gdy nie tworzy się drugiego rzutu, wówczas organizuje się odwód ogólny. W jego skład mogą wejść 1-2 pułki wydzielone z pierwszego rzutu. Drugi rzut lub odwód ogólny przesuwa się tuż za rodzajami wojsk i tyłami OGM. Z ugrupowania operacyjnego OGM frontu wyłącza się ABROT, która pozostaje w dyspozycji szefa WR1A frontu.

Rodzaje wojsk i tyłów ugrupowuje się za I rzutem. Odwód prze-

ciwpancerny i oddział zaporowy przesuwają się tam gdzie może nastąpić nieoczekiwane uderzenie czołgów nieprzyjaciela. Wojska OPL stanowią bardzo ważny element ugrupowania, ich działania w połączeniu z działaniami lotnictwa myśliwskiego AL zapewniają skuteczną osłonę OGM od uderzeń z powietrza, ważne miejsce w ugrupowaniu OGM zajmują wojska inżynieryjne i chemiczne, siły i środki WRE oraz elementy tyłowe.

Rodzaje wojsk i tyły przesuwają się bezpośrednio za pierwszym rzutem mając za sobą drugi rzut lub odwód ogólny. Tak więc rodzaje wojsk i tyłów znajdują się niejako w środku ugrupowania operacyjnego OGM i zajmują one wraz z rzutem powietrznym tak zwany "rejon bazowy". Wojska i tyły zajmujące "rejon bazowy" zmieniają swoje położenie skokami, jak już wspomniano OGM frontu po upływie 8-10 godzin i OGM armii po upływie 6-8 godzin.

OGM armii ugrupowuje się podobnie jak OGM frontu, tworząc podobne rzuty odpowiednio do sił, które wyznaczone zostały do składu grupy. W czasie marszu-manewru ugrupowanie operacyjne OGM może być następujące: w czworobok /dla OGM armii - schemat nr 4/, kątem w przód, kątem w tył lub schody w prawo i schody w lewo.

Podkreślić należy, że ze względu na charakter i sposób wykonywania różnych zadań przez OGM skład poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego i bojowego może ulegać zmianie, tak jak zmieniać się mogą ich funkcje i zadania.

Ogólnie jednak ugrupowanie OGM formuje się już w rejonie ześrodkowania, który zajmują:

- wojska OGM frontu - 100-120 km od rubieży styczności walczących wojsk;

- wojska OGM armii - 50-60 km od rubieży styczności walczących wojsk.

Przy takich odległościach rejonów ześrodkowania wybiera się ponadto rejon wyjściowy, których odległość od rubieży wejścia do bitwy wynosi 20-40 km. W rejonie tym wojska OGM frontu pozostają przez 6-8 godzin, a OGM armii - 4-6 godzin.

6. Wypracowanie decyzji przez dowódcę frontu i armii oraz przez dowódcę OGM o organizacji i działaniu OGM

Dowódca frontu i dowódca armii wypracowując decyzję o operacji zaczepnej wiele miejsca i uwagi poświęcają organizacji i możliwościom działania OGM oraz jak najpełniejszemu zabezpieczeniu realizacji zadań, które powinny być postawione grupie operacyjnej. Są oni zobowiązani wszechstronnie przygotować OGM do prowadzenia działań, przewidzieć skuteczne kompelkowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela, osłonę wojsk OGM przed uderzeniami z powietrza, zorganizować współdziałanie, a także zapewnić wszechstronne zabezpieczenie operacyjne i bojowe działań. W procesie wypracowywania decyzji na szczeblu frontu i armii określa się przede wszystkim cel i zadania, które mogą być postawione przed OGM, oraz rolę, jaką powinny one odegrać w osiągnięciu celu operacji zaczepnej frontu /armii/. Podczas określania zadań dla OGM należy przede wszystkim ustalać te obiekty i precyzować te zadania, których nie można wykonać innymi siłami i środkami. Na szczeblu frontu rozpatruje się zadania, które będą wykonywać OGM frontu i OGM poszczególnych armii. Umożliwi to właściwe określenie składu OGM frontu i w pewnym stopniu składu OGM armii oraz ustalenie czasu i rubieży ich wejścia do bitwy. Rozpatruje się ponadto w szczególności sposób zabezpieczenia zorganizowanego wejścia OGM do bitwy, zwłaszcza pod względem ogniowym, OPL, inżynierskim i chemicznym. Podkreślić bowiem należy, że w czasie wchodzenia do bitwy OGM nie angażuje własnych sił i środków.

Cała więc odpowiedzialność za organizację i pełne zabezpieczenie wejścia do bitwy OGM spoczywa na dowódcy i sztabie frontu /armii/.

Dowódca grupy operacyjnej może aktywnie uczestniczyć w procesie wypracowania decyzji przez dowódcę frontu /armii/. W tym celu może on wziąć udział w operacyjnym orientowaniu, w czasie którego zapoznaje się z zamiarem /najczęściej wstępnym/ dowódcy frontu /armii/ oraz przewidywanym celem i ogólnymi zadaniami, które może wykonywać OGM. Dowódca frontu /armii/ w czasie oceny sytuacji może wysłuchać meldunku /propozycji/ dowódcy OGM dotyczącego dokonanej przez niego oceny możliwości organizacji grupy i jej działania w czasie operacji zaczepnej. Podkreślić bowiem należy, że dowódca i sztab OGM powinni wszelkie oceny rozpatrywać o szczebel wyżej od tego, który etatowo zajmują. Stroną dodatnią udziału dowódcy OGM w wypracowaniu decyzji przez dowódcę frontu /armii/ jest to, że zapoznaje się on dokładnie z zamiarem przełożonego oraz pasem i obiektami działania. Zapozna się też z zadaniami sąsiadów i rodzajów wojsk oraz w ogóle z całością przygotowanej operacji. Pozwoli to również na równoległą pracę sztabu OGM związaną z przygotowaniem przyszłych działań.

Po wypracowaniu decyzji przez dowódcę frontu /armii/ dowódcy OGM - podobnie jak pozostałym elementom ugrupowania operacyjnego - również stawia się zadanie bojowe.

W treści zadania bojowego dla dowódcy OGM - oprócz dokładnego zapoznania z zamiarem dowódcy frontu /armii/ - należy uwzględnić:

- skład organizacyjny /bojowy/ OGM, w tym środki wzmocnienia;
- cel działania OGM;
- rejon ześrodkowania i rejon wyjściowy;
- rubieże wejścia do bitwy i drogi przesunięcia się z rejonu ześrodkowania do rejonu wyjściowego i na rubież wejścia do bitwy

- przewidywany czas wejścia do bitwy;
- ogólny kierunek działania, zadanie bliższe i dalsze OGM oraz głębokość zadania pierwszego dnia działania;
- ilość przydzielonych OGM raketowych środków jądrowych i bomb lotniczych;
- siły lotniczego wsparcia;
- zadania sąsiadów, zwłaszcza zadania wysyłanych przez sąsiadów OGM;
- zabezpieczenie wejścia OGM do bitwy;
- czas gotowości do działania;
- organizację dowodzenia;
- główne zadania współdziałania i operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk.

Po otrzymaniu zadania bojowego rozpoczyna się proces wypracowania decyzji przez dowódcę OGM i jego sztab. Przebieg tego procesu przedstawia tabela nr 3.

W każdym z wymienionych punktów rozpatrywanych w procesie wypracowania decyzji przez dowódcę OGM eksponuje się problematykę mającą bezpośredni oraz pośredni wpływ na sposoby działania grupy operacyjnej po jej wejściu do bitwy i w czasie wykonywania poszczególnych zadań. Sumuje się czynniki i elementy, które będą utrudniać, a być może i uniemożliwiać realizację zadań, i te, które będą lub powinny sprzyjać jak najlepszemu wykonaniu poszczególnych zadań przy minimalnych stratach własnych. Szczególnie eksponuje się problematykę dotyczącą wykonania manewru, a więc uderzenia na obiekt, jego zniszczenia, szybkiego przerucenia sił i środków na nowy kierunek i nowy obiekt działania, a także we właściwym czasie uchylecia się od zorganizowanego i skutecznego przeciwdziałania /uderzenia/ nieprzyjacielu.

PROCES WYPRACOWANIA DECYZJI PRZEZ DOWÓDCĘ OGM /variant/

Otrzymanie zadania bojowego

Wyjaśnienie celu działania OGM i analiza otrzymanego zadania bojowego

Wyjaśnienie zamiaru dowódcy frontu /armii/

Wyjaśnienie celu działania OGM

Analiza otrzymanego zadania bojowego

Określenie miejsca i roli OGM w osiągnięciu celu operacji zaczepnej i wykonaniu zadań bliższego i dalszego

Wyjaśnienie zadań sąsiednich OGM i sił głównych frontu /armii/

Wstępna ocena obszaru działań OGM

Ocena czasu wejścia do bitwy i terminów wykonania zadań

Sformułowanie zamiaru /wstępnego/ i wydanie zarządzeń wstępnych /przygotowawczych/

Ocena sytuacji

Ocena nieprzyjaciela, w tym szczególnie obiektów działania OGM

Ocena wojsk własnych, w tym sił głównych i rzutu operacyjnego /frontu/ armii

Ocena sąsiadów i ich wpływu na działanie OGM

Ocena terenu, w tym szczególnie w rejonach rozmieszczenia obiektów działania OGM

Ocena sytuacji hydrometeorologicznej, pory roku i doby

Zestawienie wniosków ogólnych z oceny sytuacji

Powzięcie decyzji

Rozpracowanie zamiaru, decyzji

Sformułowanie decyzji

Postawienie zadań bojowych

Wykorzystanie symulacji komputerowej i środków mechanizacji w procesie wypracowywania decyzji

Kalkulacja czasu i przestrzeni w kategoriach: zajęcie rejonów wyjściowych, wejście do bitwy i wykonywanie zadań bojowych

Kalkulacje możliwości działania i przeciwdziałania npla

Kalkulacje możliwości wojsk własnych. Obliczanie stosunku sił w czasie prowadzenia działań bojowych

Wykorzystanie symulacji komputerowej do wypracowania najbardziej korzystnych sposobów działania

W procesie wypracowywania decyzji zarówno dowódca OGM, oficerowie sztabu, jak i podwładni dowódcy i ich sztaby powinni rozpatrywać sposoby uzyskiwania i jak najpełniejszego wykorzystywania wysokiej aktywności działań i śmiałego podejmowania takich działań, w których uwzględnia się duży stopień ryzyka. Oznacza to podejmowanie nieszablonowych, oryginalnych decyzji i sposobów działania. Sprzyjać one będą uzyskiwaniu zaskoczenia, podejmowaniu takich działań, których nieprzyjaciel nie oczekuje, w których istotę wkalkulowano nie tylko ryzyko, lecz również fortel wojenny, szybkość, gwałtowność uderzenia oraz właściwie pojęty i w odpowiednim czasie wykonany unik przed uderzeniem przeciwnika.

W procesie wypracowania decyzji przez dowódcę i sztab OGM szeroko może być wykorzystywana elektroniczna technika obliczeniowa, zwłaszcza symulacja komputerowa i modelowanie matematyczne procesów decyzyjnych. Symulacja komputerowa może służyć weryfikacji powziętej decyzji, pozwala bowiem bardziej realnie przewidywać rozwój sytuacji na polu walki, opracować w niezwykle krótkim czasie kilka wariantów decyzji oraz wybrać decyzję optymalną.

Rola sztabu w organizowaniu i prowadzeniu działań przez OGM będzie nieustannie wzrastać, tym bardziej, że dowódca OGM, aby mieć jasność i precyzję spojrzenia, aby móc koncentrować się na problemach głównych, nie może być obciążony szczegółami, informacjami, drugorzędnymi sprawami, które zabierają czas i zmuszają do "krzątania" umysłowej i fizycznej. Istota i charakter zadań wykonywanych przez OGM wymagają działania bardziej zdecydowanego, energicznego, szybkiego, a równocześnie bardzo sprawnego, racjonalnego i nie pozbawionego cech mądrego ryzyka.

7. Planowanie użycia OGM we froncie i armii oraz w sztabie OGM

Planowanie użycia OGM frontu /armii/ ma określoną specyfikę, wynikającą z celu, zadań i różnorodnych sposobów ich działania. Ogólnym jednak celem planowania jest określenie kolejności, sposobów i terminów wykonania postawionych zadań, ustalenie sposobów wykorzystania związków /oddziałów, pododdziałów/ i ich współdziałania ze sobą i z siłami głównymi frontu /armii/ raz sąsiadami, a także organizacji pracy partyjno-politycznej, zabezpieczenia działań operacyjnych i bojowych wojsk oraz dowodzenia OGM.

Planowanie użycia OGM rozpatrywać należy dwupłaszczyznowo, tj. na szczeblu sztabu frontu /armii/ i na szczeblu OGM.

We wszystkich dokumentach opracowywanych przez sztab pułku /armii/ szczególnie wyraźnie eksponuje się zadania dotyczące zabezpieczenia wejścia do bitwy OGM i jej działanie w głębi operacyjnej. Jako oddzielny dokument front /armia/ opracowuje plan wprowadzenia OGM do bitwy i wykonania zadania bliższego. Ponadto w planach operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk frontu /armii/, w planach zabezpieczenia technicznego i planie zabezpieczenia tyłowego eksponuje się problematykę związaną z organizacją, wejściem do bitwy i sprawnym prowadzeniem działań przez OGM.

Szczególnie wnikliwie rozpracowuje się te zagadnienia, które są rozwiązywane na szczeblu frontu /armii/ i które wywierają bezpośredni lub pośredni wpływ /zabezpieczenie/ na prowadzenie działań przez OGM.

W planowaniu użycia OGM na szczeblu frontu /armii/ może uczestniczyć zespół odpowiednio kompetentnych oficerów ze sztabu i szefostw rodzajów wojsk OGM. Planowanie w sztabie OGM rozpoczyna

się z chwilą otrzymania zadania bojowego i ustaleń sztabu frontu /armii/. W celu sprawnej organizacji i terminowego zrealizowania przedsięwzięć dotyczących przygotowania działań opracowuje się kalendarzowy plan przygotowania OGM do działań.

Podstawę planowania stanowi decyzja dowódcy OGM, którą dowódca i wyznaczeni oficerowie sztabu opracowują na mapie wraz z legendą. Jest ona podstawowym dokumentem planu działania OGM frontu /armii/, który składa się z następujących dokumentów:

- operacyjnej części planu na mapie z legendą;
- planu wejścia do bitwy;
- planu użycia śmigłowców bojowych i desantów powietrznych /śmigłowcowych/;
- planu współdziałania;
- planu pracy politycznej;
- planu dowodzenia i planu kontroli;
- planu użycia rodzajów wojsk: WRiA, OPL i lotnictwa;
- planu operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk: planu rozpoznania, OPBMR, WRE, maskowania operacyjnego, zabezpieczenia inżynieryjnego i chemicznego, topogeodezyjnego i hydrometeorologicznego;
- planu ochrony i obrony oraz ubezpieczenia skrzydeł;
- planu zabezpieczenia techniczno-czołgowego /zabezpieczenie techniczno-czołgowa, zabezpieczenie samochodowo-techniczne, zabezpieczenie techniczno-artyleryjskie, zabezpieczenie techniczne rodzajów wojsk/;
- planu tyłowego zabezpieczenia: planu organizacji tyłowego zabezpieczenia na mapie z legendą; planów szefów służb; planu dowozu środków materiałowych; planu łączności tyłów;
- planu medycznego zabezpieczenia;
- planu ochrony i obrony tyłów i "rejonu bazowego".

Do operacyjnej części planu na mapie dołącza się szczegółową charakterystykę /plan/ obiektów, zwłaszcza stałych, które będą obiektami działania OGM. Określa się również siły i środki, które wezmą udział w niszczeniu lub opanowywaniu danego obiektu, oraz sposób ich działania.

Dużą wagę należy również przywiązywać do opracowania planu współdziałania, w którym szczególnie eksponuje się sygnały współdziałania i dowodzenia /tabelę nr 4/.

Niezależnie od opracowanych planów należy przewidywać, że konkretna sytuacja wejścia do bitwy OGM i charakter prowadzonych przez nią działań będą wywierać decydujący wpływ na konieczność wnoszenia korekt i zmian do poszczególnych dokumentów planistycznych. Muszą one bowiem być nieustannie aktualizowane - sukcesywnie, w miarę rozwoju konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, a nawet zachodzenia w warunkach terenowych zmian, których nie przewidywano.

W wielu wypadkach wyniknie konieczność opracowywania nowych dokumentów, zwłaszcza wówczas, gdy w toku działań OGM otrzyma nowe dane związane z obiektami, których nie uwzględniono w czasie planowania działań lub dokonywania zmian usytuowania obiektu. Zasadniczym wymaganiem pod adresem dokumentów opracowywanych w sztabie C.M jest przede wszystkim ich prostota i funkcjonalność /praktyczna użyteczność/.

8. Organizacja współdziałania na szczeblu frontu i armii oraz wewnątrz OGM

Badania doświadczeń z okresu II wojny światowej dowiodły, że organizacja współdziałania w grupach szybkich stanowiła jeden z zasadniczych obowiązków dowódców frontu i APanc, a w armiach ogólnowojskowych - dowódców armii i KPanc /KZmech/: np. w operacjach kurskiej i białoruskiej współdziałanie grup szybkich

organizował przedstawiciel Naczelnego Dowództwa^{x/}. W wypadku tworzenia OGM na szczeblu frontu i armii współdziałanie podobnie jak w latach drugiej wojny światowej - powinni organizować zarówno dowódcy, którzy tworzą te grupy, jak i dowódcy tych grup.

Na szczeblu frontu i armii w szczególności organizuje się współdziałanie na okres zajęcia rejonu wyjściowego i wejścia OGM do bitwy oraz prowadzenia działań w celu skoordynowania sposobów i czasu wykonywania zadań przez poszczególne OGM. Stopień szczególności rozpatrywania poszczególnych problemów podczas organizowania współdziałania na szczeblu frontu i armii będzie różny i w poważnej mierze zależny od czasu, którym dowódca i sztab frontu /armii/ dysponują na przygotowanie danych do rozpatrzenia, uzgodnienia i omówienia z podwładnymi dowódcami.

W zależności od czasu i warunków, w których przygotowuje się operację zaczepną, mogą być stosowane różne metody organizacji współdziałania, spośród których można wyróżnić następujące:

1. Organizowanie współdziałania od początku do końca przez dowódcę frontu /armii, OGM/ w obecności wszystkich dowódców podwładnych, szefów rodzajów wojsk i służb oraz zastępcy dowódcy frontu ds. lotnictwa.

2. Danie wytycznych do współdziałania dowódcom podwładnym, szefom rodzajów wojsk i służb oraz zastępcy dowódcy frontu ds. lotnictwa. W wypadku stosowania tej metody szczególnie ważną rolę spełnia oddział operacyjny /wydział operacyjny/, który przekazuje na piśmie wytyczne dowódcy /odpowiednio rozwinięte/ zainteresowanym wykonawcom; szefowie rodzajów wojsk i służb przekazują treść współdziałania swoim podwładnym zgodnie z wytycznymi dowódcy.

x/ A.I. Radziejewskij. Tankowyj uder, Moskwa 1977 r., s. 82.

3. Kolejne "rozgrywanie" poszczególnych sytuacji, które mogą zaistnieć podczas wchodzenia OGM do bitwy i w czasie wykonywania poszczególnych zadań. Wojska mogą być do tego przygotowywane podczas odpowiednio zaplanowanych ćwiczeń epizodycznych.

W wypadku stosowania każdej z wymienionych metod współdziałanie organizuje się według poszczególnych zadań, rubieży i obiektów działania wojsk OGM oraz czasu. Jednak najbardziej szczegółowo uzgadnia się organizację, sposób zabezpieczenia i czas wejścia OGM do bitwy z wyznaczonych rubieży oraz sposoby wykonywania poszczególnych zadań w pierwszych dniach działania OGM.

Dowódca frontu szczególnie dokładnie uzgadnia sposób działania OGM armii podczas wprowadzania do bitwy, a następnie rozwijania działań przez OGM frontu. Z dużą dokładnością organizuje się również współdziałanie z lotnictwem i to na każdym szczeblu dowodzenia.

W związkach operacyjnych i taktycznych, w pasach lub na styku których wchodzi do bitwy OGM opracowuje się w szczególności sposób zabezpieczenia rozwinięcia i wejścia do bitwy zarówno OW OGM, jak i jej sił głównych.

Na podstawie wytycznych i ustaleń dowódcy frontu /armii/ oraz powziętej decyzji dowódca OGM organizuje współdziałanie pomiędzy związkami /oddziałami i pododdziałami/ wchodzącymi w jej skład. W szczególności ustala współdziałanie z armiami, w pasie których lub na styku OGM wchodzi do bitwy, oraz z sąsiednimi OGM, zwłaszcza zaś z tymi, z którymi wspólnie wykonują zadania bojowe.

Dowódca OGM /lub sztab opracowujący wytyczne dowódcy/ omawiając sposób wykonania każdego zadania powinien rozpatrzyć:

- charakter obiektu, który OGM niszczy, możliwości jego ochrony i obrony, najbardziej prawdopodobne warianty działania przeciwnika; siły nieprzyjaciela w głębi operacyjnej, które mogą być użyte do przeciwdziałania działaniom OGM, główne obiekty w ugru-

powaniu nieprzyjaciela, których zniszczenie zapewni najdogodniejsze warunki do działania i wykonania zadań przez OGM;

- cel i zadania OGM oraz sposoby i kolejność ich wykonywania;
- siły i środki, które wspólnym wysiłkiem powinny realizować dane zadanie /zamierzenie/;

- kolejność i sposób rozgromienia sił nieprzyjaciela bronią jądrową własną i frontu /armii/, uderzeniami lotnictwa, śmigłowców bojowych, desantów i wojsk;

- ugrupowanie operacyjne /bojowe/ OGM /miejsce i zadania poszczególnych rodzajów wojsk/, przewidywaną zmianę ugrupowania w toku działań, zadania wykonywane przez poszczególne elementy ugrupowania i lotnictwa;

- utrzymywanie współdziałania z lotnictwem w czasie prowadzenia działań;

- wpływ terenu na sposób wykonywania poszczególnych zadań przez wojska OGM oraz możliwości wykorzystania terenu dla zapewnienia wysokiej manewrowości w działaniu;

- miejsce SD, sygnały współdziałania i dowodzenia;

- sposoby i możliwości zachowania odporności wojsk OGM oraz sposoby odtwarzania zdolności bojowej;

- sposoby tyłowego zabezpieczenia i zachowania jego ciągłości w toku działań.

Należy przewidywać, że zorganizowane współdziałanie przed wejściem OGM do bitwy wymagać będzie aktualizacji i dokonywania zmian w toku działań. Dlatego też ogromnie odpowiedzialnym zadaniem dowódcy OGM i jego sztabu jest zachowanie ciągłości współdziałania w toku działań i we właściwym czasie jego odtwarzanie w wypadku naruszenia.

Sztab OGM szczególną wagę przywiązuje do opracowania planu /tabeli/ współdziałania, w którym ujmuje główne problemy związane z działaniem w czasie wykonywania poszczególnych zadań. Jeden

z wariantów planu współdziałania przedstawia zał. nr 23. Organizacja i utrzymanie oraz odtwarzanie współdziałania w OGM wymaga od dowódców i sztabów wyjątkowej inicjatywy i samodzielnego rozstrzygnięcia wielu nowych problemów taktyczno-operacyjnych, zgodnie z zaistniałą sytuacją i konkretnymi warunkami, zwłaszcza terenowymi.

W toku działań prowadzonych przez OGM mogą wynikać nowe zadania lub zupełnie inne warunki rozmieszczenia obiektu, które nie było uprzednio rozpatrywane co zmuszać będzie dowódcę i sztab do bardzo szybkiego i zdecydowanego działania, wprowadzenia zmian do uprzednich uzgodnień i podjęcia nowych.

Należy bowiem uwzględnić, że właściwości zadań wykonywanych przez OGM wymagają od wchodzących w jej skład oddziałów i pododdziałów dużej samodzielności działania, przy równoczesnym zachowaniu bardzo ścisłego między nimi współdziałania. Samodzielność i wyjątkowa manewrowość działań OGM nie tylko nie ogranicza współdziałania, a wręcz przeciwnie - zmusza do jeszcze większego wysiłku organizacyjnego zapewniającego racjonalność, celowość i wspólnotę działań. Zmienność zaś sytuacji, w której będą działać OGM, narzuca coraz wyższe wymagania przede wszystkim dowódcom i sztabom OGM.

9. Organizacja zabezpieczenia operacyjnego i bojowego działań wojsk na szczeblu frontu /armii/ oraz w OGM

We współczesnych operacjach zabezpieczenie operacyjne i bojowe działań wojsk zyskuje coraz wyższą rangę. Jest to uwarunkowane ciągłym dynamicznym wzrostem możliwości ogniowego i elektronicznego oddziaływania na przeciwnika oraz wykrywania go i śledzenia, a następnie bardzo precyzyjnego wykonania uderzeń ogniowych /w tym jądrowych/ w celu porażenia celów, obiektów i całych zgru-

powoń wojsk. W działaniu OGM problem operacyjnego i bojowego zabezpieczenia działań wojsk stanowić będzie o wykonaniu zadań przez te grupy i w ogóle o zachowaniu ich odporności i żywotności.

Ze względu na to, że przeciwnik dysponuje coraz doskonalszymi siłami i środkami rozpoznania /z kosmicznym włącznie/ oraz precyzyjnego naprowadzania środków ogniowego rażenia, potrzebne jest takie działanie i przeciwdziałanie, które by uniemożliwiało mu wykrycie i zniszczenie ogniem i uderzeniem poszczególnych elementów ugrupowania OGM lub w poważny sposób ograniczało możliwości działania tych grup.

Szczególnie istotnym zadaniem systemu operacyjnego i bojowego zabezpieczenia działań wojsk jest uniemożliwienie przeciwnikowi zaskakującego uderzenia ogniowego, a także uderzenia odwodami i drugimi rzutami. System ten powinien więc składać się z takich elementów, oraz być tak zorganizowany i tak funkcjonować, aby zapobiegał uzyskiwaniu przez nieprzyjaciela przewagi nad OGM w toku wykonywania przez nią poszczególnych zadań, a następnie w czasie wykonywania marsz-manewru związanego z realizacją kolejnych zadań. Powinien on również dawać wojskom OGM szansę uprzedzenia lub wyprzedzenia wojsk przeciwnika w działaniu oraz umożliwiać wprowadzanie go w błąd co do rzeczywistych zamierzeń, a także zapewniać korzystne warunki minimalizacji własnych strat i maksymalizacji strat nieprzyjaciela.

Aby wojska OGM mogły skutecznie wykonywać swoje zadania w głębi operacyjnej; w sytuacji, gdy nieprzyjaciel w każdej chwili może uzyskiwać przewagę nad operacyjną grupą manewrową, muszą znaleźć się w korzystniejszym położeniu i w dogodniejszych warunkach niż przeciwnik.

Zabezpieczenie operacyjne i bojowe działań wojsk spełni swoje zadanie tylko wtedy, gdy będzie ono powszechne oraz gdy zach-

wana zostanie jego ciągłość od momentu zajmowania rejonu ześrodkowania do chwili osiągnięcia postawionego przed OGM celu.

Bezpośrednio na korzyść OGM skierowane są elementy systemu operacyjnego zabezpieczenia działań frontu /armii/ w taki sposób, aby wzmacniać elementy zabezpieczenia operacyjnego /bojowego/ działań wojsk OGM.

System operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk frontu/armii/ musi więc być bardzo ściśle powiązany z podobnym systemem organizowanym przez dowódcę i sztab OGM. Należy przy tym w szerokiej mierze uwzględniać specyfikę zadań i działania OGM.

Podstawę więc organizacji zabezpieczenia operacyjnego i bojowego na szczeblu OGM stanowią: znajomość elementów tego zabezpieczenia na szczeblu frontu /armii/, decyzja dowódcy operacyjnej grupy oraz specyfika i treść zadań, które przewiduje się do wykonania, a także konkretne warunki terenowe. Na system zabezpieczenia operacyjnego /bojowego/ działań wojsk OGM składa się przede wszystkim:

- rozpoznanie;
- ubezpieczenie, w tym ubezpieczenie bezpośrednio poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM;
- obrona przed bronią masowego rażenia;
- obrona przeciwlotnicza, w tym obrona przeciwśmigłowcowa;
- maskowanie operacyjne i bezpośrednie;
- zabezpieczenie inżynieryjne i chemiczne;
- WRE;
- zabezpieczenie hydrometeorologiczne i topograficzne /topogeodezyjne/.

Ponadto do systemu tego włącza się obronę przeciwdesantową i obronę przeciwdywersyjną oraz przedsięwzięcia mające na celu zachowanie odporności wojsk OGM.

Poszczególne elementy operacyjnego i bojowego zabezpieczenia działań wojsk OGM muszą być ściśle powiązane z systemem szczebla, który wysyła grupę, oraz z podobnym systemem sąsiednich OGM i z siłami głównymi frontu /armii/.

Zarówno współdziałanie operacyjne, jak i bojowe zabezpieczenie działań nie stanowią jednoznaczowego aktu pracy dowódcy i sztabu OGM. Mają one charakter ciągły, rozpoczynają się bowiem bezpośrednio po postawieniu zadań bojowych wojskom i kończą po zrealizowaniu celu działań przez OGM.

10. Organizacja wejścia OGM do bitwy

Wejście OGM do bitwy uzależnione będzie od wielu czynników, a przede wszystkim od charakteru rozpoczętej i prowadzonej operacji, konkretnych warunków terenowych, a w pewnym stopniu - i od czasu /pory doby/, w którym wprowadza się OGM do bitwy.

Przypomnijmy, że dowódca frontu /armii/ tak kieruje rozwijaniem operacji zaczepnej, aby na kierunku wejścia OGM do bitwy wytworzyła się odpowiednia luka:

a/ na szczeblu frontu - między armiami;

b/ na szczeblu armii - między dywizjami pierwszego rzutu operacyjnego.

Nie należy jednak wykluczać sytuacji, w której OGM będzie wchodzić do bitwy przez przekroczenie zgrupowania pierwszorzutowych ZT.

W każdej sytuacji należy dążyć, aby przynajmniej OW pierwszorzutowych związków taktycznych uchwyciły rubież wejścia do bitwy OGM. Ze względu na dynamikę działań i zmienność sytuacji taktyczno-operacyjnej zarówno dowódca frontu, jak i armii wariantują wejście OGM do bitwy z różnych rubieży /minimum dwóch/, jak i na różnych /również dwóch/ kierunkach. Muszą także uwzględniać, że na kierunku wprowadzania OGM do bitwy będzie się toczyć ostrą

walka o uchwycenie i utrzymanie inicjatywy, lokalnej przewagi w powietrzu oraz realizowanie przedsięwzięć zapewniających odpowiednio korzystne warunki rozwinięcia i przeniknięcia wojsk OGM w głąb ugrupowania nieprzyjaciela.

Badania wykazują, że najkorzystniejszym momentem wprowadzenia OGM do bitwy jest zakończenie przełamania przez wojska pierwszego rzutu głównej rubieży obrony nieprzyjaciela, rozbicia odwodów KA pierwszego rzutu i tym samym stworzenie dogodnych warunków do szybkiego przeniknięcia w przestrzeń operacyjną. W celu zabezpieczenia dogodnych warunków wprowadzenia OGM do bitwy związki taktyczne pierwszego rzutu operacyjnego powinny na kierunku jej działania rozbić nieprzyjaciela i dokonać odpowiednio skutecznego ubezpieczenia skrzydeł, zwłaszcza na rubieży rozwijania się do bitwy wojsk OGM.

Ponadto dowódca i sztab frontu /armii/ - organizując wejście OGM do bitwy - przewidują równocześnie możliwości odparcia uderzenia nieprzyjaciela, jeśli udałoby mu się wykryć przewidywany kierunek i skierować do przeciwdziałania odwody z głębi.

W czasie organizowania wejścia OGM do bitwy w warunkach działań konwencjonalnych wojska raketowe frontu /armii i dywizji/ znajdują się w ciągłej gotowości do udziału w pierwszym uderzeniu jądrowym, a w warunkach jądrowych - do skutecznego użycia tej broni.

Mimo wytworzonej luki na kierunku wprowadzania OGM do bitwy, należy zapewnić odpowiednią przewagę nad nieprzyjacielem, a przede wszystkim przewagę ogniową, lokalną przewagę w powietrzu i przewagę w eterze.

Ze względu na zmienność sytuacji bardzo poważne i trudne do realizacji będą zadania inżynierskiego zabezpieczenia wejścia OGM do bitwy. Przewidywać bowiem należy nie tylko przygotowanie, lecz i utrzymanie dla OGM frontu minimum dwóch dróg dla jednej

dywizji i jedną drogę armijną /korpuśną/; dla OGM armii - 1-2 drogi dla pułku pierwszego rzutu i jedną drogę dywizyjną.

W wielu sytuacjach okaże się niezbędne tworzenie zasłon dymnych z chwilą wejścia OGM do bitwy. Dlatego też i problem zabezpieczenia chemicznego nabiera szczególnego znaczenia.

Oczywiście w niektórych sytuacjach ilość dróg może być ograniczona. Na przykład w operacji lwowsko-sandomierskiej marszałek Związku Radzieckiego, I.S. Koniew powziął ryzykowną decyzję wprowadzenia do bitwy 3 i 4 APanc w bardzo wąską lukę, przydzielając każdej armii tylko po jednej drodze marszu, podczas gdy zgodnie z przyjętą i ugruntowaną praktyką przyjmowano dwie drogi marszu na KPanc /KZmech/. "Wprowadzenie w wyłom dwóch armii pancernych przez wąski korytarz bezsprzecznie było oznaką wielkiej odwagi, dużego ryzyka, zdecydowania, silnej woli i twórczego podejścia dowódcy frontu do właściwego wykorzystania dużych zgrupowań pancernych w konkretnych warunkach sytuacji operacyjnej"^{x/}.

Rezultaty tak bardzo ryzykownej decyzji dowódcy frontu przekroczyły wszelkie przewidywania, powodzenie bowiem było ogromne.

Wyjątkowo ważnym przedsięwzięciem podczas zabezpieczenia wejścia OGM do bitwy jest właściwa zorganizowanie OPL. Szczególnie silną i wielowarstwową strefę ognia przeciwlotniczego tworzy się w rejonie wyjściowym i na rubieży wejścia do bitwy wojsk OGM.

W czasie wprowadzania OGM do bitwy szczególną rolę odgrywa uzyskanie lokalnej przewagi w powietrzu. Ma ona charakter działania systemowego, w którym uczestniczą wszystkie rodzaje sił zbrojnych i wojsk.

Ważnym również przedsięwzięciem w zabezpieczeniu zorganizowanego wejścia OGM do bitwy będzie uprzednio uzgodnione działanie armii /dywizji/ w pasie lub na styku, których wchodzi ona do bitwy. Szczególnie dokładnie uzgadnia się układ ogniowego za-

x/ A.I. Radziejewskij, Tankowyj udar, Moskwa 1977 r., s. 119.

bezpieczenia oraz porządek i kolejność zwolnienia dróg, a także ich utrzymanie, podejście i rozwinięcie się najczęściej w ugrupowanie przedbojowe oddziałów operacyjnej grupy manewrowej.

Chociaż zabezpieczenie wejścia OGM do bitwy organizuje dowódca frontu /armii/, to jednak dowódca grupy powinien doskonale być zorientowany w przygotowywanych, a następnie realizowanych przedsięwzięciach na rzecz OGM. Stąd też zarówno dowódca, jak i sztab OGM biorą aktywny udział w przedsięwzięciach związanych z zabezpieczeniem zorganizowanego wejścia do bitwy wprost z marszu. Niezależnie od przedsięwzięć realizowanych przez dowódcę i sztab frontu /armii/ dowódca i sztab OGM podejmują szereg odpowiedzialnych działań, aby zapewnić zorganizowane wejście do bitwy.

Szczególnego znaczenia nabiera bezpośrednio uzgodnienie współdziałania z dowódcami armii /dywizji/, w pasie lub na styku którycg OGM wchodzi do bitwy, a przede wszystkim:

- uzyskanie jak najpełniejszej informacji o nieprzyjacielu, zwłaszcza o lukach w jego ugrupowaniu i terenie przyszłych działań;

- ustalenie dróg podejścia i rozwinięcia się pierwszego rzutu OGM oraz czasu ich zwolnienia i sposobu utrzymania w ciągłej przejezdności;

- ustalenie sposobu zabezpieczenia ogniowego, inżynieryjnego, OPL i chemicznego siłami i środkami wojsk prowadzących działania bojowe;

- określenie sposobu wymiany informacji w okresie wyjścia z rejonu wyjściowego i przemarszu na rubież wejścia do bitwy.

Wyjątkowo odpowiedzialnym okresem pracy dowódcy i sztabu OGM jest organizowanie współdziałania i operacyjnego /bojowego/ zabezpieczenia działań wojsk, w których szczególnie ekspozuje się okres wejścia do bitwy.

Jeżeli czas pozwala, dowódca OGM i dowódcy poszczególnych rzutów przeprowadzają rekonesans w terenie /chodzi zwłaszcza o drogi podjęcia do rubieży wejścia do bitwy/, ustalają czas, kolejność i sposób wyjścia z rejonu wyjściowego oraz kolejność i porządek podjęcia i rozwinięcia się w ugrupowanie przedbojowe na rubieży wejścia do bitwy. Jeżeli wyznaczonych jest kilka rubieży na różnych kierunkach, to rekonesans prowadzi się na każdym kierunku wariantując sposoby przemarszu i rozwinięcia wojsk w ugrupowanie przedbojowe na rubieży wejścia OGM do bitwy.

W warunkach skrajnie ograniczonego czasu organizację wejścia do bitwy OGM ustala się na skrzyni z piaskiem.

Sztab OGM opracowuje specjalny dokument wejścia OGM do bitwy.

Czas trwania wejścia OGM do bitwy mierzy się czasem od momentu osiągnięcia przez czoło pierwszego rzutu rubieży wejścia do bitwy i przejścia przez tę rubież całości sił pierwszorzutowych ZT /oddziałów/.

11. Prowadzenie operacji i działań bojowych przez OGM

a. Wejście OGM do bitwy i zasady wykonywania poszczególnych zadań

Wejście OGM do bitwy jest szczególnie odpowiedzialnym i trudnym okresem jej działania. Od zorganizowania, sprawności oraz szybkości wejścia do bitwy zależeć będzie przeniknięcie w głąb ugrupowania operacyjnego nieprzyjaciela, uzyskanie wysokiego tempa działań, a przede wszystkim zaskakujące dla przeciwnika rozpoczęcie wykonywania zadań, które zostały postawione przed OGM.

Należy przewidywać, że wejście poszczególnych ZT /a niekiedy w OGM armii-pułków/ do bitwy może następować w różnym czasie, w miarę podchodzenia wojsk z głębi i przy bardzo nierównym zarysie "linii frontu". Oczywiście jest to sytuacja skrajnie

niekorzystna i dlatego dowódca i sztab OGM powinni uczynić wszystko, aby siły główne operacyjnej grupy równocześnie wychodziły na rubież rozwinięcia.

W celu zorganizowanego wejścia do bitwy sił głównych pierwszorzutowe dywizje /pułki/ wysyłają silne OW, które mają opanowywać rubież wejścia do bitwy i ubezpieczać bezpośrednio rozwinięcie sił głównych. Najczęściej jednak OW OGM nie będą zatrzymywać się na rubieży wejścia do bitwy dążąc do przeniknięcia w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, zapewniając w ten sposób dogodne warunki do działania siłom głównym OGM. Niekiedy OW OGM bezzwłocznie po przekroczeniu rubieży wejścia do bitwy przystępować będą do wykonania postawionych im zadań i prowadzić działania rajdowe.

Wchodzenie do bitwy sił głównych OGM odbywa się w ugrupowaniu przedbojowym z maksymalną prędkością i w takim ugrupowaniu, które zapewnia najlepsze warunki wykonania przewidywanych zadań. Dowódca frontu /armii/ osobiście organizuje i śledzi wejście OGM do bitwy.

Dowódca i sztab OGM tak kierują podejściem i rozwinięciem sił głównych, aby nie tylko jak najszybciej przeniknąć w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, ale także bezpośrednio z marszu przejść do wykonywania zadań, zwłaszcza w odległości 80-100 km od rubieży wejścia do bitwy.

W warunkach działań konwencjonalnych dowództwo OGM powinno się liczyć z możliwością przejścia do działań z użyciem broni jądrowej. W tym wypadku uprzednio wyznaczona rubież i kierunek wejścia do bitwy OGM może ulec zasadniczej zmianie. Już bezpośrednio po wejściu do bitwy powstanie konieczność dokonania zmian, niekiedy zasadniczych, treści zadań, a zwłaszcza dotyczących kolejności i czasu wykonywania uderzeń na poszczególne obiekty. Po wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego należy

dążyć do bezzwłocznego wprowadzenia do bitwy OGM armii i wysłanie OW o składzie lądowo-powietrznym. Ich zasadniczym zadaniem będzie maksymalne wykorzystanie skutków uderzeń jądrowych i uniemożliwienie przeciwnikowi zorganizowanie odtwarzania zdolności bojowej wojsk oraz paraliżowanie manewru zwłaszcza odwodami, siłami i środkami, a także niszczenie ocalałych środków napadu jądrowego.

Dowództwo frontu /armii/ powinno się również liczyć, że w okresie wchodzenia do bitwy OGM może ona ponieść duże straty, nawet takie, które uniemożliwią dalsze jej działanie. W związku z tym powstaną bardzo poważne trudności w organizowaniu OGM od nowa i na szczeblu frontu nie zawsze będzie to celowe. Natomiast na szczeblu armii może być wydzielona dywizja z pierwszego lub drugiego rzutu, która zostanie wprowadzona do bitwy jako OGM. Ponadto dowódca frontu może zorganizować OGM w składzie dywizji z odwodu ogólnowojskowego. Może ona działać jako OGM frontu lub jako OGM armii. Jeżeli straty w OGM nie będą znaczne, to zarówno dowódca frontu, jak i armii powinni ześrodkować główne wysiłki, aby jak najszybciej odtworzyć jej zdolność bojową i skierować ją bezzwłocznie do działania.

W czasie wchodzenia OGM do bitwy należy się liczyć z napotkaniem zorganizowanego oporu nieprzyjaciela, zwłaszcza z punktu widzenia obrony przeciwpancernej. Istnieje bowiem możliwość, że na kierunku wejścia do bitwy nieprzyjaciel może przerzucić w ciągu kilku godzin swoje odwody nawet z odległości 150-250 km. Szczególnie groźną siłą dla OC1 będą odwody przeciwpancerne, zwłaszcza śmigłowce uzbrojone i samoloty A-10 oraz baterie rakiet "Mars" i "Lars".

Wykorzystując te siły nieprzyjaciel ma duże możliwości utworzenia swoistej bariery przeciwpancernej. W tym celu w czasie wchodzenia do bitwy OGM i bezpośrednio po jej wejściu główny

wysiłek frontu /armii/ powinien być skierowany na niszczenie i zwalczanie sił i środków obrony przeciwpancernej, które podniesione zostały w powietrze, i tych środków, które mogą wykonywać narzutowe pola minowe. Wobec tego zadania niszczenia lub skutecznego przeciwdziałania uderzeniom sił i środków przeciwpancernych nieprzyjaciela powinny być zadaniami zasadniczymi, zwłaszcza dla lotnictwa, środków rakietowych i artylerii oraz OPL. Zwalczanie sił i środków przeciwpancernych w okresie wchodzenia OGM do bitwy prowadzi się z maksymalnym natężeniem.

Jeśli OGM zwłaszcza OGM armii napotka zorganizowaną obronę to - wykorzystując luki czy otwarte skrzydła - dąży do jak najszybszego przeniknięcia w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, pozostawiając do wiązania przeciwnika /jeżeli jest to konieczne/ tylko nieliczne siły.

W czasie wchodzenia OGM do bitwy nieprzyjaciel do przeciwdziałania może skierować swoje odwody /drugie rzuty/. Nie wyklucza się wówczas, że może zaistnieć konieczność przejścia OGM do wykonania zadania poprzez bitwę /bój/ spotkaniową^{x/}.

Równocześnie z wchodzeniem OGM do bitwy może zaistnieć konieczność wysadzenia taktycznego desantu śmigłowcowego w celu wykonania uderzenia na rejonach stanowisk ogniowych artylerii, zwłaszcza przeznaczonej do strzelania amunicją jądrową na baterie "Lara" i "Mars" oraz paraliżowania manewru siłami i środkami na kierunku wchodzenia OGM do bitwy.

Dowództwo frontu /armii/ w okresie wchodzenia OGM do bitwy ześrodkowują wysiłki, aby zapewnić lokalną przewagę w powietrzu, skuteczną osłonę oraz wykonanie uderzeń siłami i środkami WRE.

Z chwilą wejścia do bitwy OGM _ wykorzystując skutki uderzeń

x/ por. Ćwiczenie "Wrzesień-79", wejście do bitwy zgrupowania uderzeniowego 7 A.

ogniowych - zdecydowanie przesuwa się w głąb ugrupowania nieprzyjaciela i dąży do bezzwłocznego wykonania postawionych zadań.

W pierwszym dniu po wejściu do bitwy wojska OGM armii będą wykonywać zadanie w ścisłym współdziałaniu z OW o składzie lądowo-powietrznym pierwszego rzutu operacyjnego, a wojska OGM frontu - wspólnie z OGM armii.

Zasadniczym zadaniem OGM po wejściu do bitwy jest takie prowadzenie działań, aby nie z wiązać swoich sił głównych w walce z nieprzyjacielem i zapewnić jak najlepsze warunki prowadzenia •
wysokie dynamicznych działań manewrowych.

Wszelki manewr w OGM armii najlepiej wykonywać pułkami lub - w zależności od potrzeb - wysyłać silne OW ze składu poszczególnych pułków. W OGM frontu manewr wykonuje się najczęściej w ramach poszczególnych dywizji i również wysyła się silne OW o lądowo-powietrznym składzie.

Trzeba równocześnie przewidywać, że w czasie prowadzenia działań bojowych w głąbi ugrupowania i na terytorium nieprzyjaciela OGM będą zmuszone prowadzić walkę z jego silnymi odwodami. W związku z tym wojska OGM powinny być przygotowane do czasowego przechodzenia w toku działań zwłaszcza częścią sił do obrony, dążąc równocześnie do przygotowania głównych swych sił do manewru na tyły przeciwdziałającego przeciwnika lub po prostu do skrytego oderwania się i przerwania wysiłku działań na nowy kierunek. W żadnej sytuacji OGM nie może wiązać z przeciwnikiem w przewlekłe walki swych głównych sił, gdyż nie tylko nie wykona zadań, które zostały przed nią postawione, lecz poniesie duże straty, a nawet może być zniszczona.

W czasie działań w głąbi operacyjnej nieprzyjaciela dowódca i sztab OGM powinni przestrzegać następujących zasad:

- uderzenie na poszczególne obiekty powinno być poprzedzone rozpoznaniem, zwłaszcza w odniesieniu do charakteru obiektu, jego

rozmieszczenia, siły i składu bojowego ochrony i obrony, oraz warunków i możliwości skrytego podejścia do niego;

- siły i środki przeznaczone do zniszczenia lub opanowania obiektów powinny w maksymalny sposób dążyć do skrytego i nieoczekiwanego wykonania uderzenia;

- podczas wykonywania zadania powinno się umiejętnie łączyć ogień i uderzenie o wymiarze lądowo-powietrznym z kilku stron w stosunku do położenia obiektu;

- po wykonaniu zadania należy skrycie oderwać się od obiektu działań i skierować siły do wykonania kolejnego zadania lub dołączyć się do sił głównych OGM;

- należy zachować ciągłą gotowość do nieoczekiwanego odparcia uderzenia nieprzyjaciela z lądu i z powietrza, zwłaszcza uderzeń śmigłowców bojowych;

- powinno się stale doskonalić współdziałanie z lotnictwem, sąsiednimi OGM i wewnątrz grupy;

- w dowodzeniu i zachowaniu ciągłości współdziałania w maksymalny sposób należy wykorzystywać różnego rodzaju sygnały.

Stosowanie przez dowódcę i sztab OGM powyższych zasad uzależnione będzie od wielu czynników, a przede wszystkim od takich, jak:

- charakter i rodzaj obiektu i jego rozmieszczenie /położenie w ugrupowaniu operacyjnym /bojowym/ przeciwnika;

- ilość i jakość sił i środków, które bronią, ubezpieczają lub ochraniają dany obiekt;

- taktyczne i topograficzne właściwości terenu, na którym obiekt jest rozmieszczony, lub na który zostaje przemieszczony;

- czas i siły, które w danej sytuacji można przeznaczyć do bezpośredniego wykonania zadania bojowego związanego ze zniszczeniem /obezwładnieniem, opanowaniem/ danego obiektu, rejonu lub rubieży terenowej;

- sytuacja operacyjna, w której działa OGM.

Oczywiście w konkretnych warunkach poszczególne czynniki mogą mieć mniejsze lub większe znaczenie i w poważnej mierze będą uzależniać wybór określonego sposobu działania oraz wydzielenie ze składu OGM odpowiednich sił i środków do wykonania danego zadania bojowego. Charakterystyczną właściwością pracy dowódcy i sztabu OGM jest bardzo szybkie, a równocześnie wyjątkowo rozważne podejmowanie decyzji, precyzyjne, bardzo krótkie stawianie zadań bojowych i dążenie do pełnego zapewnienia wykonania zadania związanego ze zniszczeniem, obezwładnieniem lub opanowaniem określonego obiektu.

Ze względu na charakter rozbudowy obrony przeciwnika niejednokrotnie wyniknie konieczność pokonywania przez OGM pośrednich lub kolejnych rubieży obronnych, zwłaszcza wtedy, gdy nie stwierdzi się luk lub otwartych skrzydeł w jego ugrupowaniu. Do pokonania tych rubieży w pierwszym rzędzie wysyła się OW o składzie lądowo-powietrznym, których zadaniem będzie jak najszybsze rozbicie jednostek osłonowych nieprzyjaciela, uderzenie z marszu i włamanie się w jego rubież obronną. W razie napotkania silnych punktów oporu OW obchodzą je uderzając w luki i otwarte skrzydła, do blokowania zaś pozostawiają tylko nieliczne siły. Podobnie działając wkraczając na teren trudno przekraczalny ze względu na pożary, zawały, zatopienia lub na obronnie przygotowane tereny zurbanizowane. Skutecznym środkiem ogniowego wsparcia OW powinny być śmigłowce bojowe. OW wykonują swoje zadanie działając całością sił na jednym kierunku lub na szerokim froncie w całym pasie dywizji /pułku/. W każdej sytuacji OW powinien być gotowy do wykonania zaskakującego i silnego uderzenia na nieprzyjaciela, który zajmuje obronę lub przechodzi do kontrataku.

Główne siły OGM przesuwać się za OW najczęściej w kolumnach

pułkowych, niekiedy w szykach przedbojowych tak, aby wykonać jednoczesny atak z marszu, zwłaszcza wtedy gdy obustronnie wykorzystuje się broń jądrową.

W warunkach konwencjonalnych, gdy nieprzyjaciel zajął obronę zawczasu przygotowaną, na wykonanie ataku potrzebny będzie określony czas. W takiej sytuacji główne siły pierwszego rzutu OGM pod osłoną OW mogą się zatrzymać w odległości 15-20 km przed rubieżą obronną przeciwnika i po krótkim przygotowaniu, zwłaszcza ogniowym, wykonać uderzenie.

Jeżeli artyleria przesuwająca się za OW zdąży się rozwinąć i zapewnić skuteczne przygotowanie ogniowe, wówczas główne siły pierwszego rzutu OGM wykonują atak z marszu. Jeśli zostaną wykryte luki lub odcinki słabo bronione, to główne siły OGM - wykorzystując działania OW - w szybkim tempie wychodzą na tyły i skrzydła broniącego się nieprzyjaciela. Pokonaniu napotkanych rubieży obronnych przez OGM sprzyjać będzie wykonanie uderzenia na kierunku, na którym nieprzyjaciel najmniej się tego spodziewa oraz rozpoczęcie wykonywania uderzenia w warunkach ograniczonej widoczności. Również w sytuacji, gdy OW udało się włamać w rubież obronną nieprzyjaciela, główne siły OGM bezzwłocznie wykonują uderzenie, aby wykorzystać uzyskane powodzenie i jak najszybciej rozwinąć je w głąb.

Niezależnie od sytuacji i warunków terenowych główne siły OGM dążą do jak najszybszego pokonania rubieży obronnych, unikając jednocześnie wiązania się w długotrwałe walki. Dlatego też w wielu sytuacjach może okazać się celowe obejście napotkanej obrony nieprzyjaciela i przeniesienia uderzenia na nowy kierunek.

W czasie prowadzenia przez OGM działań w głębi operacyjnej nieprzyjaciel - oprócz uderzeń lotnictwa, śmigłowców bojowych, szerokiego stosowania narzutowych pól minowych - może skierować

do walki silne odwody wojsk pancernych i zmechanizowanych.
W rezultacie tego może dojść do bitew i bojów spotkaniowych.

Celem bitwy lub boju spotkaniowego OGM będzie szybkie rozgromienie głównego zgrupowania przeciwdziałających odwodów nieprzyjaciela oraz przejęcie inicjatywy i zapewnienie warunków do wykonania postawionych przed grupą zadań. Niejednokrotnie bitwa lub bój spotkaniowy będzie dla OGM decydującym starciem, od którego rezultatów uzależnione zostaną możliwości dalszego działania. W związku z tym przystąpienie do bitwy lub boju spotkaniowego powinno być poprzedzone głęboką oceną pod kątem realizacji przez OGM jej zasadniczego celu działania. Uwzględniać przy tym należy, że ze względu na warunki dojścia do boju lub bitwy spotkaniowej oraz jej właściwości, powzięcie decyzji i rozstrzygnięcie problemów związanych z bezzwłocznym jej wykonaniem będzie zwykle następowało bez pełnego wyjaśnienia sytuacji i wyczerpujących danych zarówno o wojskach własnych, jak i nieprzyjaciela. W każdej sytuacji podjęcie decyzji o boju lub bitwie spotkaniowej wiąże się z wielkim ryzykiem, które powinien podjąć dowódca OGM najczęściej w skrajnie ograniczonym czasie. Niezależnie bowiem od sytuacji, w której dojdzie do boju lub bitwy spotkaniowej, szczególnego znaczenia nabiera czynnik czasu, szybkość i gwałtowność uderzenia oraz dążenie do uzyskania zdecydowanej przewagi nad nieprzyjacielem /ilościowej i jakościowej/ na wybranym kierunku i w określonym czasie, mimo że siły liczebne stron będą wyrównane, a niekiedy nawet przy przewadze liczebnej przeciwnika. W warunkach użycia broni jądrowej czynnikiem decydującym o powodzeniu w bitwie spotkaniowej będzie uprzedzenie przeciwnika w jej użyciu zarówno przez dowódcę frontu /armii/, jak i dowódcę OGM /lotnictwo i drt/. Ponadto zdecydowane i szybkie działanie, zwłaszcza skuteczne wykonanie uderzeń ogniowych /w tym lotnictwa i smigłowców bojowych/, uderzeń wojskami pancernymi i zmechaniz-

zowanymi oraz wysadzenie desantów taktycznych, śmiałe włamywanie się w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, wyjście na jego skrzydła i tyły oraz rozbicie zasadniczych jego zgrupowań, będą przesądzać o końcowym wyniku bitwy spotkaniowej.

Istota i charakter zadań wykonywanych przez OGM w bitwie spotkaniowej wymagają szerokiego stosowania różnorodnych form manewru. Głównym jego celem będzie stworzenie w odpowiednim miejscu i czasie zdecydowanej przewagi nad nieprzyjacielem, zwłaszcza zaś nad tym jego ugrupowaniem, którego rozbicie zapewni osiągnięcie celu podjętych działań. Istnieją ogromne możliwości i taktyczno-operacyjne opłacalność realizacji manewru już od szczebla batalionu i pułku. Szczególną uwagę należy przywiązywać do manewru ogniem OPL. Duża bowiem różnorodność środków napadu powietrznego i wielkie możliwości rozpoznania powietrznego nieprzyjaciela zmuszają do skutecznej osłony głównego zgrupowania OGM od uderzeń z powietrza.

Przewidywać należy, że w toku boju lub bitwy spotkaniowej może zaistnieć celowość zmiany kierunku uderzenia. Przeniesienie wysiłku działań OGM na nowy kierunek powinno być wykonane bardzo szybko i skrycie, aby wprowadzić nieprzyjaciela w błąd co do dalszych działań. W czasie wykonywania poszczególnych form manewru wskazane jest utrzymanie bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem poprzez szybkie i głębokie wdzieranie się oddziałów i pododdziałów w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, co przy dużej dynamice działań poważnie utrudni przeciwnikowi wykonanie skutecznych uderzeń ogniowych.

W boju i bitwie spotkaniowej, jak w żadnym innym działaniu, wyniknie konieczność racjonalnego stosowania, zwłaszcza przez siły ZT i oddziały, przechodzenia od jednego do drugiego rodzaju działań bojowych /np. od natarcia do obrony i odwrotnie/, umie-

jętnego obchodzenia i wymijania silnych węzłów oporu nieprzyjaciela i pozostawienia do ich wiązania tylko części sił, śmiałego wykorzystywania otwartych skrzydeł i luk w jego ugrupowaniu do zdecydowanego działania w przód, zwłaszcza OW o składzie lądowo-powietrznym. Szczególnego znaczenia nabiera również prowadzenie walki radioelektronicznej w celu skutecznego obezwładnienia i sparaliżowania systemów elektronicznych nieprzyjaciela oraz zapewnienia skutecznej pracy własnym środkom i urządzeniom radioelektronicznym.

Do szybkiego rozstrzygnięcia bitwy spotkaniowej mogą być skierowane uderzenia dwóch sąsiednich OGM, zwłaszcza armijnych. Koordynatorem tych działań będzie zwykle dowódca i sztab frontu. W każdej sytuacji bitwa lub bój spotkaniowy powinien być dla OGM jedynie fragmentem walki stwarzającej dogodne warunki do wykonywania kolejnych zadań.

Szybkość i swobodę w wykonywaniu zadań przez OGM w poważny sposób ograniczać będą liczne przeszkody wodne i rejony zurbanizowane wpisane w system obrony nieprzyjaciela. W związku z tym wynika konieczność organizowania i umiejętnego /sprawnego/ pokonywania przeszkód wodnych, a jeżeli będą one przygotowane do obrony i brak będzie odcinków niebronionych, to wówczas OGM zmuszona będzie je forsować, przede wszystkim z marszu. W wielu sytuacjach na kierunku działania OGM może być wysadzony operacyjny desant powietrzny. Wówczas forsowanie przeszkody wodnej odbywać się będzie przy ścisłym współdziałaniu z desantem. Niekiedy DPD opanowująca przeprawy zostanie podporządkowana dowódcy OGM, zwłaszcza frontowej, na okres prowadzenia walki i utrzymania przepraw oraz przyczółków do czasu podejścia sił głównych frontu /armii/.

Podczas forsowania z marszu szczególnie istotnym problemem

będzie umiejętne wykorzystanie i spotęgowanie uderzenia na tym kierunku /lub tego oddziału i ZT/, na którym uzyskuje się prowadzenie. Najczęściej będzie to związane z koniecznością przeniesienia wysiłku działań OGM na nowy kierunek, lecz zapewniający niezbędne warunki do wykonania kolejnych zadań. W przewidywaniu forsowania, a nawet tylko pokonania przeszkody wodnej, zwłaszcza szerokiej, dowódca OGM i jego sztab tak kierują rozwojem działań przed przeszkodą wodną, aby forsowanie odbywało się w dotychczasowym ugrupowaniu lub tylko przy nieznacznej jego zmianie. Ogromny wpływ na zapewnienie szybkości i dogodnych warunków forsowania oraz pokonania przeszkody wodnej będą miały skuteczne działania prowadzone przez OW o składzie lądowo-powietrznym wsparte śmigłowcami bojowymi i lotnictwem. Siły główne OGM, wykorzystując działania OW, bezzwłocznie przeprawiają się na przeciwległy brzeg i albo pozostawiają część sił do ochrony i obrony przepraw do podejścia głównych sił frontu /armii/, albo jak najszybciej rozwijają działania na przeciwległym brzegu. W wielu sytuacjach OGM po sforsowaniu przeszkody wodnej tak musi prowadzić walkę, aby wprowadzić nieprzyjaciela w błąd co do rzeczywistego kierunku działania.

W zabezpieczeniu sprawnego forsowania szerokiej przeszkody wodnej przez OGM dużą rolę odgrywa dowództwo frontu /armii/, zwłaszcza w zakresie rozpoznania i ogniowego wsparcia, w tym lotniczego. W warunkach użycia broni jądrowej uderzenia jądrowe na korzyść OGM zarówno na zgrupowania wojsk przeciwnika przed przeszkodą wodną, jak i na zajmującego obronę na przeszkodzie wodnej oraz na odwody skierowane do przeciwdziałania wykonuje front /armia/. Poważnym zadaniem frontu na korzyść zabezpieczenia forsowania przez OGM jest jej osłona od uderzeń z powietrza przez lotnictwo myśliwskie. Forsowanie wąskich przeszkód wodnych OGM wykonuje we własnym zakresie.

W toku rozwijania przez OGM działań w głębi operacyjnej rejonów zurbanizowane i oddzielne miasta odpowiednio przygotowane przez wojska operacyjne lub siły i środki obrony terytorialnej mogą stanowić poważną przeszkodę w realizowaniu zadań postawionych przed grupą operacyjną. Wykorzystując bowiem obronne właściwości rejonów zurbanizowanych przeciwnik m.in. będzie dążyć do wciągnięcia wojsk OGM w przewlekłe walki, pozbawienia ich swobody manewru i rozpraszania wysiłków. Dlatego też generalną zasadą w działaniu OGM jest wymijanie rejonów zurbanizowanych, unikanie wciągania sił głównych grupy w długotrwałe walki. W niektórych jednak sytuacjach jednym z zadań OGM może być opanowanie lub zniszczenie znajdujących się w rejonie zurbanizowanym szczególnie ważnych obiektów z punktu widzenia operacyjno-taktycznego lub politycznego i ekonomicznego. Będą to zwykle lotniska, elektrownie, wodociągi, stacje radiowe i telewizyjne, poczta, budynki, w których rozmieszczone są urzędy władz miejskich, magazyny i składy, stacje kolejowe, wybrane zakłady produkcyjne itp.

Do opanowania /zniszczenia/ tych obiektów lub zapewnienia OGM odpowiednich warunków sforsowania /pokonania/ rejonu zurbanizowanego ze składu sił głównych wydziela się odpowiednio zorganizowane OW. Charakter i sposób działania OW w rejonie zurbanizowanym zależy od stopnia zorganizowanego oporu i sposobów przeciwdziałania wojsk nieprzyjaciela znajdujących się w mieście. Jeżeli OW uzyskał zaskoczenie i z marszu wdarł się do miasta, a nieprzyjaciel nie stawia zdecydowanego oporu, to wówczas przesuając się z maksymalną szybkością dąży do jak najszybszego opanowania /zniszczenia/ tych obiektów, które naruszają system obronny przeciwnika. W wypadku napotkania silnego punktu oporu, który uniemożliwia dalsze przesuwanie się do przodu, czołowe pododdziały blokują go, a główne siły OW bocznymi ulicami wychodzą na tyły bronią-

cego się nieprzyjaciela lub podążają do obiektu /obiektów/, które mają opanować /zniszczyć/. Po opanowaniu ważniejszych obiektów lub części miasta OW zapewnia niezbędne warunki do działania sił głównych OGM.

Z doświadczeń historycznych wynika, że siły główne powinny jak najszybciej wykorzystać początkowe powodzenie OW - wdarcie się do miasta. W przeciwnym bowiem wypadku nieprzyjaciel nie tylko może zniszczyć OW, lecz także poważnie wzmocnić swoją obronę na kierunku działania sił głównych OGM. Taka sytuacja zaistniała na przykład w czasie opanowywania Elbląga. 29 KPanc Armii Radzieckiej wydzielił dla OW 31 BPanc, który otrzymał zadanie opanowania Elbląga z marszu i zapewnienia siłom głównym 29 KPanc rozwijanie pościgu. 23.01.1945 r. 31 BPanc - działając w sposób zdecydowany - wdarł się do miasta z marszu wywołując ogromną panikę wśród Niemców. OW przejechał przez miasto niemal bez żadnej zorganizowanej akcji ze strony garnizonu elbląskiego. Nie umocnił jednak zasadniczych obiektów w mieście, a siły główne poważnie opóźniły swoje podejście do miasta. Po podejściu sił głównych atak 29 KPanc w celu opanowania miasta z marszu nie miał powodzenia. Korpus zmuszony został do zorganizowania i prowadzenia długotrwałych walk w mieście, tracąc czas i ponosząc duże straty.

Sztuka prowadzenia bezpośrednich działań w rejonie zurbanizowanym przez OGM lub tylko przez jej OW o składzie lądowo-powietrznym wyrazi się przede wszystkim w umiejętnym i we właściwym czasie stosowanym manewrze, skutecznym izolowaniu broniących się załóg i garnizonów od sił głównych, zasilaniu wojsk własnych walczących o główne obiekty miasta, ciągłym odtwarzaniu, a niekiedy organizowaniu od nowa współdziałania, zwłaszcza z lotnictwem, śmigłowcami bojowymi i desantem oraz siłami głównymi, a także w nieprzerwanym psychologicznym oddziaływaniu na

wojska nieprzyjaciela i ludność cywilną w celu obniżenia jej morale oraz na podtrzymywaniu wysokiego stanu polityczno-moralnego i dyscypliny wojsk własnych. W wielu sytuacjach główny ciężar działań bojowych może być przeniesiony na poszczególne plutony, kompanie, bataliony i pułki, a o powodzeniu walki w dużej mierze zadecyduje samodzielność, aktywność i pomysłowość dowódców wszystkich, często nawet najniższych szczebli dowodzenia, realizujących jednak ogólny zamiar działania /przebiecia się/ OGM przez rejon zurbanizowany. Dowództwo frontu /armii/ i OGM powinno uwzględniać, że działanie grupy operacyjnej w rejonie zurbanizowanym /mieście/ jest tylko epizodem wykonywanych przez nią zadań w głębi operacyjnej.

W toku wykonywania przez OGM poszczególnych zadań, zadaniem szczególnym będzie niszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, sposób i możliwości ich niszczenia uzależnione są przede wszystkim od ich rodzaju /pociski rakietowe "Lance", "Pershing", artyleria atomowa, składy i magazyny, w których przechowywane są ładunki nuklearne, lotniska, na których bazują samoloty nosiciele broni jądrowej itp./ oraz oddalenia, rozmieszczenia /dyslokacji/ obiektu od rejonu działania OGM.

Ze względu na ugrupowanie bojowe środków rakietowych typowym sposobem ich niszczenia będzie nieoczekiwane uderzenie na poszczególne baterie, SD lub POT, a tylko w wyjątkowych wypadkach - równoczesne uderzenie na cały dywizjon. W związku z tym do wykonania tych zadań mogą być wyznaczone siły w składzie od kilku kompanii czołgów /lub piechoty zmotoryzowanej/ do pułku czołgów /lub pułku zmechanizowanego/. Oprócz tego w niszczeniu baterii i dywizjonów pocisków rakietowych "Lance", a zwłaszcza "Pershing" mogą uczestniczyć taktyczny desant śmigłowcowy i śmigłowce bojowe. Przewidywać należy, że w jednym i tym samym czasie wy-

niknie konieczność wysłania ze składu OGM OW do zniszczenia baterii lub dywizjonu pocisków raketowych i równocześnie OW do zniszczenia np. składu /magazynu/ amunicji jądrowej lub stanowiska dowodzenia korpusu itp. Działając w całym pasie operacji zaczepnej OGM frontu może wysyłać ze swojego składu nawet dywizję do wykonania jednego zadania lub równocześnie kilku zadań.

Powodzenie w wykonaniu zadania przez siły OGM w poważny sposób uzależnione będzie od skuteczności i ciągłości rozpoznania, zwłaszcza organizowanego przez dowództwo i sztab OGM.

Ważnym zadaniem OGM będzie niszczenie raketowych środków OPL nieprzyjaciela, zwłaszcza dywizjonów "Hawk" i "Nike Hercules". Będą one w zasadzie obiektami uderzeń jako pojedyncze sekcje i baterie ogniowe rozmieszczone zwykle na powierzchni 2-6 ha. Do ich niszczenia mogą być przeznaczone siły od kompanii do batalionu zmechanizowanego lub czołgów. Ze względu na szerokie wykorzystywanie przeciwlotniczych karabinów maszynowych i dział 20 mm Rh-202 do bezpośredniej osłony wyrzutni raketowych, w wielu sytuacjach udział w ich niszczeniu mogą wziąć śmigłowce bojowe. Najczęściej będą one wykorzystywane wspólnie z pododdziałami lądowymi do niszczenia stanowisk dowodzenia baterii i dywizjonów pocisków raketowych OPL oraz punktów przygotowania rakiet. Wymienione pododdziały raketowe mogą być również opłacalnymi obiektami uderzeń taktycznych desantów śmigłowcowych.

Poszukiwanie i bezzwłoczne niszczenie raketowych środków OPL nieprzyjaciela w poważny sposób przyczyniać się będzie do aktywnego udziału OGM w walce o lokalną przewagę w powietrzu.

Szczególnie ważnym zadaniem OGM będzie opanowywanie lotnisk lub tylko niszczenie samolotów na lotniskach i śmigłowców uzbrojonych na lądowiskach.

Do opanowywania lotnisk powinno się wyznaczyć siły około pułku czołgów lub pułku zmechanizowanego i taktyczny desant śmi-

główny w sile do kompanii. Równocześnie mogą uczestniczyć lotnictwo i śmigłowce bojowe. Uderzenie na lotnisko musi być wyjątkowo dobrze przygotowane i wykonane przez zaskoczenie. Opanowanie lotnisk związane będzie z koniecznością pozostawienia części sił OGM do jego utrzymania, ochrony i obrony zanim podejść siły główne. Siły te będą również niezbędne, jeśli opanowane lotnisko zostanie przeznaczone dla potrzeb OGM, zwłaszcza w celu uzupełnienia materiałowo-technicznego oraz do ewakuacji.

Ważnym zadaniem w działaniu OGM będzie niszczenie SD KA, A i GA zarówno w rejonie rozmieszczenia, jak i w toku przemarszu w nowy rejon. Mają być one niszczone w całości lub tylko wybrane ich elementy. Z charakterystyk prawdopodobnych wariantów rozwiązania SD KA, A i GA - w tym SD wysuniętych, tyłowych oraz związanych z nimi węzłów łączności oraz punktami dowodzenia i naprowadzenia lotnictwa wynika, że do ich niszczenia mogą być użyte siły od 1-2 pułku czołgów /pułku zmechanizowanego/ do DPanc lub DZ włącznie, lotnictwo i śmigłowce bojowe oraz taktyczny desant śmigłowcowy. Należy przy tym uwzględnić, że SD rozmieszcza się w pobliżu odwodów KA, A lub GA. Liczyć się więc należy z możliwością ich skierowania do przeciwdziałania siłom, które wykonują uderzenie na SD. Sposób ugrupowania i wykorzystywania sił do niszczenia SD może być bardzo różny. Na przykład wykonanie ataku na SD może przebiegać następująco: na podstawie danych z rozpoznania ze składu OGM wydziela się silny OW i kieruje się go do rejonu wspólnych działań, następnie w tym rejonie wysadza się taktyczny desant śmigłowcowy w składzie 1-2 plutonów lub kompanii piechoty zmotoryzowanej /jeśli się uderza na SD lub GA, to siły desantu mogą wynosić od kompanii do batalionu/. Desant ten może wykonywać zadania o różnym charakterze, np.: blokować podejścia odwodów skierowanych do przeciwdziałania, niszczyć niektóre plutony i baterie środków DPL, lądowiska śmigłow-

ców, a niekiedy atakować wybrane elementy SD. Podczas przelotu i wykonywania zadań przez desant siły przeznaczone do zniszczenia SD szybko zbliżają się po wyznaczonych drogach, zwykle z 2-3 kierunków i wykonują uderzenie jednocześnie lub z poszczególnych kierunków w różnym czasie. Sam atak może być poprzedzony uderzeniem lotnictwa i śmigłowców bojowych oraz ogniem artylerii. W celu uzyskania zaskoczenia śmigłowce bojowe mogą rozpocząć atak równocześnie z uderzeniem czołgów i BWP.

W czasie przesuwania SD ich niszczenie może być dokonywane poprzez organizowanie zasadzek, a niekiedy nieoczekiwane uderzenie od czoła lub z tyłu maszerującej kolumny. Po zniszczeniu SD lub wybranych jego elementów siły biorące udział w tym działaniu bezzwłocznie przechodzą w inny rejon lub przystępują do wykonania kolejnego zadania.

W czasie niszczenia SD KA wyznaczone siły z OGM /zwłaszcza armijnej/ mogą wykonywać uderzenie wspólnie z OW o składzie lądowo-powietrznym dywizji pierwszego rzutu operacyjnego armii.

Ważne miejsce wśród zadań wykonywanych przez OGM zajmują zadania związane z niszczeniem składów amunicji specjalnej i tyłów przeciwnika, a w wielu sytuacjach po prostu z opanowywaniem obiektów tyłowych w stanie niezniszczonym.

Ze względu na urzutowanie obiektów logistycznych, ich silną ochronę i obronę, działania OGM skierowane na zniszczenie lub opanowanie tych obiektów musi być poprzedzone wszechstronnym rozpoznaniem naziemnym i z powietrza. Rozpoznaje się te obiekty, które mogą być zniszczone oraz te, które trzeba opanować w stanie niezniszczonym, zwłaszcza składy MPS i żywności. Do niszczenia i opanowania urządzeń logistycznych wyznacza się ze składu OGM siły od 1-2 pułków czołgów lub pułków zmechanizowanych.

Tyły A lub GA mogą być niszczone /opanowywane/ siłami głównymi, zwłaszcza OGM armii. Podobnie jak podczas działania przeciw

innym obiektom, i w tym wypadku wykorzystuje się taktyczny desant śmigłowcowy w sile od kompanii do batalionu piechoty zmechanizowanej oraz uderzenia lotnictwa i śmigłowców bojowych.

Obiekty tyłowe przeciwnika, które zmieniają swoje położenie, mogą być niszczone nawet niedużymi siłami, zwłaszcza poprzez organizowanie zasadzek i wypadów głównie w warunkach nocnych.

W rejonie rozwiniętych urządzeń logistycznych łączyć się należy z lotniskami i lądowiskami samolotów i śmigłowców, zwłaszcza transportowych, oraz stacjami rurociągów polowych. Obiekty te, szczególnie urządzenia lotnisk, lądowisk i końcowe stacje rurociągów, będą zwykle opanowywane w stanie niezniszczonym. Będą one bowiem - i to z dużym powodzeniem - wykorzystywane dla potrzeb zarówno OGM, jak i sił głównych frontu /armii/. Po opanowaniu urządzeń logistycznych wyniknie konieczność wydzielenia ze składu OGM niezbędnych sił i środków do ich utrzymania i ochrony do czasu podejścia sił głównych frontu lub armii, a niekiedy tylko na okres eksploatacji dla potrzeb OGM.

Trudnym do wykonania zadaniem OGM jest zwalczanie odwodów nieprzyjaciela, dotyczy to zwłaszcza OGM armii. Zwalczanie odwodów może mieć miejsce w czasie ich przegrupowywania, w rejonach odpoczynków, ześrodkowania i rejonach wyjściowych.

Zwalczanie odwodów nieprzyjaciela będących w marszu i posiadających przewagę w stosunku do sił OGM może przyjąć najczęściej formę działań opóźniających i paraliżujących ich manewr oraz blokujących marsz. Do zwalczania odwodów znajdujących się w rejonach wyjściowych lub rejonach ześrodkowania należy podchodzić bardzo rozważnie, aby nie narażać sił głównych OGM na długotrwałą walkę. W związku z tym uderzenie na odwody nieprzyjaciela należy wykonywać wtedy, gdy ma się wyraźną nad nimi przewagę lub gdy istnieje możliwość wykonania ataku z zaskoczenia

z równoczesnym uderzeniem lotnictwa i śmigłowców bojowych. Niekiedy może okazać się celowe uderzenie na odwody nieprzyjaciela po uprzednim ich obezwładnieniu przez uderzenia jądrowe wykonane środkami armii lub frontu.

Odpowiednie warunki do nieoczekiwanego wykonania uderzenia na odwody nieprzyjaciela zaistnieją przede wszystkim wtedy gdy będą one odtwarzać zdolność bojową lub bezpośrednio po ich wycofaniu z walki.

Niezależnie od warunków, w których działa OGM, podjęcie walki z odwodami musi być poprzedzone wszechstronnym rozpoznaniem, głęboką oceną własnych możliwości i przeciwnika. Podejmując bowiem decyzję o wykonaniu uderzenia na odwody nieprzyjaciela należy sprecyzować, zależnie od możliwości OGM, konkretny cel takiego uderzenia, którym może być:

- zniszczenie odwodów;
- ograniczenie swobody ich manewru;
- opóźnienie wprowadzenia ich do bitwy;
- zadanie maksymalnych strat tylko wybranym elementom odwodów /np. zniszczenie SD, artylerii, rakiet, śmigłowców, zapasów itp./.

W każdej sytuacji walka z odwodami nie może być długotrwała. Po wykonaniu uderzenia i osiągnięciu uprzednio sformułowanego celu, siły biorące udział w walce z odwodami w sposób skryty wycofują się i kierują swoje działania przeciwko innemu obiektowi.

W czasie prowadzenia działań bojowych przez OGM w głębi operacyjnej wyniknie konieczność niszczenia lub opanowywania obiektów nieprzyjaciela zajmujących niewielką powierzchnię i oddalonych od sił głównych. Będą to zwykle stacje radiolokacyjne, po-

sterunki naprowadzania lotnictwa, stacje zakłóceń i radioelektro-
nicznej osłony, oddzielne elementy urządzeń logistycznych, po-
sterunki ochrony ważnych obiektów terenowych lub urządzeń energe-
tycznych itp. Obiekty te powinny być niszczone lub opanowywane
bezpośrednio po ich wykryciu w zasadzie przez pododdziały rozpo-
znawcze. Rzadziej natomiast wyniknie konieczność wysyłania w tym
celu pododdziałów zmechanizowanych i pancernych lub śmigłowców
bojowych.

Opanowywanie ważnych obiektów i rubieży terenowych należy do
grupy zadań wykonywanych przez OGM dla zapewnienia swobody dzia-
łania wojskom grupy i w interesie sił głównych armii lub frontu.

Z punktu widzenia zapewnienia swobody działaniem OGM będą
opanowywane przede wszystkim przeprawy na przeszkodach wodnych,
wiadukty, węzły dróg, przełęcze, a niekiedy charakterystyczne
rubieże terenowe, zwłaszcza te, których opanowanie i utrzymanie
powoduje ograniczenie swobody manewru przeciwnika. Do opanowania
określonych obiektów terenowych i rubieży wysyła się zwykle ze
składu OGM OW lub wysadza taktyczny desant śmigłowcowy, który
będzie działał samodzielnie lub wspólnie z OW.

Z punktu widzenia potrzeb związanych z rozwijaniem operacji
zaczepnej przez siły główne frontu lub armii opanowywane będą
przede wszystkim przeprawy na szerokich przeszkodach wodnych
i rubieże, z których będą wprowadzane do bitwy związki opera-
cyjne /np. z mie drugiego rzutu lub drugorzutowy front/. Nie-
jednokrotnie wyniknie konieczność opanowania przez OGM rubieży
zapewniających okrążenie i likwidację zgrupowań wojsk nieprzyja-
ciela. Zadania te OGM może wykonywać samodzielnie, ale najczęściej
wspólnie z desantem operacyjnym wysadzonym przez dowódcę
frontu.

Mogą również wyniknąć sytuacje, w których OGM, zwłaszcza fron-
tu, może opanowywać w stanie niezniszczonym ważne z punktu widze-

nia operacyjnego obiekty gospodarcze, zakłady produkcyjne, rafinerie naftowe i duże składy paliw płynnych. Po opanowaniu rejonu, rubieży lub obiektu OGM może go utrzymywać całością sił lub przeznaczyć do jego obrony część sił, pozostałe zaś siły skierować do wykonania innych, ważnych w danej sytuacji zadań.

W toku wykonywania poszczególnych zadań zarówno dowódca OGM, jak i jego sztab powinni przejawiać nieustanną troskę o zachowanie ciągłości współdziałania zwłaszcza pomiędzy OGM, z lotnictwem i wewnątrz grupy. Oddzielnym problemem w toku działań będzie bardzo konkretne i wnikliwe ustalenie obiektów i punktów zerowych uderzeń jądrowych wykonywanych przez front i poszczególne armie. W wielu sytuacjach wyniknie konieczność zniszczenia określonych obiektów bronią jądrową, gdyż siłami OGM będzie to niemożliwe lub nastąpi z poważnym opóźnieniem. Wobec tego zarówno dowódca frontu, jak i dowódca armii w toku rozwijania operacji zaczepnej będą nieustannie koordynować działania OGM, stawiać im nowe zadanie, śledzić ciągłość operacyjnego i bojowego zabezpieczenia działań, odtwarzać dowodzenie. Ze względu na charakter wykonywanych zadań, konieczność zmian w sposobach działania poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM trzeba będzie tylko zachować i odtwarzać naruszone współdziałanie, lecz również organizować je od nowa.

Jest rzeczą charakterystyczną, że dowódcy i sztaby OGM będą podejmować niemal wszystkie decyzje i uzgodnienia w skrajnie ograniczonym czasie mając niepełne dane o przeciwniku, obiektach działania i terenie, na którym wojska OGM będą wykonywały swoje zadania.

b. Dowodzenie OGM w czasie prowadzenia działań bojowych

W czasie prowadzenia działań bojowych przez OGM należy rozgraniczać dowodzenie realizowane przez dowództwo i sztab frontu

lub armii oraz dowodzenie na szczeblu operacyjnej grupy manewrowej. Organizacja dowodzenia odbywa się na ogólnych zasadach w okresie poprzedzającym rozpoczęcie operacji, z tym, że w okresie przygotowawczym główny ciężar dowodzenia wyrażający się, w przygotowaniu OGM do działań, wszechstronnym zabezpieczeniu zorganizowanego jej wejścia do bitwy spoczywa na dowództwie i sztabie frontu /armii/. W toku zaś działań bojowych punkt ciężkości w dowodzeniu przesuwa się na dowódcę i sztab OGM. Dowódca frontu /armii/ i jego sztab mają jednak nadal do rozstrzygnięcia generalne problemy dowodzenia polegające przede wszystkim na: precyzowaniu nowych zadań i zmianie zadań uprzednio postawionych, ustalaniu współdziałania z lotnictwem, zwłaszcza w zakresie wywalczenia i utrzymania lokalnej przewagi w powietrzu, określaniu czasu, obiektów /rejonów/ wykonywania uderzeń jądrowych, zapewnieniu ciągłości materiałowo-technicznego zabezpieczenia i uzupełnianiu strat w ludziach i sprzęcie. W wielu sytuacjach wynika konieczność uzgadniania wspólnych działań pomiędzy OGM sąsiednich frontów lub OGM sąsiednich armii.

Charakterystyczną właściwością dowodzenia OGM zarówno na szczeblu frontu /armii/, jak i w OGM jest wykonywanie wszystkich zadań w skrajnie złożonych warunkach, w gwałtownie zmieniających się sytuacjach taktyczno-operacyjnych, najczęściej bez informacji o wojskach nieprzyjaciela i własnych oraz o terenie przy tych działaniach.

Ze względu na charakter działania OGM wymiana informacji pomiędzy sztabem frontu /armii/ a sztabem OGM powinna przebiegać bardzo sprawnie i ograniczać się do niezbędnego minimum. Dlatego też bardzo ważnym przedsięwzięciem sztabu frontu /armii/ w czasie przygotowania OGM jest uzgodnienie na okres prowadzenia działań sygnałów dowodzenia i współdziałania dla:

- ogólnych dla OGM;
- lotnictwa i śmigłowców bojowych;
- wojsk rakietowych i artylerii;
- innych rodzajów wojsk.

Są to sygnały, które powinny zapewnić ciągłość dowodzenia i współdziałania sztabu frontu /armii/ ze sztabem OGM oraz między OGM. Stanowią one także podstawę do opracowania sygnałów dowodzenia i współdziałania na szczeblu OGM. Może też być dokonana wymiana sygnałów pomiędzy współdziałającymi OGM.

Do zbierania, opracowywania i przekazywania informacji w sztabie frontu /armii/ można zorganizować zespół /grupę operacyjną/ złożony z oficerów ze składu oddziałów /zarządu/: operacyjnego, rozpoznawczego, łączności, szefostwa WRiA, OPL, tyłów i przedstawicieli lotnictwa. Zespół ten pracowałby w zarządzie /oddziale/ operacyjnym pod bezpośrednim kierownictwem szefa sztabu frontu /armii/, a niekiedy nawet dowódcy. Zespół pracujący w sztabie frontu śledziłby działania OGM frontu i armii oraz oddziałów wydzielonych o składzie lądowo-powietrznym, a także wysadzenie desantów o charakterze operacyjnym. Do zespołu tego należałoby zbieranie i opracowywanie informacji oraz ich przekazywanie według ustalonego trybu zainteresowanym.

Dowodzenie w OGM opiera się na systemie punktów dowodzenia: SD, ZSD, KSD i PED /schemat nr 4/. Wszystkie punkty dowodzenia rozmieszcza się w odległości maksymalnie przybliżonej do wojsk, niemal w centrum ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM.

W zależności od charakteru zadań wykonywanych przez OGM i ilości sił wydzielanych ze składu OGM do ich wykorzystania dowodzenie odbywa się w ruchu i w czasie krótkich zatrzymań. W dowodzeniu OGM będą wykorzystywane w dużej mierze PED. Ze względu na

nieustanne wysyłanie ze składu OGM OW najczęściej o składzie lądowo-powietrznym, należy przewidywać wykorzystanie na szeroką skalę retlanslacji i organizowanie Wł na śmigłowcach.

Podstawą dowodzenia OGM powinny być dobrze opracowane sygnały dowodzenia ujęte w planie lub tabeli współdziałania. Dowódca OGM i dowódcy poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego /bojowego/, podobnie jak to było praktykowane w działaniu grup szybkich w latach II wojny światowej, powinny odznaczać się wyjątkowo dużą samodzielnością w wyborze sposobu wykonania zadania, podejmowaniu nowej lub zmianie uprzednio podjętej decyzji. Dowódca powinien mieć prawo do ryzyka oczywiście ryzyka rozumnego, odpowiednio skalkulowanego, którego granicy przekroczyć nie wolno^{x/}.

W dowodzeniu OGM szczególna rola i ogromna odpowiedzialność ciąży na sztabie, zwłaszcza jeśli chodzi o ciągłe śledzenie realizacji postawionych zadań, zapewnienie po temu najdogodniejszych warunków oraz dostarczanie dowódcy we właściwym /bardzo ograniczonym/ czasie danych do korygowania planu działania lub podejmowania nowych decyzji. Sztab OGM ma również za szczególne zadanie zapewnienie ciągłości współdziałania, dowodzenia i zabezpieczenia operacyjnego i bojowego działań.

Po powzięciu przez dowódcę OGM decyzji sztab przekazuje zadania wykonawcom zazwyczaj w formie krótkich zarządzeń bojowych, niekiedy w postaci uprzednio ustalonych sygnałów, informuje sąsiadów o decyzji dowódcy i uzgadnia z nimi współdziałanie, opracowuje i przesyła meldunki bojowe sztabowi nadrzędnemu.

W toku działań OGM sztab powinien zwracać szczególną uwagę na rozpoznanie skrzydeł i luk, aby nie dopuścić do niespodz...

x/ K. Nożko. Założenia i zasady współczesnej sztuki operacyjnej /podręcznik/, Warszawa 1977 r., s. 61-79.

wanego uderzenia sił nieprzyjaciela pozostającego na skrzydłach i na tyłach działających wojsk.

Z ogromną uwagą sztab OGM śledzi "sytuację jądrową". W tym celu na bieżąco prowadzi mapę uderzeń jądrowych wykonywanych zarówno własnymi środkami, jak i środkami frontu i armii, oraz uderzeń wykonywanych przez nieprzyjaciela. Na mapie tej określa się deformację terenu spowodowaną obustronnym użyciem broni jądrowej oraz przewidywane jego skażenie.

W czasie prowadzenia działań przez OGM jej SD narażone będą na zniszczenie. Stąd też przewidywać należy organizowanie i szybkie odtwarzanie systemu dowodzenia, polegające na:

- wzajemnej zamienności punktów dowodzenia w każdym ogniwie oraz między niższymi i wyższymi szczeblami dowodzenia;
- tworzeniu punktów dowodzenia z obezwładnionych ogniw dowodzenia, które utraciły zdolność do pracy, lecz zachowały część ludzi i środków łączności;
- tworzenie nowych punktów dowodzenia na miejsce zniszczonych.

W wypadku zniszczenia punktu widzenia, z którego dowodził dowódca, dowodzenie przejmują w kolejności: szef sztabu, zastępca dowódcy ds. liniowych, osoby wyznaczone rozkazem.

Zasadniczym sposobem odtwarzania systemu dowodzenia w OGM jest przejęcie dowodzenia przez zapasowe stanowisko dowodzenia. Zapasowe stanowisko dowodzenia przejmuje dowodzenie po ustaleniu, że SD zostało zniszczone lub obezwładnione i jest niezdolne do pracy, nie czekając na rozkaz /sygnał/ szczebla nadrzędnego. O przejęciu dowodzenia przez ZSD należy niezwłocznie meldować sztabowi nadrzędnemu i powiadomić o tym podwładnych, szwadronów i KSD.

Jeśli nie ma możliwości przejęcia dowodzenia przez ZSD lub KSD dowodzenie OGM może przejąć dowództwo wydzielone z nadrzędnego organu dowodzenia lub dowództwo szczebla niższego. W tym wypadku przejęcie dowodzenia następuje zazwyczaj na rozkaz /sygnał/ szczebla nadrzędnego. Jeżeli jedno z dowództw podległych było wcześniej wyznaczone do przejęcia dowodzenia szczeblem nadrzędnym i ma informacje o zniszczeniu jego punktów dowodzenia, to może przejąć dowodzenie samodzielnie, meldując o tym przełożonemu.

Ze względu na charakter wykonywanych zadań przez OGM wszyscy dowódcy i oficerowie sztabów wchodzących w jej skład powinni się odznaczać wyjątkową koncentracją psychiczną, zdecydowaniem i konsekwencją oraz silną wolą działania, ciągłym przejawianiem twórczej inicjatywy, a także rozsądnym, wkalkulowanym w decyzję ryzykiem taktyczno-operacyjnym.

Dowódcy, a zwłaszcza oficerowie sztabu OGM powinni przewidywać rozwój sytuacji i we właściwym czasie ustalać jej bezpośredni lub pośredni wpływ na sposób wykonania zadania przez OGM.

Istotnym elementem w pracy i działalności dowódców i sztabów OGM jest ciągle poszukiwanie nowych, a równocześnie bardzo prostych rozwiązań organizacyjnych systemu dowodzenia oraz nowych sposobów wykonywania poszczególnych zadań.

Specyfika organizowania i prowadzenia działań przez OGM wymaga specjalnego przygotowania i szkolenia dowódców i oficerów sztabu, zwłaszcza tych, którzy będą sprawować kierownicze funkcje w dowództwach i sztabach OGM.

12. Cel i zadania rozpoznania w okresie przygotowania i prowadzenia działań przez OGM

12.1. Cel i zadania rozpoznania

Osiągnięcie celu działania OGM jest uzależnione od wielu czynników, wśród których na czołowe miejsce wysuwa się posiadanie odpowiednich danych o przeciwniku oraz czas ich dostarczenia dowódcy OGM. Można zatem przyjąć, że celem rozpoznania działającego na korzyść OGM jest zdobywanie i terminowe dostarczanie niezbędnej ilości wiarygodnych danych o składzie wojsk przeciwnika, jego działaniu i możliwościach. Dane te umożliwiają:

dowódcy frontu /armii/:

- prawidłowy wybór czasu i rubieży wprowadzenia oraz kierunku działania OGM;
- właściwy skład organiczny OGM i jej wzmocnienie na okres działań;
- precyzyjny wybór obiektów do niszczenia, obezwładnienia lub opanowania przez OGM;

dowódcy OGM:

- powzięcie optymalnego wariantu decyzji w skrajnie ograniczonym czasie;
- prawidłowe grupowanie sił i środków z uwzględnieniem potrzeb działania całością lub częściami składu OGM;
- niezawodne współdziałanie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego OGM przez cały okres działania;
- sprawne dowodzenie oraz niezawodną łączność z przełożonym i podwładnymi.

Dynamizm działań OGM i różnorodność zadań przewidywanych dla jej sił i środków muszą wpływać na problematykę rozpoznawczą. Zarówno organizatorzy rozpoznania, jak i wykonawcy zadań

muszą w swej pracy zawsze uwzględniać specjalne warunki, oko-

liczności i potrzeby OGM. Wszyscy powinni rozumieć specyfikę działań i pod tym kątem planować zadania rozpoznawcze. Na podstawie analizy i oceny rodzaju, położenia i działania różnorodnych obiektów przeciwnika, będących przedmiotami zainteresowań OGM, zakłada się że zadania rozpoznawcze będą różnorodne zarówno jeśli chodzi o treść, jak i ilość. Trzeba będzie bowiem zdobywać, z jednej strony, ogólne wiadomości z dalekiej głębi operacyjnego ugrupowania przeciwnika, z drugiej zaś - szukać i dostarczać bardzo szybko dokładnych i niezwykle wiarygodnych danych o konkretnych obiektach, które mają być natychmiast niszczone, obezwładniane bądź opanowywane przez OGM. Nie można również wykluczyć potrzeby łączenia zadań rozpoznawczych /wykrywanie/ z zadaniami bojowymi, tzn. niszczeniem wykrytych i rozpoznanych obiektów.

W związku z powyższym, zadania rozpoznawcze możemy podzielić na dwie grupy. Do pierwszej grupy należą zadania zabezpieczające przez szczebel nadrzędny oraz sąsiadów wprowadzenie i działanie OGM.

Zalicza się do nich:

- rozpoznanie głównego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela, określenie numeracji, stopnia ukończenia oraz możliwości bojowych i charakteru działań;
- ustalenie obecności, stanu, położenia i gotowości środków przenoszenia broni jądrowej;
- ustalenie rejonów rozmieszczenia, składu i możliwości wykorzystania odwodów nieprzyjaciela;
- rozpoznanie systemu zapór inżynierskich nieprzyjaciela, a szczególnie rozmieszczenia komór jądrowych i stanu ich gotowości;
- ustalenie dogodnych rejonów do forsowania przepraw po dnie;

- zdobywanie danych o formowaniu nowych jednostek nieprzyjaciela oraz określanie czasu ich gotowości bojowej;

- rozpoznanie systemu łączności i dowodzenia oraz ustalenie rejonów rozmieszczenia SD i WŁ, zwłaszcza wyższych związków taktycznych i związków operacyjnych nieprzyjaciela;

- wykrywanie rozmieszczenia urządzeń tyłowych nieprzyjaciela, ze zwróceniem szczególnej uwagi na składy amunicji specjalnej, paliw, amunicji konwencjonalnej itp.;

Do drugiej grupy zadań rozpoznawczych należą zadania wykonywane organicznymi siłami i środkami rozpoznania OGM dotyczące: zdobywania danych o działaniu sił żywych, obecności, położeniu, gotowości do działań środków przenoszenia broni jądrowej oraz o innych ważnych obiektach nieprzyjaciela znajdujących się w pasie działania OGM, a stanowiących przedmiot zainteresowania jej sił i środków. Zadania te polegają na:

- ustaleniu kierunków i sił nieprzyjaciela wycofujących się, a także podchodzących z głębi ze szczególnym zwróceniem uwagi na jednostki raketowe i pancerne;

- ustaleniu miejsca rozmieszczenia i dokładnym rozpoznaniu środków przenoszenia broni jądrowej;

- wykryciu, ustaleniu położenia, rozbudowy i sposobu funkcjonowania ochrony i obrony stanowisk dowodzenia, węzłów łączności, zespołów oraz pojedynczych urządzeń radioelektronicznych nieprzyjaciela;

- lokalizacji i dokładnym rozpoznaniu lotnisk stałych i polowych ze szczególnym zwróceniem uwagi na ilość i rodzaje samolotów, urządzeń lotniskowych, środków osłony przeciwlotniczej itp.;

- wykryciu i rozpoznaniu składów i magazynów amunicji specjalnej, zbiorników paliw, magazynów sprzętu wojskowego i innych urządzeń tyłowych.

12.2. Siły i środki rozpoznania działające na korzyść OGM

W wojskach lądowych naszych sił zbrojnych występują obecnie organiczne siły i środki rozpoznania od szczebla pułku wzwyż. Są one przeznaczone do działalności rozpoznawczej na korzyść danego oddziału, związku taktycznego lub związku operacyjnego i w pasach ich działań. Część sił i środków rozpoznania jest w dyspozycji dowództw rodzajów sił zbrojnych i szefostw służb oraz Sztabu Generalnego WP. Struktura organizacyjna sił i środków rozpoznania jest dostosowana do wykonywania zadań w różnych warunkach, okolicznościach i czasie zgodnie z decyzjami dowódców ogólnowojskowych danego szczebla. Najogólniej biorąc, istniejące siły i środki rozpoznania szczebla taktycznego mogą w zasadzie zaspokoić minimum potrzeb współczesnego pola walki.

Z wszystkich rozważań na temat OGM frontu /armii/ wynika, że głównym wyznacznikiem ilości oraz rodzaju organicznych sił i środków rozpoznania będzie jej skład organizacyjny, a zwłaszcza liczba związków taktycznych. Oznacza to, z jednej strony, że dowództwo OGM będzie dysponowało znacznymi organicznymi siłami i środkami na rzecz rozpoznania taktycznego, z drugiej zaś - że może ono odczuwać braki w pododdziałach rozpoznania specjalistycznego. Mimo różnorodności zadań OGM i związanych z nimi potrzeb nie należy zakładać możliwości organizowania nowych pododdziałów rozpoznawczych. Tego rodzaju przedsięwzięcia nie będą możliwe ze względu na przewidywany przebieg walki i operacji. Można jedynie liczyć na ewentualne dokonywanie pewnych doraźnych zmian w składach dywizyjnych batalionów rozpoznawczych poprzez wyprowadzanie tych elementów, które - mimo wielu walorów - nie mogą być skutecznie wykorzystywane w wysocce manewrowych działaniach. Na ich miejsce mogą, kosztem związków taktycznych działających na kierunkach pasywnych, wejść czasowo pododdziały rozpoznawcze

bardziej odpowiadające potrzebom OGM, np. kompania rozpoznawcza na BWP w miejsce wyprowadzonej kompanii specjalnej itp.

Oddzielnym problemem stają się małe możliwości organicznych pododdziałów rozpoznawczych OGM w zakresie rozpoznania powietrznego, w tym głównie wykrywania obiektów i natychmiastowego ich niszczenia. Istniejące siły i środki np. eskadry śmigłowców w dywizjach nie zaspokajają minimum potrzeb. W związku z tym nie należy wykluczać możliwości zwiększenia stanu liczebnego śmigłowców i wyposażenia ich w urządzenia rozpoznania radioelektronicznego, a także w odpowiednie środki ogniowe.

Szczeblem nadrzędnym dla OGM może być dowództwo frontu lub armii. Wspomniane wyżej dowództwa, decydując się na organizowanie i wprowadzanie OGM, mają między innymi obowiązek zabezpieczenia jej działań pod względem rozpoznania, z którym wiążą się poważne trudności.

Zarówno na szczeblu frontu, jak i armii trzeba bowiem zabezpieczyć całą operację, również i OGM, a możliwości w tym zakresie są ograniczone ze względu na:

- dysponowanie niewielką ilością sił i środków rozpoznania specjalistycznego;
- brak jednostek rozpoznawczych, które można byłoby bezpośrednio przydzielić do dyspozycji dowódcy OGM;
- niewystarczająca mobilność frontowych i armijnych jednostek rozpoznawczych.

Specyfika przewidywanych działań OGM rzutuje na całokształt działalności rozpoznawczej, a ponadto stawia przed działającymi na jej korzyść siłami i środkami szczególne wymagania, dotyczące między innymi:

- szczególnej dokładności w wykonywaniu zadań. Żaden nawet najdrobniejszy obiekt znajdujący się w ugrupowaniu nieprzyjaciela

nie może być niedostrzeżony. Działające siły i środki rozpoznania muszą przyjąć zasadę, że interesuje je wszystko;

- możliwości szybkiego przenoszenia wysiłku rozpoznawczego oraz zmiany kierunków działań;

- wiarygodności zdobytych i przekazywanych danych.

Siły i środki działające na korzyść OGM powinny - oprócz realizowania typowych zadań rozpoznawczych - być przygotowane do wykonywania innych zadań. Można do nich zaliczyć:

- opanowywanie mostów, przepraw oraz innych ważnych obiektów na przeszkodach wodnych i utrzymywanie ich do czasu podejścia sił głównych OGM;

- opanowywanie i czasowe utrzymywanie lądowisk, a także ubezpieczanie i naprowadzanie desantów taktycznych OGM;

- samodzielne niszczenie lub obezwładnianie obiektów nieprzyjaciela; chodzi głównie o obiekty słabo ochraniane i bronione oraz o obiekty zajmujące niewielki obszar, np. pojedyncze urządzenia, zespoły i posterunki radioelektroniczne, środki rakietowe, OPL itp.;

- wskazywanie elementom ugrupowania OGM najbardziej dogodnych kierunków i sposobów uderzeń na wykryte obiekty nieprzyjaciela;

- dezorganizację przemarszu oddziałów nieprzyjaciela poprzez dokonywanie niszczeń na drogach itp.;

- ustalanie skutków uderzeń jądrowych wojsk własnych na wybrane obiekty nieprzyjaciela;

- naprowadzanie samolotów wojsk własnych na wybrane obiekty nieprzyjaciela oraz kierowanie ogniem artylerii działającej w składzie OGM.

12.3. Organizacja rozpoznania w czasie prowadzenia działań przez OGM

Ogólne zasady organizacji rozpoznania w omawianych działaniach pozostaną takie same, jak w każdym innym działaniu. Muszą one obejmować szereg przedsięwzięć realizowanych przez dowódcę i sztab, dowódców rodzajów wojsk i szefów służb w celu zdobycia niezbędnej ilości danych o nieprzyjacielu i terenie w pasie /na kierunku/ działań OGM.

Szczególnie ważnymi przedsięwzięciami w tej dziedzinie są:

- określenie celu i zadań rozpoznania oraz wyznaczenie sił i środków potrzebnych do ich realizacji;
- analizowanie posiadanych wiadomości, ustalenie potrzeb w zakresie planowania rozpoznania i postawienie zadań wykonawcom;
- koordynacja wysiłków wszystkich sił i środków rozpoznania w stosunku do zadań, obiektów, czasu i kierunków działania;
- przygotowanie pododdziałów do prowadzenia rozpoznania oraz ich zaopatrzenie;
- organizacja dowodzenia i łączności, zbieranie wiadomości i ich rozprowadzanie oraz zapewnienie bezpieczeństwa własnym pododdziałom rozpoznawczym.

Wszystkie wymienione przedsięwzięcia są nierozzerwalnie ze sobą związane, a kolejność ich realizacji w warunkach działań OGM musi być powiązana z czynnościami organizacyjnymi w ramach prowadzonej operacji. W żadnym wypadku nie można przeceniać ani lekceważyć potrzeb wynikających z nadrzędnego celu, jakim jest pełna realizacja zadań frontowej /armijnej/ operacji. Dowódca organizujący rozpoznanie musi ciągle mieć na uwadze fakt, że działanie OGM nie jest i nie może być celem samym w sobie. Ma ono między innymi wzmocnić zgrupowania uderzeniowe pierwszego rzutu operacyjnego frontu /armii/, przyspieszyć, usprawnić

i ułatwić im wykonanie zadania ostatecznego rozbicia sił nieprzyjaciela i wyjścia na nakazane rubieże. Bez względu na okoliczności i trudne warunki w jakich działa OGM, rozpoznanie nie może zawieść i dlatego musi być należycie zorganizowane.

Skład organizacyjny OGM, zadania, czas i sposób wprowadzania do bitwy /walki/, treść zadań oraz przewidywany okres ich realizacji będą głównymi czynnikami warunkującymi działalność komórek rozpoznawczych. Dotychczasowe rozważania i przewidywania pozwalają przypuszczać, że całokształtem działalności rozpoznawczej OGM frontu może kierować oddział rozpoznawczy, a armijnej - wydział rozpoznawczy. Stany osobowe i struktury organizacyjne ww. komórek będą identyczne lub zbliżone do istniejących obecnie komórek armijnych oddziałów i dywizyjnych wydziałów rozpoznawczych. Nie należy wykluczać możliwości wyznaczania na stanowisko szefa komórki rozpoznawczej sztabu OGM oficera ze sztabu szczebla nadrzędnego. Wydaje się, że zasadnicze obowiązki komórek rozpoznawczych OGM nie będą się różniły od przewidywanych obecnie obowiązków regulaminowych. Jednakże podczas ich wypełniania należy przestrzegać następujących zasad:

- podczas dokonywania oceny sił i możliwości nieprzyjaciela trzeba niezwykle umiejętnie uogólniać posiadane wiadomości i wyciągać precyzyjne wnioski, prawidłowo przewidywać warunki szeroko pojętego pola bitwy /walki/, a także szczegółowo oceniać nawet pojedyncze obiekty, które mogą być przedmiotami uderzeń sił i środków OGM;

- w organizacji rozpoznania powinno się uwzględniać m.in. przewidywania dotyczące czasu i sposobu działań organów rozpoznawczych w warunkach niemal całkowitej izolacji od wojsk własnych, a także różnych wariantów działalności wojsk nieprzyjaciela w czasie prowadzenia walki w głębi ugrupowania;

- w kierowaniu siłami i środkami rozpoznania należy przewidywać działania samodzielne, wielowariantowe, wszyscy wykonawcy powinni się odznaczać niezwykłą aktywnością;

- szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie sprawnego obiegu informacji, związanego z wieloma trudnościami chodzi zwłaszcza o skracanie drogi i czasu przekazywania rozkazów, meldunków, informacji, sygnałów itp.

13. Wojska rakietowe i artyleria

13.1. Zadania artylerii w działaniach prowadzonych przez OGM

W całokształcie działalności ogniowej prowadzonej na rzecz OGM mogą wystąpić podobne okresy jak podczas prowadzenia operacji zaczepnych przez armie ogólnowojskowe: ogniowa osłona OGM w czasie jej przemarszu do rubieży wprowadzenia; ogniowe przygotowanie ataku /OPA/, ogniowe wsparcie ataku /OWA/; ogniowe wsparcie działań OGM podczas walki w głębi obrony nieprzyjaciela.

Niezależnie od okresu działalności ogniowej w zadaniach wykonywanych na korzyść OGM należy akcentować potrzebę koncentrowania wysiłku ogniowego na ciągłym zwalczaniu taktycznych środków napadu jądrowego, baterii artylerii lufowej i rakietowej, środków przeciwpancernych, a przede wszystkim przeciwpancernych, pocisków kierowanych i uzbrojonych śmigłowców na wysuniętych lądowiskach oraz środków rozpoznania i systemu obrony przeciwlotniczej.

Powodzenie działań OGM w dużym stopniu będzie zależało od skuteczności osłony ogniowej OGM w czasie jej przemarszu do rubieży wprowadzenia i od zapewnienia jej płynnego wprowadzenia w wyłom w obronie nieprzyjaciela. W zapewnieniu tej osłony zna-

częcą rolę będzie miała do spełnienia artyleria.

W celu zapewnienia skutecznej osłony podejścia OGM, począwszy od momentu jej wyruszenia z rejonu wyjściowego, w wojskach pierwszego rzutu powinny osiągnąć gotowość do prowadzenia ognia wyznaczone pododdziały ogniowe aprzężone ze środkami rozpoznania, zwane grupami rozpoznawczo-ogniowymi /GRO/. W skład GRO użytych do zapewnienia osłony OGM utworzonej z dywizji może wchodzić: rzut ogniowy - 2-3 dywizjony artylerii dalekonośnej oraz śmigłowce rozpoznania artyleryjskiego i baterie rozpoznania dźwiękowego nowego typu /PZK-19W/.

Zadaniem GRO będzie zwalczanie taktycznych środków napadu jądrowego, baterii artylerii oraz baterii artylerii raketowej typu "LARS" i uzbrojonych śmigłowców na wysuniętych lądowiskach. W osłonie podejścia oprócz artylerii udział biorą i inne środki rażenia, np. lotnictwo, środki walki radioelektronicznej oraz dywizjony raket taktycznych stosujące rakiety z ładunkiem konwencjonalnym. Skupienie wysiłku ogniowego w celu obezwładnienia środków ogniowych, które mogą oddziaływać na maszerujące kolumny OGM, oraz wybranych elementów dowodzenia stwarza warunki dla uniknięcia nadmiernych strat w czasie wychodzenia z rejonów wyjściowych oraz marszu do rubieży wprowadzenia.

Kolejnym okresem działalności ogniowej będzie ogniowe przygotowanie ataku /OPA/, które odgrywa decydującą rolę w porażeniu siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela. Zadaniem OPA będzie podtrzymanie obezwładnienia celów zwalczanych w okresie ogniowej osłony oraz rażenia sił żywych i środków ogniowych bezpośrednio przed rubieżą wprowadzenia OGM i na jej skrzydłach, a przede wszystkim czołgów i środków przeciwpancernych.

Układ i czas trwania ogniowego przygotowania będzie podobny do układów i czasu trwania stosowanych podczas natarcia z marszu poprzedzonego zajęciem rejonów wyjściowych. Nie wykluczone je-

dnak, że z racji wcześniejszego obezwładnienia baterii artylerii przygotowanie to będzie mogło być wykonane w formie jednej nawały ogniowej zapewniającej osłonę wojsk pokonywujących strefę skutecznego ognia środków przeciwpancernych nieprzyjaciela.

W wypadku wprowadzenia OGM w lukę w ugrupowaniu nieprzyjaciela może nie zajść potrzeba wykonywania OPA. Sytuacja taka należała będzie jednak do rzadkości ze względu na zasięg współczesnych środków rażenia i mobilność powietrzną umożliwiającą nieprzyjacielowi szybkie oddziaływanie, nawet z dużej odległości. W związku z tym na kierunkach wprowadzenia OGM należy zawsze posiadać odpowiednią ilość środków ogniowych, w tym i artylerii, dla uzyskania przewagi ogniowej nad nieprzyjacielem.

Zadaniem ogniowego wsparcia będzie uniemożliwienie nieprzyjacielowi odtworzenia naruszonego systemu ognia, dowodzenia i rozpoznania, obezwładnienie nowo wykrytych i ożywających środków ogniowych, zwłaszcza przeciwpancernych w punktach oporu i poza nimi, osłona skrzydeł maszerującej OGM oraz udział w likwidacji /blokowaniu/ pojedynczych ognisk oporu nieprzyjaciela, a także uniemożliwienie manewru sił i środków oraz odwodów w pas działania OGM.

Wsparcie ogniowe powinno być realizowane na głębokość zasięgu ognia artylerii; powinno ono zapewniać również jednoczesne rażenie środków ogniowych, zwłaszcza przeciwpancernych, nie tylko bezpośrednio przed frontem wprowadzenia OGM, ale i w głębi, jak i zabezpieczenie skrzydeł. Ze względu na specyfikę działania OGM, wymaganą elastyczność dowodzenia w okresie wprowadzenia do bitwy oraz ograniczony czas na organizację i zużycie amunicji najbardziej odpowiednią metodą wsparcia będzie wsparcie metodą podwójnych kolejnych ześrodkowań ognia /KZO/ lub metodą kolejnych ze-

środkowań ognia połączonych z ześrodkowaniami ognia /ZO/. Wsparcie wymienionymi metodami powinno być realizowane na głębokość batalionów pierwszego rzutu. Dalsze wsparcie na głębokość zasięgu sprzętu artylerii może być realizowane pojedynczymi ZO i OZmas.

Zadaniem artylerii w okresie prowadzenia działań przez OGM w głębi obrony będzie zapewnienie wsparcia ogniowego poszczególnym zgrupowaniom uderzeniowym podczas wykonywania przez nie kolejnych zadań. Na początek tego okresu należy przyjąć wyjście czoła OGM z zasięgu ognia artylerii dalekonośnej wykonującej zadania z ugrupowania wojsk pierwszego rzutu. Artyleria w tym okresie może być użyta do:

- osłony skrzydeł maszerujących zgrupowań uderzeniowych;
- osłony rozwinięcia poszczególnych zgrupowań uderzeniowych;
- porażenia ogniowego zasadniczych środków ogniowych i bezpośrednich obiektów ataku zgrupowań uderzeniowych;
- ograniczenia manewru odwodami nieprzyjaciela;
- wsparcia działań OGM w czasie walki o utrzymanie opanowanej w głębi rubieży lub rejonu poprzez: zwalczanie zgrupowań nieprzyjaciela na podejściach do opanowanej rubieży; odpieranie ataku piechoty i czołgów; osłonę luk i skrzydeł. Sposób wykonania zadań w tym okresie będzie podobny do sposobu stosowanego w działaniach obronnych.

Ze względu na sposób wykonania zadań przez OGM, przede wszystkim poprzez działania manewrowe i maksymalne wykorzystanie zaskoczenia, oraz konieczność oszczędzania amunicji - za podstawowy sposób wykonania zadań przez artylerię należy przyjmować prowadzenie ognia z wykorzystaniem obserwacji, a niekiedy tylko pojedynczymi ześrodkowaniami ognia /ZO/.

W niektórych sytuacjach w ześrodkowaniach ognia może wziąć udział kilka dywizjonów, a nawet mogą zostać wykonane ognie zmasowane. Będzie to miało miejsce zwłaszcza w działaniach OGM frontu w składzie korpusu lub armii, gdy będzie ona zmuszona pokonywać na wybranych kierunkach doraźnie zorganizowaną obronę lub odpierać przeciwuderzenia odwodów nieprzyjaciela.

W działaniach OGM artyleria może wykonywać - oprócz typowych zadań wsparcia ogniowego - zadania pociskami specjalnymi /tworzenie dozorów świetlnych w działaniach nocnych pociskami oświetlającymi, stawianie zasłon dymnych i wskazywanie celów, lotnictwu, pociskami dymnymi i wzniesienie pożarów w określonych rejonach pociskami zapalającymi/.

13.2. Skład bojowy, wzmocnienie i podział artylerii w działaniach OGM

Za podstawę określenia składu bojowego artylerii OGM przyjmuje się łączną ilość artylerii etatowej lub przydzielonej; ilość - będzie zależała przede wszystkim od szczebla, który organizuje OGM, jej składu oraz przewidywanych potrzeb wzmocnienia artylerią.

Na ilość artylerii jaką winny dysponować OGM w poważnym stopniu będą wywierać wpływ zarządy działania OGM i rodzaj wykonywanych przez nią zadań. Ponieważ większość postawionych zadań OGM będą wykonywały z zaskoczenia oddzielnymi zgrupowaniami uderzeniowymi /w składzie od batalionu do pułku/, wsparcie ogniowe powinno zapewniać im niezbędną samodzielność.

Dlatego też można przyjąć, że wielkość wzmocnienia zgrupowań uderzeniowych w czasie wykonywania zadań powinna być zbliżona do norm przyjmowanych dla oddziałów i pododdziałów w czasie prowadzenia działań w głębi obrony nieprzyjaciela, poza kierunkami głównego uderzenia.

Podczas prowadzenia działań w głębi przez OGM w składzie dywizji i armii jej oddziały i związki taktyczne mogą zostać zmuszone do pokonywania doraźnie zorganizowanej rubieży obrony, stąd ilość artylerii wchodzącej w skład OGM powinna w wypadku koncentracji wysiłku na wybranym kierunku we współdziałaniu z innymi środkami ogniowymi zapewniać wykonanie tego zadania.

Przydział artylerii - jej ilość i rodzaj powinien uwzględniać również specyfikę działania OGM, która powinna odznaczać się dużą manewrowością, siłą ognia, zdolnością do działań w trudnych warunkach terenowych oraz odpornością na uderzenia środków ogniowych nieprzyjaciela. Możliwości wykorzystania przydzielonej zgrupowaniom uderzeniowym artylerii do wsparcia walki innych zgrupowań wprowadzanych do walki /bitwy/ będą ograniczone, dlatego też powinny one otrzymywać wzmocnienie ze szczebla nadrzędnego.

W kontekście tych wymagań należy rozpatrywać problem wzmocnienia OGM artylerią. Wymaganiom tym najbardziej odpowiada artyleria samobieżna, zwłaszcza przewidziana do działań w składzie zgrupowań uderzeniowych. Z racji dużej manewrowości, wydajności ogniowej i donośności strzelania wymaganiom tym również odpowiada artyleria raketowa typu BM-21. Uwzględniając więc aktualną organizację artylerii należałoby dążyć do wyposażenia /wzmocnienia/ OGM - nawet kosztem innych związków taktycznych - w artylerię samobieżną i raketową.

Biorąc za podstawę wymienione wymagania można przyjąć następujące ustalenia co do ilości tej artylerii.

- OGM w składzie dywizji może prowadzić działania organicznymi środkami. W wypadku gdy przewiduje się, że OGM może się spotkać w czasie działań z dużą ilością artylerii nieprzyjaciela, powinna otrzymać jako wzmocnienie dywizjon artylerii raketowej /BM-21/ i 1-2 dywizjony artylerii lufowej dalekonośnej.

Umożliwi to wzmocnienie trzech pułkowych zgrupowań uderzeniowych /po dywizjonie/ i pozostawienie w dyspozycji dowódcy OGM 1-2 dywizjonów artylerii raketowej i 1-2 dywizjonów artylerii dalekonośnej. Artyleria raketowa i ewentualnie artyleria dalekonośna z racji wykonywanych zadań i dużych możliwości ogniowych powinny pozostawać w dyspozycji dowódcy OGM; mogą one tworzyć dywizyjną grupę artylerii /DGA/ w składzie 2-4 dywizjonów.

- OGM w składzie armii jest w stanie działać organicznymi środkami. Artyleria armijna może być wykorzystana do wzmocnienia dywizji i utworzenia armijnej grupy artylerii /AGA/ do zwalczania taktycznych środków napadu jądrowego i artylerii nieprzyjaciela na kierunku działania głównego zgrupowania.

Skład AGA w tym wypadku może być mniejszy niż w działaniach armii pierwszego rzutu; artyleria wchodząca w jej skład może być wykorzystana do wzmocnienia kolejnych związków taktycznych OGM wprowadzanych do bitwy. W wypadku posiadania przez armię artylerii raketowej może ona wchodzić w skład AGA i działać na zasadach podgrupy.

Szybkość działania OGM do 10 km/h stawia szczególne wymagania rozpoznaniu. W warunkach działań prowadzonych przez OGM ograniczona będzie przydatność większości środków rozpoznania, których czas rozwinięcia waha się w granicach 30 minut i więcej /brd, NRS-1, DOD/, a w takim czasie czołowe pododdziały zgrupowań uderzeniowych oddalą się o około 5 km od planowanej rubieży rozwinięcia środków rozpoznania. Dlatego najbardziej przydatne dla OGM będą środki rozpoznania powietrznego /śmigłowce rozpoznania artyleryjskiego, samoloty rozpoznania taktycznego prowadzące rozpoznanie wzrokowe, bezpilotowe samoloty rozpoznawcze/ oraz dalmierze laserowe, stacje radiolokacyjne

GNAR, ARSOM.

Rola odwodów przeciwpancernych w działaniach OGM wzrasta z racji niebezpieczeństwa, jakie stwarzają przeciwuderzające zgrupowania nieprzyjaciela. Zadaniem odwodów przeciwpancernych organizowanych na szczeblu armii i dywizji będzie zwiększenie możliwości odpierania przeciwuderzenia zgrupowań czołgów nieprzyjaciela poprzez manewr na kierunki zagrożenia pancernego, osłonę wyłomów od uderzeń jądrowych, wzmocnienie uchwyconych rubieży /rejonów/, osłonę rozwinięcia zgrupowań uderzeniowych wprowadzonych do walki /bitwy/ oraz osłonę luk i odkrytych skrzydeł.

Dla wykonania tych zadań w warunkach działań OGM prowadzonych w szerokich pasach i przy określonym zagrożeniu istnieje potrzeba posiadania zarówno na szczeblu dywizji, jak i armii dwóch odwodów przeciwpancernych /każdy w składzie dywizjonu na szczeblu dywizji i od jednego do trzech dywizjonów na szczeblu armii/. Ze względu na wymaganą manewrowość i odporność na oddziaływanie środków ogniowych nieprzyjaciela najbardziej korzystne byłoby posiadanie przez odwody przeciwpancerne, zwłaszcza dywizyjne dział pancernych.

13.3. Kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela w okresie wejścia OGM do bitwy

Powodzenie działań OGM w poważnym stopniu będzie zależało od skuteczności ogniowego zabezpieczenia w okresie jej wchodzenia do bitwy. Rozwiązanie tego problemu będzie możliwe tylko poprzez organizację kompleksowego porażenia ogniowego /KPO/ nieprzyjaciela przed frontem rubieży wprowadzania OGM i na jej skrzydłach. Organizacja KPO poprzedzającego wprowadzenie OGM będzie jednym z trudniejszych przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych ze względu na konieczność centralizacji planowania i dowodzenia oraz masowania sił i środków na kierunkach wprowadzenia w warunkach ograniczonego czasu.

Organizatorami KPO dla tworzonych przez siebie OGM będą fronty i armie, a wykonawcami - armie ogólnowojskowe /dywizje/, na których kierunku OGM będą wprowadzane do bitwy. Jednym z głównych środków ogniowych użytych do KPO będzie artyleria; jej potrzeby będą zależały od warunków wprowadzenia do bitwy OGM. W wypadku wprowadzenia w lukę w obronie nieprzyjaciela potrzeby nie będą duże - wystarczy utrzymanie w gotowości dywizyjnych grup artylerii działających na kierunku wprowadzenia OGM i armijnej grupy artylerii dla porażenia środków ogniowych na skrzydłach OGM i pojedynczych ognisk oporu przed rubieżą wprowadzenia.

Wprowadzenie OGM do bitwy może wymagać przełamania przez wojska pierwszego rzutu kolejnej rubieży obronnej nieprzyjaciela; wówczas potrzeby w zakresie artylerii będą największe, a sposób jej użycia podobny do sposobu stosowanego podczas przełamywania zasadniczej rubieży obrony.

Zasadniczym problemem, który trzeba będzie rozwiązać podczas organizowania KPO w takiej sytuacji będzie określanie potrzeb w zakresie artylerii. Potrzeby te będą uwarunkowane szerokością rubieży wprowadzenia, czasem trwania i układem ogniowego przygotowania, metodami i głębokością wsparcia oraz potrzebami w zakresie amunicji. Przyjmując za podstawę szerokość rubieży wprowadzenia /15-20 km dla OGM armii i 30-50 km dla OGM frontu/ oraz normy operacyjno-taktyczne dla działań obronnych nieprzyjaciela zaistnieje potrzeba obezwładnienia - przy wprowadzeniu OGM armii - do brygady i przy wprowadzeniu OGM frontu /mającej w pierwszym rzucie dwie dywizje/ - do dwóch brygad nieprzyjaciela.

Wariant ugrupowania nieprzyjaciela i zgrupowania artylerii w czasie wprowadzenia OGM armii przedstawiono na schemacie 1.

Danymi wyjściowymi do określania potrzeb artylerii i planowania ogniowego przygotowania będą: zakres zadań ogniowych /liczba

i rodzaj celów/, wymagany stopień rażenia, liczba zaangażowanych dział i normy zużycia pocisków na cel.

Wariant określania zakresu zadań ogniowych, ilości artylerii i amunicji potrzebnej na przygotowanie ogniowe podano w tabeli 1.

Z tabeli 1 wynika, że w sytuacji, gdy wprowadzenie OGM armii do bitwy poprzedzało będzie przełamanie przez wojska pierwszego rzutu kolejnej rubieży obrony nieprzyjaciela, niezbędne będzie zgromadzenie około 750 dział i uzyskanie średniej gęstości artylerii do ognia pośredniego około 50 dział na 1 kilometr rubieży wprowadzenia.

W wypadku wprowadzenia do bitwy OGM frontu /równomiernie i w tym samym czasie dwóch dywizji/, potrzeby artylerii będą stosunkowo mniejsze; wyniosą one 1200 dział, a gęstość - około 40 dział na 1 kilometr rubieży wprowadzenia. W związku z tym - z punktu widzenia potrzeb i możliwości środków ogniowych - najbardziej korzystny dla frontu byłby taki wariant wprowadzenia.

Za najdogodniejsze z punktu widzenia możliwości użycia artylerii i pokrycia potrzeb środków ogniowych należy uznać wprowadzenie OGM armii na styku dwóch dywizji i OGM frontu na styku dwóch armii.

Zgromadzenie tak znacznych ilości artylerii wymaga angażowania artylerii z dywizji działających w pasie wprowadzenia OGM i na skrzydłach tego pasa, armijnych grup artylerii oraz dodatkowo - jako artylerii wsparcia - dywizyjnej artylerii z dywizji drugiego rzutu armii, a nawet z dywizji rezerwowych frontu.

Możliwości użycie artylerii do zabezpieczenia wprowadzenia OGM armii pokazano na schemacie nr 5.

Decydujący wpływ na czas trwania i układ ogniowego przygotowania będą miały zakres wykonywanych zadań i zasięg ognia zasadniczej masy artylerii nieprzyjaciela.

Wszystkie warianty ogniowego przygotowania powinny zapewniać wykonanie zadań w możliwie krótkim czasie, na całą głębokość ugrupowania nieprzyjaciela, a także osłonę ogniową czołowych oddziałów OGM z chwilą ich podejścia do rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe, lecz nie później, niż z chwilą podejścia do strefy zasięgu środków przeciwpancernych nieprzyjaciela. W związku z tym czas trwania ogniowego przygotowania może mieścić się w granicach 10-40 minut.

Nie wyklucza się również, że wprowadzenie OGM nastąpi w sytuacji, gdy w pasie jej wprowadzenia nie przewiduje się zorganizowanego oporu nieprzyjaciela. W tym wypadku ogniowe przygotowanie może nie być wykonywane lub ograniczyć się tylko do obezwładnienia nieprzyjaciela na skrzydłach i pojedynczych ognisk oporu znajdujących się przed frontem wprowadzenia OGM.

Z przeprowadzonych szacunkowych kalkulacji wynika, że zużycie amunicji w razie konieczności przełamania kolejnej doraźnie zorganizowanej rubieży obrony nieprzyjaciela może wynosić około 0,6 jednostki ognia na ogniowe przygotowanie i 0,4-0,6 jednostki ognia na ogniowe wsparcie.

Średnie dzienne zużycie amunicji przez OGM po wprowadzeniu jej do bitwy będzie zbliżone do norm przyjmowanych podczas walki w głębi obrony nieprzyjaciela i może wynosić dla podstawowych kalibrów 0,3-0,5 jo. Zużycie amunicji do środków przeciwpancernych, a zwłaszcza PPK, może jednak w poszczególnych dniach być znacznie większe.

Wariant graficznego układu ogniowej osłony podejścia i ogniowego przygotowania pokazano na schemacie nr 6.

13.4. Użycie artylerii w czasie prowadzenia działań przez OGM

W czasie formowania OGM w rejonach ześrodkowania /OGM armii w odległości 50-60 km od rubieży wprowadzenia i OGM frontu 100-120 km/ artyleria powinna znaleźć się w oddziałach, do których została przydzielona, lub utworzyć określone elementy ugrupowania bojowego: DGA, AGA, odwody przeciwpancerne dywizji i armii. Ewentualne zmiany w przydziale artylerii wynikłe wskutek oddziaływania nieprzyjaciela i zmian w decyzji mogą być jeszcze dokonane w rejonie wyjściowym OGM oddalonym 20-40 km od rubieży wprowadzenia do bitwy /walki/.

W czasie marszu do rubieży wprowadzenia artyleria przydzielona pułkom maszeruje w ich składzie, dywizyjne grupy artylerii - w środku ugrupowania za pułkami pierwszego rzutu, odwód przeciwpancerny dywizji - za pułkami pierwszego rzutu na zagrożonym skrzydle. Armijna grupa artylerii maszeruje po armijnej drodze marszu na wysokości czoła sił głównych, a odwód przeciwpancerny OGM frontu - na zagrożonym skrzydle za dywizjami pierwszego rzutu

Po wprowadzeniu OGM artyleria organiczna i przydzielona pułkom pierwszego rzutu przesuwa się w ich ugrupowaniu w gotowości do rozwinięcia z marszu i wsparcia działań poszczególnych pododdziałów, zwalczając przede wszystkim środki przeciwpancerne i obezwładniając punkty oporu nieprzyjaciela. Dywizyjna grupa artylerii rozwija się w miarę potrzeby z marszu, aby wesprzeć działania pułków pierwszego rzutu OGM wykonujących główne zadania i zabezpieczyć wprowadzenie i rozwinięcie kolejnych sił OGM. Armijna grupa artylerii przesuwa się na kierunku dywizji wykonującej główne zadanie i rozwija w razie potrzeby w celu zwalczania środków napadu jądrowego, baterii artylerii, zwłaszcza "Lars" środków obrony przeciwlotniczej i odwodów. Odwody przeciwpancer-

ne armii i dywizji przesuwają się odpowiednio za swoimi pierwszymi rzutami w gotowości do rozwinięcia na kierunkach zagrożenia.

Szczególnie ważna rola w działaniach OGM przypadnie artylerii podczas wykonania takich zadań, jak:

- rozbicie przeciwuderzającego nieprzyjaciela w bitwie /boju/ spotkaniowej i wprowadzenie kolejnych rzutów OGM;
- paraliżowanie manewru i stwarzanie warunków do rozbicia odwodów nieprzyjaciela;
- zwalczanie baterii artylerii, systemu obrony przeciwlotniczej i śmigłowców uzbrojonych na wysuniętych lądowiskach;
- wsparcie działań wojsk mających na celu przeciwdziałanie ustabilizowaniu frontu przez nieprzyjaciela na pośrednich rubieżach;
- opanowanie i utrzymanie ważnych rubieży operacyjno-taktycznych i przepraw.

Zakres /ilość/ zadań wykonywanych przez artylerię będzie duży, natomiast jej możliwości będą ograniczone. W tych warunkach zaistnieje konieczność kolejnego wykonania zadań i szerokiego wykorzystania innych środków, a zwłaszcza lotnictwa i śmigłowców bojowych oraz ognia dział czołowych.

Przyjęta koncepcja użycia artylerii i jej ugrupowanie powinny uwzględniać wysoki stopień decentralizacji - przy jednoczesnym zachowaniu zdolności do ześrodkowania ognia i sprzętu na kierunku głównego uderzenia oraz do wzmocnienia ogniem ważniejszych rejonów i odcinków w czasie prowadzenia działań przez OGM.

Skuteczność działania artylerii wchodzącej w skład OGM będzie zależała przede wszystkim od zdobycia na czas wiarygodnych i dokładnych danych o obiektach nieprzyjaciela, kwalifikujących się do zwalczania ogniem artylerii, uprzedzenia nieprzyjaciela w otwarciu ognia oraz inicjatyw dowódców wspierającej artylerii.

szeferów wojsk raketowych i artylerii dywizji i armii w zakresie ześrodkowania wysiłku ogniowego. Będzie to szczególnie ważne, ponieważ związki taktyczne /oddziały/ OGM będą działać na szerokim froncie i wykonywać różnorodne zadania.

Organizując działalność artylerii raketowej w składzie OGM należy uwzględnić konieczność oszczędnego gospodarowania amunicją, a jednocześnie pełnego wykorzystania takiej jej zalety jak możliwość wykonania zaskakujących uderzeń o dużym natężeniu ognia w krótkim czasie i na dużej powierzchni.

13.5. Właściwości użycia wojsk raketowych w działaniach OGM

W użyciu wojsk raketowych działających w składzie OGM wystąpi szereg cech szczególnych. Obecnie brak jest definitywnych ustaleń co do udziału wojsk raketowych w składzie OGM, wielkości przydzielonych im ładunków jądrowych i zasad ich użycia w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu i w toku operacji /walki/.

Ze względu na charakter zadań realizowanych przez OGM i sposoby ich wykonywania zachodzi konieczność pełnego usamodzielnienia tych grup, a więc powinny one również dysponować środkami jądrowymi^{x/}. Wydaje się, że z racji aktualnych zasięgów wojsk raketowych, zasad ich rozmieszczenia w ugrupowaniu wojsk, a tym samym i zachowania żywotności słuszne będzie przyjęcie najczęściej stosowanych w ćwiczeniach rozwiązań, zgodnie z którym w składzie OGM frontu /armii/ powinny działać tylko dywizjony raket taktycznych wchodzące w skład dywizji. Przy tych założeniach OGM armii dysponowałaby 4 wyrzutniami /R-70/, a OGM frontu - 12-16 wyrzutniami.

x/ Przez "środki jądrowe", rozumie się ładunki jądrowe i środki do ich przenoszenia.

Przydział rakiet jądrowych i konwencjonalnych powinien zapewniać OGM samodzielność działania. Dokonując go powinno się uwzględniać aktualnie obowiązujące zasady osiągania gotowości wojsk raketowych i ich możliwości transportowe oraz trudności dowozowe w toku działań.

OGM armii działająca w składzie dywizji powinna otrzymać na wykonanie zadania taką ilość rakiet jądrowych, która by zapewniała udział dywizjonu rakiet taktycznych w pierwszym uderzeniu jądrowym i wykonanie 1-2 uderzeń dziennie, a więc w sumie 8-12 rakiet. Ilość rakiet konwencjonalnych powinna zapewniać wykonanie minimum jednego zadania dziennie wymagającego zużycia 4 rakiet. W sumie OGM winna otrzymać do 16 rakiet konwencjonalnych.

Przy tych samych założeniach i uwzględnieniu współczynnika zaangażowania dywizji w walce, OGM frontu w składzie trzech dywizji powinna otrzymać na wykonanie zadania około 30 rakiet jądrowych i podobną ilość rakiet z ładunkiem konwencjonalnym. W obu wypadkach przydział rakiet jądrowych będzie w poważnym stopniu uzależniony od ogólnego stanu rakiet we froncie i armii, ich mocy oraz ilości uderzeń wykonywanych na korzyść OGM na zasadach wsparcia.

W działaniach prowadzonych z użyciem konwencjonalnych środków rażenia /do czasu otrzymania zezwolenia na wydanie głowic w gotowości SG-5/, dywizjony rakiet taktycznych z reguły będą posiadać pod ochroną PTBR po 4 głowice jądrowe i po 4 rakiety nosiciele oraz 4-8 rakiet konwencjonalnych. Brakujące do określonego limitu rakiety jądrowe i konwencjonalne powinny być sukcesywnie dowożone na zapotrzebowanie: w pierwszych dwóch dniach działań OGM - samochodami transportowymi PTBR, a w późniejszym okresie - transportem powietrznym.

Wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego może nastąpić zarówno przed wprowadzeniem OGM, jak i po jej wprowadzeniu do bitwy. Jeśli wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego będzie poprzedzało wprowadzenie OGM, to wojska raketowe tych grup powinny w miarę możliwości być wysuwane do przodu i brać udział w jego wykonaniu. Dotyczy to zwłaszcza brygady rakiet operacyjno-taktycznych OGM frontu. Dowodzenie wojskami raketowymi powinny sprawować: BROT OGM frontu - bezpośrednio szefostwo WRiA frontu; dywizjonami rakiet taktycznych /jeśli będą użyte/ - szefostwa WRiA armii pierwszego rzutu bezpośrednio lub szefostwa artylerii wyznaczonych przez nie dywizji. Włączenie dywizjonów rakiet taktycznych do swoich dywizji powinno nastąpić w czasie przemarszu OGM do rubieży wprowadzenia do bitwy.

W czasie organizowania wejścia do bitwy OGM w warunkach działań konwencjonalnych, dywizjony rakiet taktycznych powinny przesunąć się za pułkami pierwszego rzutu lub w składzie pułku pierwszego rzutu działającego w środku ugrupowania OGM w gotowości do rozwinięcia z marszu i wykonania zadań w momencie podejścia czołowych oddziałów OGM do rubieży bezpieczeństwa od własnych uderzeń.

Ze względu na wysokie tempo prowadzenia działań przez OGM przesunięcia dywizjonów rakiet taktycznych, zwłaszcza w działaniach prowadzonych z użyciem konwencjonalnych środków rażenia będą dokonywane całością sił. W czasie przesunięć dywizjonów rakiet taktycznych zasadnicze zadania rażenia nieprzyjaciela powinny zostać przyjęte przez przydzielone OGM /wspierające/ lotnictwo lub wyznaczone na ten okres środki raketowe frontu /armii/. W OGM frontu przesunięcia dywizjonów rakiet taktycznych poszczególnych dywizji mogą być koordynowane przez sztab OGM i odbywać się całością sił na zmianę w poszczególnych dywizjach.

Podczas planowania uderzeń należy - kierując się charakterem zadań wykonywanych przez OGM - dodatkowo uwzględnić:

- szybkie przemieszczanie naszych wojsk;
- częste dokonywanie zmian położenia obiektów uderzeń jądrowych, a stąd trudności w określeniu ich położenia;
- większe możliwości powstawania strat w wojskach rakietowych;
- większe trudności w organizacji przesunięć i utrzymaniu gotowości wojsk rakietowych do wykonania uderzeń.

W tych warunkach planowanie uderzeń jądrowych będzie wymagało szczególnie wysokiej operatywności działania w ogniwach front /armia/ - OGM. Przy zachowaniu dominującej zasady scentralizowanego planowania i wykonania uderzeń jądrowych nie ogranicza to jednak inicjatywy i swobody działania organów OGM. Front /armia/ będzie planować wykonanie uderzeń w interesie OGM i informować o tym ich sztaby. Niezależnie od tego sztaby OGM mogą przedstawiać do frontu /armii/ propozycje wykonania uderzeń środkami przełożonego na ich korzyść i planować wykonanie uderzeń przez środki będące w ich dyspozycji. Wykonanie tych uderzeń powinno nastąpić po zaakceptowaniu przez front /armię/, aby uniknąć dublowania uderzeń na te same obiekty.

13.6. Współdziałanie wojsk rakietowych i artylerii z lotnictwem i śmigłowcami bojowymi

Zasadnicze problemy współdziałania między wojskami rakietowymi i artylerią oraz lotnictwem będą rozstrzygane w czasie jego organizowania przez dowódcę frontu /armii/ przed wprowadzeniem OGM oraz uaktualniane w czasie działań przez zespoły powołane do współpracy z OGM lub przez same OGM. W działaniach prowadzonych przez OGM będzie zachodzić konieczność uaktualniania

współdziałania z racji manewrowego charakteru działań, większych możliwości przenikania oddziałów OGM w ugrupowanie nieprzyjaciela oraz prawdopodobnego istnienia wielu oderwanych od siebie ognisk walki.

Podczas organizowania współdziałania między wojskami raketowymi i artylerią a lotnictwem należy uwzględnić fakt, że liczba obiektów wymagających porażenia uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii będzie z zasady przewyższała możliwości tych środków: stąd konieczność odpowiedniego podziału zadań między wykonawców zgodnie z możliwościami i zasadami racjonalnego działania. Przykładem potwierdzającym konieczność odpowiedniego podziału obiektów może być zwalczanie czołgów w rejonach ześrodkowania, w marszu i ugrupowaniu bojowym.

Czołgi w rejonach ześrodkowania /wyczekiwania/ są obiektem opłacalnym do zwalczania przez artylerię i nieopłacalnym dla lotnictwa. Odwrotnie sytuacja przedstawia się w wypadku zwalczania czołgów w marszu. Zwalczanie pojedynczych czołgów przez artylerię ogniem z zakrytych SO jest nieopłacalne, zadanie to bowiem z powodzeniem wykona śmigłowiec bojowy zużywając 1-2 przeciwpancerne pociski kierowane. Zasada racjonalnego wykorzystania środków ogniowych będzie szczególnie ważna ze względu na ograniczoną ilość amunicji i możliwości jej dowozu.

Podczas uaktualniania współdziałania należy widzieć wzajemną zależność wykonywanych zadań. Wojska raketowe i artyleria niszcząc środki obrony przeciwlotniczej, samoloty lotnictwa myśliwskiego na lotniskach i dezorganizując dowodzenie lotnictwem i środkami obrony przeciwlotniczej stwarzają warunki do wykonania zadań przez lotnictwo. Z kolei lotnictwo może na korzyść wojsk raketowych i artylerii prowadzić rozpoznanie powietrzne, foto-

grafowanie, osłanianie w ogólnym systemie ugrupowanie wojsk rakietowych i artylerii przed uderzeniami lotnictwa nieprzyjaciela oraz przejmować wykonywanie zadań ogniowych w czasie przesunięć wojsk rakietowych i artylerii.

Podczas udokładniania współdziałania pomiędzy wojskami rakietowymi i artylerią a lotnictwem aktualne będą również ogólnie obowiązujące zasady podziału zadań, z których wynika, że:

- wojska rakiety i artyleria powinny zwalczać przede wszystkim obiekty stacjonarne, o dokładnie określonych współrzędnych, lotnictwo natomiast - obiekty w ruchu lub często zmieniające położenie i słabiej osłaniane przez środki obrony przeciwlotniczej;

- w bitwie /boju/ spotkaniowej wysiłek lotnictwa należałoby ześrodkować na wybranych dywizjach w celu opóźnienia ich podejść a tym samym uniemożliwienie nieprzyjacielowi zorganizowanego naprowadzenia do bitwy całości sił. Wysiłek artylerii w takiej sytuacji należałoby ześrodkować na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela dla bezpośredniego wsparcia działań wojsk własnych.

14. Lotnictwo /w tym śmigłowce/

14.1. Zadania, warunki i możliwości działań lotnictwa na korzyść OGM

Zadania lotnictwa wykonywane na korzyść OGM wynikają z potrzeb tych grup oraz z możliwości ich zaspokajania przez lotnictwo. Przeprowadzone studia nad działaniami lotnictwa na korzyść operacyjnych grup manewrowych oraz działaniami lotnictwa w operacjach zaczepnych, pogłębione wnioskami z ćwiczeń i z przestudowanej literatury historycznej, pozwoliły sprecyzować omówione

niziej zadania lotnictwa wykonywane na korzyść OGM frontu i armii. W pierwszej kolejności zostaną przedstawione zadania wykonywane bezpośrednio na korzyść OGM frontu.

Do podstawowych zadań /grup zadań/ wykonywanych przez lotnictwo na korzyść OGM frontu należy zaliczyć /schemat nr 7/:

1. Lotnicze zabezpieczenie podejścia wojsk OGM do rubieży wprowadzenia. W ramach tego zadania lotnictwo przede wszystkim rozpoznaje środki przenoszenia broni jądrowej, artylerię i śmigłowce bojowe oraz wojska i obiekty przewidywane do zwalczania w okresie wprowadzania wojsk grupy do bitwy. Zwalcza nowo wykrywane środki napadu jądrowego, artylerię dalekonosną, w tym wieloprowadnicowe wyrzutnie raketowe /np. typu "Lars"/ oraz śmigłowce bojowe. We współdziałaniu z wojskami OPL osłania OGM przed uderzeniami i rozpoznaniem z powietrza.
2. Lotnicze przygotowanie wprowadzenia wojsk OGM do bitwy. Wykonując to zadanie lotnictwo przede wszystkim zwalcza: środki przenoszenia broni jądrowej i artylerię, śmigłowce bojowe, stanowiska dowodzenia, odwody taktyczne oraz obozowiska punkty oporu npla, jeżeli nie mogą tego dokonać wojska raketowe i artyleria.
3. Niszczenie raketowych środków przenoszenia broni jądrowej ze składu zgrupowań tych środków przydzielonych do zwalczania przez wojska OGM. Lotnictwo wykonuje to zadanie ściśle współdziałając z oddziałami wydzielonymi i desantami taktycznymi OGM.
4. Bezpośrednie lotnicze wsparcie wojsk OGM. W ramach tego zadania lotnictwo przede wszystkim: zwalcza wojska npla /czołgi, piechotę zmechanizowaną, artylerię, środki ppanc, wojska OT, policję graniczną itp./ utrudniające czołowym oddziałom /OW/

i taktycznym desantem powietrznym OGM wykonanie zadań; dezorganizuje manewr wojsk usiłujących wyjść spod uderzenia OGM lub obsadzać ważne mosty, przeprawy, cieśniny; niszczy stanowiska dowodzenia oraz wychodzące do kontrataku odwody taktyczne itp.

5. Zwalczanie operacyjnych i strategicznych odwodów npla zagrażających wojskom OGM lub przewidywanych do rozbicia przez te wojska.
6. Niszczenie śmigłowców npla na lotniskach.
7. Prowadzenie rozpoznania powietrznego na korzyść wojsk OGM.
8. Osłonę OGM od uderzeń i rozpoznania z powietrza, we współdziałaniu z wojskami OPL.
9. Lotnicze zabezpieczenie desantowania taktycznych desantów powietrznych ze składu OGM. W czasie wykonywania tego zadania lotnictwo: rozpoznaje wojska i teren w interesach desantu; obezwładnia środki OPL i wojska npla zagrażające desantowi w czasie przelotu i lądowania; przewozi desanty powietrzne i osłania je na trasie lotu i w rejonie lądowania.
10. Lotnicze zabezpieczenie skrzydeł głównego zgrupowania OGM. Wykonując to zadanie lotnictwo samodzielnie poszukuje i zwalcza wojska npla zagrażające OGM od strony odkrytych skrzydeł.
11. Lotnicze zabezpieczenie oddziałów tyłowych OGM. W ramach wykonywania tego zadania śmigłowce patrolują nad jednostkami tyłowymi i po wykryciu wojsk npla /grupy dywersyjno-rozpoznawcze, rozbite oddziały wojskowe itp./ zagrażających jednostkom i obiektom tyłowym natychmiast je zwalczają.
12. Lotnicze zaopatrywanie wojsk OGM i ewakuacja rannych. Zadania pierwsze i drugie są wykonywane przed wprowadzaniem

wojsk do bitwy, natomiast pozostałe w czasie rozwijania powodzenia przez OGM frontu w głębi ugrupowania nieprzyjaciela. Oprócz tego lotnictwo wykonuje na korzyść OGM zadania pomocnicze związane z minowaniem, oświetlaniem lub zadymianem terenu oraz zabezpieczeniem dowodzenia i łączności.

Ponadto w ramach działań prowadzonych w interesie całości wojsk frontu lub poszczególnych armii lotnictwo: niszczy środki przenoszenia i lotnictwo npla w całym pasie frontu; osłania od uderzeń i rozpoznania z powietrza wojska pierwszego i drugiego rzutu oraz obiekty tyłowe frontu; wspiera armie wchodzące w skład pierwszego rzutu frontu, w tym armie działające na skrzydłach i w ślad za OGM; prowadzi operacyjne i taktyczne rozpoznanie powietrzne; zabezpiecza wysadzenie operacyjnych desantów powietrznych; zwalcza środki OPL npla na kierunkach i w rejonach działań własnego lotnictwa itp.

Zakres zadań, wykonywanych bezpośrednio na korzyść OGM frontu, jak to wynika z powyższych ustaleń, jest znacznie szerszy i bardziej wszechstronny niż w działaniach innych zgrupowań uderzeniowych frontu. Na korzyść tej grupy konieczne jest więc używanie też znacznie większych sił lotnictwa frontu. W szczególnie odpowiedzialnych okresach, takich jak ogniowe przygotowanie wprowadzenia OGM do bitwy czy odpierania przeciwuderzeń odwodów operacyjnych lub strategicznych może okazać się niezbędne użycie nawet całości sił lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ frontu, jeżeli na to pozwolą jego aktualne możliwości bojowe.

Z przeprowadzonych studiów wynika, że z kolei rozmach działań OGM armii jest znacznie mniejszy niż OGM frontu. Mniejszy też jest zakres zadań, wykonywanych bezpośrednio na korzyść tej grupy. Do tych zadań /grup zadań/ zalicza się:

- lotnicze zabezpieczenie podejścia i wprowadzenia wojsk OGM armii do bitwy;

- bezpośrednie lotnicze wsparcie wojsk OGM armii;

- osłonę przez lotnictwo wojsk OGM armii od uderzeń i rozpoznania z powietrza;

- prowadzenie rozpoznania powietrznego na korzyść wojsk OGM armii;

- zabezpieczenie przez lotnictwo desantowania taktycznych desantów powietrznych;

- zaopatrywanie przez lotnictwo wojsk OGM armii i ewakuację rannych;

- zadania pomocnicze /oświetlanie, minowanie i zadymianie terenu oraz zabezpieczenie dowodzenia i łączności/.

Warunki działań lotnictwa wykonującego zadania na korzyść OGM frontu i armii mogą się ukształtować różnie. Jedno nie może podlegać dyskusji: skuteczne działanie OGM frontu i armii mogą być prowadzone jedynie w warunkach posiadania przez własne wojska panowania w powietrzu. Już bowiem w czasie drugiej wojny światowej ani jedna operacja zaczepna, nie zakończyła się sukcesem bez posiadania panowania w powietrzu przez stronę nacierającą^{x/}.

Należy zakładać, że w warunkach stosowania broni jądrowej, w wyniku pomyślnych zmasowanych uderzeń jądrowych lotnictwo taktyczne npla zostanie rozbite i tym samym własne wojska uzyskają na zachodnim TDW strategiczne panowanie w powietrzu. W tej sytuacji należy się więc liczyć z nalotami na wojska OGM głównie małych grup samolotów, uzbrojonych jednak w bomby jądrowe. Zagrożenie stwarzane dla wojsk OGM nawet przez małą grupę

x/ J.W. TIMOCHOWICZ, Operatiwnoje iskusstwo Sawietskich WWS w Wielikoj Otieczestwiennoj Wojnie, wyd. Wojennoje Izdatelstwo MO SSSR, Moskwa 1976, s. 97.

takich samolotów wymaga zapewnienia przez lotnictwo myśliwskie i wojska OPL dużego prawdopodobieństwa gwarancyjnego odparcia /zniszczenia/ tych samolotów.

W warunkach niestosowania broni jądrowej panowanie w powietrzu może być wywalczone w rezultacie operacji powietrznej lub przeciwpowietrznej i powietrznej. W wyniku tych operacji nie jest możliwe rozbitcie lotnictwa taktycznego npla na zachodnim TDW w podobnym stopniu jak w wypadku stosowania broni jądrowej. W tych warunkach należy się więc liczyć z wywalczeniem tylko operacyjnego panowania w powietrzu oraz z możliwością działań lotnictwa taktycznego npla w składzie małych i dużych grup samolotów.

W warunkach stosowania lub niestosowania broni jądrowej znaczne zagrożenie dla wojsk OGM stwarzają śmigłowce bojowe. Zdolność śmigłowców do rozproszenia w terenie ułatwia im bowiem unikanie skutków zmasowanych uderzeń jądrowych i lotniczych.

Przeprowadzone studia wykazują różny stopień zagrożenia uderzeniami z powietrza OGM frontu i armii. OGM frontu, działająca w dużym tempie na znacznej głębokości w ugrupowaniu operacyjnym npla, może zagrozić żywotnym interesom grupy armii, a nawet dowództwa teatru działań wojennych. W tym drugim wypadku npl może więc użyć do jej zwalczania lotnictwa ze składu obu PTSP /2 i 4 PTSP/, a nie tylko ze składu jednego takiego zgrupowania operacyjnego lotnictwa. Przeciwno tej grupie npl może też skoncentrować wysiłki śmigłowców bojowych wchodzących w skład wojsk walczących z grupą oraz ich sąsiadów. OGM armii, stwarzając mniejsze zagrożenie dla npla, będzie oczywiście mniej narażona na uderzenia lotnictwa.

Warunki działań wojsk obrony przeciwlotniczej osłaniających OGM od uderzeń i rozpoznania z powietrza są niekorzystne. Grupy te działają bowiem w oderwaniu od sił głównych frontu i są roz-

ciągnięte w głąb na stosunkowo znacznym obszarze. Szerokość ugrupowania bojowego głównych sił grup jest stosunkowo niewielka, natomiast ich skrzydła i tyły nie są zabezpieczone przez sąsiadów. W związku z tym samoloty i śmigłowce npla mogą atakować wojska OGM z każdego kierunku bez wchodzenia w zasięg ognia ich środków OPL lub wchodząc w zasięg tego ognia tylko na krótki okres czasu. Szczególnie niekorzystne warunki istnieją w czasie osłony oddziałów wydzielonych OGM wykonujących samodzielnie zadania bojowe na odizolowanych kierunkach.

Trudne są też warunki działań lotnictwa myśliwskiego w czasie osłony wojsk OGM. Grupy te bowiem, po oderwaniu się od sił głównych frontu, znajdują się w odległości nawet kilkaset kilometrów od lotnisk bazowania osłaniającego je lotnictwa. W tych warunkach osłona OGM przez lotnictwo myśliwskie jest możliwa jedynie z dyżurowania lub patrolowania w powietrzu. Są to, jak wiadomo, najmniej ekonomiczne sposoby działań^{x/}. Wielką zaletą lotnictwa myśliwskiego polega na jego zdolności do zwalczania lotnictwa npla na podejściach do rejonów działań wojsk OGM. Jednakże w tym wypadku lotnictwo to często będzie zmuszone do prowadzenia działań w strefach ognia środków OPL npla, co odbije się niekorzystnie na rezultatach jego działań. Warunki działań lotnictwa myśliwskiego w osłonie OGM należy więc oceniać jako znacznie trudniejsze niż w działaniach na korzyść innych zgrupowań operacyjnych /taktycznych/ frontu /armii/. Zapewnienie skutecznej osłony wojskom OGM będzie zatem z reguły wymagało użycia proporcjonalnie znacznie większych sił lotnictwa myśliwskiego niż w czasie osłony innych wojsk wchodzących w skład frontu.

Na warunki działań lotnictwa na korzyść OGM wpływają rezultaty walki o panowanie w powietrzu oraz wyniki działań tych grup.

x/ Zagadnienie to zostanie szerzej naświetlone w dalszej części opracowania.

Od nich bowiem w znacznym stopniu uzależnione będą możliwości pokonywania obrony przeciwlotniczej npla przez lotnictwo wykonujące zadania na korzyść OGM. Jak więc mogą się ukształtować warunki pokonywania OPL npla przez to lotnictwo?

W oparciu o badania i wnioski z przeprowadzonych ćwiczeń należy przyjąć założenie, że w rezultacie zmasowanych uderzeń jądrowych lub lotniczych wojska OPL npla na kierunku działań OGM poniosą znaczne straty. Działania OGM prowadzone w dużym tempie i na znaczną głębokość doprowadzą do zniszczenia wielu naziemnych środków OPL oraz zmuszą npla do bardzo częstego manewrowania siłami i środkami OPL, co wpłynie ujemnie na utrzymywanie ciągłości działań niektórych z tych środków^{x/}. W rezultacie system OPL npla na kierunku działań OGM zostanie w poważnym stopniu naruszony.

Działaniom lotnictwa na obiekty położone w głębi operacyjnej npla sprzyja istniejące tam mniejsze niż w głębokości taktycznej nasycenie środkami OPL^{xx/}. Do lotnictwa do rejonów działań i z powrotem ułatwi wyznaczanie tras nad wojskami OGM. Działania lotnictwa może natomiast utrudnić ogień środków OPL npla rozmieszczonych na skrzydłach ugrupowania OGM lub w lukach, które powstają pomiędzy grupą i głównymi siłami frontu.

Lotnictwu wykonującemu zadania na korzyść OGM najbardziej może zagrażać lotnictwo myśliwskie npla. Rejony działań własnego lotnictwa najczęściej bowiem będą się znajdować w pobliżu rejonów bazowania lotnictwa myśliwskiego npla, co ułatwi mu wy-

x/ Część środków OPL npla nie może prowadzić ognia w czasie marszu.

xx/ Z przeprowadzonych analiz ugrupowania środków OPL NATO wynika, że największa gęstość tych środków istnieje na głębokości do 40-70 km od przedniego skrajów walczących wojsk. Tam bowiem rozmieszczane są wszystkie środki OPL małego zasięgu pierwszorzutowych korpusów. Do osłony tych korpusów używa się też znacznej części baterii PRK typu "Hawk". Na większej głębokości nasycenie terenu tymi środkami szybko maleje.

konywanie przechwyceń. Wiele w tym względzie zależy będzie od rezultatów wcześniejszych uderzeń jądrowych lub konwencjonalnych na lotniska bazowania tego lotnictwa npla.

Reasumując, zachodzi znaczne prawdopodobieństwo, że warunki pokonywania OPL npla przez lotnictwo działające na korzyść OGM będą na ogół dogodne. Jest też możliwe zaistnienie takiej sytuacji, w której lotnictwo będzie mogło prowadzić działania bojowe na korzyść OGM na wysokościach średnich lub ze zmiennym profilem lotu. Wymaga to jednak prowadzenia przez wojska lądowe i lotnictwo systematycznej walki ze środkami OPL npla rozmieszczonymi na skrzydłach i z tyłu OGM oraz wyeliminowania z działań lotnictwa myśliwskiego npla.

OGM prowadzą działania w dużym tempie. Działania te charakteryzują więc znaczna dynamiczność oraz częste i gwałtowane zmiany sytuacji. Ze składu tych grup są częstokroć wydzielane oddziały i desanty taktyczne, działające w oderwaniu od sił głównych. Wszystko to ujemnie wpłynie na warunki działań lotnictwa.

Częste i gwałtowane zmiany sytuacji oraz działania w oderwaniu od sił głównych utrudnią utrzymanie ścisłego i ciągłego współdziałania pomiędzy wojskami grupy i wspierającym lotnictwem. Warunki te zaostrzają wymagania w tym zakresie. Utrata bowiem współdziałania nawet na krótki czas może w tych warunkach spowodować wykonanie uderzeń albo na własne wojska, albo uderzeń już niepotrzebnych. Stąd sprawy współdziałania wojsk OGM z lotnictwem są trudne do rozwiązania i wymagają szczególnie wnikliwego potraktowania.

Duże tempo działań OGM zmusza do częstego przebazowania śmigłowców bazujących w ugrupowaniu tych grup. Stosunkowo niewielka szerokość ugrupowania grup manewrowych i ich odsłonięte skrzydła zmuszają do rozmieszczenia lądowisk śmigłowców możliwie w środku

tego ugrupowania. W innym wypadku lądowiska śmigłowców mogą się łatwo znaleźć pod ostrzałem środków ogniowych npla nawet o małym zasięgu. Zmniejszy to możliwości wyboru dogodnego terenu dla lądowisk śmigłowców. W wielu wypadkach może się okazać konieczne budowanie ukryć przeciwodłamkowych dla śmigłowców, co jest nie do zrealizowania w warunkach częstego przebazowywania śmigłowców bez pomocy ze strony wojsk OGM.

Śmigłowce na lądowiskach rozmieszczonych w ugrupowaniu OGM są opłacałymi obiektami działań dla lotnictwa npla. Czynne lądowiska śmigłowców muszą więc być szczególnie pilnie brnione przez wojska OPL, wchodzące w skład tych grup. Istnieje też znaczne zagrożenie lądowisk śmigłowców przez oddziały /pododdziały/ bądź też grupy dywersyjno-rozpoznawcze npla ukrywające się w rejonach opanowanych przez grupy manewrowe. Do obrony naziemnej lądowisk śmigłowców powinny być używane pododdziały zaopatrzenia śmigłowców oraz siły specjalnie wydzielone z wojsk lądowych.

Częste przebazowywanie śmigłowców utrudnia organizację i realizację ciągłego materiałowo-technicznego zabezpieczenia działań. Pododdziały zaopatrzenia śmigłowców muszą więc mieć organizację umożliwiającą podział na dwa równorzędne rzuty, z których każdy jest zdolny do zabezpieczenia w pełni działań śmigłowców z jednego lądowiska. Szybko zwiększające się odległości pomiędzy lądowiskami śmigłowców i ruchomymi bazami lotniczymi spowodują wydłużenie się ramion dowozu środków materiałowych i amunicji. Natomiast luki powstające pomiędzy OGM i siłami głównymi frontu mogą uniemożliwić w ogóle dowóz tych środków transportem samochodowym. Zatem zapewnienie ciągłości zaopatrywania śmigłowców może wymagać uniezależnienia oddziałów /pododdziałów/ śmigłowców od dowozu amunicji i środków materia-

łowo-technicznego zabezpieczenia na cały okres działań OGM^{x/}.
Inne rozwiązanie może polegać na zapewnieniu dowozu środków
MTZ i amunicji drogą powietrzną.

W rezultacie działań OGM prowadzonych w dużym tempie w głębi
ugrupowania operacyjnego npla istnieją znaczne możliwości prze-
chwytywania lotnisk w stanie nie uszkodzonym. Stwarza to szansę
ich wykorzystywania jako lotnisk wysuniętych /podskokowych/ dla
różnych rodzajów lotnictwa. Przekształcenie tej szansy w rzeczy-
wistość wymaga jednak rozwiązania wielu skomplikowanych proble-
mów związanych z zapewnieniem niezbędnego materiałowo-technicz-
nego i lotniskowego zabezpieczenia działań lotnictwa oraz bez-
piecznych warunków bazowania. Opanowywane w stanie nie uszko-
dzonym lotniska mogą być natomiast stosunkowo łatwo przygotowa-
ne jako lotniska wyładowczo-załadowcze dla samolotów transpor-
towych używanych do zaopatrywania wojsk OGM i ewakuacji rannych.

Oprócz lotnisk OGM mogą przechwytywać składy materiałowo-te-
chnicznego zabezpieczenia lotnictwa npla oraz transport specjal-
ny. Zdobyte paliwo lotnicze po sprawdzeniu może być z powodze-
niem używane do tankowania naszych samolotów i śmigłowców.

Opanowanym lotniskom i składom należy zapewnić niezbędną
ochronę aż do czasu przekazania ich głównym siłom frontu.

Na koniec odrywanie się wojsk OGM od sił głównych frontu spo-
woduje znaczny wzrost odległości pomiędzy czołowymi oddziałami
grupy i węzłami bazowania lotnictwa. Ograniczy to możliwości wy-
konania zadań przez lotnictwo na korzyść OGM.

W dalszej części opracowania zostaną przedstawione niektóre
najistotniejsze wskaźniki możliwości bojowych lotnictwa wykonu-

x/ Można to osiągnąć przydzielając pododdziałom zabezpieczenia
śmigłowców dodatkowy transport samochodowy dla przewozu środ-
ków MTZ i amunicji.

jącego zadania na korzyść OGM^{x/}. Możliwości te zostaną omówione w następującej kolejności:

1. Możliwości lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/, rozpoznawczego i śmigłowców w zakresie głębokości działań.
2. Możliwości ogniowe lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ i śmigłowców bojowych.
3. Możliwości lotnictwa myśliwskiego w zakresie długotrwałości dyżurowania nad wojskami OGM.
4. Możliwości lotnictwa transportowego w zakresie przewozów powietrznych.

Możliwości lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/, lotnictwa rozpoznawczego i śmigłowców w zakresie głębokości działań zostały przedstawione w załączniku nr 28.

Z analizy schematu wynika, że w wypadku oderwania się OGM od sił głównych frontu lub armii na maksymalne odległości /OGM frontu na 200 km, OGM armii na 100 km/, możliwości lotnictwa w zakresie głębokości działań są następujące:

1. Samoloty Su-20 /Su-20R/ mogą być użyte do zwalczania i rozpoznawania obiektów npla znajdujących się przed czołowymi oddziałami tych grup, niezależnie od wysokości ich działań.
2. Samoloty MiG-21R mogą być użyte do rozpoznawania obiektów npla znajdujących się przed czołowymi oddziałami OGM:
 - a/ armii - niezależnie od wysokości lotu;
 - b/ frontu - w wypadku działań na średnich wysokościach;
 - c/ frontu - w wypadku działań na małych wysokościach tylko w warunkach szczególnie dogodnego bazowania.

x/ Na schemacie strzałkami przedstawiono taktyczne promienie działania samolotów z dodatkowymi zbiornikami paliwa i śmigłowców bez tych zbiorników. Opracowując schemat przyjęto następujące głębokości bazowania lotnictwa od czoła sił głównych frontu: LMSz-50-120 km, LMB i LR-50-150 km i śmigłowce - około 30 km.

3. Samoloty Su-7BKt i Lim-6 mogą być użyte do zwalczania obiektów npla znajdujących się przed czołowymi oddziałami OGM w wypadku działań na średnich lub małych wysokościach /w tym drugim wypadku tylko w warunkach bardzo dogodnego bazowania/.
4. Śmigłowce Mi-6 mogą być użyte do desantowania taktycznych desantów powietrznych na korzyść OGM frontu i armii działając z rejonów rozmieszczenia głównych sił frontu.
5. Śmigłowce Mi-8 mogą być użyte do desantowania taktycznych desantów powietrznych na korzyść OGM:
 - a/ armii - działając z rejonów rozmieszczenia głównych sił frontu;
 - b/ frontu - jedynie w wypadku startowania z rejonów znajdujących się w ugrupowaniu tej grupy.
6. Śmigłowce Mi-24D mogą wspierać czołowe oddziały OGM armii startując nawet z rejonów rozmieszczenia głównych sił armii, a OGM frontu - startując jedynie z lądowisk położonych w ugrupowaniu wojsk tej grupy.
7. Śmigłowce Mi-2 mogą wspierać czołowe oddziały OGM armii i frontu jedynie w warunkach bazowania w ugrupowaniu tych grup.

Powyższe dane świadczą o ogromnym znaczeniu przechwytywania przez wojska lądowe lotnisk npla w nie uszkodzonym stanie. Z danych tych wynika też, że po oderwaniu się wojsk OGM frontu od sił głównych na maksymalną odległość, właściwie mogą wspierać te wojska jedynie nieliczne w składzie naszego lotnictwa samoloty Su-20. W związku z tym w wypadku użycia OGM frontu niezbędne jest wzmocnienie wojsk lotniczych frontu przez sojusznicze lotnictwo myśliwsko-bombowe dysponujące samolotami o dużym zasięgu działania, co zresztą ma miejsce w prowadzonych ostatnio ćwicze-

niach^{x/}.

Możliwości ogniowe lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwko-szturmowego/ i śmigłowców bojowych zostaną przedstawione w następującej kolejności:

- możliwości ogniowe śmigłowców bojowych działających na korzyść OGM;
- możliwości ogniowe lotnictwa myśliwsko-bombowego i myśliwko-szturmowego w okresie wprowadzania wojsk OGM do bitwy;
- możliwości lotnictwa myśliwsko-bombowego podczas zwalczania wychodzących do uderzenia na OGM frontu odwodów operacyjnych lub strategicznych npla.

W celu ustalenia tych możliwości konieczne jest przyjęcie poniższych założeń dotyczących składu lotnictwa działającego na korzyść OGM oraz stanu ukończenia jednostek lotniczych w samoloty /śmigłowce/ sprawności technicznej sprzętu lotniczego:

1. Wspólny współczynnik ukończenia jednostek lotniczych w samoloty /śmigłowce/ i sprawności technicznej sprzętu lotniczego wynosi 0,7.
2. W skład wojsk lotniczych frontu wchodzi całe lotnictwo myśliwsko-bombowe i myśliwko-szturmowe naszych wojsk lotniczych /cztery plmsz, jeden plmb, jedna BLBR/ oraz jedna sojusznica DLMB wyposażona w samoloty Su-22^{xx/}. Uwzględniając wspólny współczynnik ukończenia jednostek i sprawności technicznej, ogólny stan samolotów w tym wypadku wyniesie: około

x/ Na przykład w ćwiczeniu "Wiosna-80" założono, że w składzie lotnictwa Frontu Centralnego znajduje się między innymi 36 samolotów LMB typu Su-22. Ponadto wojskom lotniczym frontu podporządkowano operacyjnie jedną sojusznicą DLMB wyposażoną w samoloty Su-17 i MiG-23MB. Natomiast w ćwiczeniu "Sojuz-81" założono, że w składzie lotnictwa 3 frontu znajdują się samoloty Su-22 zamiast części samolotów Lim-6.

xx/ Przyjęcie takiej organizacji wydaje się racjonalne, gdyż odzwierciedla ona aktualny stan naszego lotnictwa i najbardziej prawdopodobny wariant wzmocnienia.

100 samolotów typu Su-20 i Su-22, około 100 samolotów typu Lim-6 i około 25 samolotów typu Su-7 BKŁ. W okresie podejścia i wprowadzenia do bitwy OGM frontu działa na jej korzyść całe lotnictwo myśliwsko-bombowe i myśliwsko-szturmowe wojsk lotniczych frontu, natomiast w czasie zwalczania odwodów operacyjnych lub strategicznych - tylko lotnictwo wyposażone w samoloty Su-20 i Su-22, ze względu na dużą głębokość położenia obiektów działań.

3. OGM frontu jest organizowana z APanc lub z 2-3 oddzielnych DPanc /DZ/. W związku z tym w skład OGM wchodzi następujące pododdziały /oddziały/ śmigłowców.

Wariant pierwszy /OGM frontu utworzona z APanc/:

- samodzielny pułk śmigłowców bojowych /40 śmigłowców Mi-24D i 20 śmigłowców Mi-8TB/;
- trzy samodzielne eskadry śmigłowców dywizyjnych /po 18 śmigłowców w każdej eskadrze, z tego 12 śmigłowców bojowych typu Mi-24D/x/.

Po uwzględnieniu wspólnego współczynnika ukończenia jednostek i sprawności technicznej ogólny stan śmigłowców bojowych w tym wypadku wyniesie: ok. 55 śmigłowców typu Mi-24D i ok. 15 śmigłowców typu Mi-8TB.

Wariant drugi /OGM frontu utworzona z 2-3 DPanc i DZ/:

- jedna eskadra śmigłowców bojowych /8 śmigłowców Mi-2 uzbrojonych w rakiety "Malutka" i 8 śmigłowców - w rakiety S-5/;

x/ APanc ma ponadto w swym składzie samodzielną eskadrę łącznikową armii oraz samodzielną eskadrę bezpilotowych środków rozpoznawczych. Pododdziały te działałyby w składzie OGM frontu.

- jedna eskadra śmigłowców bojowych /12 śmigłowców Mi-2 uzbrojonych w rakiety "Malutka" i 4 śmigłowce - w rakiety S-5/x/.

Po uwzględnieniu współczynnika ukompletowania jednostek i sprawności technicznej ogólny stan śmigłowców bojowych w tym wypadku wyniesie ok. 23 śmigłowców.

Z przeprowadzonych obliczeń uwzględniających powyższe założenia wynika, że śmigłowce bojowe w czasie jednego lotu bojowego mogą zniszczyć:

- w wariancie pierwszym - ok. 6 kompanii czołgów;
- w wariancie drugim - ok. 1,5 kompanii czołgów.

Z kolei lotnictwo myśliwsko-bombowe i myśliwsko-szturmowe wojsk lotniczych frontu, wykonując w okresie lotniczego zabezpieczenia wejścia do bitwy wojsk OGM frontu uderzenie całością sił, może równocześnie:

- zniszczyć 4 wyrzutnie pocisków raketowych typu "Lance";
- obezwładnić: 2 bataliony czołgów, 3 bataliony zmechanizowane, stanowisko dowodzenia dywizji, 2 kompanijne punkty oporu, 2 baterie wyrzutni raketowych 110 mm, baterie haubic 203,2 mm, 2 baterie armat 175 mm, eskadrę śmigłowców przeciwpancernych oraz 2 baterie przeciwlotniczych pocisków raketowych "Hawk".

Lotnictwo myśliwsko-bombowe natomiast w czasie zwalczania odwodów operacyjnych lub strategicznych, wychodzących do uderzenia na OGM frontu, całością swych sił i w jednym locie bojowym może obezwładnić 3 bataliony czołgów i batalion zmechanizowany lub zniszczyć batalion czołgów i kompanie zmechanizowaną.

x/ Nasze wojska lotnicze posiadają dwa pułki lotnictwa wojsk lądowych, w których między innymi są po dwie eskadry śmigłowców bojowych /uzbrojone w rakiety "Malutka" i S-5/. Jeżeli więc w dyspozycji frontu będą tylko te dwa pułki, trudno liczyć na większy niż dwie eskadry /50% wszystkich śmigłowców bojowych/ przydział śmigłowców bojowych dla OGM frontu. Z kolei dowódca pierwszorzutowej armii może otrzymać na okres operacji do swej dyspozycji jeden pułk lotnictwa wojsk lądowych. Z tego pułku może więc wydzielić do dyspozycji dowódcy OGM armii jedną, a najwyżej dwie eskadry śmigłowców bojowych.

W wypadku użycia przez lotnictwo myśliwsko-bombowe środków jądrowych możliwości te ogromnie wzrastają i zależą przede wszystkim od liczby posiadanych bomb jądrowych. Dysponując odpowiednią liczbą bomb jądrowych, lotnictwo to jest w stanie w krótkim czasie rozbić każde zgrupowanie wojsk lądowych npla przeciwdziałające rozwijaniu powodzenia przez OGM.

W celu przedstawienia możliwości ogniowych lotnictwa zostały przytoczone trzy najbardziej reprezentatywne przykłady.

Pierwszy przykład, przedstawiony w dwóch wariantach, dotyczy możliwości ogniowych śmigłowców. Pozostałe przykłady natomiast są związane z sytuacjami wymagającymi szczególnie intensywnego i skutecznego oddziaływania lotnictwa na wojska npla.

Z przykładów tych wynika, że w czasie wprowadzania wojsk do bitwy wspólne możliwości ogniowe samolotów i śmigłowców są tak znaczne, że w zasadzie pozwalają zaspokoić podstawowe potrzeby OGM frontu i armii w tym względzie. Niezbędna jest jednak koncentracja wysiłku lotnictwa na wykonaniu związanych z tym zadań. Natomiast możliwości ogniowe samolotów i śmigłowców mogą okazać się niewystarczające dla zaspokojenia tych potrzeb w czasie zwalczania odwodów operacyjnych lub strategicznych wykonujących uderzenia na wojska OGM frontu. W takich sytuacjach niezbędna jest więc pomoc ze strony lotnictwa znajdującego się w dyspozycji wyższych przełożonych^{x/}.

Możliwości lotnictwa myśliwskiego w zakresie długotrwałości dyżurowania w powietrzu nad wojskami OGM.

Przeprowadzone studia związane z określeniem możliwości osłony przez lotnictwo myśliwskie OGM wykazują, że po oderwaniu się

x/ Rozwiązanie takie stosowano w ćwiczeniach; na przykład w ćwiczeniu "Wiosna-80" przydzielono do dyspozycji dowódcy frontu kilka pułkotów lotnictwa bombowego dalekiego zasięgu, a w ćwiczeniu "Sojuz-81" - kilka pułkotów lotnictwa bombowego z armii lotniczej podległej dowódcy TDW.

tych grup od sił głównych frontu /armii/ ich osłona jest możliwa jedynie z dyżurowania w powietrzu, a gdy w składzie tych grup nie ma punktów naprowadzania i wskazywania celów - tylko z patrolowania w powietrzu. Możliwości osłony OGM przez lotnictwo myśliwskie w znacznym więc stopniu zależą od możliwej długotrwałości dyżurowania w powietrzu lotnictwa myśliwskiego nad ich wojskami^{x/}.

W załączniku nr 29 przedstawiono możliwą długotrwałość dyżurowania w powietrzu pojedynczych samolotów MiG-23 MF i MiG-21M; w zależności od położenia stref dyżurowania w stosunku do lotnisk bazowania oraz wysokości dyżurowania^{xx/}.

Z analizy schematu wynika, że w założonych warunkach długotrwałość dyżurowania pojedynczych samolotów MiG-23MF i MiG-21M nad czołowymi oddziałami OGM na wysokości 3000 m wynosi:

- w rejonie wprowadzenia OGM do bitwy odpowiednio - ok. 62 i 38 min;
- po oderwaniu się OGM frontu od sił głównych na maksymalną odległość - ok. 49 i 23 min;
- po oderwaniu się OGM frontu od sił głównych na maksymalną odległość - ok. 34 i 8 min.

Już te dane wskazują na niewystarczającą wręcz długotrwałość dyżurowania samolotów MiG-21M w czasie osłony OGM frontu ze stref dyżurowania w powietrzu znajdujących się na wysokości 3000 m. Sytuacja jest jeszcze gorsza w wypadku znajdowania się stref na wysokości 1000 m.

x/ Czas patrolowania w powietrzu lotnictwa myśliwskiego dla tych samych warunków jest analogiczny, jak dyżurowania w powietrzu, w związku z czym nie będzie oddzielnie rozpatrywany.

xx/ W czasie opracowywania schematu założono, że:

- samoloty myśliwskie mają podwieszane zbiorniki dodatkowe paliwa;
- lotnictwo myśliwskie bazuje na głębokości 100 km od czoła głównych sił frontu.

W sześciangach podano czas dyżurowania w powietrzu samolotów MiG-23 i MiG-21 na odpowiednich rubieżach, znajdujących się od czołowych oddziałów sił głównych frontu w odległościach oznaczonych na linii prostej u dołu schematu.

Przytoczone na schemacie dane są niewystarczające dla pełnej oceny możliwości lotnictwa myśliwskiego w zakresie długotrwałości dyżurowania w powietrzu, gdyż dotyczą działań pojedynczych samolotów myśliwskich. Zostały więc wykonane obliczenia dotyczące możliwości zapewnienia ciągłej osłony wojskom OGM z położenia dyżurowania w powietrzu przez pułk lub dywizję lotnictwa myśliwskiego.

Przy tym założono, że lotnictwo myśliwskie w porze dziennej powinno ciągle osłaniać OGM frontu siłami co najmniej jednej eskadry, natomiast OGM armii - siłami co najmniej klucza samolotów^{x/}.

Z obliczeń tych wynika, że długotrwałość dyżurowania pułku lotnictwa myśliwskiego grupami /każda w składzie klucza samolotów MiG-23MF i MiG-21M/ nad czołowymi oddziałami OGM armii, na wysokościach 3000 m, wynosi:

- w rejonie wprowadzania OGM armii - odpowiednio około 21 godz. lub 11 godz. 50 min;
- po oderwaniu się OGM armii od sił głównych armii na maksymalną odległość - ok. 16 godz. 40 min. lub 7 godz. 10 min.

Z kolei długotrwałość dyżurowania dywizji lotnictwa myśliwskiego grupami /każda w składzie eskadry samolotów MiG-23MF lub MiG-21M/ nad czołowymi oddziałami OGM frontu, na tej samej wysokości, wynosi:

- w rejonie wprowadzania OGM frontu do bitwy - odpowiednio około 21 godz. lub 11 godz. 50 min;
- po oderwaniu się OGM frontu od sił głównych armii na maksymalną odległość - około 11 godz. 30 min. lub 2 godz. 30 min.

Wyniki powyższych obliczeń nasuwają następujące wnioski:

-
- x/ Użycie bowiem mniejszych sił niż jedna eskadra w osłonie OGM frontu czy jeden klucz samolotów w osłonie OGM armii nie stworzy warunków do odparcia w pierwszym wypadku dużej grupy, w drugim wypadku - małej grupy samolotów npla.

1. Po oderwaniu się OGM frontu na maksymalną odległość do osłony jej wojsk należy wydzielić co najmniej jedną dywizję lotnictwa myśliwskiego uzbrojoną w samoloty MiG-23MF. Użycie bowiem mniejszych sił może nie zaspokoić nawet minimalnych potrzeb związanych z osłoną wojsk grupy, natomiast użycie w tym celu samolotów MiG-21M może się okazać zupełnie nieopłacalne.
2. Do osłony OGM armii, po jej oderwaniu się na maksymalną odległość, należy co najmniej jeden pułk lotnictwa myśliwskiego uzbrojonego w samoloty MiG-23MF lub dwa takie pułki uzbrojone w samoloty MiG-21M.
3. Należy dążyć do zapewnienia lotnictwu myśliwskiemu niezbędnego pola radiolokacyjnego wykrywania i naprowadzania, w oparciu o punkty naprowadzania i wskazywania celów rozwijane w ugrupowaniu OGM frontu i armii. W innym wypadku lotnictwo myśliwskie jest zmuszone samodzielnie poszukiwać i niszczyć cele powietrzne npla, co, jak wiadomo, powoduje znaczne zmniejszenie i tak niewielkich możliwości bojowych tego lotnictwa.
4. Należy dążyć do wykorzystania uchwyconych lotnisk npla znajdujących się w ugrupowaniu OGM frontu jako lotnisk wysuniętych /podskokowych/ lotnictwa myśliwskiego. Lotniska te umożliwią bowiem osłonę wojsk tej grupy przez lotnictwo myśliwskie także z położenia dyżurowania na lotniskach^{x/}.

Możliwości lotnictwa transportowego w zakresie przewozów powietrznych są uzależnione od składu i organizacji tego lotnictwa, odległości, na które dokonywane są przewozy, oraz udźwigów

x/ Problem jest trudny do rozwiązania ze względu na konieczność zapewnienia odpowiedniej bazy zaopatrzenia dla lotnictwa na lotnisku wysuniętym. Lotnictwo myśliwskie potrzebuje wielu środków MTZ, a szczególnie paliwa. O zakresie tych potrzeb świadczy dobowe zużycie przez plm /samoloty MiG-21M/ około 180 ton paliwa /przy trzech lotach na samolot w ciągu doby/.

samolotów. Jak wiadomo, nasze wojska lotnicze dysponują pułkiem lotnictwa transportowego i pułkiem śmigłowców transportowych. Oba pułki są uzbrojone w różnego typu samoloty i śmigłowce.

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że te dwa pułki w jednym locie umożliwiają przewiezienie dla OGM frontu lub armii około 160-200 ton ładunku, a w drodze powrotnej - około 730-870 ciężko rannych. Jeśli się weźmie pod uwagę możliwość wykonania 2-3 lotów przez to lotnictwo w ciągu doby, to może się wydawać, że możliwości te są znaczne. Niestety, te same pułki muszą zapewnić przewozy na korzyść całości sił frontu, a pułk śmigłowców transportowych ponadto będzie bardzo często angażowany do desantowania taktycznych desantów powietrznych organizowanych z wojsk dywizji wchodzących w skład OGM oraz armii pierwszego rzutu frontu. W związku z tym potrzeby OGM w zakresie przewozów powietrznych mogą znacznie przewyższać możliwości lotnictwa transportowego wojsk lotniczych frontu. W tym wypadku niezbędnej pomocy może udzielić sojusznicze lotnictwo transportowe dysponujące ogromnymi możliwościami przewozowymi x/.

14.2. Właściwości planowania i organizacji działań lotnictwa na korzyść operacyjnych grup manewrowych

Proces przygotowania lotnictwa do działań na korzyść OGM rozpoczyna się już w okresie wypracowywania decyzji przez dowódcę frontu /armii/ o operacji zaczepnej. W przedstawionych bowiem

x/ Lotnictwo radzieckie dysponuje między innymi znaczną liczbą samolotów AN-12 oraz mniejszą co prawda liczbą samolotów Il-76 i AN-22, jednakże odznaczających się ogromnym udźwigniem /Il-76 ok. 40 ton, AN-22 około 60 ton/. Armia radziecka jest wyposażona w różnorodne śmigłowce, w tym śmigłowce - dystrybutory paliwowe Mi-6 przystosowane do bezpośredniego tankowania naraz czterech czołgów. Możliwości przewozowe mogą być też w ogromny sposób zwiększone dzięki wykorzystaniu w tym celu największego przedsiębiorstwa lotniczego w świecie, jakim jest "Aeroflot".

dowódcy frontu /armii/ propozycjach użycia lotnictwa w operacji zaczepnej dowódca wojsk lotniczych frontu - zastępca dowódcy frontu /szef CDB lotnictwa/ ujmuje koncepcję wykorzystania lotnictwa w interesie OGM frontu /armii/ opartą na wstępnych kalkulacjach. W koncepcji tej mogą być uwzględnione:

- główne zadania lotnictwa wykonywane w okresie podejścia i wprowadzenia wojsk OGM do bitwy oraz w toku rozwijania przez nią powodzenia w głębi taktycznej i operacyjnej npla;

- sposoby wykonania tych zadań, ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych krytycznych sytuacji w działaniach OGM, w tym główny wysiłek lotnictwa;

- zakres użycia lotnictwa i bomb jądrowych na korzyść OGM ze szczebla frontu /armii/ oraz przydział limitu lotów bojowych do dyspozycji dowódcy OGM;

- przydział pododdziałów /oddziałów/ śmigłowców do dyspozycji dowódcy OGM, jeżeli grupa nie posiada organicznych śmigłowców;

- prośby i propozycje związane z działaniami wojsk OGM na korzyść wojsk lotniczych frontu.

W przygotowaniu propozycji związanych z użyciem lotnictwa na korzyść OGM frontu biorą udział oficerowie sztabu wojsk lotniczych frontu, natomiast propozycje użycia lotnictwa na korzyść OGM armii opracowują oficerowie ze składu CDB lotnictwa oraz z dowództwa i sztabu przydzielonego armii pułku Lotnictwa wojsk lądowych.

Po zaaprobowaniu tych propozycji i ogłoszeniu przez dowódcę frontu decyzji o operacji zaczepnej, dowódca wojsk lotniczych - zastępca dowódcy frontu wypracowuje decyzję o użyciu lotnictwa w operacji, w tym także w działaniach OGM frontu. W decyzji tej, w odniesieniu do działań lotnictwa na korzyść OGM frontu, precyzuje:

- zamiar użycia lotnictwa na korzyść OGM frontu;
- treść i kolejność wykonania zadań przez lotnictwo na korzyść OGM oraz ich wykonawców;
- sposoby wykonania zadań, w tym zakres użycia lotnictwa i bomb jądrowych na korzyść OGM ze szczebla frontu;
- przydział śmigłowców^{x/} oraz limitu lotów bojowych różnych rodzajów lotnictwa do dyspozycji dowódcy OGM frontu;
- organizację dowodzenia, współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa wykonującego zadania na korzyść OGM frontu.

Ustalając organizację dowodzenia lotnictwem działającym na korzyść OGM frontu określa on, ile i jakie punkty dowodzenia lotnictwem należy zorganizować i rozwinąć w ugrupowaniu tej grupy^{xx/}. I tak w celu zapewnienia ciągłości dowodzenia lotnictwem i współdziałania z wojskami lądowymi grupy niezbędne jest zorganizowanie następujących punktów dowodzenia:

- jednej grupy operacyjnej wojsk lotniczych frontu- do współpracy z dowództwem i sztabem OGM frontu;
- kilku grup dowodzenia bojowego /po jednej na każdą dywizję wchodzącą w skład grupy/;
- przynajmniej dwóch punktów naprowadzania i wskazywania celów;
- jednego punktu radionawigacyjnego.

Decyzje dowódców frontu i wojsk lotniczych frontu stanowią

-
- x/ Jeżeli OGM frontu jest organizowana na bazie armii pancernej to w jej skład wchodzi organicznie oddziały i pododdziały śmigłowców bojowych i łącznikowych oraz bezpilotowych środków rozpoznawczych. W tym wypadku tego rodzaju śmigłowców grupie tej nie przydziela się.
 - xx/ W naszych wojskach lotniczych dysponujemy tylko dwoma etatowymi CDB lotnictwa oraz podległymi im PNWC, GDB i PRN. Oba CDB lotnictwa są przeznaczone dla dwóch armii ogólnowojskowych. W związku z tym, dla OGM frontu niezbędne jest zorganizowanie dodatkowych nietatowych punktów dowodzenia lotnictwem.

podstawę do zaplanowania działań bojowych lotnictwa w operacji zaczepnej, w tym i działań lotnictwa na korzyść OGM frontu. W planowaniu działań na szczeblu sztabu wojsk lotniczych frontu od samego początku powinna uczestniczyć część oficerów wyznaczonych do grupy operacyjnej frontu organizowanej w celu współpracy z dowództwem i sztabem OGM.

Planując działania lotnictwa na korzyść OGM frontu główną uwagę zwraca się na:

- użycie lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/, rozpoznawczego i myśliwskiego w czasie podejścia i wprowadzania wojsk OGM do bitwy oraz jej działań w głębi ugrupowania npla;

- wykorzystanie lotnictwa transportowego, w tym śmigłowców transportowych, do: wysadzania desantów taktycznych, przewozów powietrznych oraz ewakuacji rannych;

- organizację dowodzenia i współdziałania z wojskami lądowymi;

- organizację zabezpieczenia działań bojowych, w tym szczególnie zabezpieczenia materiałowo-technicznego działań śmigłowców wydzielanych w skład OGM.

Rezultaty planowania działań bojowych lotnictwa na korzyść OGM frontu ujmuje się w "Planie działań bojowych wojsk lotniczych w operacji zaczepnej frontu". Zatwierdzony przez dowódcę frontu plan działań lotnictwa stanowi podstawę do zaplanowania użycia lotnictwa na szczeblu OGM frontu oraz wydania rozkazów związkom taktycznym i oddziałom lotniczym wchodzącym w skład frontu.

Podobnie jak na szczeblu frontu, podstawą do planowania użycia lotnictwa na korzyść OGM armii jest decyzja dowódcy armii.

Planowanie użycia lotnictwa może być realizowane według jednego z dwóch przedstawionych niżej wariantów^{x/}.

x/ W sztabie armii, jak wiadomo, nie ma specjalistycznej komórki przygotowanej do planowania działań przydzielanych armii śmigłowców. Stąd konieczność zastosowania jednego z przedstawionych wariantów planowania użycia śmigłowców.

W wariancie pierwszym działania lotnictwa, z wyjątkiem przydzielonych armii śmigłowców, planuje CDB lotnictwa, natomiast działania śmigłowców przydzielonych armii - sztab armii współpracuje z przedstawicielami przydzielonego pułku lotnictwa wojsk lądowych.

W wariancie drugim działania lotnictwa, wraz z przydzielonymi armii śmigłowcami, planuje CDB lotnictwa współpracując z przedstawicielami pułku lotnictwa wojsk lądowych.

Bez względu na przyjęty wariant planowania, działania przydzielonymi armii śmigłowców należy koordynować z działaniami pozostałego lotnictwa wykonującego zadania na korzyść armii, w tym i OGM armii. Równoległe z planowaniem uzgadnia się współdziałanie z wojskami lądowymi armii.

W czasie planowania działań lotnictwa na korzyść OGM armii główną uwagę zwraca się na:

- określenie zadań oraz sposobów użycia lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ i bomb jądrowych na korzyść OGM według planu armii, a także limitu lotów bojowych przydzielanych do dyspozycji dowódcy OGM armii;
- wytypowanie pododdziałów śmigłowców, które zostaną włączone w skład OGM armii;
- określenie zadań, możliwości i sposobów działań lotnictwa myśliwskiego osłaniającego OGM armii;
- ustalenie zadań lotnictwa rozpoznawczego i sposobów przekazywania wiadomości z rozpoznania na stanowisko dowodzenia OGM armii oraz dowódcom oddziałów wydzielonych, desantów powietrznych itp.;
- ustalenie zadań, możliwości i sposobów użycia lotnictwa transportowego do desantowania taktycznych desantów powietrznych, wykonywania przewozów powietrznych i ewakuacji rannych;

- ustalenie sposobów zabezpieczenia działań lotnictwa, a w tym szczególnie materiałowo-technicznego, lotniskowego i specjalnego zabezpieczenia działań pododdziałów śmigłowców włączonych w skład OGM armii;

- wytypowanie punktów dowodzenia lotnictwem, które zostaną włączone w skład grupy; określenie ich wyposażenia oraz ustalenie zagadnień związanych z utrzymaniem z nimi niezawodnej łączności;

- uzgodnienie współdziałania lotnictwa z wojskami lądowymi, w tym szczególnie z wojskami rakietowymi i artylerią, z wojskami OPL oraz tyłami armii;

- ustalenie zadań, możliwości i sposobów działań wojsk lądowych armii na korzyść lotnictwa, dotyczących:

- przechwytywania lotnisk i magazynów npla przez OGM oraz ich przekazywania w nie uszkodzonym stanie głównym siłom armii;
- obezwładniania środków OPL npla utrudniających działania lotnictwa na korzyść OGM;
- zakłócania systemów radioelektronicznych wykorzystywanych w systemach OPL npla;
- udzielania pomocy w przygotowywaniu lądowisk dla śmigłowców oraz uchwyconych lotnisk npla jako lotnisk wyładowczo-załadowczych dla lotnictwa transportowego dowożącego zaopatrzenie i ewakuującego rannych;
- ochrony i obrony naziemnej lądowisk śmigłowców i lotnisk wyładowczo-załadowczych;
- udzielania pomocy w przemieszczaniu i obronie rzutów naziemnych pododdziałów śmigłowców przydzielonych OGM armii.

Zakres zagadnień, jakie należy zaplanować i uzgodnić ze sztabem armii, związanych z użyciem lotnictwa na korzyść OGM armii zwykle wykroczy poza kompetencje szefa CDB lotnictwa i dowódcy

pułku lotnictwa wojsk lądowych. W związku z tym w planowaniu użycia lotnictwa na korzyść OGM na szczeblu armii mogą wziąć udział także przedstawiciele sztabu wojsk lotniczych frontu w celu udzielenia pomocy w rozwiązywaniu problemów dotyczących przede wszystkim osłony OGM armii przez lotnictwo myśliwskie, organizacji przewozów powietrznych oraz materiałowo-technicznego i lotniskowego zabezpieczenia śmigłowców wydzielonych w skład grupy.

Rezultaty planowania mogą być ujęte w "Planie użycia lotnictwa w operacji zaczepnej armii".

Z kolei z chwilą otrzymania przez OGM zadania bojowego, ich sztaby rozpoczynają wypracowywanie decyzji i planowanie działań bojowych. W realizacji tych przedsięwzięć powinny wziąć udział: na szczeblu OGM frontu - wcześniej wspomniana już grupa operacyjna wojsk lotniczych frontu, natomiast na szczeblu OGM armii - grupa dowodzenia bojowego lotnictwa oraz grupa dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych.

Grupa operacyjna wojsk lotniczych frontu powinna odpowiadać za:

- uzgadnianie działań lotnictwa na korzyść OGM frontu;
- utrzymanie ciągłego współdziałania lotnictwa z wojskami OGM frontu:
 - dowodzenie z ziemi lotnictwem działającym na korzyść OGM frontu w rejonie działań;
 - bezpieczeństwo lotów samolotów w strefie ognia wojsk OPL w podobnym zakresie jak CDB lotnictwa.

Dowódca /szef/ grupy operacyjnej powinien mieć pełne kompetencje dowódcze w stosunku do lotnictwa wojsk lądowych włączonych w skład OGM frontu, z wyjątkiem tych wypadków, gdy w grupie

znajduje się organiczne lotnictwo wojsk lądowych na czele z etatowym dowódcą lotnictwa armijnego - zastępcą dowódcy OGM/APanc/x/. W tym wypadku wszelkie problemy dotyczące użycia organicznego lotnictwa wojsk lądowych rozwiązuje dowódca lotnictwa armijnego - zastępca dowódcy grupy oraz jego sztab.

W czasie wypracowywania decyzji przez dowódcę OGM frontu dowódca /szef/ grupy operacyjnej wojsk lotniczych frontu przedstawia propozycje użycia lotnictwa w podobny sposób jak szef CDB lotnictwa. Zakres problemów związanych z planowaniem działań lotnictwa na korzyść OGM frontu jest podobny jak w czasie planowania na szczeblu armii, natomiast stopień skomplikowania tych problemów jest bez porównania większy. Znacznie bowiem większy jest rozmach działań OGM frontu niż OGM armii, bardziej skomplikowane są same działania lotnictwa i zabezpieczenie tych działań oraz większe są siły lotnicze używane do wykonywania zadań na korzyść frontu.

W związku z tym w skład grupy operacyjnej wojsk lotniczych frontu powinien wchodzić zespół odpowiedzialnych oficerów - specjalistów od użycia różnych rodzajów lotnictwa i zabezpieczenia działań lotnictwa. Grupa operacyjna powinna też dysponować specjalistami służb materiałowo-technicznego i lotniskowego zabezpieczenia działań lotnictwa, odpowiedzialnymi za przeprowadzanie rekonesansów uchwyconych lotnisk i składów npla oraz przedstawienie propozycji co do ich dalszego wykorzystania. Biorąc pod uwagę szczególnie doniosłą rolę grupy w systemie dowodzenia wojskami lotniczymi frontu i dużą samodzielność jej działań, wydaje się niezbędne, by na jej czele stał zastępca dowódcy wojsk lotniczych frontu. Grupie operacyjnej przydziela się: grupy dowodze-

x/ Taki wypadek może mieć miejsce na przykład w czasie organizacji OGM frontu ze składu sojuszniczej armii pancerniej /patrz materiały z ćwiczenia "Wiosna-80"/.

nia bojowego, punkty naprowadzania i wskazywania celów, punkt radionawigacyjny oraz niezbędne środki łączności i transportu. Opracowuje ona "Plan użycia lotnictwa na korzyść OGM frontu", w którym ujmuje wszelkie zagadnienia związane z użyciem lotnictwa i zabezpieczeniem jego działań. ●

Ponadto może być opracowywany dodatkowy dokument lotniczy - "Plan użycia śmigłowców wojsk lądowych", jeżeli w składzie OGM znajdują się organiczne śmigłowce podległe dowódcy lotnictwa armijnego - zastępcy dowódcy OGM frontu.

OGM armii powinna posiadać w swym składzie - podobnie jak OGM frontu - niezbędne punkty dowodzenia lotnictwem odpowiedzialne przede wszystkim za: użycie śmigłowców włączonych w skład grupy, utrzymanie ścisłego współdziałania lotnictwa z wojskami armii oraz naprowadzanie lotnictwa na cele naziemne i powietrzne. W związku z tym w skład OGM armii - oprócz pododdziałów śmigłowców pułku lotnictwa wojsk lądowych - powinno się włączyć grupę dowodzenia tego pułku, grupę dowodzenia bojowego oraz punkt naprowadzenia i wskazywania celów^{x/}.

Grupa dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych z dowódcą lub zastępcą dowódcy pułku - na czele - powinna być odpowiedzialna za użycie i zabezpieczenie działań bojowych przydzielonych OGM pododdziałów śmigłowców. Przeznaczenie grupy dowodzenia bojowego oraz punktu naprowadzania i wskazywania celów jest podobne jak innych takich samych punktów dowodzenia.

Grupa dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych oraz grupa dowodzenia bojowego biorą udział w procesie wypracowania decyzji przez dowódcę OGM oraz w planowaniu działań lotnictwa na korzyść

x/ Bez włączenia w skład OGM armii punktu naprowadzania i wskazywania celów niemożliwe będzie osłanianie przez lotnictwo myśliwskie wojsk grupy z położenia dyżurowania w powietrzu. Punkt ten, wysunięty w głąb terytorium npla, może spełnić znaczną rolę jako wysunięty w głąb terytorium npla punkt wykrywania i powiadamiania lotnictwa myśliwskiego.

OGM. Dowódca grupy dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych melduje dowódcy OGM armii propozycje użycia śmigłowców oraz wraz z grupą bierze udział w zaplanowaniu przez sztab OGM działań podległych mu śmigłowców, a także w uzgadnianiu współdziałania wojsk lądowych z lotnictwem. •

Z kolei szef grupy dowodzenia bojowego melduje propozycje użycia pozostałego lotnictwa w ramach przydzielonego dowódcy OGM armii limitu lotów bojowych, bierze wraz z grupą udział w planowaniu przez sztab OGM użycia lotnictwa oraz w uzgadnianiu współdziałania wojsk lądowych z lotnictwem.

Kompetencje dowódcy grupy dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych oraz szefa grupy dowodzenia bojowego mogą się okazać niewystarczające do rozwiązania wszystkich problemów lotniczych, które mogą wyniknąć na szczeblu OGM armii podczas planowania działań bojowych. W związku z tym w planowaniu i organizowaniu działań OGM armii mogą też brać udział przedstawiciele sztabu wojsk lotniczych frontu i CDB lotnictwa.

Oprócz planowania działań na wszystkich szczeblach dowodzenia organizowane jest współdziałanie. W organizowaniu współdziałania we froncie, armii, OGM frontu i OGM armii uczestniczą odpowiednio do szczebla dowodzenia: dowódca wojsk lotniczych frontu - jednocześnie zastępca dowódcy frontu, szef CDB lotnictwa, dowódca /szef/ grupy operacyjnej wojsk lotniczych frontu oraz szef grupy dowodzenia bojowego i dowódca grupy dowodzenia pułku lotnictwa wojsk lądowych.

14.3. Właściwości prowadzenia działań przez lotnictwo na korzyść OGM

Działania lotnictwa na korzyść OGM frontu i armii rozpoczynają się w okresie wychodzenia wojsk OGM z rejonów wyjściowych i ich podejścia do rubieży wprowadzenia. W tym okresie lotnictwo

rozpoznawcze używane do prowadzenia rozpoznania bezpośrednio na korzyść OGM skupia swój wysiłek na rozpoznaniu środków ogniowych npla, zagrażających podchodzącym do rubieży wprowadzenia wojskom, oraz obiektów przewidywanych do zwalczania w ogniowym przygotowaniu wprowadzenia wojsk do bitwy. Lotnictwa tego należy używać w taki sposób, by przedwcześnie nie zdekonspirować kierunku i rubieży wprowadzenia OGM do bitwy /walki/. Można to osiągnąć dzięki prowadzeniu rozpoznania powietrznego w szerszym pasie, niż to wynika z rzeczywistych potrzeb OGM.

Lotnictwo myśliwsko-bombowe /myśliwsko-szturmowe/ w tym okresie powinno zwalczać środki ogniowe npla zagrażające OGM jeszcze przed wejściem jej wojsk w zasięg skutecznego ognia. Nie zawsze uda się zawczasu ustalić rozmieszczenie tych środków ogniowych. Część lotnictwa powinna więc być utrzymywana w gotowości do działań na wezwanie. W celu wprowadzenia npla w błąd co do kierunku i rubieży wprowadzenia wojsk OGM niewielkie siły tego lotnictwa mogą być wykorzystane w celu zapozorowania wzmożonego wysiłku działań lotnictwa na innym kierunku.

Lotnictwo myśliwskie z kolei, działając w systemie OPL frontu z dyżurowania na lotniskach i w powietrzu, skupia w tym czasie swój wysiłek na osłonie wojsk OGM. Dyżurowanie w powietrzu organizuje się w taki sposób, by nie dopuścić do wzmożenia wysiłku rozpoznania powietrznego npla na kierunku podejścia wojsk OGM do rubieży wprowadzenia.

Następnie bezpośrednio przed wejściem wojsk do bitwy rozpoczyna się lotnicze przygotowanie wprowadzenia OGM.

W warunkach stosowania broni jądrowej, w ramach lotniczego przygotowania wprowadzenia, lotnictwo może wykonać grupowe uderzenie bombami jądrowymi na zagrażające wojskom OGM odwody npla oraz środkami konwencjonalnymi jednoczesne uderzenia na ważne

punktowe obiekty npla, nieopłacalne jednak do zwalczania przez wojska raketowe. W warunkach niestosowania broni jądrowej lotnicze przygotowanie wprowadzenia do bitwy wojsk OGM można wykonywać według jednego z dwóch przedstawionych niżej wariantów.

Wariant pierwszy może mieć zastosowanie w czasie wprowadzania do bitwy wojsk OGM frontu w warunkach zawczasu zorganizowanej i w pełni rozpoznanej obrony npla. Polega on na wykonaniu zmasowanego uderzenia na wojska npla całością lub większością sił lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ wojsk lotniczych frontu oraz śmigłowców bojowych bazujących w rejonie wprowadzenia^{x/}.

Drugi wariant może być stosowany w czasie wprowadzania wojsk OGM frontu w lukę w ugrupowaniu npla lub na słabo zorganizowaną, albo też nie w pełni rozpoznaną obronę npla. Polega on na wykonaniu uderzenia jednoczesnego częścią sił lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ i śmigłowców bojowych na zawczasu rozpoznane obiekty npla zagrażające wprowadzanym do bitwy czołowym oddziałom /OW/ OGM. Następnie w ramach kolejnych uderzeń lotnictwo zwalcza dalsze rozpoznawane obiekty npla odpowiednio do wzrastającego z ich strony zagrożenia dla wojsk grupy.

Pierwszy wariant umożliwi zdezorganizowanie w krótkim czasie obrony npla na dużą głębokość oraz zmniejszenie strat lotnictwa od środków OPL npla. Wymaga jednak jednoczesnego użycia znacznych sił do działań na korzyść OGM frontu. W drugim wariantcie mogą być natomiast wykorzystane znacznie mniejsze siły lotnicze, gdyż te same samoloty /śmigłowce/ mogą być użyte w jednoczesnym uderzeniu oraz po odtworzeniu gotowości bojowej - w kolejnych uderzeniach.

x/ Mogą to być śmigłowce bojowe przydzielone OGM oraz armii ogólnowojskowej, w której pasie jest prowadzona ta grupa.

W podobny sposób może być też użyte lotnictwo w czasie przygotowania wprowadzenia do bitwy OGM armii. W tym wypadku zostaną jednak wykorzystane znacznie mniejsze siły lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ i śmigłowców bojowych, a tym samym mniejszy będzie rozmach działań. W pierwszym wariantcie zamiast zmasowanego uderzenia zostałyby wykonane odpowiednio silniejsze niż w drugim wariantcie uderzenie jednoczesne lotnictwa.

Główna rola w organizowaniu działań lotnictwa związanych z zabezpieczeniem podejścia i wprowadzania do bitwy OGM przypada dowódcy i sztabowi wojsk lotniczych frontu - w odniesieniu do OGM frontu oraz właściwym CDB lotnictwa - w odniesieniu do OGM armii.

W czasie rozwijania działań przez OGM w głębi ugrupowania npla lotnictwo wykonuje na korzyść wojsk grupy wiele wcześniej zasygnalizowanych zadań. Jedno z tych zadań dotyczy zwalczania przez lotnictwo broni rakietowo jądrowej. Jak wiadomo, operacyjno-taktyczna broń rakietowo-jądrowa jest zwalczana przez lotnictwo przede wszystkim według planu i w całym pasie frontu, a taktyczna broń rakietowo-jądrowa - głównie według planów poszczególnych pierwszorzutowych armii w ich pasach działań. Natomiast lotnictwo działające według planów OGM powinno być używane do zwalczania taktycznej i operacyjno-taktycznej broni rakietowo-jądrowej wyznaczonej przez wyższych przełożonych do zniszczenia wojskom tych grup. W ten sposób bowiem wyeliminuje się rozpraszanie i dublowanie wysiłków lotnictwa zwalczającego broń jądrową według planów frontu, armii i OGM. Podobną zasadę należy stosować w odniesieniu do prowadzenia przez lotnictwo rozpoznania tej broni. Sposoby użycia lotnictwa podczas zwalczania broni rakietowo-jądrowej npla powinny uwzględniać specyfikę działań OGM.

OGM, w celu zniszczenia określonych zgrupowań broni rakietowo-jądrowej, zwykle wysyłają OW. Działania lotnictwa związane ze zwalczaniem broni rakietowo-jądrowej według planów tych grup należy więc ściśle koordynować w czasie i w przestrzeni z działaniami OW. W ramach wspólnych działań śmigłowce bojowe w rejonach szczególnie niebezpiecznych dla OW mogą im towarzyszyć w powietrzu wykonując lot nad lub przed ich czołem. Zadanie śmigłowców polegałoby w tym wypadku na samodzielnym poszukiwaniu i niszczeniu środków ogniowych i wojsk npla, użytych do zatrzymania OW lub zdeorganizowania marszu. Z kolei lotnictwo myśliwsko-bombowe /myśliwsko-szturmowe/ wykonując uderzenia kolejne na zgrupowanie środków rakietowo-jądrowych npla nie dopuszczałoby do ich wyprowadzenia spod uderzenia OW /w wypadku podjęcia takiej próby/. W razie wykrycia wyrzutni rakietowych powinno natychmiast je niszczyć. Odpowiednio zorganizowane rozpoznanie powietrzne zgrupowania broni rakietowo-jądrowej npla i sytuacji na kierunku działań OW zabezpieczałoby pod względem rozpoznawczym wspólne działanie OW i lotnictwa.

Zastosowanie we wspólnym działaniu OW i lotnictwa także taktycznych desantów powietrznych w każdym wypadku znacznie zwiększy szanse zniszczenia całego zgrupowania broni rakietowo-jądrowej.

Bezpośrednie lotnicze wsparcie wojsk stanowi podstawową grupę zadań wykonywanych przez przydzielone OGM śmigłowce bojowe oraz lotnictwo myśliwsko-bombowe /myśliwsko-szturmowe/ działające w ramach przydzielonego grupie limitu lotów bojowych.

Jak wynika z przeprowadzonych studiów, zadania związane z bezpośrednim wsparciem OGM są trudne do wykonania ze względu na epecyficzny charakter działań OGM /duże tempo działań, działania OW w oderwaniu od sił głównych itp./ oraz na konieczność

w wielu wypadkach wykonywania przez lotnictwo uderzeń bezpośrednio przed czołem wojsk lądowych /OW/ i w bardzo krótkim czasie od przekazania wezwania do działań.

Podstawowe sposoby działań śmigłowców bojowych w czasie bezpośredniego wsparcia wojsk OGM są następujące: samodzielne poszukiwanie i niszczenie środków ogniowych /w tym szczególnie przeciwpancernych/ i wojsk npla bezpośrednio przed czołem OW /czołowych oddziałów OGM/ oraz działania kolejne prowadzone na wezwanie tych oddziałów z lądowisk lub z zasadzek. Z kolei podstawowym sposobem działań lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ są działania kolejne na wezwanie z pola walki.

Wykonanie zadań bezpośredniego wsparcia lotniczego na korzyść OGM w głębi ugrupowania npla jest ułatwione dzięki na ogół mniejszej gęstości rozmieszczenia środków OPL niż podczas działań w głębokości taktycznej. Natomiast utrudnione jest utrzymanie ścisłego i niezawodnego współdziałania pomiędzy czołowymi oddziałami wojsk lądowych grupy /OW/, często działającymi w oderwaniu od sił głównych i lotnictwa. Niewielkie też są możliwości naprowadzenia lotnictwa na cele znajdujące się bezpośrednio przed czołem wojsk własnych, ponieważ w specyficznych działaniach OGM jedna grupa dowodzenia bojowego na dywizję wojsk lądowych nie jest w stanie w pełni tego zapewnić.

W związku z powyższym wydaje się celowe przydzielanie do OGM oficerów naprowadzania lotnictwa wraz z niezbędnymi środkami łączności^{x/}. Oficerowie ci, przebywając przy dowódcach: OW, taktycz-

x/ Już w czasie II wojny światowej lotnictwo radzieckie wysyłało oficerów naprowadzania /łącznikowych/ na SD dywizji piechoty, a niekiedy i do pułków nacierających w pierwszych rzutach dywizji. Oficerów naprowadzania /najczęściej byli to piloci, którzy z różnych przyczyn przestali latać/ wyposażono w środki łączności. Do ich obowiązków należało: przekazywanie sztabom lotniczym zapotrzebowania dowódców wojsk lądowych na wsparcie lotnicze; składanie meldunków dowódcom lotniczym o sytuacji naziemnej i powietrznej oraz działaniach lotnictwa nad polem walki; kontrolowanie wykonania przez grupy samolotów zadań bojowych; dokładne uzgadnianie ze sztabami ogólnowojskowymi obiektów ataków lotnictwa; czuwanie nad terminowym oznakowaniem przedniego skrajem przez wojska naziemne /patrz: Czesław Krzemieński, Dowodzenie lotnictwem w II wojnie światowej, wyd. MON, Warszawa 1972 r., s. 48/.

nych desantów powietrznych czy czołowych oddziałów pancernych lub zmechanizowanych działających na głównym kierunku uderzenia OGM odpowiadałoby za naprowadzanie lotnictwa /samolotów i śmigłowców/ na obiekty naziemne npla znajdujące się w zasięgu wzrokowej obserwacji oraz za utrzymanie współdziałania pomiędzy oddziałami wojsk lądowych /OW/ i wspierającym je lotnictwem. Przydzielenie tych oficerów przyniesie znacznie więcej korzyści, niż wynoszą koszty takiego przedsięwzięcia, dzięki bowiem działalności tych oficerów: wzrośnie prawdopodobieństwo zaatakowania przez samoloty lub śmigłowce celów z pierwszego zajęcia, a tym samym - prawdopodobieństwo pokonania OPL npla; znacznie zmaleje zagrożenie wojsk lądowych ze strony własnego lotnictwa atakującego płytko położone cele; wzrośnie możliwość sprawnego przecełowania lotnictwa na nowe cele; zostanie zapewnione ścisłe współdziałanie pomiędzy najważniejszymi czołowymi oddziałami wojsk lądowych /OW/ i lotnictwem. Brak natomiast oficerów naprowadzania lotnictwa znacznie utrudni działanie śmigłowców bojowych i może zupełnie uniemożliwić użycie lotnictwa myśliwsko-bombowego /myśliwsko-szturmowego/ bezpośrednio przed czołem wojsk lądowych.

Kolejne zadanie dotyczy zwalczania przez lotnictwo odwodów operacyjnych lub strategicznych. Z reguły jest ono wykonywane według planu frontu, a działania lotnictwa są organizowane przez dowództwa i sztaby frontu i wojsk lotniczych frontu.

W warunkach stosowania broni jądrowej wojska lotnicze frontu niszczą przegrupowujące się odwody, węzły komunikacyjne, mosty i przeprawy wykonując zwykle na nie grupowe uderzenia jądrowe oraz jednoczesne i kolejne uderzenia środkami konwencjonalnymi.

W warunkach niestosowania broni jądrowej wojska lotnicze frontu obezwładniają odwody npla, wykonując na nie uderzenia jednoczesne i kolejne, zwykle w czasie pokonywania przez nie

przepraw, mostów, cieśnin, odcinków dróg przechodzących przez masywy leśne itp. Jeżeli w skład odwodów wchodzi duże siły, to może być na nie wykonane zmasowane uderzenie. Może w nim wziąć udział lotnictwo myśliwsko-bombowe /myśliwsko-szturmowe/ wojsk lotniczych frontu, dysponujące odpowiednim zasięgiem działania oraz lotnictwo bombowe dalekiego zasięgu lub lotnictwo bombowe znajdujące się w dyspozycji naczelnego dowódcy TDW.

Z chwilą zbliżenia się odwodów npla do OGM frontu lotnictwo znajdujące się w dyspozycji jej dowódcy realizuje wsparcie działań wojsk grupy na podobnych zasadach, jak to ma miejsce w czasie odpierania przeciwuderzenia rpla przez wojska lądowe. W tym czasie dowódca OGM frontu może otrzymać dodatkowy limit lotów bojowych do walki z odwodami npla.

Specyficzna cecha organizacji rozpoznania powietrznego wynika z tego, że potrzeby dowódcy OGM frontu w zakresie uzyskiwania wiadomości z rozpoznania powietrznego są w wielu wypadkach analogiczne do potrzeb dowódcy armii, nacierającej w ślad za tą grupą, oraz dowódcy frontu. W związku z tym przydzielając dowódcy OGM frontu limit lotów bojowych lotnictwa rozpoznawczego należy dokładnie określić sposób jego wykorzystania, by uniknąć niepotrzebnego wysyłania samolotów w tym samym czasie i na rozpoznanie tych samych obiektów przez front lub armię i OGM frontu. Równocześnie należy zapewnić sprawne przekazywanie sztabowi OGM frontu wszelkich wiadomości z rozpoznania powietrznego prowadzonego na kierunku działań grupy niezależnie od tego, czy rozpoznanie to jest prowadzone według planu frontu, odpowiedniej armii czy OGM frontu.

W przeciwieństwie do dowódcy OGM frontu dowódca OGM armii tylko w wyjątkowych wypadkach może otrzymać przydział limitu lotów bojowych lotnictwa rozpoznania taktycznego, dysponuje on natomiast eskadrą śmigłowców łącznikowo-rozpoznawczych, którą wyko-

rzystuje do prowadzenia rozpoznania. Działania lotnictwa rozpoznania taktycznego na korzyść OGM armii są więc zwykle organizowane wspólnie przez sztab armii i CDB lotnictwa.

Osłona OGM frontu i armii bezpośrednio po wprowadzeniu ich do bitwy odbywa się w dogodnych warunkach, ponieważ rejony bazowania lotnictwa myśliwskiego znajdują się jeszcze niedaleko od osłanianych obiektów. W tym okresie może być ona prowadzona przez lotnictwo myśliwskie z dyżurowania na lotniskach i w powietrzu. Natomiast po oderwaniu się OGM od sił głównych frontu /armii/ na znaczną odległość grupy te mogą być osłaniane przez lotnictwo myśliwskie jedynie z dyżurowania w powietrzu lub samodzielnego poszukiwania i zwalczania celów powietrznych. Do osłony tych grup, po ich oderwaniu się od sił głównych na maksymalną odległość, muszą więc być wydzielone specjalne i to znaczne siły lotnictwa myśliwskiego, jak to wynika z przedstawionych wyżej obliczeń.

Lotnictwo myśliwskie w tych warunkach powinno być wykorzystywane szczególnie ekonomicznie, przede wszystkim to w okresach największego zagrożenia wojsk OGM frontu uderzeniami z powietrza oraz w czasie przegrupowywania wojsk OPL w ślad za wojskami grupy.

Przeprowadzone wyżej kalkulacje wskazują też na konieczność poszukiwania innego rozwiązania niż osłona OGM frontu przez lotnictwo myśliwskie tylko z dyżurowania w powietrzu. Takim rozwiązaniem jest czasowe wykorzystywanie uchwyconych nie uszkodzonych lotnisk npla, znajdujących się w ugrupowaniu wojsk OGM frontu, jako lotnisk wysuniętych lotnictwa myśliwskiego. Pozornie wydaje się to nierealne, ponieważ w tym wypadku konieczne jest włączenie w skład OGM specjalnej czołówki zaopatrzenia, musi być zorganizowany dowóz środków zaopatrzenia i amunicji, lotnisko powinno być bardzo dobrze bronione przed napadem powietrznym i

naziemnym itp. Istnieją jednak wielkie szanse przechwytywania na tych lotniskach składów paliwa lotniczego; ponadto jest to jedyny realny sposób znacznego zwiększenia możliwości lotnictwa myśliwskiego w zakresie osłony wojsk OGM frontu. W związku z tym, planując na szczeblu wojsk lotniczych frontu użycie lotnictwa myśliwskiego, nie powinno się takiego rozwiązania z góry odrzucać jako niemożliwego do zrealizowania.

Zadania związane z lotniczym zabezpieczeniem desantowania taktycznych desantów powietrznych są typowe dla działań OGM. W działaniach bowiem tych grup szczególnie często będą stosowane takie desanty.

Jak wykazują przeprowadzone studia, specyfika działań lotnictwa w czasie zabezpieczenia desantowania desantów ze składu OGM wynika przede wszystkim z warunków bazowania pułku śmigłowców transportowych. Pułk ten powinien bowiem bazować w składzie głównych sił frontu, a nie w ugrupowaniu OGM frontu i armii, za czym przemawia szereg argumentów^{x/}. W związku z tym w czasie desantowania taktycznego desantu powietrznego konieczny będzie przelot pułku z lądowiska usytuowanego w rejonie głównych sił frontu /armii/ do rejonu załadowania desantu znajdującego się w ugrupowaniu wojsk OGM i z powrotem. Odcinek trasy lotu śmigłowców znajdujący się w luce pomiędzy OGM i siłami głównymi frontu /armii/ może przebiegać nad terenem npla. W związku z

x/ Wojska lotnicze frontu dysponują jednym pułkiem śmigłowców transportowych, który zabezpiecza desantowanie wszystkich desantów taktycznych i dokonywanie śmigłowcowych przewozów powietrznych w skali frontu. Jego bazowanie powinno więc być jak najbardziej wygodne z punktu widzenia wykonywania wszystkich zadań, a nie tylko zadań związanych z desantowaniem desantów ze składu jednej OGM. Stałe bazowanie tego pułku w ugrupowaniu OGM nie zapewnia spełnienia tego wymagania. Ponadto takie bazowanie jest ryzykowne. Wymaga zapewnienia pułkowi stałego dowozu znacznej liczby środków materiałowych oraz wszechstronnego zabezpieczenia działań w trudnych warunkach itp.

tym przelot na tym odcinku powinny w razie konieczności zabezpieczyć inne rodzaje lotnictwa.

W czasie wysadzania taktycznego desantu powietrznego wchodzącego w skład OGM frontu może być konieczne dodatkowe tankowanie śmigłowców transportowych w rejonie załadowania^{x/}. Zatankowanie tych śmigłowców mogą zabezpieczyć pododdziały tyłowe śmigłowców włączonych w ugrupowanie OGM, a niezbędne paliwo mogą dla siebie dowieźć śmigłowce transportowe. Jeżeli nie zachodzi konieczność dotankowywania śmigłowców, ich przelot na odcinku: lądowisko bazowania - rejon załadowania powinien być wykorzystany do dowozu zaopatrzenia i amunicji dla OGM, a w locie powrotnym - do ewakuacji rannych i chorych.

Pozostałe działania lotnictwa w czasie zabezpieczenia wysadzenia taktycznych desantów powietrznych przebiegają podobnie jak w czasie zabezpieczania wysadzania desantów pierwszorzutowych armii.

W niektórych sytuacjach śmigłowce bojowe mogą być wykorzystane do lotniczego zabezpieczenia skrzydeł oraz oddziałów tyłowych OGM. Jak bowiem wiadomo, OGM zwykle działają w warunkach odkrytych skrzydeł. Duże tempo działań grup nie będzie też sprzyjać dokładnemu oczyszczaniu terenu z rozbitych oddziałów i z grup dywersyjno-rozpoznawczych npla. W związku z tym w rejonach dogodnych do maskowania celowe jest organizowanie bojowych patroli śmigłowcowych, które działając na skrzydłach OGM i nad jej oddziałami tyłowymi miałyby zadanie samodzielnego poszukiwania i niszczenia npla.

Jedno z ważnych zadań lotnictwa dotyczy zaopatrywania wojsk i ewakuacji rannych. W tym wypadku jako lądowiska i lotniska wyładowczo-załadowcze śmigłowców i samolotów transportowych

x/ Wskazują na to taktyczne promienie działania śmigłowców przedstawione w załączniku nr 2.

mogą być wykorzystane dogodne tereny znajdujące się w ugrupowaniu związku taktycznego, któremu dowożone jest zaopatrzenie, lub uchwycone lotniska npla znajdujące się w ugrupowaniu OGM. W każdych warunkach należy sprawdzić, czy teren lądowiska lub lotniska nie jest zaminowany lub skażony, za sprawdzenie to odpowiadają wojska lądowe. Lądowisko /lotnisko/ powinno umożliwiać rozśrodkowane rozmieszczenie śmigłowców /samolotów/ w czasie ich wyładowania i załadowania oraz mieć specjalnie zorganizowaną przez wojska lądowe obronę naziemną i przeciwlotniczą. Na lądowisku /lotnisku/ wojska lądowe zapewniają sprawne wyładowanie ładunków oraz załadowanie rannych i chorych w taki sposób, by maksymalnie skrócić czas przebywania na nich samolotów i śmigłowców.

Kierownika lotu i służbę startową wyznacza się z pułku lotnictwa transportowego lub śmigłowców transportowych i dostarcza drogą powietrzną do rejonu wyładowczo-załadowczego w takim czasie, by przed startem samolotów /śmigłowców/ transportujących zaopatrzenie mogli oni przeprowadzić kontrolę gotowości lotniska /lądowiska/ na ich przyjęcie.

Przelot śmigłowców transportowych na lądowisko /lotnisko/ wyładowczo-załadowcze może odbywać się grupami w składzie do eskadry, natomiast samolotów transportowych - pojedynczo. Po lądowaniu samolotów /śmigłowców/ należy je natychmiast wyładowywać, po czym załadowywać. Na lotnisku /lądowisku/ powinna naraz przebywać nie więcej niż eskadra samolotów /śmigłowców/ transportowych.

W celu maskowania lotnisk i lądowisk wyładowczo-załadowczych konieczne jest ograniczanie na nich wszelkiego ruchu oraz prowadzenie korespondencji radiowej. Jeżeli wyładowywanie i załadowywanie wymaga wyłączania silników, to samoloty /śmigłowce/ rozśrodkowuje się i dokładnie maskuje.

Przelot lotnictwa transportowego na lotniska /lądowiska/ wyładowniczo-załadownicze powinien być w razie potrzeby zabezpieczany przez inne rodzaje lotnictwa.

15. Siły i środki walki radioelektronicznej /WRE/

15.1. Zadania sił i środków WRE wykonywane na korzyść operacyjnej grupy manewrowej

W walce i operacji OGM - ze względu na ich ogólny cel - walkę radioelektroniczną organizuje się tak, aby w jak najkrótszym czasie, szczególnie w decydujących etapach działań, można było udaremnić dowodzenie wojskami i kierowanie środkami rażenia na tyłach przeciwnika i stworzyć tym samym korzystne warunki do wykonania zadań przez siły główne frontu /armii/ oraz osiągnięcia sukcesu taktyczno-operacyjnego i celu operacji.

Stąd też celem walki radioelektronicznej w działaniach OGM /frontu, armii/ jest dezorganizacja dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia na tyłach przeciwnika, stanowiąca zasadniczy i niezbędny element zapewniający stworzenie odpowiednich warunków efektywnego i skutecznego użycia wszystkich rodzajów wojsk, wykonania przez nie zadań oraz osiągnięcia celu walki i operacji OGM.

Cel walki radioelektronicznej wynika z celu działań bojowych i operacji OGM i jest mu ściśle podporządkowany. Osiągnięcie tego celu zapewnia się poprzez realizację szeregu przedsięwzięć i działań zdeterminowanych warunkami i charakterem działań wojsk OGM, sposobem wykorzystania jej środków rażenia /szczególnie broni jądrowej/, działaniem przeciwnika, a także ilością i możliwościami posiadanych sił i środków przeznaczonych do walki z jego systemami radioelektronicznymi.

W takim ujęciu walka radioelektroniczna podczas działań OGM ma do spełnienia dwa zasadnicze, kompleksowe zadania:

- zwalczanie /poprzez rażenie ogniem i obezwładnianie radioelektroniczne/ czynnych środków i systemów radioelektronicznych zgrupowań wojsk /odwodów/ przeciwnika działających w pasie lub na kierunkach działania OGM, w celu dezorganizacji ich dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia, a poprzez to obniżenie skuteczności działania jego lotnictwa, wojsk raketowych i artylerii oraz wojsk pancernych i zmechanizowanych;

- zabezpieczenie środków i systemów radioelektronicznych wojsk własnych przed oddziaływaniem /ogniowym i radioelektronicznym/ przeciwnika w celu zapewnienia operatywności i ciągłości dowodzenia wojskami OGM, a tym samym zachowanie ich żywotności i zdolności bojowej.

Między wymienionymi wyżej, zasadniczymi zadaniami istnieje ścisła współzależność. Wymaga ona ścisłego koordynowania i łączenia obezwładniania radioelektronicznego z uderzeniami wojsk, uderzeniami ogniowymi wojsk raketowych i artylerii oraz uderzeniami lotnictwa, a także z przedsięwzięciami obrony radioelektronicznej i przeciwdziałania technicznym środkom rozpoznania, zabezpieczającymi własne wojska i systemy dowodzenia przed oddziaływaniem przeciwnika.

Z tych dwóch kompleksowych zadań walki radioelektronicznej wynika szereg zadań szczegółowych, realizowanych przez OGM /frontu, armii/ w poszczególnych etapach i okresach jej działań. W rejonie ześrodkowania, podczas przegrupowania, zajmowania rejonu wyjściowego, wchodzenia OGM do bitwy oraz podczas jej działań w głębi do podstawowych zadań walki radioelektronicznej należy zaliczyć:

a/ W rejonie ześrodkowania, podczas przegrupowania i zajmowania rejonu wyjściowego przez wojska OGM:

- intensywne prowadzenie rozpoznania i zdobywanie danych o środkach i systemach radioelektronicznych przeciwnika stawiają-

cego opór lub broniącego się w pasie przyszłych działań OGM;

- realizację przedsięwzięć mających na celu ograniczenie pracy własnych środków radioelektronicznych i maskowanie ich przed rozpoznaniem przez przeciwnika;

- prowadzenie dezinformacji radiowej przeciwnika co do kierunku przegrupowania i terminu wejścia OGM do bitwy;

- stosowanie zakłóceń pokładowych urządzeń radioelektronicznych samolotów lotnictwa taktycznego przeciwnika, wykorzystywanych podczas wykonywania uderzeń z powietrza na wojska OGM w rejonie ześrodkowania, w czasie przegrupowania do rejonu wyjściowego i w rejonie wyjściowym;

- obezwładnianie ogniem i zakłóceniami ważniejszych środków i obiektów radioelektronicznych systemu dowodzenia, naprowadzania i radionawigacji lotnictwa, jak również środków i obiektów radioelektronicznych systemu dowodzenia i kierowania ogniem wojsk raketowych i artylerii przeciwnika.

W związku z tym, że wojska OGM w tym okresie mogą jeszcze nie dysponować własnymi /przydzielonymi/ siłami i środkami walki radioelektronicznej, część tych zadań, szczególnie w zakresie rozpoznania i stosowania zakłóceń, na jej rzecz będzie realizowana siłami i środkami wojsk znajdujących się w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem, siłami i środkami przełożonego /armii, frontu/ oraz wojsk obrony powietrznej kraju^{x/}.

b/ Podczas wchodzenia OGM do bitwy:

- zakłócanie i niszczenie: obiektów radioelektronicznych, wykorzystywanych do dowodzenia pododdziałami wojsk raketowych i artylerii oraz odwodowych związków taktycznych i oddziałów przeciwnika; centrum oraz posterunków dowodzenia i naprowadzania

x/ Przewiduje się, że w przyszłości nasze siły zbrojne będą posiadać organiczne siły i środki WRE na szczeblu armii i dywizji. Wówczas zadania te będą realizowane również tymi siłami i środkami.

lotnictwa taktycznego, a także relacji łączności radiowej i radioliniowej wykorzystywanych do dowodzenia naziemnego lotnictwa taktycznym i jego współdziałania z wojskami naziemnymi przeciwnika, znajdujących się na kierunku i w obszarze działań OGM:

- zakłócanie pracy radioelektronicznych środków rozpoznania i dowodzenia obrony powietrznej przeciwnika na trasach przeleń własnego lotnictwa wsparcia, lotnictwa wojsk lądowych i desantów powietrznych;

- zakłócanie łączności radiowej i radioliniowej związków, oddziałów drugiego rzutu i odwodów przeciwnika wychodzących do kontrataku lub usiłujących ustabilizować obronę na rubieżach pośrednich;

- zakłócanie i niszczenie środków rozpoznania radioelektronicznego i środków zakłócających przeciwnika, wykorzystywanych do dezorganizacji pracy systemów i środków radioelektronicznych wchodzącej do bitwy OGM.

Ze względu na to, że wejście do bitwy sił głównych OGM odbywać się będzie z marszu, w ugrupowaniu przedbojowym, na maksymalnych szybkościach większość powyższych zadań realizować będą również siły i środki walki radioelektronicznej związków będących w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem i zabezpieczających wejście OGM do bitwy oraz siły i środki frontu /armii/.

c/ Podczas działań OGM w głębi operacyjnej przeciwnika:

- zakłócanie i niszczenie środkami ogniowymi grup środków radioelektronicznych wykorzystywanych przez przeciwnika do dowodzenia pododdziałami rakiet, artylerii, lotnictwa taktycznego podczas przygotowywania i wykonywania kontrataków, naziemnych i powietrznych środków rozpoznania radioelektronicznego, łączności radiowej rozpoznania powietrznego, radioelektronicznego i wojsk /odwodów/ przeciwnika działających w obszarze działań OGM oraz na kierunkach działania jej rzutu ubezpieczenia i rzutu uderzeniowego;

- zakłócanie pracy środków radioelektronicznych wojsk przeciwnika usiłujących zorganizować obronę na pośrednich rubieżach obrony, a także ich łączności współdziałania z lotnictwem taktycznym.

Podczas działań OGM w głębi operacyjnej przeciwnika i wykonywania postawionych jej zadań, wojska OGM mogą ścigać i okręzać odchodzące zgrupowania wojsk przeciwnika, prowadzić bój spotkaniowy z podchodzącymi z głębi odwodami, odpierać kontrataki oraz opanowywać przeprawy na przeszkodach wodnych. W tych warunkach do zadań walki radioelektronicznej OGM należy zaliczyć:

- podczas pościgu - dezorganizację pracy systemu łączności odchodzących wojsk, szczególnie ariergard, dezorganizację ich łączności współdziałania z lotnictwem taktycznym, z podchodzącymi odwodami i wojskami zajmującymi obronę na tyłach przeciwnika;

- podczas boju spotkaniowego - zakłócanie łączności radiowej dowodzenia zgrupowania wojsk przeciwnika biorącego udział w boju spotkaniowym, ich łączności współdziałania, szczególnie z lotnictwem taktycznym, oraz rozpoznania naziemnego;

- podczas okrążania i likwidowania okrążonego zgrupowania wojsk przeciwnika - zakłócanie łączności radiowej i radioliniowej zorganizowanej wewnątrz tego zgrupowania oraz łączności z wojskami znajdującymi się na zewnątrz pierścienia okrążenia, a także łączności współdziałania z lotnictwem taktycznym i wojskami działającymi w celu przerwania pierścienia okrążenia;

- podczas opanowywania przepraw na przeszkodach wodnych - zakłócanie pracy radioelektronicznych środków dowodzenia i rozpoznania radioelektronicznego sił przeciwnika broniącego przeszkody wodnej; osłonę radioelektroniczną opanowanych przez OGM przepraw przed ich celnym bombardowaniem; maskowanie przeciwradiolokacyjne tych przepraw itp.

Powyższe kompleksowe i szczegółowe zadania, jakie we współczesnych działaniach zbrojnych powinny być wykonywane w zakresie zwalczania i obrony środków oraz systemów radioelektronicznych, sprawiają, że walka radioelektroniczna stanowi szeroko rozbudowany system, który obejmuje:

a/ Rażenie ogniem zasadniczych środków i obiektów radioelektronicznych przeciwnika przy wykorzystaniu broni jądrowej, uderzeń ogniowych wojsk raketowych, artylerii, lotnictwa oraz środków samosterujących /samonaprowadzających się na źródła energii elektromagnetycznej/, jak również działań grup specjalnych, dywersyjno-rozpoznawczych, lądowo-powietrznych zespołów uderzeniowych, desantów, grup szturmowych itp.

b/ Obezwładnianie radioelektroniczne polegające na stosowaniu różnego rodzaju zakłóceń radioelektronicznych i prowadzeniu dywersji radiowej przy wykorzystaniu do tych celów różnych jednozadaniowych i wielozadaniowych stacji zakłócających i dywersyjnych.

c/ Przeciwdziałanie technicznym środkom rozpoznania przeciwnika realizowane przez: niszczenie i obezwładnianie radioelektroniczne wykrytych posterunków rozpoznania, maskowania, pozorację i dezinformację oraz realizowanie przez wojska szeregu przedsięwzięć organizacyjno-technicznych mających na celu utrudnienie lub uniemożliwienie przeciwnikowi prowadzenia rozpoznania za pomocą środków technicznych.

d/ Obronę radioelektroniczną środków i systemów radioelektronicznych własnych wojsk, polegającą na niszczeniu sił i środków walki radioelektronicznej /wojny elektronicznej/ przeciwnika, realizacji przez wojska szeregu przedsięwzięć mających na celu zapewnienie swobody pracy własnych środków i systemów radioelektronicznych, w warunkach oddziaływania na nie przeciwnika oraz zakłóceń wzajemnych.

15.2. Możliwości włączenia sił i środków walki radioelektronicznej w skład operacyjnej grupy manewrowej

Zadania obezwładniania radioelektronicznego na rzecz OGM /frontu, armii/ wykonują specjalne pododdziały oraz siły i środki zakłóceń radioelektronicznych przydzielonych jej na okres działań. W perspektywie przewiduje się posiadanie przez związki operacyjne i taktyczne organicznych pododdziałów walki radioelektronicznej /zakłóceń/ o strukturze organizacyjnej, wyposażeniu i możliwościach takich, jakie posiadają obecnie przydzielane im siły i środki.

OGM frontu w składzie armii na okres działań może otrzymać dla wsparcia i osłony radioelektronicznej jeden batalion zakłóceń taktycznych /bzt/, jeden batalion zakłóceń radiolokacyjnych /bzrl/, limit dyspozycyjny w liczbie 6-9 śmigłowcowylotów na dobę walki z eskadry śmigłowców zakłóceń radioliniowych armii lotniczej oraz limit nadajników zakłócających jednorazowego użytku w liczbie 100-150 nadajników na całą głębokość działań.

OGM armii w składzie dywizji /DPanc lub DZ/ może otrzymać dla wsparcia radioelektronicznego kompanię zakłóceń UKF z batalionu zakłóceń taktycznych oraz limit nadajników zakłócających jednorazowego użytku w liczbie 20-30 nadajników.

Najczęściej pododdziały te będą podporządkowane OGM w rejonie wyjściowym.

a/ Przeznaczenie, zasady wykorzystania i możliwości batalionu zakłóceń taktycznych

Batalion^{x/} ten przeznaczony jest do wsparcia radioelektronicznego wojsk OGM frontu, które realizuje przez stosowanie ak-

x/ Struktura organizacyjna i wyposażenie bzt jest identyczne jak batalionu przydzielonego armii ogólnowojskowej, z tym, że zakłada się posiadanie stacji zakłóceń UKF "PIRAMIDA-1", zamontowanych na transporterach opancerzonych.

tywnych zakłóceń. ważnych relacji radiowych KF i UKF przeciwnika na jego szczeblach taktycznych; działanie batalionu ułatwia OGM wykonanie zadań.

W zależności od sytuacji operacyjno-taktycznej, zadań, warunków terenowych oraz sposobu prowadzenia działań przez OGM batalion zakłóceń taktycznych może być wykorzystany w sposób scentralizowany lub zdecentralizowany.

Scentralizowany sposób wykorzystania batalionu polega na tym, że całość jego sił znajduje się w dyspozycji sztabu OGM frontu. W tym wypadku sztab OGM /wydział WRE/ wypracowuje decyzje o użyciu batalionu, stawia mu zadania i kieruje jego działalnością bojową. Poszczególne pododdziały batalionu rozmieszczają się w ugrupowaniu dywizji pierwszego rzutu /rzutu uderzeniowego/, lecz nie są one im podporządkowane.

W sposób scentralizowany batalion będzie wykorzystywany najczęściej wówczas gdy pierwszy rzut OGM /rzut uderzeniowy/ działa na ustalonym kierunku w celu rozbicia określonego zgrupowania przeciwnika przez rozcięcie jego ugrupowania, gdy nie dokonuje się manewru obejścia, a warunki terenowe i skutki użycia broni jądrowej nie stwarzają konieczności działania tego rzutu na kilku kierunkach. Takie użycie batalionu ułatwia dowodzenie i zaopatrywanie, umożliwia koncentrację wysiłku zakłóceń na realizację najważniejszych zadań oraz przeniesienie tego wysiłku w toku działań na inne, ważne obiekty lub kierunki.

Zdecentralizowany sposób wykorzystania batalionu polega na tym, że kompanie zakłóceń radiowych UKF przydziela się dywizjom wchodzącym w skład pierwszego rzutu /rzutu uderzeniowego/ OGM. Sposób ten stosuje się wówczas gdy dywizje te działają na kierunkach i wykonują określone zadania. W tym wypadku przydzielone dywizjom pododdziały zakłóceń są im podporządkowane i wykonują stawiane przez nie zadania.

Zdecentralizowany sposób wykorzystania batalionu pozwala usamodzielniczyć związki taktyczne pod względem możliwości oddziaływania na system łączności przeciwnika, co w niektórych sytuacjach może w decydujący sposób wpływać na wykonanie zadań przez tę dywizję. Sposób ten będzie najczęściej stosowany w działaniach OGM.

Możliwości batalionu zakłóceń taktycznych określa się głębiokością skutecznych zakłóceń oraz liczbą jednocześnie obezwładnionych relacji łączności radiowej przeciwnika. Liczba jednocześnie zakłócanych relacji łączności zależy od:

- liczby posiadanych stacji zakłócających;
- czasu przestrajania stacji zakłócających, a tym samym szybkości dokonywania manewru na różne częstotliwości robocze;
- intensywności pracy środków radiowych przeciwnika /od częstotliwości seansów łączności/.

Jak wynika z doświadczeń, jeden nadajnik zakłócający, pracujący w składzie batalionu i kompanii zakłóceń, może jednocześnie obezwładnić 1-2 relacje łączności. Stąd batalion jest w stanie zdeorganizować łączność radiową KF i UKF 1-2 dywizji przeciwnika. Kompania zakłóceń UKF, jaką może otrzymać OGM armii, jest w stanie zdeorganizować łączność radiową UKF 1-2 brygad przeciwnika.

b/ Przeznaczenie, zasady wykorzystania i możliwości limitu śmigłowców zakłóceń radioliniowych

W skład armii lotniczej /w dyspozycji frontu/ wchodzi eskadra śmigłowców zakłóceń radioliniowych. Jest ona przeznaczona do obezwładniania zakłóceniami najważniejszych pod względem taktyczno-operacyjnym kierunków radioliniowych grupy armii, korpusów armijnych i dywizji oraz systemów naziemnego dowodzenia lotnictwa, wojsk raketowych i obrony powietrznej przeciwnika.

W skład eskadry wchodzi trzy klucze śmigłowców, a w każdym kluczu znajdują się trzy śmigłowce. Na każdym śmigłowcu są umieszczone cztery nadajniki zakłócające. Jedna eskadra śmigłowców zakłócających może np. obezwładnić łączność radioliniową czterech dywizjonów rakiet "LANCE", utrzymywaną z przełożonym i podwładnymi, albo łączność radioliniową SD 1-2 korpusów armijnych czy też łączność radioliniową 2-3 dywizji przeciwnika.

W celu wykonania zadań bojowych śmigłowcom zakłócającym wyznacza się strefy dyżurowania poniżej stref ognia rakiet i artylerii przeciwlotniczej. Oddalenie stref dyżurowania od linii styczności wojsk zależne jest od rozmieszczenia obiektów podlegających zakłóceniom i lądowisk /lotnisk/ bazowania, a także od aktualnej sytuacji powietrznej. W OGM frontu wyznacza się je w odległości 15-25 km od linii styczności wojsk, nad-ugrupowaniem pierwszego rzutu /rzutu uderzeniowego/ OGM.

Śmigłowce wykonują zadania zakłócania w składzie klucza, pary lub pojedynczo, na wywołanie /na zasadach stosowanych przez lotnictwo wsparcia/. W czasie wykonywania zadań ściśle współdziałają z pododdziałami rozpoznania radioelektronicznego i pododdziałami zakłóceń radiowych KF i UKF w celu ścisłej koordynacji zakłóceń radioliniowych z zakłóceniami radiowymi i uzyskania wysokiej efektywności wsparcia radioelektronicznego wojsk.

Zakłócenia łączności radioliniowej na rzecz OGM armii realizuje sztab armii w ramach przydzielonego jej limitu śmigłowcowyłów śmigłowców zakłóceń radioliniowych, zgodnie z własną decyzją lub na zapotrzebowanie sztabu OGM armii.

c/ Przeznaczenie, zasady wykorzystania i możliwości nadajników zakłócających jednorazowego użytku

Nadajniki zakłócające jednorazowego użytku przeznaczone są do zakłócania łączności radiowej UKF w taktycznych ogniwach dowo-

dzenia. Nadajniki te w rejon obiektów obezwładniania /punktów dowodzenia/ przeciwnika przewozi się samolotami typu MiG-19 i MiG-21, wyposażonymi w specjalne kontenery. Po wyrzuceniu z samolotu opadają one na spadochronach z szybkością 30 m/sek. Jako prawidłowość należy przyjąć wykorzystywanie nadajników zakłócających jednorazowego użytku tylko w zasadniczych, decydujących okresach działań OGM i w stosunku do ważnych, rozpoznanych obiektów, których pracy nie można zdezorganizować oddziaływaniem środków ogniowych lub stacji zakłócających z ugrupowania własnych wojsk. Powinny one być wykorzystane w OGM szczególnie na korzyść wojsk prowadzących działania manewrowe, a więc rzutu ubezpieczeniowego i pierwszego rzutu uderzeniowego, gdy brak będzie wystarczających danych o parametrach technicznych wykrytych obiektów radioelektronicznych przeciwnika. Nadajniki powinny zostać wyrzucone w ostatniej fazie ogniowego przygotowania ataku na obiekt i w okresie bezpośrednio poprzedzającym wykonanie tego ataku przez określone siły OGM. Powinny one być również wykorzystywane do wsparcia elementów powietrznych, grup dywersyjnych, lądowo-powietrznych zespołów uderzeniowych, oddziałów rajdowych oraz grup obejścia organizowanych podczas działań OGM.

Ze względu na to, że nadajniki te będą wyrzucone w bezpośrednie sąsiedztwo zakłócanych urządzeń radioelektronicznych, ich sumaryczny potencjał mocy może być znacznie mniejszy od potencjału naziemnych stacji zakłócających.

Liczba i moc nadajników niezbędnych do zakłócenia pracy środków radiowych obezwładnianego punktu dowodzenia uzależnione będą od rodzaju obiektu, jego wielkości i ukończenia oraz przyjętego przez przeciwnika sposobu rozmieszczenia środków w rejonie obiektu. Z doświadczeń wynika, że dla zdezorganizowania

pracy środków łączności rozwiniętych w rejonach punktów dowodzenia należy użyć następującą liczbę nadajników zakłócających jednorazowego użytku:

- 2-3 w bpz;
- 6-8 w BZ /BPanc/;
- 10-12 w DZ /DPanc/;
- 16-20 KA.

d/ Przeznaczenie, zasady wykorzystania i możliwości batalionu zakłóceń radiolokacyjnych

Batalion przeznaczony jest do radioelektronicznej osłony zasadniczych elementów ugrupowania operacyjnego OGM frontu. Zadania te wykonuje on poprzez zakłócanie pokładowych urządzeń radiolokacyjnych środków napędu powietrznego przeciwnika. Wykorzystuje się go w sposób scentralizowany, to znaczy że całość sił i środków batalionu znajduje się w dyspozycji sztabu OGM frontu, chociaż zadania może realizować zarówno całością sił, jak też kompaniami, w zależności od powierzchni osłanianego obiektu oraz stosowanej metody osłony /obiektowa, strefowa, strefowo-obiektowa/. Scentralizowane wykorzystanie batalionu umożliwia zarówno koncentrację wysiłku na osłonie tych elementów ugrupowania operacyjnego OGM frontu, które decydują o powodzeniu jej działań, jak i realizację zasady kompleksowego użycia sił i środków batalionu do prowadzenia rozpoznania i powodowania zakłóceń.

Batalion całością sił może osłaniać obszar o powierzchni około 3000-3200 km² lub utworzyć pas osłony obszaru szerokości 100-120 km i głębokości 20-30 km /2400-3600 km²/, może więc osłonić: 1-2 rejonów rozmieszczenia ABROT lub rejon ześrodkowania 1-2 dywizji i SD OGM frontu bądź też rejon rozwinięcia 3-4 dywizji.

OGM armii w zasadzie na okres swych działań nie otrzymuje pododdziałów zakłóceń radiolokacyjnych.

15.3. Wykorzystanie i sposoby działania sił i środków WRE

Wykorzystanie i sposoby działania sił i środków WRE w okresie:

a/ wejścia OGM do bitwy

Wejście OGM do bitwy jest szczególnie trudnym okresem jej działania. Od sprawnego wejścia do bitwy zależy przeniknięcie w głąb ugrupowania operacyjnego przeciwnika, uzyskanie odpowiedniego tempa działań oraz zaskakujące dla przeciwnika wykonywanie zadań.

Wchodzenie do bitwy /walki/ sił głównych OGM, w których skład wchodzi przydzielone siły i środki walki radioelektronicznej, odbywa się w ugrupowaniu przedbojowym, na maksymalnych prędkościach. W związku z tym niemożliwe jest rozwinięcie i wykorzystanie w tym okresie pododdziałów zakłóceń. Dlatego zadania wsparcia i osłony radioelektronicznej w rejonie wyjściowym, podczas przesuwania na rubież wejścia i w czasie wchodzenia OGM do bitwy wykonywane na jej korzyść siłami i środkami szczebla przełożonego oraz związków będących w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem i zabezpieczających wejście OGM do bitwy. W szczególności w okresie tym te siły i środki obezwładniają zakłóceniami rozpoznane i wyselekcjonowane relacje łączności radiowej, radioliniowej, dowodzenia, współdziałania pododdziałów raketowych i artylerii oraz związków i oddziałów przeciwnika znajdujących się na kierunku wejścia OGM do bitwy i stawiających jej opór, łączność powiadamiania, dowodzenia i naprowadzania lotnictwa taktycznego przeciwnika oraz jego system bliższej radionawigacji. Pododdziały zakłóceń radiolokacyjnych, w ramach osłony głównych sił OGM na rubieży jej wej-

cia, obezwładniają zakłóceniami pracę pokładowych /samolotowych/ urządzeń umożliwiających przeciwnikowi rozpoznanie, loty na małych wysokościach i celne bombardowanie. Szczególny wysiłek skupia się na obezwładnianiu zakłóceniami pokładowych urządzeń radioelektronicznych samolotów - nosicieli broni jądrowej.

Po wejściu OGM frontu /armii/ do bitwy przydzielone im pododdziały zakłóceń radiowych i radiolokacyjnych przesuwają się w składzie pierwszego rzutu uderzeniowego OGM; pododdziały te wykorzystuje się na głównych kierunkach działania, zgodnie z jedną z podstawowych zasad zarówno sztuki operacyjnej, jak i walki radioelektronicznej, którą stanowi ześrodkowanie sił i środków oraz wysiłków dla wykonania głównych zadań w decydujących okresach działań OGM, w określonym miejscu i czasie.

Batalion zakłóceń radiolokacyjnych może przesuwać się też wraz z rzutem rodzajów wojsk i tyłów, który przesuwa się bezpośrednio za pierwszym rzutem i w którego składzie znajdują się m.in. ABROT i SD OGM frontu.

Kompanie zakłóceń radiowych UKF batalionu zakłóceń taktycznych, przydzielonego OGM frontu, mogą być przydzielone dywizjom pierwszego rzutu uderzeniowego OGM, wykonującym zasadnicze zadania, już w rejonie wyjściowym na rubież wejścia do bitwy.

b/ Wykonywania poszczególnych zadań w czasie prowadzenia działań bojowych przez OGM

Jak wiadomo, zarówno w organizacji, jak i prowadzeniu przez OGM działań występuje wyraźna specyfika, głównie ze względu na charakter zadań stawianych OGM, sposoby ich wykonania oraz możliwości działania. Specyfika ta warunkuje charakterystyczne właściwości organizacji i prowadzenia walki radioelektronicznej w działaniach OGM frontu /armii/. Jedną z tych właściwości polega

na tym, że walkę tę organizuje się i prowadzi na ważniejszych rubieżach /rejonach/, na przykład: na rubieży wejścia do bitwy /zabezpiecza przełożony/; w czasie pokonywania oporu przeciwnika na rubieżach obronnych w głębi; podczas rozbijania odwołów operacyjnych przeciwnika; odpierania kontrataków, opanowywania i utrzymywania przepraw na przeszkodach wodnych, niszczenia punktów dowodzenia, elementów systemu obrony powietrznej, opanowywania lotnisk, ważnych rubieży, rejonów i obiektów przeciwnika oraz w czasie wykonywania przez OGM innych zadań w głębi operacyjnej przeciwnika. Odpowiada to w pełni charakterów działań OGM, która zwykle wykonuje silne uderzenie na przeciwnika lub obiekt, a następnie w szybkim tempie kontynuuje pościg /marsz/ bądź obejście. W tych warunkach planowe i ciągłe stosowanie sił i środków walki radioelektronicznej /zakłóceń/ jest utrudnione. Dlatego też środki te najczęściej rozwija się i stosuje przed wykonaniem uderzenia przez wojska OGM na przeciwnika /obiekt/.

Druga właściwość polega na tym, że ograniczony czas na rozpoznanie obiektów radioelektronicznych przed wykonaniem na nie uderzenia przez OGM zmusza do przeniesienia głównego wysiłku walki radioelektronicznej na zakłócanie pracy systemów radioelektronicznych przeciwnika, w warunkach posiadania niepełnych danych z rozpoznania o jego zasadniczych obiektach dowodzenia.

Jeżeli OGM w toku działań będzie opanowywać przeprawy na przeszkodach wodnych i z jej składu wydzielony zostanie w tym celu silny OW, to może mu być przydzielona część sił i środków zakłóceń radioelektronicznych /szczególnie radiowych i radio-nawigacji w celu zorganizowania rozpoznania i stosowania zakłóceń systemów radioelektronicznych przeciwnika, do czasu podejścia do tych przepraw sił głównych OGM. Po opanowaniu przepraw przez siły główne OGM szczególnie dokładnie należy organizować

ich osłonę radioelektroniczną przed uderzeniami samolotów lotnictwa taktycznego przeciwnika. Podobną zasadę należy również stosować w wypadku opanowywania przez wojska OGM lotnisk, ważnych rubieży, rejonów i obiektów przeciwnika.

15.4. Miejsce sił i środków walki radioelektronicznej w ugrupowaniu OGM

Miejsce zajmowane przez pododdziały zakłóceń w ugrupowaniu OGM powinno im zapewnić możliwość koncentrowania wysiłku w celu realizacji zasadniczych zadań wsparcia i osłony radioelektronicznej, łatwość manewru, najdogodniejsze warunki do marszu i przejścia wprost z niego do wykonywania zadań bojowych, a po ich wykonaniu - ponowne szybkie zwinięcie się w kolumny marszowe, by skrycie i sprawnie przesunąć się w nowy rejon, w gotowości do wykonania kolejnego zadania.

Batalion zakłóceń taktycznych wykonuje zadania wsparcia radioelektronicznego na korzyść pierwszorzutowych związków taktycznych rzutu uderzeniowego /pierwszego rzutu/ OGM frontu. Dlatego też jego miejsce jest w składzie tego rzutu, miejsce natomiast kompanii zakłóceń radiowych UKF - w składzie OGM armii /której została przydzielona/.

Do wykonania zadań rozpoznania i zakłóceń batalion /kompania UKF/ ugrupowuje się w jeden rzut. Siły i środki rozpoznania oraz zakłóceń batalion /kompania UKF/ rozwija w ugrupowaniu bojowym związków taktycznych /oddziałów/ pierwszego rzutu uderzeniowego OGM frontu /armii/, na głównym kierunku ich działania, w miarę możliwości jak najbliżej linii styczności wojsk /środki UKF - 3-5 km; KF - 10,15 km/ w celu zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków stosowania skutecznych zakłóceń na wymagane głębokości.

Śmigłowce zakłóceń radioliniowych, przeznaczone do obezwładniania zakłóceniami łączności radioliniowej szczebla taktycznego, wykonują swe zadania ze stref dyżurowania, wyznaczanych im w dogodnych rejonach, w odległości 15-25 km od linii styczności wojsk, zapewniających właściwe warunki stosowania skutecznych zakłóceń relacji łączności radioliniowych wojsk lub obiektów przeciwnika, będących zarazem obiektem uderzeń OGM. Z tego wynika, że strefy te będą się znajdować nad wojskami pierwszego rzutu uderzeniowego OGM frontu /armii/. Na korzyść OGM frontu zadania te realizowane są w ramach przydzielonego im limitu śmigłowcowylotów z eskadry śmigłowców zakłóceń radioliniowych AL /frontu/. Natomiast na korzyść OGM armii zadania te wykonuje armia w ramach posiadanego limitu, na zapotrzebowanie sztabu OGM lub zgodnie z własnym planem.

Batalion zakłóceń radiolokacyjnych podczas działań OGM frontu wykorzystuje się do osłony tych zgrupowań wojsk i obiektów grupy, które w danym miejscu i czasie spełniają najistotniejszą rolę w ugrupowaniu OGM, a jednocześnie stanowią najbardziej opłacalne cele dla uderzeń środków napadu powietrznego przeciwnika. Do takich obiektów można zaliczyć:

- pierwszy rzut uderzeniowy /główne siły/ OGM frontu;
- rejon rozmieszczenia ABROT, SD, lotnisk;
- związki taktyczne drugiego rzutu na rubieży wejścia do bitwy lub odpierające kontrataki odwodów przeciwnika;
- mosty lub przeprawy na przeszkodach wodnych, lotniska, ważne rubieże, rejonny i obiekty opanowane przez wojska OGM frontu.

Dlatego też od miejsca wojsk lub obiektów osłanianych przez batalion, zależy jego miejsce w ugrupowaniu OGM frontu. Batalion może więc znajdować się w składzie pierwszego rzutu ude-

rzeniowego lub w składzie rzutu rodzajów wojsk OGM /gdzie znajduje się ABROT, SD, itp./. W wypadku realizacji określonych zadań kompaniami zakłóceń część sił batalionu może działać w składzie pierwszego rzutu, część natomiast - w składzie rzutu rodzajów wojsk.

Zasady działania pododdziałów zakłóceń podczas prowadzenia działań bojowych i operacji przez OGM /armii, frontu/ nie odbiegają od zasad ich działania w normalnych warunkach, z tym jednak, że charakter tych działań jest bardziej manewrowy, co jest uwarunkowane charakterem działań OGM.

16. Taktyczny /operacyjny/ desant powietrzny

Do zorganizowania rzutu powietrznego OGM frontu mogą zostać przydzielone: dywizja powietrznodesantowa lub 1-2 bataliony powietrznodesantowe oraz odpowiednia ilość lotnictwa wojsk lądowych, OGM armii zaś - batalion powietrznodesantowy oraz oddział lotnictwa wojsk lądowych. Ponadto zarówno front, jak i armia będą organizować śmigłowiecowy taktyczny desant powietrzny ze składu batalionów piechoty zmotoryzowanej.

Zasadniczym celem desantów taktycznych w działaniach OGM jest stworzenie oddziałom /związkom/ wchodzącym w jej skład jak najdogodniejszych warunków do wykonywania zadań oraz współuczestniczenie w ich wykonywaniu.

Do typowych zadań wykonywanych przez taktyczny desant powietrzny można zaliczyć:

- samodzielne lub wspólnie z rzutem lądowym OGM - niszczenie środków napadu jądrowego przeciwnika, opanowywanie i zdobyczenie /rozbrojenie/ zapór jądrowych i punktów zapatrywania /składow/ amunicji specjalnej;

- opanowywanie i utrzymywanie rejonów i obiektów o znaczeniu taktycznym; węzłów dróg, mostów, przepraw itp. w celu umożliwio-

nia rzutowi lądowemu OGM pokonania z marszu przeszkód wodnych, rubieży obronnych oraz wzbraniania wojskiem przeciwnika manewru, a także zapewnienia wysokiego tempa działania:

- samodzielne - lub wspólnie z rzutem lądowym - niszczenie punktów dowodzenia i kierowania oraz naprowadzania na cel lotnictwa taktycznego, urządzeń logistycznych oraz paraliżowanie dowozu materiałowo-technicznego zabezpieczenia do walczących wojsk przeciwnika:

- wykonywanie uderzeń na przegrupowujące się odwody i udaremnianie przedsięwzięć mobilizacyjnych nieprzyjaciela.

Taktyczny desant powietrzny może być wysadzany przez OGM armii w odległości 20-40 km, a OGM frontu - 60-80 km od czoła pierwszego rzutu grupy.

Określając obiekty działania taktycznego desantu powietrznego należy uwzględnić czas niezbędny na jego przygotowanie do desantowania. Orientacyjnie na przygotowanie batalionu piechoty zmotoryzowanej do desantowania potrzeba 4-5 godzin, batalionu powietrznodesantowego zaś 1,5-3 godzin.

Zadania bojowe taktycznemu desantowi powietrznemu stawia się w zależności od celu jego użycia, stopnia obezwładnienia przeciwnika, charakteru obiektów i ich obrony, terenu i warunków współdziałania lub warunków wspólnego działania z wojskami rzutu lądowego OGM. Precyzuje się mu zwykle zadanie bliższe i określa charakter dalszych działań oraz zasady współdziałania z rzutem lądowym OGM. Treścią zadania bliższego taktycznego desantu powietrznego może być zniszczenie sił przeciwnika w rejonie desantowania i samodzielnie lub we współdziałaniu z rzutem lądowym zdobycie obiektu działania, a niekiedy tylko utrzymanie rejonu lub rubieży do chwili podejścia sił głównych OGM. Po zniszczeniu obiektu lub podejściu zasadniczych sił desant może być skierowany do wykonania nowego zadania lub manewru do nowego re-

Wojska przeznaczone do rzutu powietrznego /oprócz DPD/ rozmieszczają się w rejonie bazowym. W rejonie tym wyznacza się taktycznemu desantowi powietrznemu zwykle główne i zapasowe rejony załadowania i wyczekiwania /polany łąskie, zarośla/ które wojska zajmują na 1-1,5 godziny przed startem.

Desantowi wysadzanemu ze śmigłowców wyznacza się lądowiska w pobliżu lub w niewielkim oddaleniu od obiektów ataku /uderzenia/. Osłonę desantu taktycznego z powietrza w rejonie wyjściowym zapewniają siły i środki OGM, a w czasie przelotu i jego wysadzania - siły i środki frontu /armii/.

Przelot desantu do rejonu lądowania /desantowania/ odbywa się w ugrupowaniu, które stanowią:

- zgrupowanie śmigłowców bojowych do obehwładnienia naziemnych środków OPL;
- zgrupowanie desantowe sił wykonujących zadanie główne;
- grupy śmigłowców rozpoznania i naprowadzania.

Głębokość ugrupowania desantu taktycznego w czasie przelotu dochodzi do ok. 8 km. Przelot desantu zwykle odbywa się po jednej wybranej trasie, na wysokości 20-30 m, z maksymalną prędkością, zwłaszcza w lukach ugrupowania przeciwnika.

Działania bojowe w celu opanowania wyznaczonych obiektów i rozbicia przeciwnika w rejonie desantowania rozpoczynają się natychmiast po wylądowaniu pierwszych pododdziałów. Wykorzystując rezultaty uderzeń ogniowych /wykonanych najczęściej przez zaskoczenie/ pododdziały te skrycie atakują przeciwnika, niszczą go i opanowują obiekty działania. Wymaga to zorganizowania walki w jak najkrótszym czasie. Z praktyki wynika, że na przygotowanie ataku potrzeba 10-15 minut. Na ten czas wyznacza się pododdziały osłony i wysyła we wszystkich kierunkach oddziały i grupy rozpoznawcze, których zadaniem jest obserwacja i ubarwienie sił głównych. Charakterystyczne cechy walki desantu sta-

nowię: ścisłe współdziałanie z siłami OGM rzutu lądowego, wykuciskość działania, brak ciągłego frontu, niepełna znajomość sytuacji i szybkie jej zmiany oraz różnorodne formy działań.

OGM frontu, a niekiedy i OGM armii zadania swoje będą wykonywać w ścisłym współdziałaniu z operacyjnym desantem powietrznym. Organizatorem tego desantu będzie dowództwo frontu. W niektórych sytuacjach część sił operacyjnego desantu powietrznego - ze względu na jego skład - może być podporządkowana dowódcy OGM frontu lub armii, zwłaszcza dla wykonania konkretnych zadań w głębi operacyjnej nieprzyjaciela. W razie konieczności powstrzymania podejścia silnych odwodów nieprzyjaciela lub utrzymania przepraw na szerokich przeszkodach wodnych operacyjny desant powietrzny na okres wykonania zadania może być podporządkowany dowódcy OGM; zwłaszcza frontowej. OGM może otrzymać zadanie zapewnienia dogodnych warunków do wysadzenia operacyjnego desantu powietrznego.

W każdej sytuacji organizując desant powietrzny /taktyczny i operacyjny/ należy się kierować następującymi zasadami:

- desanty powietrzne należy wykorzystywać do wykonania tylko tych zadań, których nie mogą wykonywać inne siły i środki lub których wykonanie jest niezbędne dla zapewnienia powodzenia w działaniu OGM;

- wszelkie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem i wysadzeniem desantu powietrznego należy realizować wyjątkowo skrycie;

- desant powietrzny powinno się wysadzać na obiekty dokładnie rozpoznane i skutecznie obozwładnione lub na obiekty, co do których istnieje pewność uzyskania pełnego zaskoczenia nieprzyjaciela;

- trzeba dążyć do zapewnienia ścisłego współdziałania desantu powietrznego z siłami rzutu lądowego OGM.

- powinno się zapewnić desantom pełne zabezpieczenie operacyjne i bojowe jego działań.

Szczególnie ważnym problemem w czasie wysadzania desantów powietrznych jest organizacja i zapewnienie ciągłości dowodzenia, zwłaszcza zaś łączności dowódcy i sztabu desantu z dowódcą i sztabem OGM, a także z dowódcami OW lub siłami wysyłanymi do wykonania wspólnie z desantem określonych zadań. Ponadto desantowi należy zapewnić odpowiednią łączność z organami rozpoznawczymi, śmigłowcami bojowymi i siłami rzutu lądowego OGM, z którymi wspólnie wykonują zadanie bojowe. Podstawowym ośrodkiem koordynacji działań desantów powietrznych powinien być sztab armii, a dla OGM frontu - sztab frontu.

Taktyczno-techniczne problemy załadowania, przelotu /oprócz operacyjnego desantu powietrznego/ i naprowadzenia powinny być rozstrzygane przez sztab OGM.

W warunkach działania OGM i OW o składzie lądowo-powietrznym szczególnie wszechstronnie uzgadnia się każde działanie desantu powietrznego i wojsk rzutu lądowego.

17. Wojska inżynieryjne

17.1. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego działań OGM w okresie przygotowawczym i w czasie wejścia OGM do bitwy

A. Prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego nieprzyjaciela i teryenu

Rozpoznanie w ogóle, a w tym rozpoznanie inżynieryjne, spełniać będzie zasadniczą rolę podczas wejścia OGM do bitwy oraz w toku działań. Elementy rozpoznania inżynieryjnego zarówno przelozonego, jak i elementy organiczne OGM dostarczyć muszą na czas dane niezbędne do powzięcia optymalnych decyzji przez dowódcę i sztab OGM. Informacje rozpoznawcze powinny dotyczyć

- rozbudowy inżynieryjnej rejonów obrony nieprzyjaciela, luk w jego ugrupowaniu bronnym, rejonów rozmieszczenia pododdziałów inżynieryjnych oraz innych rejonów wyposażonych w środki jądrowe i środki zdalnego minowania;

- systemu zapór i niszczeń przed przednim skrajem oraz zapór operacyjnych w głębi obrony, w tym szczególnie zapór i niszczeń jądrowych;

- charakterystyki przeszkód terenowych ze szczególnym uwzględnieniem przeszkód wodnych, odcinków dogodnych do ich forsowania oraz obszarów niedostępnych dla czołgów;

- stanu dróg, mostów, przepraw, warunków przejezdności terenu;

- maskujących właściwości określonych obszarów /kierunków/;

- innych danych zależnie od potrzeb.

W uzyskaniu powyższych informacji powinny być zaangażowane przede wszystkim siły i środki frontu i armii. OGM powinna włączyć organiczne pododdziały rozpoznania inżynieryjnego do elementów rozpoznania ogólnowojskowego i wykorzystywać je mając na uwadze przede wszystkim przyszłe działania. Stąd z ogólnego stanu sił i środków rozpoznania inżynieryjnego należy około 10% rozmieścić na rubieży wejścia OGM do bitwy, 50% wykorzystywać do prowadzenia rozpoznania na kierunku działania OGM, natomiast pozostałe 40% utrzymywać w odwodzie do wykonania nie planowanych zadań rozpoznawczych wynikających z dużej manewrowości działania.

Aktualna liczba pododdziałów rozpoznania inżynieryjnego poszczególnych szczebli organizacyjnych w zasadzie zapewnia zdobycie niezbędnych informacji.

Orientacyjne możliwości i potrzeby w zakresie organizowania inżynieryjnych elementów rozpoznawczych, przedstawia poniższa tabela.

Możliwości w zakresie organizowania inżynierskich elementów rozpoznawczych w działaniach bojowych OGM x/

Możliwości w zakresie organizowania inżynierskich elementów rozpoznawczych w działaniach bojowych OGM x/	Możliwości OGM /liczba drżin./	Przewidywane wzmożenie wyższego szczebla /liczba drżin./	Razem	IPO	IPF	2/ IPR /SIPR/	2/ IGW	Odwody
OGM-Fr.	36-72/	20-40/	56-112/	ok. 10	1-3	25-30	3-5	ok. 25
OGM-A	7/14/	6-12	13/26/	ok. 4	1-3	30-35	5-7	ok. 15
					1	5-6	1-2	ok. 6
					1	6-7	1-3	ok. 4

- x/ 1. W ogólnej ilości drżin. uwzględniono drżin. od szczebla ksap pz/pcz/ do ABSap /w nawiasach podano maksymalną ilość elementów rozpoznania inżynierskiego/.
2. Liczba elementów jest jednoznaczna z liczbą drżin.

B. Przygotowanie inżynieryjne rejonu wyjściowego OGM

OGM powinna realizować swoimi siłami i środkami przygotowanie inżynieryjne rejonu wyjściowego. Ze względu na bliską odległość od linii styczności wojsk /20-40 km/ i możliwość bezpośredniego oddziaływania nieprzyjaciela wiele zadań zabezpieczenia inżynieryjnego musi być w pełni wykonane. Krótki natomiast czas przebywania OGM w rejonie wyjściowym i charakter przyszłych działań zasadniczo wpływają na zakres rozbudowy inżynieryjnej. Z góry należy założyć, że realizowane będą niektóre zadania inżynieryjne i to w niepełnym zakresie. Do zadań tych zaliczyć należy:

- skryte rozmieszczenie wojsk w rejonie i zamaskowanie ich przed środkami rozpoznania powietrznego;

- wykonanie najprostrzych obiektów fortyfikacyjnych zapewniających ochronę ludzi i sprzętu przed środkami rażenia nieprzyjaciela;

- przygotowanie i utrzymanie systemu dróg umożliwiających sprawne wyjście z rejonu;

- urządzenie punktów wydobywania i oczyszczania wody.

Zadania te powinny być wykonywane wg dotychczasowych zasad i sposobów.

C. Przygotowanie i utrzymanie dróg wyprowadzających OGM na rubież wejścia do bitwy

Do sprawnego wyjścia OGM na rubież wejścia do bitwy niezbędne jest przygotowanie i utrzymanie odpowiedniej ilości dróg. Drogi te przygotowuje i utrzymuje się siłami i środkami przełożonego. OGM wchodzi do działania w szykach przedbojowych, stąd dla jej wprowadzenia w przypadku OGM-F potrzeba 8-12 dróg dofrontowych i odpowiednio - dla OGM-A - 4-6 dróg w zależności

od przyjętego ugrupowania. Ponadto należy również utrzymywać oddzielne drogi dla przegrupowania odwodów specjalnych. Ze względu na przewidywane wzmożone oddziaływanie lotnictwa należy wyznaczać drogi zapasowe oraz rokady dla ewentualnego manewru. Potrzeby i możliwości w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Potrzeby i możliwości otrzymania dróg w rejonie wyjściowym oraz w okresie wejścia OGM do bitwy x/

Wyszczególnienie	Okres działań	Potrzeby w zakresie przygotowania i utrzymania dróg			Możliwość utrzymania dróg siłami OGM /liczba OZR/
		drogi frontowe dla pododdziałów ogólnowojskow. /szt./	drogi frontowe dla odwodów specj. i pododdz. zabezpiecz. /szt./	drogi razem /szt./	
OGM-F /armia/	w rejonie wyjściowym	18-24	1	1	23
	w okresie wejścia do bitwy	20-24	2	2	23
OGM-A /dywizja/	w rejonie wyjściowym	6-9	1	1	5-6
	w okresie wejścia do bitwy	4-6	3	2	5-6

x/ Do kalkulacji przyjęto ugrupowanie OGM w dwa rzuty, w I rzucie dwa oddziały /ZT/.

Nadmienić należy, że OZR oddziałów wchodzących w skład OGM powinny przegrupowywać się na czele sił głównych z zadaniem utrzymywania dróg w toku działań. Należy jednak przewidywać ich wykorzystanie również na drogach do rubieży wejścia OGM do bitwy. Sytuacja taka może wyniknąć wtedy, gdy zaistnieje konieczność dokonania manewru bezpośrednio przed rubieżą wejścia do bitwy.

D. Wykonanie przejść w zaporach inżynieryjnych i przeszkodach na rubieży wejścia OGM do bitwy

Wykonanie przejść w zaporach na rubieży wejścia OGM do bitwy całkowicie zapewnia przełożony. Sposób wejścia OGM do bitwy warunkuje ilość przejść. W pierwszym przypadku, kiedy OGM wchodzi do bitwy w sztykach przedbojowych dla każdej kolumny bpoz /kcz/ będącego w I rzucie należy przygotować jedno przejście. Aby jednak zapewnić wysokie tempo wejścia OGM i uniknąć ewentualnych zatrzymań na rubieży wejścia jej do bitwy, należałoby oprócz ww. przejść przygotować po jednym zapasowym przejściu dla 1-2 bpoz /kcz/. W przypadku drugim ilość przejść przygotowuje się na dotychczasowych zasadach. Szczegółowe potrzeby w zakresie przygotowania przejść przedstawiono w poniższej tabeli.

Potrzeby w zakresie przygotowania przejść w zaporach dla wejścia OGM do bitwy

Wyszczególnienie	Ugrupowania OGM	Liczba przejść zasadn.	Liczba przejść zapas.	Ogólna liczba przejść
1	2	3	4	5
OGM-F /armia/	I rzut - dwie DPanc	12	6-12	18-24
	I rzut - jedna DPanc+DZ	10	5-10	15-20
	I rzut - dwie bz	8	4-8	12-16
	I rzut - trzy DPanc	18	9-18	27-36

1	2	3	4	5
	I rzut - dwie pcz	6	3-6	9-12
	I rzut - trzy pcz	9	5-9	14-18
OGM-A /dywizja/	I rzut - dwa pcz + pz	8	4-8	12-16
	I rzut - pcz + pz	5	3-5	8-10

17.2. Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego OGM w czasie prowadzenia działań

A. Rozpoznanie inżynieryjne

Głównym celem rozpoznania inżynieryjnego w okresie prowadzenia działań przez organiczne siły OGM będzie dokonanie charakterystyki terenu, przedsięwzięć inżynieryjnych nieprzyjaciela oraz składu, organizacji i wyposażenia jego wojsk inżynieryjnych. Do zadań szczegółowych w tym zakresie zaliczyć należy:

- ustalenie rejonów /rubieży/ rozbudowy zapór inżynieryjnych, a szczególnie węzłów i komór min jądrowych, składów min jądrowych i punktów kierowania ich wybuchami;

- ustalenie kolejnych rubieży obrony nieprzyjaciela oraz tych sił, które mogą wpłynąć na wykonanie zadań przez OGM /rejon rozmieszczenia pododdziałów przeznaczonych do minowania zdalnego/;

- uzyskanie danych o terenie i znajdujących się na nim przeszkodach i obiektach;

- wyszukanie i ustalenie dogodnych odcinków do forsowania przeszkód wodnych, przejść przez ciałniny, tereny zabagnione itp.

Do wykonania powyższych zadań rozpoznawczych SWInz. /SSap/ powinien wykorzystać około 60% sił rozpoznawczych. Pozostałe 40% utrzymywać należy w odwodzie. Odwód inżynieryjnych ele-

mentów rozpoznawczych wykorzystywać należy do wykonania dodatkowych zadań rozpoznawczych lub do szczegółowego, technicznego rozpoznania ważnych obiektów, które nie były ujęte w planie rozpoznania. Odwód ten powinien dysponować 1-3 śmigłowcami, które umożliwią szybkie dolecenie do obiektu i terminowe wykonanie zadań.

B. Torowanie dróg oraz przejść w zaporach i przeszkodach w głębi operacyjnej nieprzyjaciela

OGM w czasie działania w głębi operacyjnej powinna wykorzystywać przede wszystkim drogi istniejące.

System dróg OGM działającej w oderwaniu od sił głównych będzie odmienny od systemu przyjmowanego w normalnych działaniach bojowych. Odmiennosc jego polega przede wszystkim na tym, że będzie to system zamknięty, a długość utrzymywanych odcinków dróg zmniejszy się praktycznie do długości kolumn poszczególnych pododdziałów i oddziałów wchodzących w skład OGM.

Ponadto w systemie dróg OGM dodatkowo zajdzie potrzeba przygotowania i utrzymania dróg z rejonu bazowego do rejonu działających pododdziałów. Konieczne jest więc daleko idące usamodzielnienie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego w tym zakresie oraz wieloetapowość wykonywania prac drogowych. Działające w pierwszym rzucie oddziały i pododdziały należy wzmacniać siłami i środkami inżynieryjnymi lub tworzyć w ich ugrupowaniu niewielkie nieetatowe grupy drogowe^{x/}. W pierwszym etapie część prac drogowych /wykonanie przejść w zaporach, zawalach, zasypanie leja na drodze/ mogą wykonywać nieetatowe grupy drogowe w batalionach lub oddziały torujące /OT/ pułków. W drugim etapie do działania wkraczają pułkowe oddziały zabezpieczenia ruchu /OZR/, które zapewnić powinny ruch i manewr do x/ Np. czołg, BLS, transporter ze środkami do rozminowywania, rozgradzania drsap /drp/.

pozostałych sił pułku^{x/}. W trzecim etapie na uprzednio przygotowane drogi wkraczają OZR dywizyjne, które zapewniają ruch i manewr dla drugich rzutów dywizji oraz pododdziałów specjalnych i zaopatrzenia. OZR dywizji utrzymuje drogi od rokady armijnej do dywizyjnej. Armia swoimi pododdziałami inżynierskimi utrzymuje drogi dla drugorzutowych dywizji, dla odwodów oraz w rejonie bazowym, częścią sił wzmacniając dywizje wykonujące główne zadania. Możliwości organizacji OZR przedstawia poniższa tabela.

x/ Należy przewidzieć wprowadzane do każdego plid minimum jednego czołgu saperskiego.

Podział i możliwości organizacji OZR przez OGM

Wyszczególnienie	Liczba pododdz. inż.-drog. /szt./	Możliwości organizowania OZR /szt./	Niezbędna liczba dróg dofr. /szt./	Robocze	Razem dróg	% zabezpieczenia organizacyjnymi OZR	Wymagane wzmocnienie /szt.OZR/
bpz /kcz/	1	nieetatowa grupa drogowa	1	-	1	100	-
pz /pcz/	1	1	3-4	1	4-5	25 xxx/	2
DZ/DPanc./	5	3-/4/	7-8	1-2	8-10	ok.70	3-5
KPanc	11	6-/8/	8-16	1-2	9-18	ok.80	7
A	26	18-/26/	16-22	2-4	18-26	ok.100	-

x/ W nawiasach wariant tworzenia dwóch OZR z jednej kld uwzględniając tylko I rzut
 xx/ W zależności od ugrupowania bojowego
 xxx/ Bez uwzględnienia nieetatowych grup drogowych

Z powyższej tabeli wynika, że liczba pododdziałów inżynierjno-drogowych jest niewystarczająca dla zapewnienia wysokiej manewrowości, szczególnie na szczeblu pułk, dywizja, korpus. Aby te warunki zapewnić należy wzmocnić OGM frontu minimum trzema kompaniami inżynierjno-drogowymi /kid/, a OGM armii - jedną kid.

W toku działań OGM napotkać może trzy zasadnicze rodzaje zapór inżynierjnych: klasyczne pola minowe, narzutowe pola minowe ustawiane sposobem zdalnym oraz węzły min jądrowych. Oprócz pokonywania zapór minowych OGM może być zmuszona do pokonywania zapór fortyfikacyjnych, jednak ich liczba w stosunku do klasycznych zapór minowych będzie prawdopodobnie dwudziestokrotnie mniejsza co jest, wynikiem pracochłonności ich wykonania. W rozważaniach teoretycznych nad problemem pokonywania zapór inżynierjnych należy uwzględniać zapory inżynierjne o znaczeniu taktycznym /regionalne/ ustawianie przez siły OT.

Z przeprowadzonych kalkulacji wynika, że OGM działająca w operacyjnym pasie zapór może średnio na każde 100 km napotkać około 2 węzłów /7 komór/ min jądrowych ustawionych w zawczasu przygotowanych komorach betonowych. Ponadto należy przewidywać, że nieprzyjaciel ze względów czasowych na kierunkach działania OGM będzie przede wszystkim stosował narzutowe pola minowe /patrz załącznik nr 24/. Dlatego też OGM - przewidując pokonywanie zapór w toku działań - powinna na szczeblu pułk i dywizji przygotować oddziały torujące. Bataliony zmechanizowane oraz kompanie czołgów działające w pierwszym rzucie należy zaś wzmocniać grupami rozpoznawczo-torującymi wyposażonymi w odpowiednią ilość środków do wykonywania przejść. W torowaniu przejść w zaporach minowych szczególnego znaczenia nabierają czołgi wyposażone w ŁWD /obecnie przyjmuje się, że każda kcz posiada jeden czołg z zestawem wyrzutni PW ŁWD/C/. W związku

z przewidywanym dużym nasyceniem zapór w głębi oraz kilkudniowym działaniem w oderwaniu należałoby zwiększyć w pododdziałach czołgów liczbę czołgów wyposażonych w powyższe zestawy do 2-3 na każdą kcz. Wychodząc z założenia, że torowanie dróg wiąże się bezpośrednio z torowaniem przejść należy przewidzieć wzmocnienie OZR siłami lub środkami do pokonywania zapór. Zapewni to usamodzielnienie działających pododdziałów w zakresie wykonywania przejść, a tym samym i wysokie tempo działań oraz manewrowość grupy. Zwiększenie liczby czołgów z zestawami PW-ŁWD/C rozwiąże niezmiernie ważny problem, jakim jest zaopatrywanie w ww. zestawy w toku działania.

Potrzeby w zakresie wyposażenia OGM w siły i środki do wykonywania przejść w zaporach ilustruje poniższa tabela.

Potrzeby OGM w zakresie sił i środków do wykonywania przejsć
w zaporach inżynieryjnych

Podod- działy bojowe wchodzące w skład OGM	Siły i środki			Zestawy PW- ŁWD/C		Możliwości jednorazowego wykonania Przejsć		
	grupy rozpoz- nawczo- torujące ca lub saper- skie gr. torujące	oddzia- ły to- rujące OT	liczba ŁWD	aktu- alna liczba /szt./	propo- nowana liczba /szt./	znisz- czenie komór min ja- drowych /szt./	w narzuto- wym / polu minowym głęb. 300 m /szt./	w polu mi- nowym z min klasycz- nych /szt./
kcz	1	-	1/2	1	2-3	-	1-1,5/2,5/	3/7-9/
bpz	1	-	1/2	-	-	-	0,3	1
bcz	1-2	-	3/6	3	6-9	-	3/5-7/	9/15-21/
pz	2-3	1-2	3/6	3	6-9	1-2	3/5-7/	9/15-21/
pcz	3-4	1-2	5/10	5	10-15	1-2	5/8-11/	15/24-33/
DZ	9-13	2-3	18/36	14	28-42	2-3	15/24-33/	45/72-99/
DPanc	11-15	2-3	24/48	18	36-54	2-3	20/30-44/	60/90-132/
KPanc	22-30	2-4	48/96	36	72-108	2-4	40/60-88/	120/180-264/
A	42-58	8-12	96/192	68	136-204	8-12	77/122-167/	231/366-501/

x/ W nawiasach podano możliwość przy zwiększonej ilości zestawów PW-ŁWD/C

Z powyższej tabeli wynika, że zwiększenie liczby zestawów PW-ŁWD/C celem usamodzielnienia poszczególnych elementów ugrupowania OGM zwiększa średnio o 50-60% ich możliwości w zakresie pokonywania narzutowych i klasycznych zapór minowych, a tym samym o tyleż procent zwiększy się tempo i manewrowość OGM. Podczas pokonywania zapór przez OGM obowiązywać powinna "stara" zasada głosząca, że zapory należy przede wszystkim obchodzić.

C. Urządzenie i utrzymanie przepraw podczas forsowania przeszkód wodnych

Sprawność pokonywania dużej ilości przeszkód wodnych /złącznik nr 25/ zapewnić będzie wysokie tempo działania OGM. Podstawową zasadą jaka powinna obowiązywać w tej dziedzinie, jest uchwytwanie przepraw stałych. Zadanie to wykonywane być powinno przez desanty taktyczne i oddziały wydzielone. Należy się jednak liczyć z tym, że większość przepraw stałych zostanie przez nieprzyjaciela zniszczona i w związku z tym zaistnieje potrzeba organizowania forsowania i przeprawy wojsk OGM, która powinna być wyposażona w sprzęt pływający lub przystosowany do samodzielnego pokonywania przeszkód wodnych. Nie jest jednak wskazane włączenie w skład OGM pododdziałów pontonowych ze względu na ociążałość i długość kolumn. Stąd podstawowymi rodzajami przepraw w czasie forsowania przeszkód wodnych przez OGM powinny być: przeprawy desantowe na BWP, przeprawy desantowe na PTS, promowe na GSP oraz przeprawy czołgów pod wodą - sposobem samoprzeprawy. Istnieje zatem potrzeba wzmocnienia OGM, a szczególnie jej pierwszorzętowych pododdziałów i oddziałów, środkami desantowymi /PTS i GSP/. W związku ze stosunkowo dużą ilością kanałów na obszarze przyszłych działań OGM należy odpowiednio przygotować pododdziały do wykonywania zjazdów do wody i wyjazdów z wody mimo umocnionych i wysokich brzegów kanałów. Ponadto podczas planowania dzia-

łań OGM należy przewidywać również budowę mostów pontonowych, z tym, że transport bloków pontonowych powinien odbywać się drogą powietrzną^{x/}.

D. Ustawianie zapór i wykonywanie niszczeń

Ustawianie zapór i wykonywanie niszczeń podczas działań OGM będzie się organizować w celu:

- osłony skrzydła OGM lub jej elementów ugrupowania przed ewentualnym uderzeniem nieprzyjaciela;
- osłony rejonu bazowego /lotnisk i lądowisk/ przed działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych lub taktycznych desantów nieprzyjaciela;
- odparcia kontrataku lub przeciwuuderzenia;
- umocnienia opanowanych rejonów lub rubieży.

Podstawowym sposobem minowania w toku działań OGM będzie sposób pospieszny; wykorzystywać się będzie do tego celu organiczne OZap lub OZap działające na śmigłowcach. Dywizyjne, armijne pododdziały i oddziały saperkie mają przydzielone statowo plutony /kompar ../ minowania, przewidziane do działania jako OZap, pułk natomiast ze względu na stałe zagrożenie uderzeniem nieprzyjaciela powinien na okres działań w składzie OGM dysponować siłami inżynierskimi do zorganizowania OZap. Istnieje zatem potrzeba odpowiedniego wzmocnienia pułku w tym zakresie. Minowanie pospieszne dokonywane powinno być w ścisłym współdziałaniu z działaniem OPpanc. Należy jednak przewidywać częstsze niż w normalnym natarciu /operacji zaczepnej/ samodzielne działanie OZap na kierunkach. OZap najczęściej będzie wykonywał minowanie na nieplanowanych rubieżach, co wynika ze specyfiki działania OGM, Jużej zmienności sytuacji i stosunkowo małej możliwości przewidywania dzia-

x/ Jeden śmigłowiec Mi-6 może zabrać dwa, a przy ograniczonej ilości paliwa - trzy bloki pontonowe.

łania nieprzyjaciela. Wydaje się zatem konieczne wyznaczenie dla OZap tylko kierunków lub pasów działania. Jeżeli chodzi o ustawianie zapór, to należy usamodzielnąć te pododdziały OGM, których końcowym zadaniem będzie opanowanie określonego rejonu. W celu umocnienia opanowanego rejonu niezbędna będzie rozbudowa systemu zapór, w której uczestniczyć powinny przede wszystkim pododdziały ogólnowojskowe oraz pododdziały inżynieryjne wspierające ich działania. Rejon opanowany przez OGM powinno się osłaniać poprzez ustawianie grup min, pól minowych oraz przygotowanie niszczeń tych obiektów, których zniszczenie utrudni działanie wojsk nieprzyjaciela.

Aby osiągnąć założone na początku cele, należy:

- wzmocnić pododdziały i oddziały pierwszorzutowe siłami i środkami inżynieryjnymi;
- zorganizować powietrzny /śmigłowiec/ OZap;
- zapewnić systematyczne uzupełnienie w pododdziałach środków minersko-zaporowych.

E. Inżynieryjna rozbudowa opanowanych rubieży

Konieczność umocnienia opanowanych rubieży o znaczeniu operacyjnym w toku działania OGM może wyniknąć wtedy gdy nieprzyjaciel zagrozi wykonaniem przeciwuderzenia w celu odbicia rubieży zajętej przez OGM. Rozbudowa inżynieryjna w tym wypadku powinna polegać na wykonaniu takich następujących zadań zabezpieczenia inżynieryjnego, jak:

- fortyfikacyjna rozbudowa pozycji /pasów lub odcinków/ obrony. Zadanie to powinno być realizowane za pomocą doczepnego sprzętu spycharkowego /USCz/ lub sprzętu do samookopywania /każdy czołg T-72 jest w stanie się samookopać/ oraz zestawów do wykonywania ukryć /Z-64/. Ze względu na małą manewrowość i niskie

tempo marszu nie należy przewidywać użycia pododdziałów maszyn inżynieryjnych:

- przygotowanie i utrzymanie dróg przeznaczonych dla oddziałów drugorzutowych, artylerii, OZap, OPpanc w celu ich wyjścia i rozwinięcia na zagrożonych kierunkach, oraz dróg zapewniających możliwość manewru wojskom podczas wykonywania przeciwuderzenia. Zadanie to realizować należy na dotychczas przyjętych zasadach;

- rozbudowa zapór inżynieryjnych.

F. Udział wojsk inżynieryjnych w przygotowaniu lądowisk i zrzutowisk

Podstawowe założenia działania OGM opierają się na zasadzie, że środki walki i zaopatrzenie należy dostarczać drogą powietrzną. Aby zasadę tę zastożować, należy przygotować odpowiednią ilość lądowisk i zrzutowisk dla śmigłowców zaopatrzenia. Lądowiska planuje się urządzać w tzw. rejonie bazowym, w którym rozmieszczone są odwody specjalne i elementy zabezpieczenia tyłowego. Lądowiska przygotowuje się zgodnie z obowiązującą instrukcją wojsk lotniczych. Udział wojsk inżynieryjnych w ich przygotowaniu będzie polegał na:

- współdecydowaniu co do wyboru miejsca lądowiska;

- oczyszczeniu terenu z drzew i krzewów oraz ewentualnym jego wynównaniu lub rozminowaniu;

- przygotowaniu i utrzymaniu drogi z lądowiska do rejonu rozmieszczenia pododdziałów tyłowych;

- wykonaniu ukryć przeciwlotniczych dla personelu latającego;

- wykonaniu zapór osłonowych i sygnalizacyjnych.

Do wykonania powyższych zadań należałoby przewidzieć pododdział inżynieryjny wyposażony w odpowiedni sprzęt i środki i ściśle współdziałający z pododdziałem ogólnowojskowym wyznaczonym do ochrony lądowiska oraz z pododdziałami tyłowymi, w związku

z częstą zmianą rejonu bazowego wydaje się konieczne obciążenie powyższym zadaniem OInż, który rozmieszcza się w rejonie rejonu bazowego. Ponadto w związku ze znaczeniem lądowisk należy dążyć do tego, aby wszystkie pododdziały OGM posiadały umiejętność organizowania lądowisk i zrzutowisk.

6. Realizowanie przedsięwzięć związanych z maskowaniem, likwidacją skutków uderzeń jądrowych oraz wydobywaniem i oczyszczaniem wody

Powyższe zadania zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywane będą zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami. Należy jednak przewidywać zmiany co do zakresu ich wykonywania w związku z organizacyjnym składem OGM, sposobem jej działania i możliwościami. Zwłaszcza realizacja przedsięwzięć maskowniczych oraz udział wojsk w likwidacji skutków uderzeń jądrowych wymagają przemyśleń i przeprowadzenia badań i analiz.

17.3. Siły i środki wojsk inżynieryjnych, które powinny wejść w skład OGM

W poprzednich rozważaniach dotyczących realizacji poszczególnych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego działania OGM proponowano pewne zmiany dotyczące udziału pododdziałów inżynieryjnych w składzie OGM. Zmiany te dotyczyły zwiększenia liczebności niektórych egzemplarzy sprzętu inżynieryjnego, wzmocnienia pododdziałów ogólnowojskowych, tworzenia nowych elementów ugrupowania wojsk inżynieryjnych oraz rezygnowania z włączania do składu OGM mało manewrowych i ociążałych pododdziałów inżynieryjnych lub sprzętu. Wynikiem tych propozycji jest tabela, która przedstawia potrzeby sił inżynieryjnych, które są niezbędne do zabezpieczenia działania OGM.

Potrzeby sił inżynierskich niezbędnych do zabezpieczenia
działania OGM

Wyszczególnienie pododdziałów	Uwagi /zmiany w wyposażeniu i organizacji, sposób działania, wykorzystanie, wzmocnienie, wymogi/
1	2
1. OGM - frontu /armii/	
Pododdziały, oddziały i ZT ogólnowojskowe	1. We wszystkich kcz zwiększyć liczby zestawów DW-ŁWD/C. 2. W pierwszorzutowych bpz i kcz zorganizować nieetatowe grupy drogowe w składzie: czołg z USCz, BLG, transporter z drsap /drp/ ze środkami do wykonania przejść i rozgrodzenia za wał /do plid włączyć czołgi saper-skie/. 3. Wyłączyć trały KMT-5
kri	W dotychczasowym składzie z możliwością wykorzystania śmigłowców
bsap /3 szt./	1. W dotychczasowym składzie przydzielane do ZT. 2. Zamiana pojazdów samochodowych na transportery opanc. 3. Zwiększyć ilość MW i min. 4. Wprowadzić w kic czołgi saperskie
bid	1. W dotychczasowym składzie działa wg ogólnie przyjętych zasad. 2. Zwiększyć liczbę ŁWD i MW. 3. W miejsce spycharek SM-100-M wprowadzić czołgi saperskie
bminż.	1. Wyłączyć sprzęt o małej prędkości marszu /40 km/h/. 2. Ksap wyposażać w transportery opanc.
ABSap bmin	1. Jedną kmin wykorzystać do powietrznego OZap. 2. Pojazdy samochodowe zastąpić transporterami. 3. Działa wg dotychczasowych zasad, lecz minuje w pasie na nie planowanych /zagrożonych/ rubieżach. 4. Może działać na korzyść pierwszorzutowych ZT
brozm	1. Działa w składzie OT lub samodzielnie 2. Zwiększyć liczbę ŁWD
kmask	1. W całości działa wg dotychczasowych zasad 2. Urządza pozorne SD i pozorne przeprawy mostowe

1	2	
kwior	1. W całości, działa wg dotychczasowych zasad	
ktech	1. Wyłączyć spycharki SM-100-M 2. Rozbudowuje SD	
pozostałe pododdz. ABSap	1. Wykorzystywanie wg potrzeb i dla zabezpieczenia działania ABSap 2. Do minimum ograniczyć sprzęt mało manewrowy	
appont	1. Wyłączyć ze składu OGM 2. Przygotować do budowy przepraw mostowych z wykorzystaniem śmigłowców transportowych	
abdp	1. W całości zabezpiecza przeprawy pierwszorzutowych oddziałów i ZT. 2. Działa w ugrupowaniu ZT I rzutu na zasadzie wzmocnienia	
brsinż.	1. W składzie OGM w organizowanym zakresie	
PSSInż.	1. Rozdzielony, część manewrowa w składzie OGM /w rejonie bazowym. Część stacjonarnie wyłączona i przygotowana do zaopatrywania mostem powietrznym	
2. OGM - A - dywizja		
Poddziały i oddziały ogólnowojskowe	- jak w OGM frontu	
dywizyjny bsap	1. Wyłączyć kpont ze składu OGM 2. pltzp /GER/ przydzielić do pz /pcz/ I rzutu OGM 3. W kid przewidzieć czołgi saperskie 4. Pozostałe siły w całości w składzie OGM	
3. Przewidywane wzmocnienie OGM		
Wyszczególnienie	OGM - F /armia/	OGM - A /dywizja/
bsap /z BSap/	1-2	1
kid	3	1 /jeżeli nie jest wzmocniona bsap/
pododdz. przeprawowe	k PTS, k C P	pl. PTS, p ¹ . GSP
inne	3-6 śmigłowców Mi-4 do OZap	-

W teoretycznych rozważaniach proponuje się tworzenie KPanc do działania jako OGM-F. Korpus ma się składać z dwóch ZT oraz pododdziałów specjalnych. Oprócz organicznych dywizyjnych bsap proponuje się utworzenie korpuśnego bsap, w którego skład powinny wejść: dowództwo, sztab, kdow, kid, dwie ksap, kdp, ktech, oraz pododdziały zabezpieczenia.

18. Wojska obrony przeciwlotniczej

18.1. Zagrożenie wojsk OGM z powietrza

Oddziaływanie środków napadu powietrznego /ŚNP/ przeciwnika na OGM będzie różne w zależności od poszczególnych okresów jej działania. Oddziaływanie to można podzielić na dwa zasadnicze okresy. W pierwszym okresie oddziaływanie ŚNP przeciwnika na wojska OGM znajdujące się w rejonie ześrodkowania i przechodzące do rubieży wprowadzania do bitwy, nie będzie się w zasadzie różnić od uderzeń lotnictwa nieprzyjaciela na drugie rzuty i odwody operacyjne armii /frontu/ w operacji zaczepnej. Zwalczanie OGM odbywać się będzie z reguły w ramach wykonywania przez lotnictwo taktyczne nieprzyjaciela zadań izolacji rejonu działań bojowych. Będzie ono atakować wojska w rejonach ześrodkowania, na drogach marszu i w rejonach postoju /odpoczynków/ oraz obiekty komunikacyjne, jak na przykład węzły drogowe, mosty, wiadukty i inne rodzaje przepraw. Do realizacji tych zadań nieprzyjaciel może wykorzystać: w warunkach wojny jądrowej - do 30% lotów lotnictwa taktycznego przewidzianego do działań na tym kierunku i około 20% lotów bez użycia broni jądrowej. Zadania te lotnictwo wykonywać będzie zarówno podczas zmasowanych nalotów, jak i zwalczania poszczególnych obiektów w toku całej operacji. Intensywność uderzeń ŚNP przeciwnika na wojska OGM będzie się wzmacniać wraz ze zbliżeniem się ich do rubieży wprowadzenia do bitwy. W tym czasie wojska OGM będą atakowane przez lotnictwo

taktyczne i lotnictwo wojsk lądowych /głównie przez śmigłowce przeciwpancerne/ wykonujące zadania w ramach bezpośredniego wsparcia wojsk.

Podczas drugiego etapu gdy OGM będzie działać na zapleczu przeciwnika w głębi jego obrony, ataki ŚNP przeciwnika będą bardzo intensywne. Ich celem będzie niszczenie lub obezwładnienie oddziałów /pododdziałów/ OGM oraz zatrzymanie bądź zahamowanie przenikania ich w głąb obrony. Dla wykonania tych zadań nieprzyjaciel użyje lotnictwa taktycznego, a przede wszystkim lotnictwa wojsk lądowych, w tym śmigłowców uzbrojonych - głównie przeciwpancernych. Lotnictwo taktyczne nieprzyjaciela będzie zwykle atakować najważniejsze elementy ugrupowania marszowego wojsk OGM, w tym głównie kolumny oddziałów czołgów, rakiet i artylerii oraz stanowiska dowodzenia i pododdziały zaopatrzenia. Grupy samolotów będą z reguły urzutowane w postaci kolejnych fal i grup samolotów. Może to być rzut lotniczy w składzie 2-3 fal po 8-16-24 samolotów, w każdej fali. Samoloty te będą atakować maszerujące wojska OGM z małej wysokości z lotu nurkowego lub oszowego, bądź poziomego wzdłuż kolumny lub pod niewielkimi kątami w stosunku do kierunku marszu.

Lotnictwo wojsk lądowych będzie głównym środkiem, jakiego użyje nieprzyjaciel do zwalczania wojsk OGM, a zwłaszcza wtedy, kiedy nastąpi przemieszanie się naszych wojsk z broniącymi się wojskami przeciwnika. W takim układzie użycie lotnictwa taktycznego jest raczej niemożliwe i niebezpieczne. Śmigłowce uzbrojone natomiast mają największe możliwości zwalczania nawet najmniejszych kolumn i pododdziałów OGM działających na określonych kierunkach. Śmigłowce uzbrojone, zwłaszcza przeciwpancerne, będą najgroźniejsze dla wojsk OGM, ponieważ będą atakować z bardzo małych wysokości i różnych kierunków. Wykrycie ich zaś będzie utrudnione dla środków OPL, ponieważ będą one lecieć do

celu na bardzo małych wysokościach, wykorzystując ukształtowanie terenu i zasłony terenowe. Na większe kolumny i ugrupowania wojsk OGM mogą także uderzać lotnicze zespoły uderzeniowe, złożone ze śmigłowców i samolotów szturmowych A-10A. Na wojska OGM nieprzyjaciel może użyć do 50% sił lotniczych przewidzianych do działań na tym kierunku. Intensywność działań może wzrastać wraz ze wzrostem głębokości przenikania wojsk OGM na zaplecze przeciwnika, ponieważ zwiększać się będzie ilość lotnisk i lądowisk nieprzyjaciela.

18.2. Warunki i możliwości organizacji obrony przeciwlotniczej operacyjnych grup manewrowych

Podczas organizowania i działania OGM na zapleczu przeciwnika warunki zapewnienia jej obrony przeciwlotniczej będą dość zróżnicowane. W pierwszym etapie oddziaływania ŚNP przeciwnika obronę przeciwlotniczą zapewnia dowódca tego związku operacyjnego /frontu, armii/, z którego wysyła się OGM. Dlatego też za zorganizowanie obrony przeciwlotniczej w czasie przegrupowywania operacyjnej grupy manewrowej z rejonu ześrodkowania na rubież wejścia do bitwy odpowiada szef wojsk OPL frontu /armii/, tworząc taki system OPL, który zapewni skuteczne odpieranie ŚNP przeciwnika na całej długości przegrupowania wojsk. Wojska OPL /frontu/ armii będą organizować obronę przeciwlotniczą OGM we współdziałaniu z lotnictwem myśliwskim i wojskami OPK, jeśli będą się one znajdować w tym obszarze działań. Odpowiedzialność za organizację OPL szczebla nadrzędnego nie zwalnia dowódców i szefów OPL z odpowiedzialności za użycie własnych sił i środków tam, gdzie jest to niezbędne. Powinni oni uwzględniać system frontowy, armijny/, a w szczególności wykorzystywać siły i środki do walki z nisko lecącymi celami powietrznymi poprzez bezpośrednią osłonę kolumn przed uderzeniami z powietrza.

Z poprzednich rozważań wynika, że do podstawowych zadań sił i środków obrony przeciwlotniczej OGM należy:

- rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego i powiadamianie o nim ZT oddziałów i pododdziałów OGM;

- osłona przed uderzeniami z powietrza sił głównych OGM, szczególnie podczas przekraczania przez nie newralgicznych punktów i przepraw oraz wykonywania kolejnych zadań w głębi obrony nieprzyjaciela.

1. R o z p o z n a n i e n i e p r z y j a c i e l a p o - w i e t r z n e g o

W pierwszym etapie oddziaływania ŚNP przeciwnika na OGM bazować na danych z systemu rozpoznania szczebla nadrzędnego, uzupełnia je - tylko w niezbędnym zakresie dla środków ogniowych - danymi otrzymanymi od własnych sił. PD OPL dywizji i pz /pcz/, SD prplot oraz punkty dowodzenia baterii OPL otrzymują dane o sytuacji powietrznej z sieci powiadamiania CRR frontu /armii/ lub z najbliższych RPW. Dane te stanowią wstępną informację pomocną do prowadzenia rozpoznania własnymi środkami oraz do kierowania ogniem. W czasie przegrupowywania oddziały i pododdziały OPL prowadzą rozpoznanie celów powietrznych własnymi środkami radiolokacyjnymi i radiopelengatorami oraz za pomocą obserwacji wzrokowej.

W drugim etapie, oddziaływania ŚNP przeciwnika, gdy OGM działa w głębi obrony przeciwnika i na jego zapleczu, cały ciężar rozpoznania będzie spoczywał tylko na jej własnych siłach i środkach. System rozpoznania radiolokacyjnego musi być tak zorganizowany, aby mógł zapewnić maksymalną wykrywalność ŚNP przeciwnika. W tej sytuacji RSWP szefa OPL dywizji i prplot zajmują na przemian kolejno planowane stanowiska. Przy tak ruchliwych działaniach wojsk OGM niezmiernie ważne staje się zapewnienie bezpieczeństwa rozwiniętych RSWP nie tylko przed uderzeniami ŚNP,

ale szczególnie przed uderzeniami nieprzyjaciela naziemnego. Dlatego też jedną dywizyjną RSWP powinno się rozwinąć w ugrupowaniu SD dywizji, drugą zaś - w ugrupowaniu jednego z pułków. Czas ich pracy należy tak skoordynować, aby zawsze jedna z nich mogła pracować i dostarczać danych z rozpoznania. Mimo to w rozpoznaniu tym będą powstawały luki. Zasadniczym i podstawowym zatem środkiem rozpoznania dla pododdziałów ogniowych OPL będą stacje radiolokacyjne zestawów rakiet przeciwlotniczych i zestaw radiolokacyjno-przelicznikowy ZSU-23-4. Ze względu zarówno na specyfikę działania OGM, jak i oddziaływania ŚNP przeciwnika nie będzie możliwe uzyskanie pewnych danych z rozpoznania radiolokacyjnego, zwłaszcza zaś dotyczących działalności śmigłowców nieprzyjaciela. Szczególnego znaczenia nabiera zatem organizowanie rozpoznania wzrokowego, które w pewnych okresach rozwoju sytuacji na polu walki może stać się podstawowym środkiem wykrywania. Dlatego też dowódcy wszystkich szczebli rodzajów wojsk powinni przywiązywać do niego poważne znaczenie, a co za tym idzie - właściwie je zorganizować. Trzonem tego rozpoznania muszą stać się posterunki obserwacji wzrokowej /obserwatorzy/ organizowane przy SD prplot, PD OPL dywizji i pz /pcz/ oraz przy wszystkich pododdziałach przeciwlotniczych. Na wszystkich pojazdach umożliwiającym prowadzenie obserwacji w ruchu wyznacza się po dwóch obserwatorów z obu stron od osi marszu. Dane o wykrytym celu powietrznym mogą być przesyłane do pododdziałów ogniowych sygnałami dźwiękowymi, wzrokowymi lub za pomocą łączności radiowej. Bardzo szeroko należy stosować zasadę "widzę - strzelam /odpalam rakietę/". Jest to tym bardziej zasadne, że pojawienie się własnego lotnictwa na tym obszarze jest mało prawdopodobne, a czas od rozpoznania do wskazania celu jest bardzo krótki.

Jeżeli operacyjna grupa manewrowa jest organizowana na szczeblu frontu, to ZT wchodzące w jej skład będą organizować rozpoznanie w sposób przedstawiony powyżej. Organizowanie radiolokacyjnych posterunków wykrywania na szczeblu OGM jest raczej niemożliwe i niecelowe.

2. Osłona przed uderzeniami z powietrza sił głównych operacyjnej grupy manewrowej jest podstawowym warunkiem jej żywotności i sprawnego działania w czasie wykonywania postawionych przed nią zadań. Ponieważ zasadnicze działanie OGM polegać będzie na jak najszybszym wykonaniu uderzenia i manewrze do następnego obiektu /grupy obiektów/, wojska OPL muszą także prowadzić ogień w ruchu lub z krótkich przystanków, aby nie oderwać się od osłanianych obiektów. Takim wymaganiom odpowiadają całkowicie rakiety przeciwlotnicze: "STRZAŁA-1", "STRZAŁA-2" i "OSA" oraz armaty ZSU-23-4 i ZU-23-2. Natomiast rakiety przeciwlotnicze "KUB" mają parametry mniej przydatne do takich działań ze względu na niemożliwość prowadzenia ognia z krótkich przystanków /czas rozwijania baterii ogniowej trwa około 10 minut, a czas zwijania - 6 minut/ oraz zwalczą a śmigłowców /prędkość zwalczanych celów 60-600 m/sek./. W przyszłości rakiety przeciwlotnicze "KUB-M5" będą miały parametry podobne do parametrów rakiet przeciwlotniczych "USA".

Oceniając możliwości aktualnej techniki możemy stwierdzić, że do organizowania obrony przeciwlotniczej OGM najbardziej celowe jest wykorzystanie pułków rakiet przeciwlotniczych wyposażonych w rakiety typu "C³A". Pułk taki ma w swym składzie 16-20 przeciwlotniczych raketowych wozów bojowych /PRWB/ zdolnych do samodzielnego wykrycia celu i prowadzenia ognia. Każdy PRWB może skutecznie osłaniać obiekt poruszając się w jego ugrupowaniu na zasadzie towarzyszenia. W odróżnieniu od pułku rakiet

Ilość pododdziałów ogniowych na poszczególnych szczeblach organizacyjnych i przybliżone orientacyjne możliwości zestrzelenia celu w jednym cyklu strzelania

Rodzaj sprzętu Jedn. organiz.	ZU-23-2	ZSU-23-4	S-2M	S-1	OSA	KUB	Sumaryczne możliwości na szczeblach
bp	1	1	1	1	1	1	0,07
pz	4	1	3	1	1	1	0,30
pcz	1	1	1	1	1	1	0,10
DZ	13	1	9	4	20	1	6,59
DPaoc	3	4	3	4	1	5	3,06
Armia						5	2,45

"KUB", gdzie najmniejszym pododdziałem zdolnym do samodzielnego wykrycia i prowadzenia ognia jest bateria, która może osłaniać obiekt tylko wtedy, kiedy osłaniane wojska zwiążą się walką z nieprzyjacielem na dłuższy okres czasu. Dlatego też korzystniej byłoby, aby ZT przeznaczone do działań w OGM miały pułki rakiet przeciwlotniczych wyposażone w zestawy rakietowe typu "OSA" lub "KUB-M5".

Większość zadań OGM będą wykonywać w kolumnach marszowych i dlatego podstawowym warunkiem sprawnego działania wojsk OPL będzie odpowiednie ich rozmieszczenie w tychże kolumnach. Dywizyjny pułk rakiet przeciwlotniczych należy rozmieszczać bateriami w poszczególnych kolumnach pz /pcz/ na czele sił głównych tych pułków w gotowości do rozwinięcia. Jeżeli będą to zestawy rakietowe "OSA" lub "KUB-M5", to można je rozmieszczać wewnątrz kolumn plutonami lub nawet pojedynczymi wozami. Uzyskujemy w ten sposób rozszerzony zasięg ognia do większej ilości celów. Przydzielenia baterii do określonych kolumn należy dokonać w rejonie

wyjściowym do działań OGM. SD pułku rakiet przeciwlotniczych powinno się rozmieszczać przy jednej z baterii w środku ugrupowania OGM, skąd można najskuteczniej dowodzić własnymi pododdziałami. Organiczne pododdziały przeciwlotnicze pułków /pz, pcz/ rozmieszcza się w kolumnach marszowych dla osłony najbardziej wrażliwych elementów w siłach głównych lub na ich ogonie, jeżeli na czole jest rozmieszczona bateria prplot. Można także rozmieszczać te pododdziały plutonami lub parami. Jeżeli to będzie prplot z zestawami rakietowymi "OSA", to korzystne może się okazać mieszane rozmieszczanie środków przeciwlotniczych o różnych parametrach ogniowych. W każdym wypadku należy dążyć do tego, aby ugrupowanie /rozmieszczenie/ zapewniało maksymalne wykorzystanie możliwości bojowych sił i środków OPL operacyjnej grupy manewrowej i posiadało możliwość zwalczania ŚNP z różnych kierunków.

18.3. Dowodzenie i współdziałanie wojsk OPL z OGM

Dowodzenie oraz współdziałanie tej obrony z obroną przeciwlotniczą OGM aż do czasu jej wejścia do bitwy organizuje się na podobnych zasadach jak w drugorzutowych związkach taktycznych i operacyjnych. Natomiast dowodzenie w czasie wykonywania zasadniczego zadania przez OGM będzie miało dość specyficzny charakter wynikający z dużej manewrowości osłanianych wojsk, a tym samym i wojsk OPL. Gwałtowne i szybkie zmiany sytuacji zmuszają do organizowania walki w jak najkrótszym czasie. Krótkotrwały przebieg walki z nieprzyjacielem powietrznym wymaga aby takie czynności, jak: zbieranie danych o sytuacji, ich analiza, powzięcie decyzji o odparciu uderzenia i postawienie zadań ogniowych mierzone były w sekundach. Ponadto rozśrodkowanie pododdziałów OPL w samodzielnych kolumnach osłanianych wojsk będzie

wpływać ujemnie na rytmiczność łączności. Stanowiska i punkty dowodzenia będą bardziej narażone na ogień zarówno nieprzyjaciela powietrznego, jak i naziemnego. Ponadto zwiększa się zagrożenie środków radiotechnicznych na zakłócenia radioelektroniczne i pociski przeciwradiolokacyjne nieprzyjaciela.

Na podstawie powyższych rozważań możemy stwierdzić, że zarówno szefowie OPL ZT i oddziałów, jak i dowódcy pułków rakiet przeciwlotniczych muszą zrezygnować ze scentralizowanego dowodzenia i obarczyć odpowiedzialnością za wykrycie i niszczenie celów powietrznych dowódców pododdziałów, a często dowódców pojedynczych działonów i dowódców pojedynczych zestawów rakietowych /"OSA", S-1, S-2/. Dlatego też szefowie OPL i dowódcy oddziałów przeciwlotniczych muszą bardzo starannie przygotować w ramach planowania operacji wyczerpujące wskazówki dla dowódców pododdziałów co do właściwej organizacji i prowadzenia walki z ŚNP przeciwnika. Czynności dowódców oddziałów i szefów OPL w czasie działań OGM będą w zasadzie sprowadzać się do dowodzenia taktycznego. Musi ono być tak przygotowane, aby można było stawiać zadania i przekazywać inne informacje w postaci krótkich sygnałów.

Szczególnego znaczenia w tych działaniach nabiera współdziałanie i to wewnątrz systemu obrony przeciwlotniczej OGM, a także wzajemne informowanie się o wykrytych celach powietrznych i wiarygodność tych informacji. Często może zaistnieć taka sytuacja, że dane z obserwacji wzrokowej nie będą mogły być wykorzystane przez macierzysty pododdział ze względu na czas dolotu do środków ogniowych natomiast mogą stać się nieocenione dla sąsiada, i odwrotnie. W tym systemie współdziałania muszą być wypracowane proste zasady i precyzyjny obieg informacji. Bardzo istotne znaczenie będzie miało zapewnienie bezpieczeństwa lotnictwu

szturmowemu i myśliwsko-bombowemu wykonującym zadania w ramach bezpośredniego wsparcia wojsk OGM, zwłaszcza, że możliwości powiadomienia rozproszonych pododdziałów o przelotach własnego lotnictwa będą bardzo ograniczone. W tym celu znajdzie potrzeba przekazywania sygnałów zakazu w sieciach dowodzenia osłanianych obiektów lub za pomocą sygnalizacji optycznej /wzrokowej/. W grę wchodzi także inwencja i wycucie dowódców pododdziałów ogniowych OPL.

Mniejsze znaczenie natomiast będzie miało współdziałanie z lotnictwem myśliwskim, ponieważ zasięg jego działania będzie malał wraz z oddalaniem się od linii styczności wojsk i praktycznie lotnictwo myśliwskie tylko w sporadycznych przypadkach może znaleźć się w tyłowej strefie systemu OPL OGM.

18.4. Zaopatrywanie wojsk OPL OGM w rakiety i amunicję

Najtrudniejszym problemem do rozwiązania podczas organizowania obrony przeciwlotniczej OGM staje się zaopatrywanie wojsk OPL w rakiety i amunicję. Nie ulega żadnej wątpliwości, że wojska OPL OGM - wychodząc z rejonu wyjściowego - muszą dysponować pewnym zapasem rakiet i amunicji. Niemniej jednak wiadomo jest, że działanie OGM wysyłanej z armii przewidziane jest na 4-5 dni, a w każdym dniu zużycie rakiet będzie kształtowało się na około 1 jo; potrzeby zatem będą wynosić 4-5 jo, natomiast możliwości ograniczone środkami transportowymi wynoszą 2 jo. W odniesieniu do amunicji artyleryjskiej i rakiet bliskiego działania /S-1 i S-2/ jednym z wariantów rozwiązania może być przydzielenie dodatkowego transportu i podjęci zapasów na cały okres działania OGM. Wariant ten jest raczej trudny do przyjęcia w odniesieniu do rakiet przeciwlotniczych "OSA" i "KUB". Pałki tych zestawów rakiet przeciwlotniczych powinny zabrać 2 jo i nie

zabierać ze sobą baterii technicznych, ponieważ w takich działaniach nie będzie możliwości rozwijania potoków technologicznych. Zabrać mogą jedynie ze sobą niezbędny sprzęt do transportu rakiet od lądowisk śmigłowców transportowych do pododdziałów. Dodatkową ilość rakiet niezbędną dla tych pododdziałów należy dostarczać transportem powietrznym. Bateria techniczna powinna pozostać w rejonie wyjściowym i tam przygotowywać rakiety dla macierzystych pododdziałów. Wariant zaopatrywania powietrznego może być także zastosowany w odniesieniu do amunicji artyleryjskiej oraz rakiet S-1 i S-2, ponieważ przewożenie dużej ilości rakiet dodatkowym transportem będzie uciążliwe i niebezpieczne, a transport śmigłowcowy ma duże możliwości przewiezienia jednorazowo znacznej ilości rakiet tego typu. Dla zaopatrywania w rakiety przeciwlotnicze wojsk OPL OGM transport powietrzny powinien się odbywać przeważnie w godzinach nocnych. Zwiększa to bowiem bezpieczeństwo dolotu śmigłowców transportowych do walczących wojsk, tym bardziej, że działalność ŚNP przeciwnika będzie także znikoma.

19. Wojska chemiczne.

19.1. Zadania wojsk chemicznych wykonywane na korzyść OGM.

Zabezpieczenie chemiczne powinno zapewnić wojskom OGM we wszystkich etapach działań:

- maksymalne zmniejszenie skutków skażeń oddziałów i związków taktycznych OGM oraz warunki zachowania ich zdolności bojowej podczas długotrwałego wykonywania zadań w strefach /rejonach/ skażeń powstałych po jednostkowych lub zmasowanych uderzeniach BMR lub skażeniach przemysłowymi środkami toksycznymi;

- maksymalne zmniejszenie skutków użycia przez nieprzyjaciela środków zapalających oraz rażenie go własnymi środkami zapalającymi;

- wykorzystanie dymów dla potrzeb działania oddziałów i związków taktycznych OGM, szczególnie dla obniżenia skuteczności ognia środków przeciwpancernych przeciwnika;

- azybką ocenę skutków uderzeń BMR wykonanych przez przeciwnika i wojska własne oraz ich wpływ na zachowanie zdolności bojowej wojsk OGM i warunki ich możliwych działań;

- skuteczne przyspieszenie odtwarzania zdolności bojowej i likwidacji skutków po uderzeniach BMR na wojska OGM.

Zakres zadań zabezpieczenia chemicznego OGM warunkowany będzie oceną prawdopodobnego zagrożenia uderzeniami BMR^{x/} ze szczególnym uwzględnieniem uderzeń ładunkami neutronowymi i ładunkami małej mocy, przewidywanej skali skażeń, geograficznego obszaru działań, możliwości bojowych wojsk NATO w pasie działania OGM, a także składu i zadań OGM. Wojska chemiczne będą wykonywały zadania specjalistyczne wynikające z treści zabezpieczenia chemicznego stanowiące równocześnie składową OGBMAR.

x/ Zagrożenie uderzeniami BMR i skażeniami wojsk OGM w poszczególnych etapach operacji przewidziane załącznik Nr 3.

Do zadań tych należą:

1/ Ocena zagrożenia uderzeniami BMR i skażeniami wojsk OGM w poszczególnych etapach działań.

2/ Organizacja i działanie systemu wykrywania skażeń, w tym:

- wykrywanie wybuchów jądrowych i uderzeń innych środków masowego rażenia;

- prognozytyczna ocena skutków uderzeń BMR na wojska OGM oraz możliwych warunków ich działań;

- rozpoznanie skażeń i zakażeń włącznie ze skażeniami toksycznymi środkami przemysłowymi oraz udział w penetracji i rozpoznaniu różnych instalacji przemysłu chemicznego oraz środków i obiektów dla potrzeb realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego;

- rozpoznanie rejonów porażenia i sytuacji pożarowej po uderzeniach BMR na wojska OGM.

3/ Udział w likwidacji skutków uderzeń BMR na wojska OGM.

4/ Wykorzystanie dymów dla potrzeb maskowania i oślepienia.

5/ Wykorzystanie środków zapalających ze szczególnym uwzględnieniem miotaczy ognia.

6/ Realizacja przedsięwzięć związanych z działaniem wojsk OGM w strefach skażeń oraz likwidacja skażeń przez usamodzielniona w tym względzie pododdziały /oddziały/.

Z powyższego wynika, że przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego działań OGM różnią się w sposób istotny specyfiką, skalą i rozmachem od przedsięwzięć tego typu w związkach taktycznych i operacyjnych w toku operacji zaczepnej, będąc równocześnie jej elementem składowym.

Z analizy specyfiki warunków i form działania oraz zakresu zabezpieczenia chemicznego OGM wynika, że w jej składzie powinny znajdować się następujące siły i środki wojsk chemicznych:

- w OGM armii - dwa plutony, a w OGM frontu - kompania rozpoznania skażeń;

- w każdym ZT wchodzącym w skład OGM - kompania miotaczy ognia, oraz 1-2 śmigłowce rozpoznania skażeń, przystosowane do zadymiania;

- znacznie większe - w stosunku normy należności - ilości środków odkażających pozwalające usamodzielić pododdziały especially kompania - batalion w zakresie możliwości prowadzenia zabiegów specjalnych. Szacunkowe zwiększenie norm powinno oscylować w granicach 3-4 jednostek napełnienia na każde urządzenie czekotowe i 2-3 pakietów indywidualnych na żołnierza;

- znacznie większe - w stosunku do normy należności - ilości środków dymnych wraz z niezbędnym transportem, z takim wyliczeniem, aby każdy pododdział typu batalion /równorzędny/ mógł stosować dymy dla zabezpieczenia własnych działań bojowych lub wycofkowo w interesie całej OGM.

Bardziej uniwersalnym rozwiązaniem może być, w ramach zwiększonych norm należności środków dymnych, wyposażenie w nie poszczególne "użył" na BMP /transporterach opancerzonych/ w liczbie 8-12 sztuk świec i do 9 sztuk granatów dymnych na każdy wóz bojowy; każdy żołnierz powinien mieć 2-3 komplety zapasowych wkładek filtratorowych do filtracyjnych masek przeciwgazowych oraz jeden zapasowy komplet odzieży ochronnej jednorazowego użytku

W celu zabezpieczenia wejścia OGM do bitwy niezbędne jest działanie na jej korzyść:

- 1-2 batalionów zabiegów specjalnych;
- 1-2 kompanii wykrywania wybuchów jądrowych;
- 1-2 kompanii zadymiania;
- do klucza śmigłowców rozpoznania skażeń;

- 1-2 plutonów rozpoznania skażeń - dla OGM armii oraz kompanii rozpoznania skażeń - dla OGM frontu;

- całego armijnego systemu wykrywania skażeń w pasie jej wprowadzania.

Etatowy sprzęt specjalny do zabiegów specjalnych oddziałów i ZT OGM, urządzenia remontowe, a w przypadku OGM frontu pododdziały odkażania umundurowania i pododdziały wykrywania wybuchów jądrowych jako nieprzydatne w rozpatrywanej formie działań powinny być wyłączone ze struktur etatowych i tworzyć odwody specjalne rzutu odwodowego będące w dyspozycji wyższego przełożonego.

Istnieje natomiast możliwość wykorzystania dla potrzeb OGM etatowych pododdziałów zabiegów specjalnych oddziałów i ZT wyposażonych w instalacje specjalne typu IRS jako cystern dla przewożenia paliwa /dywizja posiada 24 instalacje, każda o pojemności 2600 l, co pozwoliłoby na dodatkowy transport około 45 ton paliwa/.

19.2. Sposoby i możliwości zabezpieczenia chemicznego w toku działań bojowych prowadzonych przez OGM.

Podstawowe zadania zabezpieczenia chemicznego organizuje i realizuje szczebel nadrzędny, bez angażowania sił i środków wojsk chemicznych OGM. Zakres zadań tego zabezpieczenia na korzyść OGM będzie obejmował przedeterminowane niżej przedsięwzięcia realizowane przez system wykrywania skażeń armii /frontu/.

Wykrywanie wybuchów jądrowych odbywać się będzie w rejonie formowania OGM, na drogach przemarszu do rubieży wprowadzenia do bitwy oraz na całą głębokość zadań pierwszego dnia operacji. Wymaga to zaangażowania 2-3 kompanii wykrywania wybuchów jądrowych i także ich rozmieszczenie na pozycjach dyżurów bojowych, aby wojska OGM znajdowały się w zasięgu promienia wykrywania

wybuchów o mocy 1 kt zarówno w rejonie wyjściowym, jak i na głębokość zadania pierwszego dnia operacji, bez konieczności zmiany stanowisk stacji. W OGM podsystem wykrywania wybuchów organizuje się w rejonie wyjściowym i wykorzystuje w tym celu sieć posterunków rozpoznania skażeń wojsk wchodzących w jej skład oraz stacje obliczeniowo-analityczne skażeń, jako autonomiczny w stosunku do systemu armii /frontu/. W okresie wprowadzenia OGM do bitwy podsystem ogólnie działa biernie, włączony do sieci informacji szczebla nadrzędnego. Z chwilą przekroczenia rubieży wprowadzenia do bitwy przez ugrupowania oddziałów pierwszego rzutu, podsystem wykrywania wybuchów OGM rozpoczyna autonomiczną działalność. Polega ona na prowadzeniu obserwacji przez wydzielone stacjonarne posterunki obserwacji skażeń przy stanowiskach dowodzenia i miejscu rozmieszczenia pododdziałów rozpoznania skażeń wojsk chemicznych i samodzielnej pracy SOAS lub osób funkcyjnych stanowiących element składowy systemu. Na operatywne działanie podsystemu wykrywania wybuchów na korzyść OGM wpływa sprawny przepływ informacji oraz skrócona forma oceny ewentualnych skutków uderzeń BMR.

Rozpoznanie skażeń /zarówno naziemne, jak i powietrzne/ na korzyść OGM zapewni na obszarze działań wojsk własnych sieć wykrywania skażeń. Organizują i prowadzą je siły i środki ZT na kierunku lub w pasie działania w który wprowadzone są OGM oraz siły przełożonego. Sieć ta powinna zapewnić ciągłość informacji o rzeczywistej sytuacji skażeń i ewentualnych warunkach działania wojsk grupy w danym etapie działań. Charakter i specyfika działania OGM wskazują, że w okresie do jej wprowadzenia do bitwy podstawową rolę spełniać będzie powietrzne rozpoznanie skażeń, a po wprowadzeniu - naziemne rozpoznanie skażeń.

Nieco inny, gdyż wykraczający poza dokumenty normatywne, będzie zakres prowadzonego rozpoznania skażeń, przez siły i środki OGM. Na większą skalę będzie obejmował rozpoznanie skażeń lub zagrożenia przemysłowymi środkami toksycznymi, rozpoznanie specjalistyczne obiektów i urzędzeń przemysłowych zarówno z punktu widzenia ich przydatności dla potrzeb zabezpieczenia chemicznego, jak i źródła ewentualnego zagrożenia skażeniami czy też charakteru produkcji. Ciągłość rozpoznania skażeń może zapewnić stałe włączanie patroli rozpoznania skażeń do składu wszystkich elementów rozpoznania ogólnowojskowego i ubezpieczeń oraz doraźnie - do składu zgrupowań uderzeniowych występujących w sile od wzmocnionego batalionu.

Zarówno skala, jak i charakter rozpoznania skażeń prowadzonego przez OGM wymagają scentralizowanego dysponowania wszystkimi siłami rozpoznania skażeń oraz posiadania silnego ich odwodu rozmieszczonego w rejonie bazowym.

Również szczególnej uwagi wymaga zachowanie ciągłości rozpoznania skażeń rejonu bazowego. Wydaje się, że można ją osiągnąć dzięki systemowi posterunków rozpoznania skażeń organizowanych na ogólnych zasadach oraz wykorzystaniu w szerokim zakresie środków powietrznego rozpoznania skażeń.

Prognozowanie i ocena skutków uderzeń BMR, środków zapalających oraz skażeń, zniszczeń i pożarów w pasie i na kierunku działania oraz ich wpływu na zachowanie zdolności bojowej wojsk OGM i możliwych warunków ich działań, realizowane będą przez SOAS grupy na ogólnych zasadach, ale na podstawie informacji systemu wykrywania skażeń szczebla nadrzędnego. Zakres zadań w przedmiocie prognozy będzie zawężony ze względu na potrzebę pewnych uproszczeń wynikających z charakteru działania OGM, będzie jednak

stanowił podstawę procesów decyzyjnych dowódcy i sztabu. Wymaga to znacznego przyspieszenia wszelkich ocen prognoatycznych z taką kalkulacją, aby niezbędne dane do decyzji dowódca otrzymał w nieprzekraczalnym czasie do 1 godziny na szczeblu ZT i do 1,5 - 2 godzin na szczeblu operacyjnym. Zespoły dymne mogą być wykorzystane przez OGM do maskowania, formowania i przegrupowania, a szczególnie wejścia do bitwy i prowadzenia działań w celu osłabienia punktów oporu i obniżenia skuteczności ognia środków przeciwpancernych przeciwnika. W tym celu należy zespolić wysiłki pododdziałów lub wydzielonych grup /zespołów/ zadymiania, pododdziałów ogólnowojskowych, lotnictwa, a w tym śmigłowców.

W okresie organizowania działań i wprowadzenia OGM do bitwy zadymianie powinno być organizowane i kierowane w sposób scentralizowany poprzez wykonywanie długotrwałych osłabiających zespołów dymnych na kierunku wprowadzenia OGM i maskujących na jej skrzydłach. Zadymianie powinno trwać przez cały czas przechodzenia przez rubież wprowadzenia ugrupowania oddziałów pierwszego rzutu.

Dla realizacji powyższych zadań mogą być wykorzystane pododdziały zadymiania wojsk chemicznych specjalnie wydzielone pododdziały ze ZT, na których kierunku lub w których pasie działania wprowadzana jest OGM, oraz śmigłowce przystosowane do stawiania zespołów dymnych. Planowanie i kierowanie zadymianiem powinno pozostać w gestii dowódcy nadrzędnego, który organizuje i zabezpiecza wprowadzenie OGM.

Likwidację skażeń na całej głębokości przegrupowania do rubieży wprowadzenia organizuje i realizuje na korzyść OGM armia lub front siłami brygady chemicznej i organicznych pododdziałów chemicznych ZT, na których kierunku lub w których pasie działania wprowadzana jest OGM.

Możliwości likwidacji skażeń wojsk OGM w sposób scentralizowany występują wyłącznie w okresie ich przebywania w rejonie wyjściowym oraz drugiego rzutu, odwodów specjalnych i innych elementów usługowych ześrodkowanych w rejonie bazowym.

Specyfika likwidacji skażeń w wojskach OGM polega na konieczności względnie szybkiego odtworzenia ich zdolności bojowej, a więc koncentracji sił i środków dla jej przeprowadzenia.

Prowadzenie w podobny sposób likwidacji skażeń w okresie marszu wojsk grupy na rubież wprowadzenia jest mało prawdopodobne, gdyż wówczas cały wysiłek organizacyjno-techniczny skoncentrowany będzie na planowym wprowadzeniu wojsk grupy z określonej rubieży. Dlatego należy przyjąć, że na tym etapie działań, podobnie jak i w okresie przechodzenia z ugrupowania marszowego w przedbojowe lub bojowe, we wszystkich przypadkach skażeń wojska OGM będą dokonywały częściowej likwidacji skażeń własnymi środkami. Działać będą zatem w indywidualnych środkach ochrony, co wymaga poriadania przez nie znacznie zwiększonych ilości pakietów odkażających. Analogiczna sytuacja będzie występowała w toku dalszych działań. Z powyższego wynika ponadto wniosek generalny, że likwidacja skażeń będzie dotyczyła głównie skażeń chemicznych.

Drugi rzut, odwody specjalne i pozostałe urządzenia i elementy zabezpieczające ześrodkowane w rejonie bazowym w pierwszym dniu działań OGM nie tracą łączności taktycznej z siłami głównymi armii /frontu/ i likwidacja skażeń na ich korzyść może być dokonana wyznaczonymi siłami brygady chemicznej wg ogólnych zasad. Ze względu na niemożliwość wymiany wojskom OGM skażonego umundurowania pododdziały powinny mieć dla każdego żołnierza 1-2 komplety odzieży ochronnej jednorazowego użycia.

Pozostałe przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego realizowane przez wojska chemiczne na korzyść OGM, w tym ich przereorga-

nizowanie, powinny być ukierunkowane na zapewnienie w warunkach skażeń lub jego zagrożenia, względnej swobody formowania OGM, jej przegrupowania i wejścia do walki. Przedsięwzięcia realizowane w ramach zabezpieczenia chemicznego będą zbliżone do przedsięwzięć podejmowanych przy planowaniu i realizowaniu zabezpieczenia chemicznego operacji zaczepnej.

Od drugiego dnia wprowadzenia OGM do bitwy, jej zasadnicze siły będą działały poza zasięgiem wykrywania wybuchów jądrowych armii /frontu/. Zadania wynikające z narastających w tej mierze potrzeb może realizować tylko autonomiczny system wykrywania skażeń OGM. Wysilek systemu wykrywania skażeń powinien być skoncentrowany na obszarze działania sił głównych i rejonu bazowego, a oceny prognozowanych skutków ewentualnych uderzeń BMR i środków zapalającymi powinny być dokonywane dla ustalenia prawdopodobnej zdolności bojowej poszczególnych elementów ugrupowania OGM /zgrupowania uderzeniowe, siły główne pierwszego i drugiego rzutu, odwoły specjalne, rejon bazowy itp./ oraz warunków lub kierunków możliwych działań.

Rozpoznanie skażeń powinno być prowadzone szerokim frontem poprzez stałe działanie pododdziałów rozpoznania skażeń we wszystkich elementach ubezpieczenia i rozpoznania oraz w składzie zgrupowań uderzeniowych. Mogą to być siły etatowe lub przydzielone. Ze względu na duże potrzeby w zakresie rozpoznania skażeń i daleko posuniętą decentralizację organizacyjną pododdziałów prowadzących to rozpoznanie, niezbędne jest zachowanie scentralizowanego kierownictwa, co można osiągnąć poprzez właściwe kierowanie systemem wykrywania skażeń OGM.

Zakres prowadzonego rozpoznania skażeń powinien być zawężony i rozpoznanie to powinno zajmować się wyłącznie skażeniami

chemicznymi, a więc ustaleniem: obecności skażeń i ich charakteru zasięgu rozprzestrzeniania się skażonej atmosfery, obciążeni zastoju oraz sposobów ich pokonania. W przypadku powstałych po wybuchach min jądrowych skażeń promieniotwórczych, do prowadzenia rozpoznania należy wykorzystać środki powietrznego rozpoznania skażeń.

Likwidacja skażeń może być prowadzona wyłącznie etatowymi środkami, jednorazowo pododdziałami typu kompania /równorzędna/. W szerokim zakresie może być prowadzona w pododdziałach i oddziałach ześrodkowanych w rejonie bazowym w warunkach silnych ubezpieczeń bojowych.

Zastosowanie dymów jest możliwe i wskazane w sposób zdecentralizowany, w celu zabezpieczenia działań bojowych pododdziałów szczególnie pluton - batalion podczas ataku na konkretne obiekty lub podczas innych działań bojowych. Mogą być do tego celu wykorzystywane etatowe środki dymne /świece i granaty/, czołgowe wyrzutnie granatów dymnych oraz generatory dymne wozów bojowych. Szczególnie to ostatnie jako manewrowe środki zadymiania mogą wykonywać stałe i ruchome, maskujące i oślepiające zasłony dymne na ostatecznie długich odcinkach terenu.

Mogą również znaleźć szerokie zastosowanie śmigłowce przystosowane do stawiania zasłon dymnych przez zrzut świec lub wyposażone w termiczne generatory dymne. Ich użycie może być szczególnie korzystne dla maskowania lub osłony akrzydeł podczas wprowadzenia drugich rzutów - odwodów, rozwijania odwodów specjalnych, wykonania manewru obejścia lub odejścia oraz tych sytuacji taktyczno-operacyjnych, w których celowo jest maskować własne działania. W toku działań OGM do czasu jej połączenia się z siłami głównymi nie przewiduje się uzupełnianie zapasów lub

zaspokojenia potrzeb w sprzęcie i środkach wojak chemicznych. Tylko w szczególnym przypadku w toku 1 i 2 dnia działań OGM po jej wprowadzeniu istnieje możliwość uzupełnienia pojedynczych nomenklatur środków chemicznych dla elementów ugrupowania bojowego, szczególnie silnie porażonych bronią chemiczną.

Zabezpieczenie chemiczne realizowane na korzyść OGM wymaga uwzględnienia szeregu cech specyficznych, konkretnych, przemysłowych wnikliwie przedsięwzięć organizacyjnych, ich przygotowania i sprawnego nimi kierowania.

Sposoby realizacji w ogólnym planie są zbieżne z ich realizacją w działaniach zaczepnych, z uwzględnieniem cech specyficznych i warunków realizacji. Nieco odmienny jest zakres zadań poszczególnych przedsięwzięć.

Dlatego zabezpieczenie chemiczne działań OGM należy rozpatrywać w dwóch płaszczyznach - jako element zabezpieczenia chemicznego operacji zaczepnej oraz jako autonomiczny system zabezpieczenia chemicznego określonego elementu organizacyjnego, działającego w specyficznych warunkach współczesnego pola walki.

10.3. Udział wojsk chemicznych w likwidacji skutków użycia

BMR na OGM

W działaniu OGM wyróżniają się dwa okresy:

- okres przygotowawczy i wejścia do bitwy;
- okres działań w głębi operacyjnej przeciwnika, kiedy nie ma kontaktu /styczności/ z wojskami własnymi.

Okres pierwszy kończy się w momencie przeniesienia rejonu bazowego poza dotychczasową linię styczności wojsk własnych z przeciwnikiem. Jako ogólną zasadę należy przyjąć, że zadania zabezpieczenia chemicznego na korzyść OGM będą organizowane i reali-

zowane maksymalnie długo przez przełożonego OGM. W pierwszym okresie praktycznie wszystkie zadania z zakresu likwidacji skutków uderzeń BMR realizowane będą zarówno na korzyść OGM, jak i wprowadzanego drugiego rzutu lub odwodu do bitwy. Ich zakres zwiększy się ze względu na konieczność nie angażowania sił OGM do ich realizacji. Przechodzenia OGM w "drugi" okres będzie się odbywało kolejno elementami wprowadzonymi do działań.

Jeżeli chodzi o możliwości rażenia przez BMR elementów ugrupowania bojowego OGM to można je podzielić na:

- względnie stałe elementy rejonu bazowego /głównie tyłowe/;
- siły główne związków taktycznych /oddziały/ w toku odtwarzania zdolności bojowej i przygotowywania się do kolejnych zadań;
- pododdziały wykonujące częstkowe zadania bojowe.

W związku z tym wynika potrzeba dokonywania prognoz i ocen skutków w sposób odmienny dla każdego z tych elementów. Celowa jest tworzenie w dowództwie rejonu bazowego OGM SOAS, która może pracować wykorzystując system POSk poszczególnych elementów rejonu bazowego oraz dane z powietrznego rsk.

ZT wchodzące w skład OGM w ramach swego ugrupowania mogą dokonywać prognoz i ocen skutków użycia BMR w zasadzie podobnie jak w działaniach zaczepnych jednak z uwzględnieniem zwiększonej ruchliwości i odległości pomiędzy poszczególnymi elementami. Mało prawdopodobne jest prognozowanie skutków użycia BMR na pododdziały wykonujące zadania częstkowe. Oceny będą dokonywane przez sztab ZT na podstawie meldunków od dowództw porażonych elementów.

Poza skalę skażeń wynikającą z zagrożenia OGM na zakres i sposób rozpoznania skażeń istotnie wpływać będą:

- małe przywiązanie OGM i jej wojsk do określonego terenu;

- mniejsze niż w innych działaniach wojsk nasycenie siłami i środkami przeciwnika obszaru działań OGM.

Rozpoznanie skażeń nie musi być zatem pełne i szczegółowe. W większości wypadków będzie ono polegało na szukaniu obojętnej terenu skażonego i rejonu porażenia. Wyjątkowo może zajść potrzeba szukania przejść przez strefę /strefy/ skażeń promieniotwórczych. Naziemne rozpoznanie skażeń będzie prowadzone na ogólnych zasadach. Znacznie większą rolę jednakże będą odgrywały drużyny schemizowane pododdziałów w toku samodzielnego wykonywania przez nie zadań. Powietrzne rozpoznanie skażeń będzie możliwe w wielu przypadkach nad terenem nie zajętych przez wojska własne.

Likwidacja skażeń terenu w zasadzie nie wchodzi w rachubę. Jest to konsekwencja dużego zużycia materiałów, pracochłonności oraz dużych możliwości manewru w terenie.

Likwidacja skażeń wojsk oparta musi być na wykorzystaniu zestawów dezaktywacyjnych przy sprzeczności. Rola wojsk chemicznych będzie polegała na utworzeniu większych niż normatywne zapasów środków odkazania i dezaktywacji, które powinny zapewnić całkowite zabiegi specjalne /przez wielokrotne napełnianie zestawów/.

20. Wojska łączności ✓

20.1. Zadania łączności w działaniach OGM

Do głównych zadań systemu łączności OGM należy zaliczyć:

A. W zakresie dowodzenia:

- skryte otrzymywanie kolejnych zadań od dowódcy frontu /armii/ lub korekt do zadań realizowanych;
- meldowanie dowódcy frontu /armii/ o wykonaniu otrzymanych zadań;

- ciągłą i skrytą wymianę wiadomości ze wszystkimi elementami ugrupowania operacyjnego /bojowego / zarówno rzutu lądowego, jak i powietrznego;

- terminowe otrzymywanie danych o nieprzyjacielu ze sztabu frontu /armii/, od własnych elementów rozpoznania i organizowanych przez przełożonego /bezpośrednio/ oraz od rozpoznania lotniczego;

B. W zakresie współdziałania:

- możliwość terminowego wywołania lotnictwa wspierającego działania OGM;

- możliwość uzgodnienia czasu i rejonu wykonania uderzeń przez wojska rakietowe przełożonego;

- wymianę wiadomości z innymi OGM, oddziałami wydzielonymi, desantami śmigłowcowymi i powietrznymi oraz innymi elementami /np. grupami specjalnymi/ działającymi również w ugrupowaniu nieprzyjaciela;

- wymianę wiadomości pomiędzy elementami ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM wspólnie wykonującymi zadania;

C. W zakresie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania:

- odbiór ze sztabu przełożonego danych o sytuacji powietrznej, skażeniach promieniotwórczych i chemicznych itp.;

- terminowe przekazywanie wszystkim elementom ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM sygnałów powiadamiania, ostrzegania i alarmowania;

D. W zakresie kierowania tyłami:

- zapewnienie kwatermistrzowi i szefowi służb technicznych ciągłej wymiany wiadomości z przełożonym i podwładnymi, związanymi z wachetronnym materiałowym, technicznym i medycznym zabezpieczeniem działania OGM.

Realizację tych zadań może zapewnić system łączności, który charakteryzuje dużą niezawodność działania oraz skrytość i dużą szybkość przekazywania wiadomości.

We współczesnych /kompleksowych/ systemach łączności wymagana niezawodność /90-95%/ uzyskuje się dzięki kompleksowemu posługiwaniu się wszystkimi rodzajami środków łączności, co w działaniach OGM nie zawsze będzie możliwe ze względu na brak możliwości wykorzystania środków przewodowych i niewielkie możliwości użycia środków radioliniowych. W systemach kompleksowych w niewielkim stopniu zautomatyzowane jest utajnianie i przekazywanie wiadomości.

Zorganizowanie systemu łączności OGM za pomocą prawie wyłącznie środków radiowych i wojskowej poczty polowej, a także niewielki stopień automatyzacji utajniania i przekazywania wiadomości może ujemnie się odbić na jakości świadczonych przez łączność usług. W związku z tym należy dążyć do stosowania w systemach łączności OGM wyłącznie środków, które działają niezawodnie, oraz do pełnej automatyzacji procesów utajniania i przekazywania wiadomości.

20.2. Siły i środki łączności OGM

Do organizowania systemów łączności OGM wykorzystywane będą przede wszystkim etatowe siły i środki armii /dywizji/. Jednostki łączności tych związków mogą być uzupełniane siłami i środkami przełożonego, organizującego działania OGM. Będą to przede wszystkim wozy dowodzenia, powietrzne elementy dowodzenia i jednowęzłowe radiostacje średniej mocy K1 i UKF wyposażone w automatyczne urządzenia utajniające i anteny zapewniające znaczne zasięgi podczas pracy w ruchu.

W wypadku organizowania OGM w składzie korpusu niezbędne jest opracowanie etatu jednostki łączności, mającej możliwości proporcjonalne do potrzeb w zakresie łączności wynikających głównie ze składu korpusu.

Zakres wykorzystania poszczególnych rodzajów środków łączności w działaniach OGM będzie różny. Podstawowym rodzajem środków będą środki radiowe, gwarantujące wymianę wiadomości zarówno na postoju, jak i w ruchu, bez względu na znajomość miejsca pracy korespondenta i z terenu zajętego przez nieprzyjaciela. Takie wymagania stawia specyfika działania OGM. Najbardziej przydatne w działaniach OGM będą niewątpliwie wozy dowodzenia i powietrzne elementy dowodzenia ze względu na swoje właściwości trakcyjne /zdolność pokonywania terenu/.

Środki radioliniowe mogą być wykorzystywane do zapewnienia łączności z głównymi elementami ugrupowania operacyjnego /bojowego/ OGM. Zbyt małe zasięgi horyzontalnych stacji radioliniowych, znajdujących się obecnie w wyposażeniu wojsk łączności, uniemożliwia wykorzystanie ich do zapewnienia łączności ze sztabem frontu /armii/. Środki przewodowe /kable polowe/ nie znajdują zastosowania do zapewnienia łączności dalekosiężnej w działaniach OGM. Natomiast środki wojskowej poczty polowej /szczególnie śmigłowce łącznikowe/ stanowiąc będą - obok środków radiowych - podstawę systemu łączności OGM.

Uwzględniając w przyszłości istnienie OGM jako stałych elementów ugrupowania operacyjnego frontu /armii/ musimy uznać za celowe opracowanie i wyprodukowanie takich środków łączności, których parametry odpowiadałyby wymaganiom wynikającym ze specyfiki działania OGM. Środki te powinny charakteryzować:

- zdolność pokonywania terenu w takim stopniu jak wojska pancerne i zmechanizowane;

- dużą niezawodność techniczną;
- odporność na ogniowe oddziaływanie przeciwnika /opancerzenia/;
- odporność na zakłócenia;
- możliwości wykorzystania do pracy zarówno na postoju, jak i w ruchu, bez zmniejszenia możliwości eksploatacyjnych;
- krótki czas rozwijania i przygotowania do pracy w ruchu;
- pełna automatyzacja procesów utajniania i przekazywania wiadomości;
- wysoka moc kryptograficzna automatycznych urządzeń utajniających.

Mogą to być troposferyczne stacje radioliniiowe, radiostacje średniej mocy KF i UKF wyposażone w automatyczne urządzenia utajniające, odpowiedni park antenowy i montowane na wozach bojowych powietrzne elementy dowodzenia, wozy dowodzenia itp.

20.3. Organizacja łączności OGM

Planowanie łączności OGM powinno się zajmować Szefostwo Wojsk Łączność /Wydział Łączności/ OGM przy ścisłej współpracy z szefostwem wojsk łączności sztabu organizującego działanie OGM i przedstawicielami związków, oddziałów wspierających /zabezpieczających/ działanie OGM oraz współdziałających w wykonywaniu przez nią zadań.

System łączności OGM powinien być tak zaplanowany i zorganizowany, aby umożliwiał ciągłe dowodzenie wojskami w każdym wariancie działania OGM bez konieczności dokonywania w nim istotnych zmian. W związku z tym plan łączności powinien między innymi uwzględniać:

- wszystkie potrzeby w zakresie łączności dowodzenia i współdziałania wynikające z różnych wariantów wykonywania kolejnych

zadań przez wojska OGM; należy tu uwzględnić również przewidywane działanie innych elementów ugrupowania operacyjnego frontu /armii/ w ugrupowaniu przeciwnika, nawet jeżeli w chwili wejścia do działań OGM nie występuje taka potrzeba /specyfika działania OGM wskazuje na to, że zorganizowanie dodatkowych relacji dowodzenia lub współdziałania w trakcie działań OGM nie będzie możliwe/;

- zapewnienie wymaganej terminowości przekazywania wiadomości mimo organizowania systemu łączności ograniczoną ilością sił i środków /szczególnie z przełożonym/.

Komplety dokumentów planistycznych i eksploatacyjnych powinny znajdować się, poza sztabem OGM, w sztabie przełożonego, na wszystkich punktach dowodzenia OGM, a także w sztabach podległych związków taktycznych /oddziałów/, jeżeli przewiduje się przejęcie przez nie dowodzenia w razie zniszczenia punktów dowodzenia OGM.

Głównymi elementami systemu łączności OGM będą wyłącznie węzły łączności punktów dowodzenia. Można przyjąć, że w działaniach OGM będą funkcjonowały węzły łączności punktów dowodzenia typowe dla działań zaczepnych:

- OGM frontu - WŁ SD, WŁ ZSD i WŁ KSD;
- OGM armii - WŁ SD, WŁ WSD i WŁ KSD.

Funkcje wyżej wymienionych węzłów łączności będą podobne do funkcji jakie spełniają one w operacji zaczepnej armii lub w natarciu dywizji.

Uwzględniając specyfikę działania OGM, duże zagrożenie zniszczenia punktów dowodzenia oraz usamodzielnienie elementów OGM pod względem tyłowym możemy rozpatrywać również inny wariant: nie organizować WŁ KSD, natomiast zorganizować 2-3 punkty dowodzenia /a w tym i węzły łączności/ o jednokrotnych możliwościach

i jednakowym wyposażeniu. Powinny one znajdować się w ugrupowaniu poszczególnych elementów /zespołów/ OGM. Jeden z tych punktów dowodzenia spełniałby rolę SD, natomiast pozostałe - ZSD.

Struktura organizacyjna i skład węzłów łączności OGM muszą odpowiadać wymaganiom wynikającym ze specyfiki jej działania. Muszą to być węzły odznaczające się dużą mobilnością, krótkim czasem rozwijania i zwijania, podobnymi możliwościami eksploatacyjnymi w ruchu i na postoju, zapewniające minimum potrzeb w zakresie łączności dowódców i sztabom oraz gwarantujące wysoką żywotność systemu łączności OGM.

W skład węzłów łączności OGM mogą wchodzić:

- zespół /grupa/ środków radiowych wraz z aparatuwnią AUS;
- stacja telefoniczna /jedna centrala wewnętrzna i delekosieczna/ wraz z częścią telefoniczną stacji TI;
- grupa stacji radioliniowych /horyzontalne do łączności z podwładnymi, a w przyszłości - troposferyczne do łączności z przełożonym/;
- WSP.

Każdy z węzłów łączności OGM musi stanowić jedną organizacyjną całość bez względu na przynależność środków, za pomocą których jest rozwijany /np. CDB WLF, brt, SOAS itp./.

W okresie organizowania działań OGM /w rejonie wyjściowym/ i w czasie wprowadzania jej do bitwy łączność powinna być zorganizowana przede wszystkim za pomocą środków przewodowych, radioliniowych i WPP. W tych okresach należy dążyć do tego, aby w jak najniższym stopniu wykorzystać siły i środki łączności przewidziane do użycia w toku działania OGM, z wyjątkiem środków radiowych, które ze względu na swoje właściwości mogą być wykorzystywane zarówno w czasie organizowania, jak i prowadzenia działań przez OGM. Można więc posługiwać się tymi siłami

i środkami związku operacyjnego /taktycznego/, których nie przewiduje się wykorzystywać w toku działania w ugrupowaniu przeciwnika /przewodowe i radioliniowe/, bądź też siłami i środkami łączności wydzielonymi na ten okres z odwodu przełożonego organizującego działanie OGM.

W czasie wykonywania zadań przez OGM łączność będzie zorganizowana przede wszystkim za pomocą środków radiowych /w tym WD i PED/, wojskowej poczty polowej i okresowo środków radioliniowych.

Łączność z przełożonym należy organizować przede wszystkim za pomocą środków radiowych KF i UKF, a także środków WPP /samoloty i śmigłowce/. Łączność radiowa z przełożonym może być organizowana zgodnie z obowiązującymi zasadami, to znaczy oddzielne relacje dla dowódcy, sztabu, szefów rodzajów wojsk i tyłów. Zwiększa to przepustowość i niezawodność działania łączności w relacji sztab frontu /armii/ - sztab OGM, ale jednocześnie zwiększa się ilość środków na WŁ SD OGM, zmniejszając jego manewrowość.

Uwzględniając dużą samodzielność OGM w wyborze obiektów i sposobie wykonywania zadań oraz możliwość kierowania jej działaniami przez wydzieloną grupę oficerów złożoną z przedstawicieli dowództwa, sztabu, szefostw rodzajów wojsk i tyłów frontu /armii/ i jednostek wapiących przyjmujemy, że łączność radiowa z przełożonym może być zapewniona w 2-3 relacjach organizowanych za pomocą jednonastęgowych radiostacji średniej mocy KF i UKF wyposażonych w telefoniczne i telegraficzne urządzenia utajniane o wysokiej mocy kryptograficznej. W przyszłości do zapewnienia łączności z przełożonym należy przewidywać wykorzystanie troposferycznych stacji radioliniowych. Łączność z podwładnymi w toku działań OGM zapewniona będzie przede wszystkim za pomocą środków radiowych i WPP oraz okresowo - środkami radioliniowymi.

Łączność radiową organizuje się zgodnie z obowiązującymi zasadami. Skład poszczególnych relacji radiowych może odpowiadać strukturze organizacyjnej armii /dywizji/ bądź też uwzględnić zespoły i grupy organizowane z etatowych związków i oddziałów do wykonania poszczególnych zadań. W planie łączności należy uwzględnić kilka rezerwowych sieci i kierunków radiowych, które mogą być wykorzystane na odpowiedni sygnał w razie zmian w sposobie wykonywania kolejnych zadań przez OGM.

Łączność środkami WPP może być organizowana wyłącznie na kierunkach i w sposób nieplanowy /w miarę występowania potrzeb/. Do przekazywania dokumentów i innych przesylek mogą być wykorzystywane śmigłowce oraz - w mniejszym stopniu - pojazdy kołowe. Niekiedy może zaistnieć konieczność wykorzystania do dostarczenia przesylek również wozów bojowych.

Łączność radioliniowa za pomocą taktycznych i operacyjno-taktycznych horyzontalnych stacji radioliniowych, znajdujących się obecnie w wyposażeniu wojsk, może być organizowana okresowo, gdy sztaby będą pracowały na postoju /krótkie przystanki w toku działań, kilkugodzinne przerwy w działaniach po wykonaniu zadań/. Wymiana wiadomości w telefonicznych kanałach radioliniowych powinna być prowadzona wyłącznie za pomocą automatycznych urządzeń utajnających.

Łączność współdziałania z sąsiadami /inne OGM, OW, desanty powietrzne/, elementami ugrupowania operacyjnego frontu lub armii wspierającymi działania OGM /lotnictwo, WR1A/ lub wykonujących zadania na jej korzyść /grupy rozpoznawcze, lotnictwo rozpoznawcze operacyjne i taktyczne/ będzie organizowana wyłącznie za pomocą środków radiowych. Łączność współdziałania z lotnictwem

osłony i wsparcie zapewnić się poprzez CDB WLF /w armii/ i GDB /w dywizji/.

Sieci i kierunki radiowe współdziałania powinny być zaplanowane i zorganizowane w okresie planowania działania OGM z uwzględnieniem różnych wariantów działania grupy i wynikających stąd potrzeb wymiany wiadomości o współdziałaniu. Można również zaplanować kilka rezerwowych kierunków współdziałania, których uruchomienie następowaloby na sygnał podany przez zespół kierujący działaniem OGM /np. w wypadku organizowania wcześniej nie planowanego desantu powietrznego itp./.

Dane radiowe relacji współdziałania powinny być dostarczane wszystkim zainteresowanym do czasu wejścia OGM do bitwy.

Sygnały powiadamiania, ostrzegania i alarmowania w działaniach OGM należy przekazywać zgodnie z obowiązującymi zasadami:

- w oddzielnych relacjach - sygnały powiadamiania i ostrzegania;

- we wszystkich istniejących relacjach - sygnały alarmowania.

System utajniania OGM powinien być tak zaplanowany i zorganizowany, aby zapewniał krótki czas obiegu wiadomości od nadawcy do adresata i nie demaskował systemu utajniania frontu /armii/. W systemie utajniania OGM należy zatem wykorzystywać przede wszystkim automatyczne urządzenia utajniające, urządzenia szyfrujące i kodujące, natomiast w mniejszym stopniu dokumenty kodowe. Urządzenia utajniające powinny być wyposażone w oddzielne dokumenty kluczowe, najlepiej takie, którymi będą się posługiwać i inne elementy działające w ugrupowaniu przeciwnika. Ułatwi to wymianę wiadomości współdziałania. Z dokumentów kodowych najpraktyczniejsze mogą okazać się tabele sygnałowe, opracowane specjalnie dla OGM.

Środki utajniające wykorzystywane w systemach utajniania OGM będą w dużym stopniu narażone na przechwycenie przez przeciwnika, co może mu ułatwić rozpracowanie systemu utajniania na szczeblach operacyjnych i taktycznych. Ważnym problemem staje się więc ochrona systemu utajniania i poszczególnych środków utajniających w działaniach OGM. W przyszłości należy rozważyć możliwość wprowadzenia do wojsk nowych typów urządzeń utajniających przeznaczonych do wykorzystania w związkach operacyjnych, taktycznych i oddziałach działających w ugrupowaniu przeciwnika, bądź też opracowania sposobu niszczenia /samoniażczenia/ urządzeń, których nie będzie można zabezpieczyć przed przechwyceniem przez przeciwnika.

Moc kryptograficzna tabel sygnałowych jest stosunkowo niewielka. Ponadto w działaniach OGM wystąpi konieczność wielokrotnego powtarzania poszczególnych haseł. Wskazane byłoby w związku z tym opracowanie kilku wariantów tabel i okresowa ich zmiana, szczególnie w OGM szczebla frontowego /stosunkowo długi czas działania w ugrupowaniu przeciwnika/.

Działanie OGM w ugrupowaniu przeciwnika stwarza mu stosunkowo dogodno warunki do skutecznego oddziaływania środkami rozienia i walki radioelektronicznej na system i środki łączności grupy. Należy również uwzględnić fakt, że według poglądów z chodnich elementy systemu dowodzenia i łączności są jednymi z bardziej opłacalnych obiektów uderzeń środkami klasycznymi i jądrowymi i że do zniszczenia ich przywiązuje się dużą wagę.

Poza przedsięwzięciami obrony i osłony ugrupowania i punktów dowodzenia, organizowanymi w ramach OGM, niezawodność działania łączności i wymaganą żywotność systemu łączności mogą zapewnić również wojska łączności realizując przedsięwzięcia, do których można zaliczyć między innymi:

- rozwinięcie na szczeblu armii i dywizji minimum trzech węzłów łączności punktów dowodzenia;

- wydzielenie - niezbędnego odwodu sił i środków łączności;

- wyposażenie radiostacji, stacji radioliniowych i aparatowni w dodatkowe zestawy części zamiennych, wymiennych bloków i podzespołów, zapasowe anteny umożliwiające usuwanie uszkodzeń sprzętu przez obsługi;

- zorganizowanie bezpośredniej obrony środków i elementów węzłów łączności.

Ochrona systemu łączności przed radioelektronicznym oddziaływaniem przeciwnika /rozpoznanie, zakłóceniami i przechwytywaniem wiadomości/ będzie szczególnie utrudniona ze względu na wykorzystanie w systemach łączności OGM przede wszystkim środków radiowych i radioliniowych. Są to środki szczególnie podatne na tego rodzaju oddziaływanie.

Skrytość działania łączności i wymaganą szybkość wymiany wiadomości można będzie zapewnić poprzez realizowanie między innymi takich przedsięwzięć, jak:

- przydzielanie do poszczególnych relacji odpowiedniej ilości częstotliwości zapasowych umożliwiającej częsty manewr falami /w przyszłości zastosowanie samoadaptacyjnych linii radiowych/;

- stosowanie rodzajów emisji odporniejszych na zakłócenia /emisje jednowatęgowe/;

- skrócenie czasu pracy radiostacji na nadawanie, obsługiwanie się tabelami sygnałowymi, stosowanie nadajników automatycznych/;

- stosowanie automatycznych urządzeń utajniających o wysokiej mocy kryptograficznej;

- ścisłe przestrzeganie przez obsługi i użytkowników zasad prowadzenia korespondencji przez techniczne środki łączności.

Z przedstawionych problemów organizacji łączności w OGM wynika, że:

- system łączności OGM musi charakteryzować dużą mobilność, żywotność i akrytość działania;
- podstawowymi środkami łączności w działaniach OGM są środki radiowe i środki wojskowej poczty polowej;
- środki radiolinijowe horyzontalne, a w przyszłości troposferyczne mogą być wykorzystywane okresowo;
- poważnym zagadnieniem w działaniach OGM jest ochrona systemu i środków utajnienia;
- środki łączności wykorzystywane w systemach łączności OGM muszą się odznaczać dużą zdolnością pokonywania terenu oraz odpornością na ogniowe i radioelektroniczne oddziaływanie nieprzyjaciela /opancerzenie/.

21. Zabezpieczenie tyłowe OGM w operacji zaczepnej

21.1. Zadania tyłowego zabezpieczenia OGM

Charakter i treść zadań w zakresie zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego OGM frontu i armii będą przede wszystkim wynikać z charakteru i treści zadań taktyczno-operacyjnych stawianych tym grupom.

Podczas precyzowania zadań tyłowych należy - poza czynnikami stałymi branyymi pod uwagę - uwzględniając znajomość systemu logistycznego przeciwnika oraz infrastruktury z punktu widzenia możliwości jej wykorzystania w systemie zaopatrywania /w MPS, żywność, środki lecznicze itp./ i remontu: zakłady remontowe, źródła zaopatrzenia technicznego/, a także przygotowanie obsługa, załóg i kierowców bądź do obsługiwanego sprzętu uzbrojenia przeciwnika celem jego ewentualnego wykorzystania, bądź do jego

skutecznego niezaczenia oraz znajomość urządzeń dystrybucyjnych /MPS/, urządzeń technicznych i innych, które mogą być wykorzystane w systemie zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego OGM.

Zadania zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego OGM frontu /armii/ należy widzieć i precyzować:

- 1) - w okresie organizacji OGM, tzn. w rejonie ześrodkowania i wyjściowym;
- 2) - w okresie prowadzenia działań, tzn. od rubieży wprowadzenia OGM do rubieży wykonania przez nie zadań;
- 3) - w ramach odtwarzania zdolności bojowej wojsk OGM po wykonaniu zadań.

Na podstawie doświadczeń uzyskanych podczas ćwiczeń /wojsk sojusznicznych i własnych/ oraz wyników rozważań i badań została sformułowana podstawowa zasada zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego odpowiedzialny za organizowanie, wyposażenie, osiągnięcie żądanego stanu technicznego, zgromadzenie sił i środków remontowo-ewakuacyjnych, materiałowych i medycznych /pełne zabezpieczenie tyłowe/ oraz zabezpieczenie przegrupowania /z rejonu ześrodkowania do rubieży wejściowej/ i wprowadzenie OGM do działań jest szczebel organizujący OGM.

Podstawowymi zadaniami stojącymi przed służbami technicznymi i tyłowymi w okresie organizacji /w rejonie ześrodkowania/ będą:

- 1) - przeprowadzenie analizy celu i zadań OGM i wyciągnięcie z niej wniosków dotyczących zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego OGM;
- 2) - dokonanie oceny sytuacji materiałowo-technicznej i tyłowej wojsk przewidzianych do włączenia w skład OGM;
- 3) - wydanie zarządzeń dotyczących odtworzenia pełnej sprawności

technicznej] oraz uzupełnienia i gromadzenia zapasów środków materiałowych;

⊖ określenie sił i środków ^{Zabezpieczenia naczelnego} (potrzebnych do zabezpieczenia ^{Długo} OGM w czasie jej działania;

- zorganizowanie elementów zabezpieczenia ^{medycznego} (materiałowo-technicznego i tyłów] oraz ustalenie sposobu ich działania;

⊖ organizowanie współdziałania zarówno wewnątrz systemu zabezpieczenia ^{medycznego} tyłowego, jak też w ogólnym systemie współdziałania wojsk.

Zadania mające na celu pełne zabezpieczenie tyłowe i materiałowo-techniczne użycia OGM realizuje się /podobnie jak planowanie użycia OGM/ w dwóch ogniwach - szczeblach tj. na szczeblu frontu /armii/ i na szczeblu OGM.

Front /armia/ wykonuje te zadania przygotowania wojsk wyznaczonych do OGM oraz zabezpieczenia ich wprowadzenia do działań, których realizacja wymaga przede wszystkim użycia sił własnych. Do przedsięwzięć tych można zaliczyć: odtwarzanie zużytych zapasów, w szczególności paliwa, wykonanie remontów, których wojska OGM nie są w stanie przeprowadzić ewakuację porażonych, określenie niezbędnych sił i środków /amunicji, MPS, zestawów remontowych itp./ dla OGM, powzięcie decyzji dotyczącej organizacji i ugrupowania tyłów OGM /sił i środków organicznych i wzmocnienia przydzielonych przez front, armię/, uzupełnienie stanów osobowych i sprzętu.

Do OGM wyznaczone powinny być jednostki /oddziały, ZT/ odpowiednio dobrane i wyszkolone; siły i środki /urządzenia i sprzęt techniczny/ zabezpieczenia technicznego i tyłowego powinny posiadać wysokie wskaźniki działania. Jednakże nawet w przypadku specjalnego doboru i wyszkolenia wojsk włączonych

w skład OGM będzie zachodziła konieczność sprawdzenia sprzętu i przygotowania ludzi. Konieczność ta szczególnie ostro wystąpi w razie włączenia w skład OGM jednostek odpowiednio nie przeszkolonych. W tym wypadku przeszkolenie ludzi oraz przygotowanie sprzętu będzie jednym z ważniejszych zadań służb technicznych i kwatermistrzowskich frontu /armii/ w okresie organizacji OGM do działań. Omówione wyżej zadania powinny znaleźć wyraz w opracowanych dokumentach - planach zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego operacji zaczepnej frontu /armii/ oraz w planach OGM.

Tyłowe i techniczne organa kierowania OGM po otrzymaniu wytycznych i ustaleń ze sztabu frontu /armii/ rozpoczynają równoległe wykonywanie postawionych im zadań. W zasadzie dotyczyć to będzie dokonywania obsługi technicznych /ze szczególnym uwzględnieniem przewidzianego charakteru działań, pory roku i terenu oraz warunków atmosferycznych/, uzupełniania zużytych zapasów, remontu i uzbrojenia, przekazania funduszu remontowego organom remontowym frontu /armii/ nie objętego remontem przeprowadzanym siłami OGM oraz zbędnych sprzętu i środków nie planowanych do zabezpieczenia OGM w czasie działań, szkolenia załóg, obsługi i kierowników, odtworzenia gotowości sił i środków zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego.

Sposób wykonywania zadań w zakresie zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego w rejonie ześrodkowania powinien stanowić gwarancję sprawnego /pełnego i terminowego/ zabezpieczenia OGM w toku działań.

W rejonie wyjściowym oddalonym od rejonu ześrodkowania ok. 60-80 lub 80-100 km podstawowym zadaniem służb tyłowych będzie uzupełnienie paliw /dotankowanie/ w wozach bojowych i samochodach oraz

zdjęcie z wozów bojowych zapasowych beczek i zbiorników zewnętrznych. Z wielkości zużycia reasursów pracy wozów bojowych nie wynika potrzeba dokonywania kolejnych obsłużowań technicznych. Wykonane winny być jedynie przeglądy. W wypadku poniesienia strat w sprzęt znajdzie potrzeba przekazania funduszu remontowego wojskom operacyjnym /zabezpieczającym wprowadzenie OGM/, ponieważ wykonanie remontów jest niemożliwe ze względu na czas jakim dysponować będą organa remontowe OGM.

Następna zasada zabezpieczenia tyłowego operacyjnej grupy manewrowej wyraża się koniecznością zachowania jej pełnego materiałowo-technicznego i tyłowego potencjału na okres działań. Za zabezpieczenie tyłowe wprowadzenia do działań OGM odpowiadają zatem służby tyłowe i techniczne frontu /armii/.

Jednym z trudniejszych zadań będzie zgromadzenie amunicji dla artylerii zabezpieczającej pod względem ogniowym wprowadzenie OGM, tj. amunicji potrzebnej na ogniowe przygotowanie i wsparcie ataku. W przyjętym bowiem wariantcie trzeba będzie zgromadzić na SO około jednej jednostki ognia, co stanowi około 4000 ton /w wypadku zabezpieczenia OGM frontu/ i około 2500 ton /w wypadku zabezpieczenia OGM armii/. Ze względu na konieczność maskowania oraz ekrytość działania /co do kierunków i rubieży/ amunicję tę trzeba będzie dowieźć jednorazowo pod osłonę nocy.

Zabezpieczenie techniczne w okresie wprowadzenia do działań OGM, a szczególnie remont i ewakuacja uszkodzonego sprzętu wojsk OGM realizowane będą przez siły i środki wojsk będących w styczności z nieprzyjacielem to znaczy szczebla ZT /brem/ i armii /ABR/. Powrót wyremontowanej techniki wojskowej do marczytatych oddziałów jest możliwy /w sprzyjających warunkach/ jedynie w ciągu dwóch pierwszych dni działań OGM, przy czym

technikę tę dołącza się do kolumn transportowych dowożących do wojsk OGM zaopatrzenia.

Zabezpieczenie medyczne realizowane w podobny sposób opiera się na rozwiniętym systemie punktów i etapów ewakuacji medycznej wojsk będących w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

✓ W okresie prowadzenia działań przez OGM głównym zadaniem zabezpieczenia ^{tyłowego} i materiałowo-technicznego ^{niezbędny pomysł medyczny} będzie zapewnienie wojskom OGM możliwości ruchu i manewru oraz zaspokojenie potrzeb walki.

Dla wyzwolenia ruchu niezbędna będzie duża sprawność sprzętu. Zapewnienie tej sprawności wymagać będzie udzielania "serwisowej pomocy" przez elementy remontowo-ewakuacyjne /współdziałając z elementami służby zdrowia/, wyprowadzenie sprzętu z położeń awaryjnych oraz operatywne zaopatrywanie go w paliwo.

Zabezpieczenie tyłowe i materiałowo-techniczne walki będzie się osiągać przez zapewnienie większej autonomiczności działania najniższych szczebli i wojsk OGM zarówno pod względem materiałowym, medycznym, jak i technicznym. Tak więc pododdział, oddział, ZT otrzymujący zadanie bojowe powinien dysponować niezbędnymi siłami i środkami do zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego.

Najodpowiedniejszym miejscem do odtworzenia gotowości bojowej wojsk /którą często trzeba będzie odtwarzać w rejonie wykonywania zadań bojowych/ będą tak zwane rejonny bazowe, w których znajdować się powinny lotniska, lądowiska, zakłady lecznicze, remontowe, magazyny itp., umożliwiające ewakuację ludzi i ewentualną ich czasową hospitalizację oraz remont sprzętu i uzupełnienie środków materiałowych.

Zakres pomocy świadczonej chorym i porażonym oraz wykonywanych remontów będzie zdeterminowany czasem dyspozycyjnym, który /według zebranych doświadczeń/ kształtować się może następująco:

- dla rejonu bazowego OGM frontu - 6-8 godzin;
- dla rejonu bazowego OGM armii - 4-6 godzin.

Chorych i porażonych, których nie udało się wyewakuować, należy hospitalizować w miejscowych zakładach leczniczych, gdzie powinni zostać otoczeni odpowiednią opieką medyczną.

Sprzęt nie objęty remontem lub pozostały na polu walki pozbawia się cech używalności. Natomiast sprzęt uszkodzony o szczególnym znaczeniu dla prowadzenia działań bojowych ewakuuje się w ugrupowaniu wojsk. Wykorzystuje się do tego celu ciągniki pancerne, zestawy niakopodwoziowe, a w szczególnych przypadkach nawet czołgi.

Po wykonaniu zadań przez OGM i po połączeniu z siłami głównymi frontu /armii/ przystępuje się do odtworzenia zdolności bojowej wojsk pod względem tyłowym i materiałowo-technicznym.

Zadania te realizuje się posiadanymi oraz przydzielonymi siłami i środkami korzystając z zasobów miejscowych. Odtwarzanie gotowości bojowej pod względem materiałowo-technicznym i medycznym prowadzi się na ogólnych zasadach /schemat nr 8/.

21.2. Siły i środki tyłowego zabezpieczenia OGM potrzebne w celu zapewnienia autonomiczności jej działania

Dla określenia wielkości sił i środków zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego niezbędne będzie ustalenie charakteru i treści zadań OGM oraz warunków ich wykonywania. Na tej podstawie prognozuje się straty w ludziach i sprzęcie oraz wielkość zużycia środków materiałowych. Doświadczenia

uzyskane podczas ćwiczeń^{x/} i przeprowadzone wstępne badania wskazują zarówno na konieczność wzmocnienia OGM frontu /armii/ środkami remontowo-ewakuacyjnymi oraz zwiększenia zapasów paliwa i amunicji na każdym szczeblu /zwłaszcza zaś na szczeblach najniższych, zapewniając tym samym niezbędną ich autonomiczność, jak i potrzebę skorygowania ilości zestawów remonty bieżącego.

Jednocześnie istnieje celowość przesunięcia sił i środków zabezpieczenia tyłowego o jeden szczebel niżej. A zatem wymagałoby to stworzenia nieformalnych struktur organizacyjnych elementów zabezpieczenia w pododdziałach.

W przyjętym do rozważań wariancie średniodobowe straty mogą wynosić:

- w ludziach - 8-10% dla OGM armii i 3-4% dla OGM frontu;
- w wozach bojowych - 15-20% dla OGM armii i 12-15% dla OGM frontu;
- w samochodach - 12-14% dla OGM armii i 10-12% dla OGM frontu;

natomiast zużycie środków materiałowych:

- amunicji - 0,3 do 1,0 jo dla OGM armii i frontu;
- MPS 0,4 - 0,55 dla OGM armii i 0,48 - 0,71 dla OGM frontu.

Przyjęte wyżej wskaźniki stanowią podstawę do określenia:

- wielkości utrzymywanych zapasów oraz mechanizmu ich odtwarzania;
- wielkości zapasów ruchomych i doraźnych zabieranych przez tyły OGM oraz wielkości dowozu środków materiałowych;
- ilości i uzupelnienia środków remontowo-ewakuacyjnych, wielkości zestawów remontowych i ich rodzaju;

x/ Ćwiczenia dowódco-sztabowe "WIOSNA-80" oraz "SOJUZ-81".

- potrzeb transportu powietrznego i kołowego do ewakuacji rannych.

Dla OGM frontu trzeba będzie dodatkowo zgromadzić i zabrać doraźne zapasy amunicji w wysokości około 4500 ton /co stanowi około 1,0 jo/, a dla OGM armii - około 800 ton /co stanowi około 0,5 - 0,6 jo/.

Jeśli chodzi o paliwa, których na całą operację potrzeba 8000-9000 ton dla OGM frontu i 900-1000 ton dla OGM armii, to konieczne jest zapewnienie ich systematycznego dowozu transportem kołowym /przez pierwsze dwa dni/ oraz transportem powietrznym /w kolejnych dniach operacji/. Niemożliwe jest zabranie takich ilości paliw przez transport wojsk OGM. Dlatego też szczególne znaczenie ma zdobywanie "źródeł paliw" w stanie zdatnym do eksploatacji. Problem zaopatrywania w paliwo powinien znajdować się w centrum uwagi dowódcy OGM zarówno podczas podejmowania przez niego decyzji, jak i stawiania zadań bojowych. Podobnie winno to dotyczyć innych obiektów infrastruktury, które mogą i powinny być wykorzystane w procesie zabezpieczenia materiałowego, medycznego i technicznego. W celu utrzymania koniecznego stopnia ukończenia wojsk należałoby grupy mechaniczne odpowiednio wzmocnić środkami remontowymi OGM armii - kompanią remontu pojazdów gąsienicowych /krpg/, kompanią remontu kołowych transporterów opancerzonych /krkto/ oraz kompanią ewakuacji sprzętu /kes/ z armijnej bazy remontowej /ABR/, a OGM frontu - częścią ABR oraz dwoma krpg i jedną krkto z frontowej bazy remontowej /FBR/.

Takie wzmocnienie przy przeciętnych wielkościach straty średnim czasem dyspozycyjnym /6-8 godzin dla OGM frontu oraz 4-6 godzin dla OGM armii w stosunku dobowym zapewniłoby utrzymanie na koniec operacji:

- w OGM frontu - średnio 40-50% sprawnego sprzętu;

- w OGM armii - średnio 30-50% sprawnego sprzętu.

Ilość zestawów remontowych oraz ich rodzaj powinny zapewnić przeprowadzenie remontów przewidzianych do wykonania w toku operacji^{x/} przez siły i środki remontowe będące w składzie OGM frontu /armii/. Zestawy remontowe wraz z transportem przydziela się grupom manewrowym.

21.3. Urzutowanie sił i środków zabezpieczenia tyłowego.

Zgodnie z kolejną zasadą organizacji materiałowo-technicznego i tyłowego zabezpieczenia działań OGM, powinna ona zostać wyposażona w minimalnie niezbędne siły i środki - przy zachowaniu nominalnej autonomiczności przez cały okres wykonywania zadania. W związku z tym zachodzi potrzeba z jednej strony wyeliminowania z wojsk OGM zbędnych sił i środków, z drugiej zaś - wzmocnienia tyłów innymi środkami koniecznymi w celu uzyskania przez wojska OGM wymaganej samodzielności.

Do zbędnych można zaliczyć urządzenia służby mundurowej, znaczną część urządzeń służby żywnościowej, część zapasów materiałowych i sprzętu rodzajów wojsk i służb, zestawy remontu średniego /z wyjątkiem zestawów dla sprzętu jednostkowego/ oraz niektóre pojazdy specjalne. Pozwoli to z jednej strony, zmniejszyć kolumny tyłowe, z drugiej zaś - uzyskać wolny transport do przewozu środków koniecznych. Głównymi środkami

x/ W ćwiczeniu "SOJUZ-81" operacyjnej grupie manewrowej frontu przydzielono: każdej dywi ji po 3 ZRB czołgów, 3 ZRB BWP, 1 ZRB TO oraz każdej DPanc odpowiednio 3,1,1 ZRSS

wzmocnienia będą: amunicja, kraw i płyny krwiozastępcze, zestawy remontu bieżącego, środki remontowe i ewakuacyjna.

Zachodzi zatem potrzeba dokonania podziału sił i środków na dwa rzuty, które umownie można nazwać: pierwszy rzut - "manewrowym" /stanowi on element bezpośredniego zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego wojsk OGM/ i drugi rzut - "odwodowym" /przegrupowuje się on z wojskami pierwszego rzutu operacyjnego armii lub frontu/; w jego skład wejdą zbędne w operacji OGM siły i środki.

Kolejna zasada zabezpieczenia tyłowego OGM winno być przesunięcie sił i środków kwatermistrzowskich i technicznych o jeden szczebel niżej, pozostawiając na szczeblu OGM niezbędny odwód interwencyjny, który jednocześnie służyłby do zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego stanowisk dowodzenia i pododdziałów rodzajów wojsk /nie posiadających organicznych tyłów/. W rezultacie tego uzyskałoby się odpowiednie siły i środki zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego w pododdziałach poprzez utworzenie elementów zaopatrywania /których nie ma w strukturze pododdziałów/ oraz wzmocnienia istniejących elementów technicznych i medycznych.

Ilość sił i środków zabezpieczenia technicznego w pododdziale winno zapewnić realizację zadań o charakterze "serwisowym" w odniesieniu do podstawowego sprzętu" bojowego.

Przesunięcie sił i środków zabezpieczenia tyłowego stworzy warunki do autonomicznego działania pododdziału na okres jednej doby walki, z zachowaniem gotowości bojowej.

Konkretne rozwiązanie wynikać będzie z charakteru i treści zadań OGM i zadań wojsk wchodzących w jej skład.

21.4. Ugrupowanie pododdziałów tyłowych

Ugrupowanie elementów zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego powinno odpowiadać takim samym wymaganiom, jakie stawia się ugrupowaniu OGM, co wynika z ich charakteru i celu działania. /schemat nr 8/.

O ile w typowych działaniach /natarcie, obrona/ tyły zajądają się zawsze za ugrupowaniem bojowym /operacyjnym/ organizacyjnych wojsk, o tyle w działaniach OGM są one rozmieszczone wewnątrz ugrupowania /na każdym szczeblu zawsze zajmują miejsce w środku ugrupowania wojsk/.

Pomijając ogólny podział tyłów na rzut "manewrowy" /stanowiący bezpośrednio zabezpieczenie działań OGM/ i "odwodowy" /ekupiający zbędne siły i środki/ charakterystyczny jest brak podziału tyłów na rzuty innego rodzaju.

W celu wykonania czynności związanych z zaopatrywaniem i obsługą wojsk tyły operacyjnej grupy manewrowej rozmieszczają się wewnątrz ugrupowania OGM do kolejno wyznaczonego rejonu bazowego.

Głównym czynnikiem determinującym takie rozmieszczenie sił i środków zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego jest zapewnienie im maksymalnego bezpieczeństwa.

Biorąc pod uwagę szczególną rolę tyłów w zabezpieczeniu OGM należy się liczyć z tym, że mogą one stanowić opłaczalny /nieposzukiwany/ obiekt uderzeń nieprzyjaciela. Osłona i obrona tyłów powinna być przedmiotem stałej troski dowódcy OGM.

Rzut odwodowy przesuwad się będzie z tyłami wojsk pierwszego rzutu operacyjnego. Dołącza on do wojsk OGM po wykonaniu przez nie zadania i uzyskaniu bezpośredniej styczności z wojskami pierwszego rzutu frontu /armii/.

21.5. Organizacja i zachowanie ciągłości zabezpieczenia tyłowego w czasie prowadzenia działań przez OGM

Pierwszym warunkiem ciągłości zabezpieczenia materiałowego, medycznego i technicznego OGM w czasie prowadzenia przez nie działań bojowych będzie utworzenie nieetatowych tyłów pododdziałów oraz wzmocnienie kolejnych szczebli zabezpieczenia tyłowego ailiami i środkami szczebla nadrzędnego. Drugim warunkiem będzie zapewnienie ciągłości ruchu lądem w pierwszym i drugim dniu operacji OGM, a nawet w trzecim dniu^{x/}, tworząc konwojowane transporty przez tzw. "obszar niekontrolowany", którego głębokość może wynosić /w przeciętnych warunkach/ 20-30 km. Ciągłość ruchu lądem jest możliwa jedynie przy pełnym zabezpieczeniu kolumn tyłowych przez wojska będące w styczności i działające na kierunku OGM - działania OW oraz konwojowanie.

Utworzenie "pomostu lądowego" będzie miało kapitalne znaczenie dla zaopatrywania w amunicję, paliwo, rakiety oraz ewakuacji rannych i sprzętu /szczególnie jednostkowego/, nowych generacji.

Do czasu przerwania naziemnych linii komunikacyjnych /3-4 dzień działania OGM/ konieczne będzie pełne odtworzenie zapasów wyjściowych, uwolnienie wojsk OGM od rannych i uszkodzonej techniki bojowej /tej części, której środki remontowe OGM nie mają szans wyremontować/, oraz uzupełnienie strat w ludziach /zwłaszcza specjalistach/ i sprzęcie.

Ogniwem zapewniającym ciągłość zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego wojsk OGM będzie rejon bazy, łączący organiczny system tyłowy OGM z systemem tyłowym wojsk operacyjnych /frontu armii/ oraz elementami infrastruktury.

x/ Porównaj schemat oddzielnie wykonany.

Lotniska i lądowiska będą zarówno punktem stycznym dwóch systemów umożliwiającym odbiór zaopatrzenia dostarczanego transportem powietrznym, jak i punktem /etapem/ ewakuacji na obszar frontu. Zdobyte magazyny, składnice itp. będą istotnym źródłem uzupełnienia paliw, żywności, materiałów i gazów technicznych, środków opatrunkowych itp.

Każdy miejscowy obiekt techniczny - to szansa na zwiększenie potencjału remontowego, każda zaś zdobyta tona materiałów - to odpowiednio mniejszy transport lotniczy. Wstępne badania infrastruktury zachodniego TDW^{x/} potwierdzają istnienie znacznych zasobów na przewidywanym obszarze działań. Jednak wykorzystanie tych zasobów stanowi oddzielny problem, jakim jest uchwycenie, zabezpieczenie i eksploatacja tych obiektów. W związku z powyższym zachodzi potrzeba specjalnego szkolenia wojsk operacyjnych w zakresie opanowywania obiektów, a specjalistów służb kwatermistrzowskich i technicznych - w zakresie eksploatacji.

21.6. System dowodzenia tyłami OGM

Ogólnie system dowodzenia tyłami OGM opiera się na podobnych zasadach i strukturze, jak system dowodzenia wojskami OGM. Odnosi się to zarówno do okresu organizacji działań OGM, jak też prowadzenia przez nią działań. Również metodologie pracy kwatermistrza i szefa służb technicznych nie odbiega od zasad stosowanych w typowych działaniach.

Ze względu na złożoność działań OGM, a w tym zabezpieczenia tyłowego i materiałowo-technicznego szczególnie istotnym elementem pracy służb technicznych i kwatermistrzowskich frontu

x/ "Charakterystyka zasobów miejscowych i komunikacji północnego i centralnego kierunku strategicznego ZTDW". Mapa i indeks. ASG WP 1979 r.

/armii/ oraz OGM będzie zorganizowanie współdziałania zarówno wewnątrz systemu zabezpieczenia tyłowego, jak też w ogólnym systemie współdziałania wojsk.

Stopień uszczegółowienia zadań i sposobów ich realizacji osiągnięty w toku organizacji i przeprowadzenia współdziałania winien umożliwić organom tyłowym działanie - na sygnał.

Wymóg ten wyznacza jakościowo wyższe parametry pracy służb kwatermistrzowskich i technicznych, a mianowicie w okresie organizacji:

- dużą precyzyjność planów zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego;
- wielowariantowość rozwiązań i widzenia możliwości manewru;
- pełne zrozumienie celów i istoty zadań realizowanych na rzecz OGM i przez nią;
- pełną znajomość systemów logistycznych przeciwnika i infrastruktury w pasie działania OGM/w takim stopniu, aby kwatermistrz i szef służb technicznych mogli sugerować dowódcy zadania wykonywane w celu opanowania elementów struktury dla potrzeb własnych lub skutecznego obezwładnienia systemu przeciwnika/.

Jeżeli główny ciężar kompetencji i odpowiedzialności w okresie organizacji spoczywa na tyłowych organach frontu /armii/, to w okresie działania OGM przesunę się na organa dowodzenia tyłów OGM, co nie zwalnia służb kwatermistrzowskich i technicznych frontu /armii/ od zapewnienia ciągłości materiałowo-technicznego i tyłowego zabezpieczenia wojsk OGM.

Szczególnej ostrości nabiera problem zachowania ciągłości zabezpieczenia tyłowego OGM w trakcie wytworzenia się sytuacji krytycznych. Do takich sytuacji możemy zaliczyć, powstanie

"obszarów niekontrolowanych" /w wyniku oderwania się OGM od wojsk pierwszego rzutu operacyjnego/, nieprzewidziane co do miejsca i czasu duże straty w sprzęcie i środkach materiałowych, zmian zadań dla OGM.

W czasie działania OGM szczególnie trudnym zadaniem będzie dla kwatermistrza zorganizowanie działalności jednostek /rzut powietrzny, odwody specjalne itp./, urządzeń tyłowych i technicznych oraz elementów infrastruktury rozmieszczonych w rejonie bazowym, a także kierowanie tą działalnością. Kwatermistrz jest odpowiedzialny za obronę i ochronę rejonu bazowego, porządek i dyscyplinę oraz organizację pracy wojsk znajdujących się w tym rejonie. Współdziałając z szefami rodzajów wojsk i służb, według wytycznych dowódcy, ustala i nadzoruje kolejność prac związanych z odtwarzaniem gotowości bojowej jednostek rozmieszczonych w rejonie bazowym.

Podstawę do kierowania zabezpieczeniem materiałowo-technicznym i tyłowym stanowią: plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego oraz plan organizacji zabezpieczenia tyłowego. Ze względu na charakter działań OGM plany te powinny być korygowane na bieżąco.

22. Praca partyjno-polityczna w okresie przygotowania i prowadzenia działań przez OGM.

22.1. Cel pracy partyjno-politycznej i zadania aparatu politycznego w działaniach OGM.

Charakter przygotowania i prowadzenia działań przez OGM wymaga nowego niezwykle wazochronnego potraktowania wartości ideowo-politycznych, moralno-bojowych i psychicznych żołnierzy,

którzy wejdą w skład OGM. O powodzeniu w każdej walce ostatecznie zadecydują ludzie: ich ideowo-polityczne zaangażowanie, niezłomne przekonanie o słuszności sprawy, w imię której walczą, ich walory moralno-bojowe, hart, ofiarność i poświęcenie oraz stopień odporności psychicznej na destrukcyjne oddziaływanie współczesnego pola walki.

w całokształcie działań bojowych prowadzonych przez OGM uwzględnić należy, iż stan moralno-polityczny, nastroje, walory bojowe i odporność psychiczna żołnierzy - zarówno szeregowców, jak i dowódców oraz oficerów sztabu - nie są wartościami stałymi lecz przeciwnie - ulegają większym lub mniejszym wahanom i zmianom uzależnionym od konkretnych warunków, okoliczności i rozwoju sytuacji zarówno w płaszczyźnie politycznej, jak i bojowej. Dotyczy to w największym stopniu stanu nastrojów żołnierzy, ich gotowości do aktywnych działań, wytrzymałości fizycznej i odporności psychicznej. Stąd też nieustanna dbałość o wysoki poziom gotowości politycznej, wartości ideowo-politycznych, moralno-bojowych i psychicznych stanu osobowego OGM jest szczególnie ważnym obowiązkiem dowódców wszystkich szczebli, a operatywnie, systematycznie prowadzona i kompleksowo rozumiana praca partyjno-polityczna w toku działań OGM jest nieodłącznym elementem dowodzenia jej wojskami.

Specyfika działań OGM frontu /armii/ wpływa w sposób istotny na wytyczanie celów i ustalanie zadań kompleksowo rozumianej pracy partyjno-politycznej. Wynika to przede wszystkim z podstawowych celów operacyjno-taktycznych stawianych przed OGM w ramach operacji frontowej /armijnej/, zwłaszcza zaś zadań w poszczególnych etapach operacji, zasad, metod i technik prowadzenia walki w zależności od rozwoju sytuacji, możliwości opera-

cyjno-taktycznych i technicznych, a także od warunków polityczno-demograficznych obszaru, na którym OGM będzie prowadziła działania.

Cele i zadania w sferze działania politycznego, moralno-bojowego i psychologicznego będą uwarunkowane założeniami, zasadami i metodami pracy partyjno-politycznej, funkcjonującymi niezależnie od charakteru prowadzonych działań bojowych. Uwzględnić jednak należy bezwzględnie specyfikę zadań w działaniu politycznym.

Na cele i właściwości zadań oraz pracy w płaszczyźnie polityczno-propagandowej, organizacyjnej i psychologicznej istotny wpływ wywrą specyficzne uwarunkowania działań wojsk OGM, a między innymi takie, jak:

- duża szybkość przemieszczenia się wojsk OGM z głębi operacyjnej do rubieży wyjścia do bitwy;

- bardzo krótki okres pobytu wojsk w rejonie ześrodkowania i rejonie wyjściowym;

- działanie w oderwaniu od sił głównych i głębi operacyjnej i zazwyczaj na terytorium nieprzyjaciela;

- duża ruchliwość i manewrowość działań oraz ich dynamizm wymagający wysokiej zdolności do szybkiego reagowania i operatywnego podejmowania decyzji;

- szczególna zmienność sytuacji operacyjno-taktycznej oraz otrzymywanych zadań bojowych;

- pełna samodzielność działań, zwłaszcza podczas wykonywania zadań bojowych;

- własności ugrupowania bojowego i działania przy otwartych skrzydłach tego ugrupowania;

- stosunkowo duża izolacja przestrzenna pomiędzy związkami taktycznymi, jednostkami, a nawet pododdziałami;

- duże trudności w dowodzeniu wojskami;
- poważne niedobory i trudności w zaopatrzeniu, udzielaniu pomocy medycznej, a także w innych dziedzinach logistyki;
- niedostateczny stopień ochrony wojsk przed środkami napadu powietrznego nieprzyjaciela;
- większe zagrożenie i możliwość wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń BMR na poszczególne elementy ugrupowania bojowego;
- szczególnie duże nasilenie aktywności organów wojny psychologicznej nieprzyjaciela;
- stałe utrzymywanie się wśród stanów osobowych poczucie zwiększonego stopnia zagrożenia zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego.

Przedstawiana w ogólnych z konieczności zarysach specyfika działania OGM będzie i powinna w sposób istotny stymulować podstawowe cele i zadania stawiane przed kompleksowo pojmowaną pracą partyjno-polityczną prowadzoną w OGM.

Cele i zadania stawiane przed organami dowódczo-sztabowymi, etatowym aparatem politycznymi i aktywnym partyjno-młodzieżowym w zakresie kompleksowo rozumianej pracy partyjno-politycznej wynikają z roli, miejsca i zadań OGM w całokształcie operacji zaczepnej frontu /armii/. Podstawowym celem tej pracy jest optymalne przyczynianie się do pełnego wykonania zadań bojowych /operacyjno-taktycznych/ postawionych przed OGM poprzez właściwie ukierunkowane, planowe i zorganizowane oddziaływanie na wojska własne, ludność cywilną na obszarze działań oraz na wojska nieprzyjaciela.

Najwyższym kryterium oceny efektywności działania dowódców i aparatu politycznego w dziedzinie ideowo-politycznej,

moralno-bojowego i psychologicznego przygotowania wojsk jest i powinno być wykonanie przez ZT, oddziały i pododdziały OGM zadań bojowych.

Szczególne, a nawet decydującą rolę w politycznym, moralnym i psychologicznym przygotowaniu wojsk OGM do przyszłych działań na polu walki spełnia kształtowanie wysokiego poziomu świadomości socjalistycznej, ideowo-politycznego zaangażowania i postaw umożliwiających pełne zrozumienie politycznych celów prowadzonej wojny oraz jej rzeczywistej istoty.

Praktyka życia potwierdza że im silniejsze są motywacje ideowo-polityczne żołnierza tym mocniejsze będą jego psychologiczne mechanizmy obronne i żołnierz taki będzie w sytuacjach trudnych, skomplikowanych i niebezpiecznych działał bardziej skutecznie. Jest sprawą oczywistą, że wysoki stopień ideowo-politycznego zaangażowania nie zastąpi dobrego wykształcenia, sprawnego dowodzenia czy przygotowania psychologicznego żołnierzy, lecz może i powinien je w sposób znaczny rekompensować. Występuje więc swoista dialektyczna w swej istocie współzależność pomiędzy czynnikami, wartościami i postawami ideowo-politycznymi, moralno-bojowymi i psychicznymi mającymi istotny wpływ na sposób zachowania się żołnierza w walce.

Pełne i bardziej uporządkowane określenie celów i zadań stojących przed dowódcami i aparatem partyjno-politycznym OGM wymaga ich rozpatrywania z punktu widzenia: wojsk własnych, wojsk nieprzyjaciela, a także ludności na obszarze działań OGM.

a/ Cele i zadania w odniesieniu do wojsk własnych oraz odnośnie
liwania na nie powinny być precyzowane w płaszczyźnie:

- ideowej i politycznej, co powinno zapewnić ukształtowanie i utrwalenie - pożądanych na danym etapie działań -

poglądów i postaw stanów osobowych, kształtowanie przekonania o słuszności sprawy, w imię której toczy się walka, wyrabianie i utrwalanie w żołnierzach silnych motywacji ideowo-politycznych do aktywnego uczestniczenia w działaniach bojowych i silne uodpornienie na treści upowaszczniane przez organa wojny psychologicznej nieprzyjaciela;

- wartości moralno-bojowych; co powinno zapewnić należyte sprawność działania, zwłaszcza w sytuacjach trudnych, wysoką dyscyplinę bojową, dużą aktywność i zryw zaczepny oraz ukształtowanie pożądanych cech żołnierskich niezbędnych na polu walki w specyficznych warunkach działań OGM;

- psychologicznej; co powinno zapewnić wysoki stopień uodpornienia stanów osobowych OGM na destrukcyjne oddziaływające na psychikę ludzką czynniki występujące na współczesnym polu walki, a zwłaszcza dające znać o sobie podczas działania OGM.

Merytoryczne treści politycznego, moralno-bojowego i psychologicznego przygotowania stanów osobowych OGM można podzielić ponadto na dwie podstawowe grupy:

- treści uniwersalne - odnoszące się do całego stanu osobowego - bez względu na charakter i specyfikę zadań, czy miejsce w całokształcie struktury organizacyjno-grupowej;

- treści specjalistyczne - bardziej zróżnicowane i odnoszące się do hierarchicznych elementów siłowych struktur osobowych oraz specyfiki zadań otrzymanych przez poszczególne ZT, oddziały i pododdziały oraz elementy ugrupowania bojowego OGM.

Szczególnie ważne w całokształcie oddziaływania politycznego na wojska własne jest wyrabianie i utrwalanie silnych motywacji potrzebnych podczas działań w składzie OGM, a zwłaszcza pełne zrozumienie ważności celów i zadań realizowanych.

przez wojska OGM dla prowadzenia sił głównych frontu /armii/, oraz maksymalnej identyfikacji zadań każdego żołnierza i zespołu z zadaniem ogólnym OGM.

W stosunku do wojsk własnych stosowane są m.in. takie metody i formy działania, jak: rozpoznawanie, informowanie, pozyskiwanie, neutralizowanie, współdziałanie, zwalczanie itd.

Cele i zadania w odniesieniu do wojsk nieprzyjaciela powinny być precyzowane w płaszczyźnie:

- rozpoznawczo-informacyjnej, co powinno zapewnić uzyskanie oraz przekazywanie zainteresowanym niezbędnych danych o nieprzyjacielu, jego stanie moralno-bojowym i nastrojach, danych demograficzno-osobowych, danych o działaniu organów wojny psychologicznej itp. Dotyczy to zwłaszcza odwołów podciąganych z głębi operacyjnej i kierowanych do walki z OGM;

- polityczno-propagandowej, co powinno zapewnić osłabienie wiary w słuszność sprawy, o którą walczą żołnierze, wzbudzenie niewiary w zwycięstwo, osłabienie woli walki, a w rezultacie - polityczno-moralne "rozbrojenie" nieprzyjaciela;

- działalności dezinformacyjnej, co powinno przyczynić się do wzbudzenia niepewności, nieufności, chaosu, braku zaufania do przełożonych oraz spowodowania dezorganizacji w podchodzących i walczących wojskach nieprzyjaciela;

- psychologiczno-ekscytacyjnej, co powinno przyczynić się do obniżenia progu odporności psychicznej żołnierzy nieprzyjaciela, zwiększenia ich stanów zmęczenia, rozdrażnienia, zagrożenia itp.

Szczególnie istotne w warunkach działań OGM jest wzbudzenie i utrwalanie wśród wojsk nieprzyjaciela silnego przekonania, iż cały system obrony został zniszczony, a wszelkie

próby jego odtworzenia nie mają szans powodzenia. Dotyczy to zarówno wojsk będących w styczności bojowej z wojskami OGM, jak i wojsk sił głównych frontu /armii/, na których korzyść działa OGM.

W stosunku do wojsk nieprzyjaciela stosowane są m.in. takie metody i formy działania, jak rozpoznawanie, osłabianie, zwalczanie, pozyskiwanie, dezinformowanie, nękanie współdziałanie itp.

Cele i zadania w odniesieniu do obszaru działań OGM, ludności oraz oddziaływania na nią powinny być precyzowane w stosunku do obszaru i ludności własnego kraju, państwa sojuszniczego oraz obszaru i ludności przeciwnika w płaszczyźnie:

- polityczno-propagandowej, co powinno zapewnić w odniesieniu do ludności i władz administracyjnych własnego i sojuszniczego kraju pełne wsparcie wojsk OGM we wszystkich sferach działania oraz wzmocnienie polityczno-propagandowego oddziaływania na ludność tych terenów ze strony wyspecjalizowanych organów wojsk OGM. Jednocześnie oddziaływanie polityczno-propagandowe powinno spowodować naruszenie i zdeformowanie postaw ideowo-politycznych, co wyrażało by się w utrwalaniu negatywnego stosunku ludności - władz terenowych nieprzyjaciela do celów wojny, kierownictwa państwa jego i wojsk własnych; odpowiednio pogłębienie i wykorzystywanie tego stanu powinno umożliwić wojskom OGM skuteczne działanie na terenie przeciwnika.

- dezinformacyjno-nękańcej, co powinno przyczynić się do wytworzenia na terenie nieprzyjaciela sytuacji sprzyjającej powstaniu wśród ludności dezorganizacji, chaosu, niepewności i braku zaufania do władz, żywiołowemu przemierzaniu się ludności w pożądanym kierunku, narastaniu antagonizmów, obni-

zeniu poziomu odporności psychicznej i ugruntowywaniu się przekonania o nieuchronności klęski wojsk własnych;

- rozpoznawczo-informacyjnej, co powinno zapewnić dopływ wszystkimi możliwymi kanałami niezbędnych informacji o ludności, władzach administracyjnych, nastrojach i sytuacji na terenach działania OGM; co powinno to dotyczyć obszarów własnych, sojuszniczych, przede wszystkim zaś - terenu nieprzyjaciela;

- zabezpieczenia i wykorzystania infrastruktury propagandowej i kulturalnej, co powinno przyczynić się do zwiększenia potencjału i środków polityczno-propagandowego oddziaływania na wojska własne, nieprzyjaciela oraz ludność cywilną.

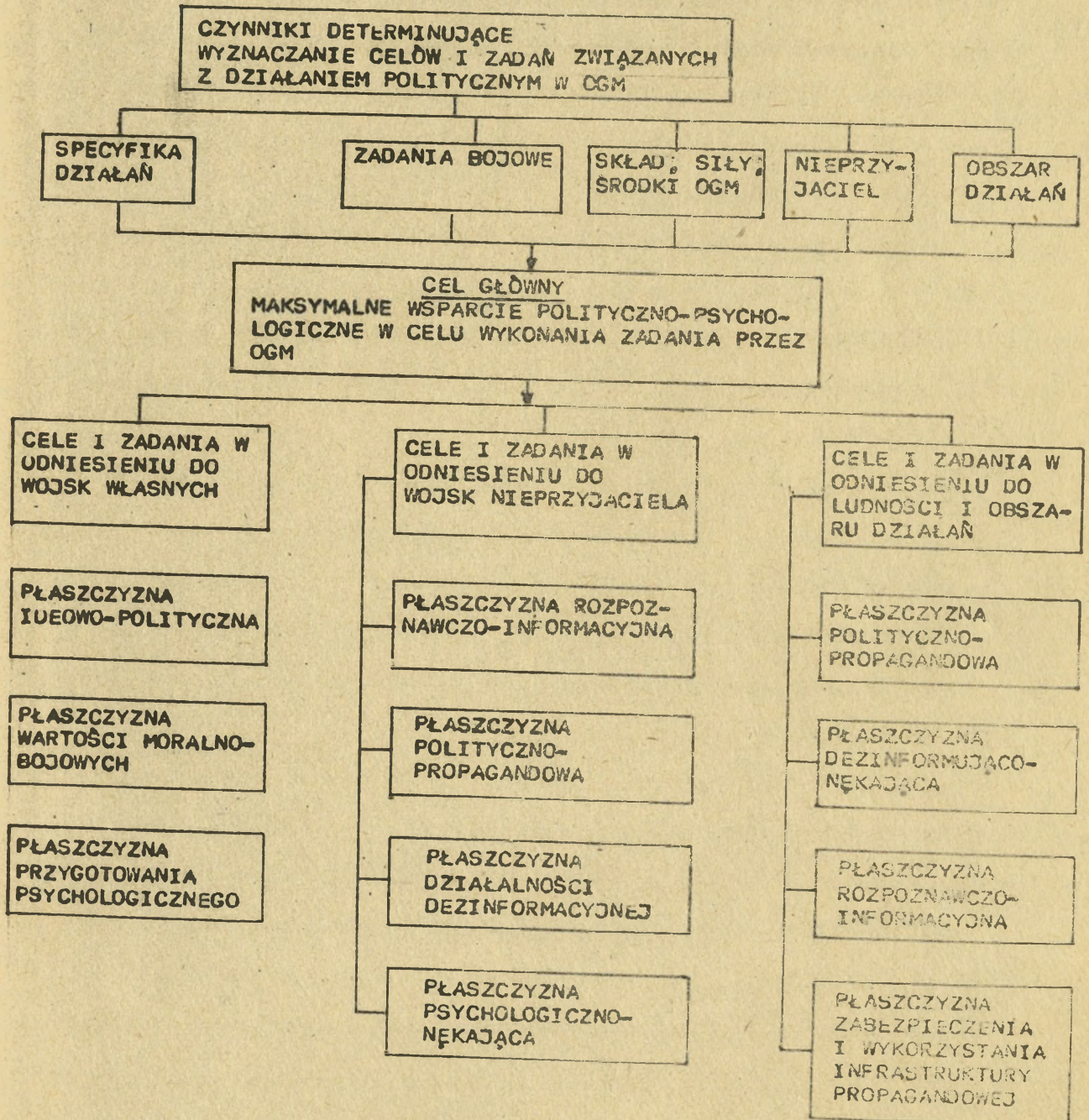
Jedną z ważniejszych zasad, która powinna być ściśle przestrzegana w pracy z ludnością cywilną podczas działań OGM zarówno na terenie własnym /sojuszniczym/, jak też na terenie nieprzyjaciela jest zasada ZRÓZNICOWANEGO PODEJŚCIA do poszczególnych środowisk, grup, regionów itp. Pozwala ona, jak wykazuje praktyka, uzyskiwać optymalne rezultaty w omawianej sferze działalności.

W stosunku do ludności cywilnej są stosowane takie metody i formy działania, jak: współdziałanie, udzielanie pomocy, oddziaływanie, pozyskiwanie, dezinformowanie, psychologiczne nękanie, zwalczanie, zabezpieczenie i wykorzystywanie.

Główne czynniki determinujące wyznaczanie celów i zadań kompleksowo-pojmowanej pracy partyjno-politycznej prowadzonej w OGM, cel główny tej pracy oraz cele i zadania w odniesieniu do podstawowych płaszczyzn i obiektów działań przedstawia ono w sposób graficzny w tabeli nr 1.

TABELA

OBRAZUJĄCA CELE, ZADANIA, OBIEKTY I PŁASZCZYZNY
DZIAŁANIA POLITYCZNEGO W OGM F /A/ ORAZ GŁÓWNE
DETERMINANTY WPŁYWAJĄCE NA ICH WYZNACZANIE

22.2. Kierunki, metody i formy działania politycznego w OGM

Kierunki, metody i formy działania politycznego wynikają przede wszystkim z celów i zadań, jakie na danym etapie operacji /walki/ stoją przed wojskami OGM, ogólnej sytuacji polityczno-militarnej oraz celów i zadań sformułowanych w płaszczyźnie kompleksowo rozumianej pracy partyjno-politycznej przez szefa zarządu politycznego frontu /armii/. Działalność polityczna prowadzona w OGM ma na celu:

- kształtowanie postaw ideowo-politycznych niezbędnych żołnierzom socjalistycznej armii działającym w składzie OGM;
- kształtowanie i utrwalanie pożądanych i niezbędnych na współczesnym polu walki, zwłaszcza żołnierzowi OGM, walorów moralno-bojowych;
- wyrabianie i utrwalanie wysokiej odporności psychicznej, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki działania OGM;
- przeciwdziałanie treściom upowazeczniącym przez organa wojny psychologicznej nieprzyjaciela ukierunkowanych na wojska OGM;
- oddziaływanie polityczno-psychologiczne na wojska nieprzyjaciela;
- oddziaływanie i pracę z ludnością i władzami terenowymi;
- przygotowanie do działań w warunkach użycia broni jądrowej oraz innych środków i broni masowego rażenia;
- utrzymywanie współdziałania polityczno-propagandowego zarówno w koalicyjnym, jak i narodowym oraz wewnętrznym układzie;
- zabezpieczenie i wykorzystanie infrastruktury propagandowej na obszarze działania OGM;
- współdziałanie w zaspokajaniu potrzeb bytowo-zaopatrzeniowych i medyczo-sanitarnych.

W działalności tej są stosowane zasady, metody i formy pracy zarówno uniwersalne obowiązujące w każdego typu działaniach

bojowych, jak też specyficzne tylko dla działań OGM. Szczególnej ważności przy uwzględnieniu tej specyfiki nabiera problem planowej i zorganizowanej pracy w zakresie psychologicznego przygotowania wojsk w celu wyrobienia wśród stanów osobowych OGM wysokiego poziomu odporności psychicznej. W działalności tej uwzględnić należy przede wszystkim:

a/ W zakresie kształtowania postaw ideowo-politycznych

- kształtowanie wśród stanów osobowych głębokiego przekonania o polityczno-militarnej słuszności i ważności prowadzonych działań;

- utrzymanie i utrwalanie wysokiego stanu moralno-politycznego i właściwych nastrojów niezależnie od rozwoju sytuacji polityczno-militarnej i taktyczno-bojowej powstającej w toku działań OGM;

- umacnianie postaw ideowo-politycznego zaangażowania stanowiącego główny fundament aktywności bojowej, ofiarności i poświęcenia oraz wewnętrznych motywacji działania zmierzającego do pokonania nieprzyjaciela;

- zaszczepienie i utrwalanie przekonania o polityczno-moralnej i militarnej przewadze naszych wojsk, czego dowodem jest posiadanie przez nie inicjatywy operacyjno-taktycznej;

- ukazywanie sprzeczności i antagonizmów społeczno-politycznych i innych w społeczeństwie i w armiach poszczególnych państw NATO;

- utrwalanie przekonania o sile i przewadze naszego koalicyjnego systemu obronnego wpływającego zwłaszcza z siły bojowej Armii Radzieckiej i potęgi ZSRR;

- umacnianie wśród stanów osobowych nienawiści do nieprzyjaciela oraz zrozumienia i akceptacji faktu, iż walcząc z polityczno-militarną strukturą państw NATO przyczyniają się do poli-

tycznego i społecznego wyzwolenia mas pracujących oraz zwycięstwa idei socjalizmu;

- systematyczne informowanie o sytuacji polityczno-militarnej i operacyjno-taktycznej, w układzie globalnym oraz o sytuacji OGM i sił głównych frontu /armii/;

- operatywne wykorzystywanie sukcesów bojowych wojsk OGM dla umacniania ducha ofensywności, wiary w zwycięstwo, przekonania stanów osobowych o naszej przewadze i mobilizacji do jeszcze bardziej zdecydowanego działania oraz aktywności na polu walki;

- popularyzowanie bohaterstwa i nieprzeciętnych czynów bojowych oraz najlepszych doświadczeń w walce będących rezultatem działań pojedynczych żołnierzy, zespołów, pododdziałów i oddziałów;

- świecenie przez dowódców, oficerów politycznych, członków aktywu politycznego i wszystkich komunistów osobistym przykładem świadczącym o ideowo-politycznym zaangażowaniu, ofiarności, poświęceniu, a także bezwzględnej woli walki i zwycięstwa nad nieprzyjacielem;

- prowadzenie ciągłego kompleksowo rozumianego rozpoznania i współdziałania politycznego, dokonywanie analizy i oceny sytuacji wojsk własnych i przeciwnika oraz operatywne reagowanie na wszelkie destrukcyjne zjawiska i tendencje, zwłaszcza wpływające ze specyfiki działania OGM.

b/ W zakresie kształtowania i utrwalania pożądanych walorów moralno-bojowych wśród stanów osobowych OGM

- rozwijanie i utrwalanie wśród stanów osobowych męstwa, odwagi, aktywności, obojętności, wytrwałości, wewnętrznego zdyscyplinowania, gotowości do wyrzeczeń, czujności i zdecydowania;

- kształtowanie u szeregowców, dowódców - wszystkich szczebli, pracowników sztabów i oficerów politycznych zrywu zaczepnego, cech energicznego i zdecydowanego działania, bojowej inicjatywy, roześnanej brawury, przebiegłości bojowej, sprytu, samodzielnosci, działania z zaskoczenia, przedsięwziętości i zaradności, szybkości w podejmowaniu decyzji itp.;

- wyrabianie maksymalnej wytrwałości fizycznej i odporności na zmęczenie, brak snu i żywności, niewystarczającą opiekę lekarską, przeciążenie zadaniami i obowiązkami, a także wytrwałości na znoszenie innych niedogodności wynikających ze specyfiki działania OGM;

- wyrabianie poczucia osobistej odpowiedzialności za wykonanie zadania bojowego, a tym samym zadań całej OGM, i zrozumienie konieczności tego wysiłku i jego wpływu na pomyślne działanie sił głównych frontu /armii/;

- kształtowanie i utrwalanie bojowego współdziałania, żołnierskiego koleżeństwa, wzajemnego zaufania, wiary w pomoc i wspieranie w trudnych sytuacjach oraz poczucia wzajemnej moralno-psychologicznej więzi i dumy z przynależności do OGM;

- umacnianie głębokiego zaufania bojowego do dowódców wszystkich szczebli, głębokiej wiary w słuszność podejmowanych decyzji i konieczność ich bezwzględnego wykonywania oraz w powodzenie działań OGM i całej operacji frontu /armii/;

- wyrabianie i bezwzględne egzekwowanie dyscypliny bojowej i sumiennego wykonywania obowiązków żołnierskich, energicznego przeciwdziałania wszelkim przejawom dezorganizacji, osłabiania dyscypliny żołnierzy i naruszania ich poziomu moralno-bojowego, zdecydowane przeciwdziałanie nieuzasadnionej samowoli, dowolnej interpretacji otrzymywanych zadań, nieprzemyślanemu szafowaniu

siłami i środkami przy istniejących w OGM trudnościach w zaopatrzeniu i uzupełnianiu;

- systematyczne pogłębianie bojowo-psychologicznej integracji i lojalności wewnątrz wojsk OGM zarówno w układzie pionowym, jak i poziomym, a także pomiędzy rodzajami wojsk i służb działających w ramach OGM i wspierających jej działania bojowe;

- utrzymanie wysokiego poziomu maskowania /w tym taktyczno-operacyjnego/, zapewnienie skrytego podejścia, działania z zaszkoczenia, czujności bojowej i wyczulenia na działalność oraz penetrację grup dywersyjno-rozpoznawczych;

- wyrabianie i utrwalanie poczucia głębokiej żołnierskiej troski o broń i technikę bojową oraz umacnianie przekonania o jej niezawodności i wyższości nad bojowym wyposażeniem przeciwnika.

c/ W zakresie wyrabiania i utrwalania wysokiej odporności psychicznej wojsk OGM

- kształtowanie i utrwalanie odpowiednich postaw ideowo-politycznych i światopoglądu jako głównych, kierowniczych czynników wywierających niezwykle istotny wpływ na wszystkie cechy osobowości oraz motywację i akceptację celów walki, a także świadome działanie bojowe w warunkach zagrożenia;

- systematyczne zapoznawanie dowódców wszystkich szczebli, pracowników sztabów, oficerów politycznych i pozostałych żołnierzy ze zjawiskami w sferze moralno-psychologicznej/ zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi/; które mogą wystąpić wśród stanów osobowych OGM w toku jej działania, z określonymi zasadami, metodami i sposobami aktywnego wpływu na te zjawiska w celu ograniczenia /lub całkowitego zneutralowania/ ich destrukcyjnych skutków;

- stałe hartowanie psychologiczne wojsk poprzez stosowanie bodźców mających na celu przyzwyczajanie żołnierzy do gwałtownych zmian sytuacji, wzrostu stanu zagrożenia, działania w warunkach ekstremalnych itp.; musi to odbywać w ścisłej więzi z procesem wychowania ideowo-politycznego oraz szkolenia ogólnowojskowego i specjalistycznego;

- przeciwdziałanie poczuciu bezradności, osamotnienia, strachu, niewiary w możliwość wykonania postawionych zadań oraz rozluźnieniu dyscypliny bojowej i czujności;

- kształtowanie i utrwalanie pozytywnych cech żołnierskiej osobowości i walorów moralno-bojowych niezbędnych na współczesnym polu walki, a zwłaszcza w specjalnych działaniach OGM;

- operatywne zwalczanie wszelkich stanów depresji psychicznej żołnierzy, zwłaszcza poprzez inspirację i pobudzenie ich do aktywności, dynamicznego działania i bojowej inicjatywy;

- zdecydowane przeciwdziałanie wszelkim objawom strachu, a zwłaszcza strachu grupowego przekształcającego się bardzo łatwo w panikę. Szczególnie ważne jest skuteczne reagowanie dowódców i oficerów politycznych w momencie narastania groźby jej przejawiania się w formie ekstremalnej; wykazywanie w pracy przygotowawczej do działań, że każdy przejaw paniki, a zwłaszcza ucieczki, w warunkach działań OGM jest szczególnie niebezpieczny i może prowadzić do swego rodzaju samobójstwa;

- dokonywanie oceny stopnia psychologicznej odporności, zwłaszcza dowódców i żołnierzy pełniących szczególnie odpowiedzialne i samodzielne funkcje w systemie gotowości bojowej oraz w razie osłabienia tej odporności ich umiejętne przenoszenie na funkcje mniej odpowiedzialne;

- wyrabianie i utrwalanie odporności stanów osobowych na psychologiczno-nękające i dezinformujące oddziaływanie prowadzone przez organa wojny psychologicznej nieprzyjaciela:

- utrwalanie pełnego zaufania do dowódców i umacnianie przekonania, że dowódca /przełożony/ potrafi znaleźć właściwe rozwiązanie w każdej nawet najbardziej skomplikowanej i groźnej sytuacji;

- ciągle wyjaśnianie żołnierzom ogólnego położenia, sytuacji polityczno-militarnej, postępów bojowych sił głównych frontu /armii/, a także położenia i sytuacji w sąsiednich OGM;

- realizowanie planowych przedsięwzięć zmierzających do odtworzenia potencjału psychicznego wojsk po wykonaniu zadania, zwłaszcza poprzez neutralizowanie i eliminowanie u żołnierzy negatywnych skutków psychiczno-moralnych;

- świecenie przez dowódców i oficerów politycznych /we wszystkich przełożonych/ osobistym przykładem w walce /oponowanie trudnych sytuacji, właściwe zachowanie się w momentach zagrożenia oraz wykazywanie w każdej sytuacji dużej odporności psychicznej itp./;

- uwzględnianie w całości przygotowanie psychologicznego wojska OGM - dowiedzionych w czasie II wojny światowej, wojen współczesnych, klęsk żywiołowych i katastrof - faktów, że właściwości człowieka pozwalają mu znieść bardzo duże przeciążenie psychiczne oraz, że potrafi się on zaadaptować nawet do najtrudniejszych warunków. Jest ponadto dowiedzione, że w obliczu niebezpieczeństwa i szczególnego zagrożenia często zaczynają się ujawniać pozytywne cechy psychicznej reakcji ludzkich. Należy więc te właściwe zjawiska w pracy ze stanami osobowymi OGM stale dostrzegać i odpowiednio wykorzystywać.

W działaniach bojowych na współczesnym i przyszłym polu walki - zwłaszcza zaś w działaniach typu manewrowego i rajdowego - zarówno niszcząca siła stosowanej broni /w tym super-techniki/, jak i oddziaływanie psychologiczne przeciwnika sprawiają, że stany osobowe OGM poddawane będą bardzo dużemu obciążeniu psychicznemu. Wrażenie, jakie wywołuje samo działanie broni i supertechniki, powoduje odczuwanie zwiększonego zagrożenia ze wszystkich stron, uczucie niepewności, osamotnienia, a w skrajnych przypadkach uczucie opuszczenia i zapomnienia co szczególnie destrukcyjnie będzie wpływać na psychikę szeregowców, dowódców wszystkich szczebli. Z charakteru działań OGM wynika, że stopień zagrożenia psychologicznego jej stanów osobowych będzie znacznie większy niż w wojakach sił głównych frontu /armii/. Wpływa to m.in. z konieczności działania w warunkach oderwania od względnie stałej linii frontu, ciągłego zagrożenia okrążeniem i zniszczeniem, dużej samodzielności prowadzonych działań, zwłaszcza typu rajdowego, i konieczność liczenia tylko na własne siły, zwiększonych trudności w zaopatrzeniu wojsk i możliwości ewakuacji rannych, stałego zagrożenia bronią jądrową, nowymi rodzajami broni BMR, supertechniką itp. Wszystko to wraz z normalnymi zjawiskami występującymi na polu walki będzie warunkować zbiorowe reakcje psychiczne, a także postawy stanów osobowych zespołów, pododdziałów i oddziałów. W.I.Lenin pisał, że "żywołem wojny jest niebezpieczeństwo, na wojnie nie ma ani jednej chwili, kiedy nie czyhałoby na ciebie niebezpieczeństwo"^{x/}. Michał Kalinin zaś w pracy "O wychowaniu komunistycznym i obowiązku żołnierskim" stwierdzał, że /.../ "na wojnie człowiek w ciągu jednego dnia

x/ Dzieła, tom 33, KIW, Warszawa 1954, s.87.

lub kilku miesięcy przeżywa to, czego nie przeżyje nawet w czasie 10 lat normalnego życia^{x/}. Te lapidarne, lecz także prawdziwe stwierdzenia mają szczególne odniesienia do sytuacji występujących w specyficznych warunkach działania OGM.

Dlatego też problemy gotowości psychicznej, przygotowania psychologicznego do działań bojowych oraz ukształtowania wysokiego poziomu odporności psychicznej stanów osobowych nabierają w wojskach przygotowujących się do działań i działających w składzie OGM szczególnie ważnego znaczenia. Każdy dowódca, przełożony i cały aparat partyjno-polityczny w wojskach OGM powinni tę problematykę dobrze znać i koniecznie uwzględniać w czasie działań.

Gotowość psychiczną należy traktować jako określony stan psychiki nastawionej na w pełni racjonalne zachowanie, aktywne i zdecydowane prowadzenie działań bojowych w skomplikowanych warunkach współczesnego pola walki, a zwłaszcza na optymalne rozwiązywanie i wykonywanie zadań w sytuacjach szczególnie trudnych, których nie brak będzie podczas działań OGM.

Przygotowanie psychologiczne do działań bojowych w składzie OGM - to kształtowanie, rozwijanie i utrwalanie przede wszystkim takich procesów oddziaływania na sferę psychiczną oraz pozytywnych cech psychicznych i osobowościowych żołnierza, jakie są im niezbędne w czasie specyficznych działań OGM. Jest to swego rodzaju przedłużenie i pogłębienie wychowania oraz wykształcenia żołnierzy; jest to także stały komponent szkolenia bojowego i politycznego mający swoje cele, zadania, środki i

x/ M. Koltanowski "O wychowaniu komunistycznym i obowiązku żołnierskim" Kłw, Warszawa 1960, s. 423.

właściwości metodologiczne. Konkretnie rozwiązywanie problemów przygotowania psychologicznego żołnierzy OGM powinno się opierać na wszechstronnej znajomości przez dowódców, oficerów politycznych i wszystkich żołnierzy wpływu sytuacji bojowej na psychikę i specyfikę zachowania się w walce, a zwłaszcza w sytuacjach nietypowych i szczególnie trudnych. Głównym zadaniem przygotowania psychologicznego wojsk OGM jest wyrabianie i utrwalanie odporności psychiki oraz wewnętrznych motywacji i gotowości do wykonania zadań bojowych bez względu na istniejący w danej sytuacji stopień zagrożenia.

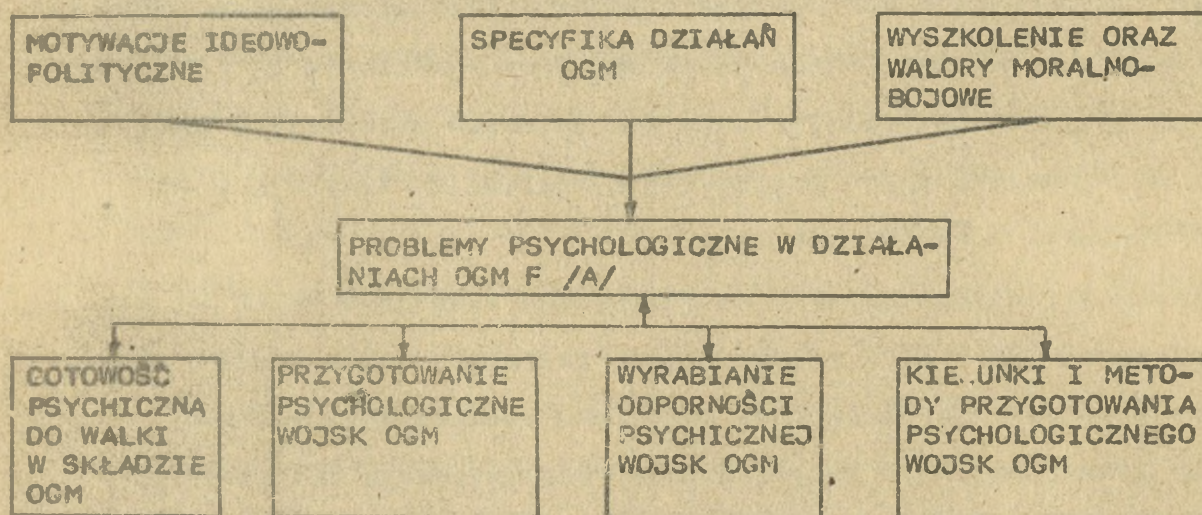
Do psychologicznych przesłanek pomyślnego wykonania zadań bojowych przez OGM należy między innymi zaliczyć: cechy i właściwości umysłowo-intelektualne, uczuciowo-emocjonalne, wolincjonalne i moralne, mistrzostwo bojowe oraz motywacje ideowo-polityczne, a także specjalne wytrenowanie psychologiczne i hart psychiczny żołnierzy. Wszystkie te przesłanki znajdują /i winny znajdować/ wyraz w odporności psychicznej i maksymalnej gotowości do walki stanów osobowych OGM.

Odporność psychiczna w tym kontekście to przede wszystkim zachowanie normalnego funkcjonowania procesów psychicznych i racjonalnego przejawiania się różnych stron osobowości w szczególnie trudnych sytuacjach bojowych, a także maksymalnej samokontroli w sytuacjach silnego zagrożenia, opanowywanie uczucia strachu i nie uleganie panice oraz pełne nastawienie intelektualnej i uczuciowo-wolincjonalnej sfery psychiki na wykonanie zadania bojowego w każdym etapie walki OGM^{x/}.

x/ Psychologiczne problemy współczesnego pola walki przedstawione są m.in. w pracach radzieckich teoretyków wojakowych: S.K. Ilina, "Moralnyj faktor w sowriemiennych wojnach", M.J. Dżaczenki, "Psichologiczno-pedagogiczeskie osnovy dejatelnosti komandira", Wyd. Ministerstwo Obrony ZSRR, 1979 r. i 1978 r.

Wybrane problemy psychologiczne w działaniach bojowych OGM oraz ich związki przedstawiła tabela nr 2.

TABELA
WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ WYBRANYCH PROBLEMÓW PSYCHOLOGICZNYCH
W DZIAŁANIACH OGM

Rozpatrując psychologiczne problemy działania wojsk OGM należy uwzględnić, że między przygotowaniem psychologicznym, moralno-politycznym a wyszkoleniem bojowym występują swego rodzaju dialektyczne w swej istocie zależności. Wynika to głównie z tego, że nawet najwyższe walory psychiczne żołnierzy nie gwarantują powodzenia w walce przy niskim poziomie ich stanu moralno-politycznego, słabych motywacjach ideowo-politycznych czy też niewystarczającym przygotowaniu bojowym; i na odwrót: żołnierz w pełni przekonany o ideowo-politycznej słuszności sprawy, której broni, dobrze wyszkolony, w pełni rozumiejący i akceptujący

konieczność swego działania w składzie OGM może nie być psychologicznie przygotowany do sprośnienia trudnościami, z którymi spotka się w czasie tych specyficznych działań. Istnieje więc podstawa do stwierdzenia, że przygotowanie psychologiczne wpię-
ra i wzbogaca całą sferę przygotowania politycznego oraz wpływa korzystnie na kształtowanie pożądanych walorów moralno-bojowych żołnierzy; natomiast odpowiednie przygotowanie ideowo-polityczne i wyszkolenie bojowe wywiera korzystny wpływ na stopień odporności psychicznej wojsk OGM każdego szczebla.

d/ W zakresie zwalczania skutków działania organów wojny psychologicznej nieprzyjaciela:

- zdecydowane i szybkie przeciwdziałanie treściom polityczno-propagandowym upowszechnianym przez organa wojny psychologicznej nieprzyjaciela głównie poprzez uruchamianie i operatywne prowadzenie odpowiednio ukierunkowanych operacji propagandowo-wyjaśniających;

- systematyczne działanie zmierzające do pełnego niwelowania skutków akcji psychologiczno-dezinformacyjnej prowadzonych przez nieprzyjaciela /do działania tego włącza się organa porządkowe WSWTM, kontrwywiad, sztaby jednostek, wojska łączności, rozpoznania i walki radioelektronicznej/;

- azybkę i zdecydowaną likwidację wykrytych zespołów i środków wojny psychologicznej nieprzyjaciela, w tym środków nękających w strefie działania OGM;

- zapoznanie stanu osobowego OGM z zasadami, metodami i technikami działania organów wojny psychologicznej nieprzyjaciela, zwłaszcza z przewidywanymi sposobami działania na wojska OGM;

- kształtowanie i utrwalanie wśród wojsk OGM wysokiego poziomu odporności politycznej na wrogą propagandę prowadzoną przez organa wojny psychologicznej;

- operatywne i szybkie dementowanie i likwidowanie w zarodku wszelkiego rodzaju plotek, zwłaszcza o zatrzymaniu natarcia sił głównych, okrażeniu i odcięciu wojsk OGM, przechodzeniu żołnierzy niektórych jednostek OGM na stronę przeciwnika, przerwanu zaopatrzenia wojsk OGM itp.;

- zdecydowane przeciwstawianie się upowszechnianej szczególnie aktywnie przez nieprzyjaciela tezie, że wojska OGM zostały świadomie i z premedytacją wysłane na zagładę i zniszczenie w imię realizacji przez front /armię/ celów głównych;

- demaskowanie dezinformacyjnych treści o zastosowaniu nowych nieznanymi środkami walki, podchodzących odwodach operacyjnych, rzekomo skażonych rejonach, zatrutych źródłach wody, chorobach zakaźnych itp.;

- uświadomienie żołnierzom OGM możliwości użycia przez nieprzyjaciela psychogazów, zapoznanie z ich działaniem i sposobami przeciwdziałania;

- skuteczne przeciwdziałanie treściom upowszechnianym przez organa wojny psychologicznej a skierowanym na ludność w obzaryze działania OGM szczególnie mających na celu spowodowanie niekontrolowanych przemieszczeń tej ludności na drogach przegrupowywania wojsk OGM;

e/ W zakresie polityczno-psychologicznego oddziaływania na wojska nieprzyjaciela

- ukierunkowanie całokształtu przedsięwzięć realizowanych przez organa propagandy specjalnej OGM głównie na: wojska nieprzyjaciela będące w bezpośredniej styczności bojowej z jednostkami OGM; wojska i personel obiektów nieprzyjaciela przewidzianych do opuszczenia czy zniszczenia przez wojska OGM;

podchodzące z głębi operacyjnej odwody nieprzyjaciela; ludność w wybranych rejonach oraz władzę administracyjną na obzearze działania OGM; uzgadnianie i synchronizowanie całości akcji propagandy specjalnej ze sztabem OGM, a także z organami propagandy specjalnej frontu /armii/. Akcje te, którymi obejmuje się zarówno wojska, jak i ludność należy prowadzić w płaszczyźnie polityczno-propagandowej, dezinformacyjnej i psychologiczno-nęka-
jącej.

Cele, zadania kierunki i sposoby działania propagandy specjalnej w OGM wymagają oddzielnego omówienia według proponowanych, a przedstawionych w dalszej części opracowania zagadnień.

f/ W zakresie oddziaływania i pracy z ludnością oraz władzami administracyjnymi

- systematyczne poznawanie i analizowanie nastrojów oraz zjawisk w sferze polityczno-moralnej i psychicznej; jakie mogą powstać na tle ogólnej sytuacji polityczno-militarnej oraz specyficznych metod działania OGM zarówno wśród ludności własnej krajów sojusznicznych, jak i nieprzyjaciela;

- nawiązywanie, utrzymywanie i wykorzystanie przez wojska OGM kontaktów i pomocy ze strony władz administracyjnych na obzearze działań;

- prowadzenie - w zależności od rozwoju sytuacji, czasu, możliwości i potrzeb - wśród ludności odpowiednio zróżnicowanej pracy politycznej i propagandowo-agitacyjnej;

- unikanie ingerowania w sprawy wewnętrzne władzy administracyjnej, ludności cywilnej, sprawy narodowościowe oraz w sprawy wiary i kościoła na terytorium kraju sojuszniczego;

- niwelowanie nieprzyjaznych nastawień ludności na terenie nieprzyjaciela do wojsk i żołnierzy OGM oraz przygotowanie

stanów osobowych jednostek na taką ewentualność; zdecydowane zwalczanie wszelkiej wrogiej i dywersyjnej działalności ze strony ludności cywilnej;

- unikanie niszczenia dóbr i obiektów kulturalnych, uświęconych tradycją i kultem religijnym, a zwłaszcza objętych Konwencją Genewską o ochronie zabytków;

- nawiązywanie i odpowiednie wykorzystanie kontaktów z ośrodkami polonijnymi na obszarze działania OGM.

Aby móc skutecznie oddziaływać na ludność oraz władze terenowe /neutralizować ich postawy i wykorzystywać do działań konstruktywnych na rzecz wojsk OGM/ konieczne jest prowadzenie systematycznych studiów i rozpoznania oraz analiz i ocen w takich dziedzinach, jak:

- struktura demograficzna i społeczna, a zwłaszcza: liczba ludności, jej rozmieszczenie terytorialne, gęstość zaludnienia, charakterystyka socjologiczna, zawodowa, skład narodowościowy itp.;

- i struktura społeczna obszaru działań, a zwłaszcza: rozmieszczenie i struktura ośrodków administracji państwowej, /również szczebla najniższego/, organizacja i rozmieszczenie organów porządku publicznego, bezpieczeństwa, wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa, funkcjonowanie służb publicznych i komunalnych, system rozmieszczenia i możliwości ośrodków służby zdrowia, sieć ośrodków rekreacyjnych i sportowych, struktura i rozmieszczenie oddziałów samoobrony, straży pożarnej itp.;

- załączanie i wpływy partii politycznych oraz organizacji młodzieżowych, a zwłaszcza: wpływy i zasięg działania SPD, FDP, CDU i CSU, DKP, JUSO, ich charakterystyka ilościowa i jakościowa, rozmieszczenie podstawowych komórek organizacyjnych, stosunek do celów toczącej się wojny, przewidywane formy działania, postawy na rzecz wysiłku militarnego itp.

- struktura, wpływ i zasięg działania organizacji społecznych, a zwłaszcza; organizacji społeczno-politycznych, społeczno-użytecznych, naukowych, sportowo-turystycznych i innych, a przede wszystkim możliwości ich konstruktywnego wykorzystania jak i aktywnego ograniczenia;

- organizacja, rozmieszczenie i wpływ kościołów, związków wyznaniowych i ugrupowań religijnych, a zwłaszcza; liczebność, rozmieszczenie władz i obiektów, postawy wobec wojny i wysiłku militarnego, zakres działalności wydawniczej, wpływy w poszczególnych grupach środowiskowych itp.;

- stan świadomości i postaw politycznych, społecznych, moralnych i psychicznych, a zwłaszcza; stosunek do władzy państwo-politycznej, ustroju społecznego i toczącej się wojny, do aktualnego systemu powiązań sojuszniczych i wysiłku obronnego, do armii i służby wojskowej, zasięg i wpływ poglądów rewizjonistycznych i neonazistowskich, przewidywane postawy i zachowania w sytuacjach trudnych, reakcje na oddziaływanie treści naszej propagandy, stopień odporności psychicznej, stosunek robotników napływowych do wojny, władzy i wojska, ich miejsce i pozycja w strukturze społecznej danego kraju.

W omawianej płaszczyźnie działania rozpoznanie, analizy i oceny oraz przedsięwzięcia praktyczne prowadzić należy i odpowiednio różnicować w odniesieniu do ludności i władz administracyjnych na terenie własnego kraju; ludności i władz administracyjnych na terenie kraju sojuszniczego; ludności i władz administracyjnych na terenie kraju nieprzyjaciela.

W całościach pracy polityczno-propagandowej prowadzonej wśród ludności na obszarze działań OSM przestrzegać należy zasad i metod obowiązujących żołnierzy armii socjalistycznej. Metoda

pozyskiwania do współpracy i neutralizowania powinna mieć priorytet nad metodami odrzucania, izolowania i zwalczania. Szczególną uwagę należy zwrócić na operatywne wykorzystywanie na terenie nieprzyjaciela organizacji środowisk postępowych, lewicujących, polonijnych lub negatywnie nastawionych do wojny.

g/ W zakresie przygotowania do działań w warunkach użycia BMR

- prowadzenie systematycznej pracy uświadamiającej i szkoleniowej na temat szczególnego zagrożenia wojsk OGM bronią masowego rażenia i konieczności należytego przygotowania się do zwalczania jej skutków;

- przeciwdziałanie nadmiernemu wyolbrzymianiu skutków BMR wyjaśniając w procesie przygotowania do działań możliwości oraz sposoby skutecznej ochrony za pomocą posiadanych środków;

- wyjaśnianie istoty fizjologicznych i psychicznych reakcji oraz zachowań ludzi na uderzenia bronią jądrową oraz sposobów przewyższania ich skutków, a zwłaszcza zjawisk strachu i paniki;

- uświadomienie stanom osobowym OGM, że w ślad za uderzeniami BMR zaktywizowane zostaną działania w sferze wojny psychologicznej dla pogłębienia destrukcyjnych skutków tych uderzeń;

- udział oficerów politycznych i środków propagandy w ograniczeniu i likwidacji skutków użycia BMR oraz odtworzeniu zdolności bojowej oddziałów OGM;

- odtwarzanie struktury i działania partyjno-politycznego w jednostkach porażonych BMR;

- dyskontowanie polityczno-propagandowe i psychologiczne własnych uderzeń BMR na wojska i obiekty nieprzyjaciela.

h/ W zakresie prowadzenia współdziałania polityczno-propagandowego

- współdziałanie polityczne OGM F /A/ w ramach koalicyjnego systemu prowadzenia pracy politycznej, które powinno obejmować głównie wymianę informacji o kierunkach własnego działania polityczno-propagandowego, wymianę informacji o nieprzyjacielu i obzaryze działań, wymianę doświadczeń i materiałów oraz wspólne praktyczne przedsięwzięcia polityczno-propagandowe, a także metodologię i techniczno-organizacyjną stronę współpracy i współdziałania;

- uzgodnienie głównych treści koalicyjnego oddziaływania politycznego, psychologicznego i dezinformacyjnego na wojska i ludność cywilną nieprzyjaciela, a zwłaszcza na rejony i obiekty będące celem działań wojsk OGM;

- organizację współdziałania i współpracy politycznej w kompleksowo rozumianej operacji zaczepnej frontu /armii/, w której ramach działa OGM. Organizatorem tego współdziałania jest zarząd polityczny frontu /armii/;

- organizację współdziałania politycznego z sąsiednimi OGM, zwłaszcza w zakresie wymiany informacji, doświadczeń i kierunków oddziaływania na wojska i ludność cywilną nieprzyjaciela;

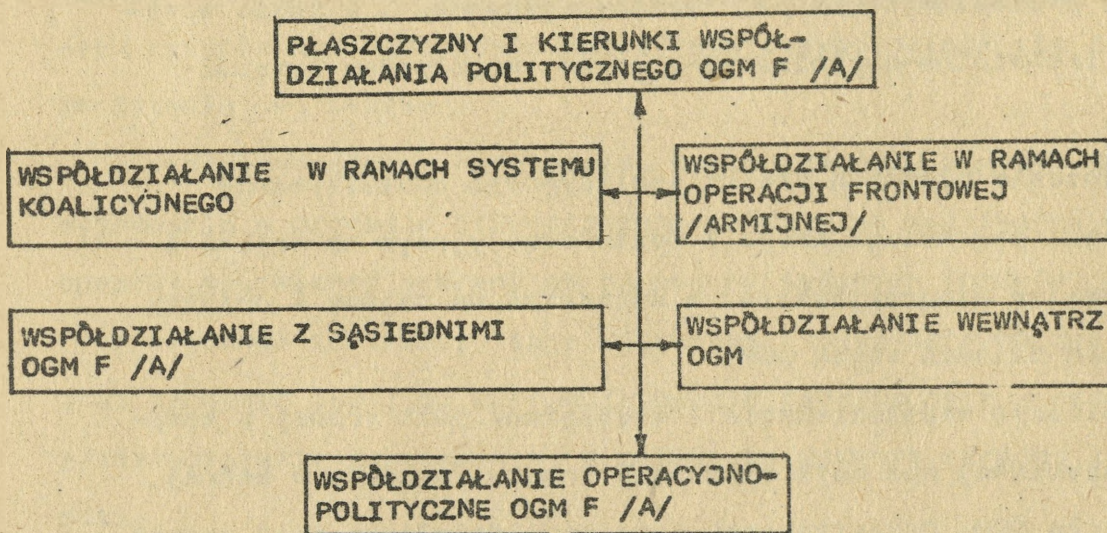
- realizację współdziałania politycznego w ramach wojsk OGM F /A/ /wymiana informacji i materiałów propagandowych, ustalenie kierunków i metod oddziaływania na wojska nieprzyjaciela, ludność cywilną itp./;

- inspirowanie i utrzymywanie współdziałania operacyjno-politycznego organów propagandy specjalnej OGM z oddziałem /wydziałem operacyjnym/ w zakresie przygotowywania i prowadzenia akcji polityczno-psychologicznych wymierzonych przeciwko wojskom i

ludności cywilnej nieprzyjaciela, a także współdziałania i współpracy z organami rozpoznania oraz walki radioelektronicznej. Główne płaszczyzny współdziałania politycznego przedstawiono w tabeli nr 3.

TABELA

ZASADNICZYCH PŁASZCZYZN I KIERUNKÓW WSPÓLDZIAŁANIA POLITYCZNEGO OGM

Wszystkie przedsięwzięcia w zakresie współdziałania politycznego podporządkowane winny być sprawie zrealizowania celu głównego to jest wykonania zadania przez wojska OGM. Niepodjęcie zagadnień współdziałania przez przełożonych, sąsiadów i sztaby nie zwalnia Zarząd Polityczny /Wydział/ od obowiązku inicjacji i praktycznych przedsięwzięć w tym zakresie.

1/ W zakresie zabezpieczenia i wykorzystania infrastruktury propagandowej

- rozmieszczenia, lokalizację i moc rozgłośni /nadajników i przekaźników/ radiowych i telewizyjnych, częstotliwość, na

jakiej nadawane są programy, pokrycie obszaru działań OGM zasięgiem poszczególnych stacji i programów;

- możliwości opanowania /w ostateczności zniszczenia/ i wykorzystania rozgłośni radiowych i TV przez organa polityczne i sztab OGM./Grupa operacyjna armii ma dużo mniejsze możliwości w tym zakresie, chociaż może być specjalnie wzmocniona dla wykorzystania tych możliwości/;

- lokalizację i moc produkcyjną bazy poligraficznej na obszarze działania OGM oraz możliwości jej doraźnego wykorzystania przez aparat propagandy klasycznej i specjalnej;

- wielkość i system radiowo-telewizyjnego nasycenia ludności interesującego OGM obszaru. Lokalizację zakładów zajmujących się produkcją sprzętu radiowego, telewizyjnego, filmowego, fotograficznego i poligraficznego;

- charakterystykę i lokalizację na obszarze działania OGM głównych redakcji gazet;

- strukturę i lokalizację poszczególnych regionalnych ogniw systemu agencji prasowych, sieć ich łączności i możliwości doraźnego uruchamiania dla potrzeb oddziaływania na ludność cywilną na obszarze działań OGM;

- sieć kinową na obszarze działania OGM oraz możliwość jej doraźnego wykorzystania.

Infrastrukturę propagandową w działaniach OGM rozpatrywać należy od strony jej opanowywania i zabezpieczenia, unieruchomienia i doraźnego wykorzystania dla potrzeb wojsk OGM oraz oddziaływania na ludność i wojska nieprzyjaciela.

1/ W zakresie współdziałania i zabezpieczenia spraw bytowych, zapatrzeniowych i medyczno-sanitarnych

- prowadzenie odpowiednio ukierunkowanej pracy polityczno-wychowawczej i agitacyjnej wśród żołnierzy jednostek zabezpie-

czenia tyłowego nakierowanej na maksymalne i ofiarne ich działanie w celu jak najlepszego zaopatrywania i obsługi wojsk OGM w poszczególnych etapach działań;

- inspiracyjno-organizacyjne współdziałanie organów partyjno-politycznych ze służbą medyczną w zakresie bieżącej obsługi rannych oraz ich jak najszybszego ewakuowania na zaplecze sił głównych /pomoc w wyszukiwaniu i wykorzystywaniu miejscowych sił personelu lekarskiego, szpitali, loków itp./;

- wnikliwe ocenianie i sprawowanie nadzoru polityczno-społecznego nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu zaopatrzenia bytowego i bojowego; bezwzględne likwidowanie wszelkich nieprawidłowości w tym zakresie mogących wpływać niekorzystnie na działanie OGM;

- nadzorowanie funkcjonowania systemów przekazywania wiadomości i łączności z krajem; a także - w ograniczonym zakresie - poczty polowej w warunkach działań OGM;

- inspirowanie i udzielanie pomocy służbom tyłowym w wykorzystywaniu miejscowych zasobów w celu zaopatrywania w żywność, paliwo i inne środki;

- współdziałanie w zapewnieniu regeneracji sił i rekreacji psychicznej żołnierzom OGM po zakończeniu działań oraz zaspokojenie określonych potrzeb kulturalnych.

Generalną zasadą, która powinna obowiązywać w pracy politycznej w OGM jest ciągłość i operatywność oraz klarowność o przewadze metod i form agitacyjnych. Podstawą skuteczności tej pracy jest działalność w małych zespołach i grupach prowadzona przez odpowiednio polustruowany aktyw partyjno-polityczny i młodzieżowy. Zdecydowana większość oficerów politycznych /poza niezbędną grupę pracowników operacyjno-planistycznych, powinna prowadzić bezpośrednio pracę w poszczególnych elementach

ugrupowania bojowego i w najbardziej newralgicznych rejonach oraz etapach walki, zwłaszcza zaś w jednostkach i zespołach wykonujących zadania rajdowe.

22.3. Kierowanie pracą partyjno-polityczną w czasie prowadzenia działań przez OGM^{x/}

Efektywne kierowanie całokształtem pracy partyjno-politycznej jest - ze względu na specyficzny charakter zadań i działań OGM - bardzo skomplikowane. Znaczne ograniczenie możliwości ciągłego i systematycznego oddziaływania inspirowańko-organizacyjnego szczebla nadrzędnego wymaga dużej samodzielności i swoistej autonomiczności w kierowaniu wszystkimi etatowymi ogniwami partyjno-politycznej struktury, zwłaszcza zaś, gdy wojska OGM znajdują się w głębi operacyjnej obrony nieprzyjaciela. Występuje także w sposób bardzo widoczny potrzeba łączenia funkcji kierowania całokształtem działania politycznego z osobistym, bezpośrednim i aktywnym udziałem pracowników oraz aktywistów frontu ideologicznego w walce, swobodnego politycznego i psychologicznego "prowadzenia" żołnierzy OGM do bitwy.

Syst. i kierowania pracą polityczną powinien być ściśle powiązany z systemem dowodzenia działaniami OGM na zasadzie swobodnego sprzężenia zwrotnego. Szczególnie ważnym jego elementem jest szybkość, operatywność w uwzględnianiu zmian sytuacji operacyjno-taktycznej zachodzących w poszczególnych elementach grupowania i oddziałów OGM. Ponadto zachodzi potrzeba bardziej precyzyjnego manewrowania siłami i środkami działania politycznego w celu zwiększenia skuteczności oddziaływania na wybranych warunkach i obiektach w zależności od etapu walki^{xx/}

x/ Ze względu na ograniczoną objętość materiału problematyka kierowania pracą partyjno-polityczną w OGM podjęta zostanie w toku dyskusji na konferencji.

xx/ Problemy kierowania pracą partyjno-polityczną w OGM frontu omawiają częściowo płk J. Kordas i płk J. Sokół w opracowaniu dotyczącym działań z ćwiczeń "Wiosna-80". Materiał zawieszony jest w Biuletynie Sztabu Gen. WP nr 3/125, KGW Warszawa 1980.

Całokształt problematyki kierowania pracą partyjno-polityczną należy rozpatrywać w ścisłym powiązaniu z etapami działań OGM przede wszystkim zaś z etapami:

- formowania i organizowania OGM;
- przegrupowania i pobytu OGM w rejonie ześrodkowania;
- bezpośredniego przygotowania do walki i przejścia w rejon wyjściowy;
- wejścia do bitwy i działań w głębi operacyjnej obrony nieprzyjaciela w tym działań rajdowych, walki o opanowanie obiektów i rejonów w głębi operacyjnej;
- czasowego przejścia do obrony, zwłaszcza w warunkach okrężenia całości lub części wojsk OGM;
- odtwarzania zdolności bojowej i regeneracji sił po wykonaniu zadania bojowego.

W systemie kierowania pracą partyjno-polityczną w działaniach OGM należy przede wszystkim uwzględnić:

a/ planowanie działania politycznego OGM w zarządzie politycznym frontu /armii/ oraz wewnątrz OGM;

b/ zbieranie głównych danych stanowiących podstawę odpowiedniego ukierunkowania działania politycznego i efektywnego planowania; tak od strony źródeł jak również istniejącego systemu;

c/ rozpoznania polityczne w odniesieniu do wojsk własnych, nieprzyjaciela oraz ludności na obszarze działania OGM, od strony metod, form i technik;

d/ współpracę zarządu politycznego /Wydziału/ OGM ze sztabem oraz rodzajami wojsk i służb, od strony praktycznych metod, systemu i zakresu;

e/ organizację współdziałania w systemie koalicyjnym z narodowym;

f/ stawianie zadań do pracy politycznej, w tym meldowanie wniosków i propozycji dla dowódcy OGM przez Szefa Zarządu Politycznego /Wydziału/;

g/ wykonywanie przez zarząd polityczny /Wydział/ OGM głównych dokumentów, a zwłaszcza treści merytoryczne, forma, czas sporządzania, system przekazu do wykonawców;

h/ zbieranie danych do opracowania meldunków i ich obieg;

i/ utrzymanie wzajemnej łączności aparatu politycznego oraz obieg informacji w relacjach pionowych i poziomych;

j/ rozmieszczenie poszczególnych komórek zarządu politycznego /OGM/ w systemie stanowisk dowodzenia;

k/ strukturę organizacyjną OGM oraz w jednostkach wchodzących w skład OGM;

l/ zakres obowiązków osób funkcyjnych na poszczególnych szczeblach struktury organizacyjnej aparatu politycznego w OGM;

ł/ wyposażenie poszczególnych ogniw organizacyjnych aparatu politycznego OGM /siły i techniczne środki propagandy/;

m/ wykorzystanie i kierowanie wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi podległymi zarządowi politycznemu armii a między innymi: grupą propagandy specjalnej, redakcją gazety armijnej, stacją radiową, kółką filmową, magazynami i wariantami sprzętu propagandowego, klubem polowym itp.

22.4 Zasady, metody i formy oddziaływania polityczno-psychologicznego na nieprzyjaciela w działaniach OGM^{x/}

Działania organicznych sił i środków propagandy specjalnej, OGM musi być wspierane szczególnie mocno przez organa propagandy

x/ Ze względu na ograniczoną objętość materiału problemu oddziaływania polityczno-psychologicznego na nieprzyjaciela podjęte zostaną szczegółowo w toku dyskusji na konferencji.

specjalnej frontu /armii/, w którego składzie działa OGM. Rozpatrując całość problematyki dotyczącej oddziaływania na wojska nieprzyjaciela i ludność cywilną organów propagandy specjalnej OGM należy przede wszystkim uwzględnić:

- specyfikę określania celów, zadań i sposobów działania propagandy specjalnej w poszczególnych etapach walki;

- treści, metody, formy i techniki działania propagandy specjalnej w płaszczyznach: polityczno-propagandowej, dezinformacyjnej i psychologiczno-nękającej;

- zasady i metody wyboru celów oraz obiektów, na które będzie skierowane głównie działanie propagandy specjalnej OGM oraz frontu /armii/;

- zasady i specyfikę planowania działań oraz opracowywania planów akcji propagandy specjalnej w poszczególnych etapach walki;

- współdziałanie i współpracę z oddziałem operacyjnym oraz organami rozpoznania i walki radioelektronicznej frontu /armii/;

- metody i techniki kierowania oraz dowodzenia poszczególnymi elementami propagandy specjalnej OGM;

- organizację i przeprowadzenie manewru siłami i środkami propagandy specjalnej w toku działań;

- aktualne możliwości techniczno-materiałowe i propozycje dotyczące struktury organizacyjnej organów propagandy specjalnej OGM;

- specyfikę techniczno-produkcyjną i zaopatrzeniową organów propagandy specjalnej OGM F /A/;

- problematykę wykorzystania infrastruktury propagandowej na obszarze działań OGM przez organy propagandy specjalnej.

Z A K O Ń C Z E N I E

Nowym, chociaż nie zawsze we właściwym wymiarze dostrzeganym i w praktycznej działalności uwzględnianym zjawiskiem w taktyce i sztuce operacyjnej jest organizacja i prowadzenie działań przez OGM frontu i armii oraz OW o składzie lądowo-powietrznym. W odróżnieniu bowiem od wyraźnie widocznych zmian występujących w nowej technice bojowej i środkach walki, w założeniach taktyczno-operacyjnych zmiany te występują relatywnie w sposób powolny, ich kontury jakościowe nie zawsze są wyraźnie zarysowane. Oczywiście jest, że w założeniach taktyczno-operacyjnych powstają nowe, a nawet odkrywcze wartości, jednak ich taktyczno-operacyjna zasadność teoretyczna /i uznanie w praktycznym działaniu/ niekiedy budzić mogą poważnie wątpliwości, gdyż nie zostały zweryfikowane w praktyce wojennej. Występuje też wiele kontrowersji i wątpliwości w przygotowaniu i prowadzeniu walki i operacji podobnie zresztą jak w odniesieniu do możliwości organizowania i działania OGM. Dokonując jednak oceny nowych zjawisk powstających w taktyce i sztuce operacyjnej pod wpływem OGM w opracowaniu niniejszym nie pominięto zarówno tych, które mają wartość historyczną, sprawdzoną ćwiczebnie, obowiązującą i poznawczą, jak i tych, które są w sferze hipotetycznych rozważań. Stoimy na stanowisku, że inspirowanie i upowszechnianie zmian zachodzących w działaniu taktyczno-operacyjnym, bez realistycznej i głębokiej oceny tego, co było i stanowi obecnie fundament teorii i praktyki przygotowania i prowadzenia działań bojowych i operacji może prowadzić do pokuszących potknięć teoretycznych i wypaczeń merytorycznych.

Dlatego też zgodnie z obowiązującymi ustaleniami eksponowane w pracy nowe wartości i zmiany dokonujące się pod wpływem OGM

zarówno w treści i sposobach przygotowania działań bojowych i operacji, jak i ich prowadzenia oraz w procesach decyzyjnych dowódców i pracy sztabów, a także w szkoleniu kadr dowódczo-sztabowych i wojsk. W pracy zaakcentowano również, że te nowe wartości posiadają realne i trwałe podstawy oraz motywacje historyczne /okres II wojny światowej i współczesne konflikty zbrojne/ oraz są uwarunkowane możliwościami współczesnej techniki bojowej i środków walki, którymi dysponuje przeciwnik i wojska własne.

Zasadność tworzenia i działania OGM znajduje również głębokie potwierdzenie w hipotetycznej wizji istoty i charakteru działań wojennych, które mogą wynikać na europejskim TDW. Przeznaczeniem bowiem OGM frontu i armii jest przeniesienie wysiłku działań w głąb ugrupowania operacyjnego i terytorium nieprzyjaciela, otwarcie tam drugiego frontu, pozbawienie przeciwnika możliwości racjonalnego wykorzystania jego potencjału jądrowego oraz umożliwienie siłom głównym osiągnięcia celu operacji przy jak najmniejszych stratach własnych. Wspólne działanie OGM frontu i armii oraz OW o składzie lądowo-powietrznym w ugrupowaniu i na tyłach nieprzyjaciela - przy ścisłym współdziałaniu z głównymi siłami frontu, a szczególnie z lotnictwem i operacyjnym desantem powietrznym lub morskim - tworzyć będzie jednolicie spójny system działania, umożliwiający jakościowo nowe podejście do rozwiązywania wielu problemów walki, bitwy i operacji.

Ze względu na charakter i specyfikę działania OGM wojska /związki/ wyznaczone do ich składu muszą być odpowiednio przygotowane, wyszkolone i zabezpieczone. Ugrupowanie operacyjne i bojowe OGM musi nie tylko ułatwić wykonywanie manewru

i umożliwiać skryte i szybkie działanie, lecz również zapewnić dużą samodzielność ogniową i uderzeniową poszczególnych elementów ugrupowania oraz ochronę i obronę własnych tyłów.

W procesach decyzyjnych i planistycznych trzeba uwzględnić konieczność utrzymywania wyjątkowo ścisłego związku pomiędzy szczeblem organizującym OGM a wojskami grupy oraz przewidywać wyjątkowo wysoką aktywność działań i śmiałe podejmowanie ryzyka taktyczno-operacyjnego, a także takie sposoby działania, które by umożliwiały uzyskiwanie zaskoczenia - szybkie i gwałtowne wykonanie uderzenia, przejście od walki do marsz - manewru, stosowanie umiejętnych uników przed uderzeniem, zwłaszcza przeważających sił nieprzyjaciela. Liczyć się bowiem należy zawsze z tym, że nieprzyjaciel dysponuje ogromnymi możliwościami przeciwdziałania działaniom OGM.

W działaniach OGM obowiązuje - jak w żadnym innym działaniu - przestrzeganie zasady wysokiego kunsztu organizowania i zachowania ciągłości współdziałania zarówno z sąsiednimi OGM, lotnictwem, siłami i głównymi frontami /armii/, jak i wewnątrz grupy, zwłaszcza między rzutem lądowym i powietrznym oraz poszczególnymi rodzajami wojsk i służb. Wyjątkowego znaczenia nabiera również prostota i kooperacyjność dowodzenia oraz posługiwanie się w nim przede wszystkim sygnałami i krótkimi rozkazami, wytycznymi i zarządzeniami, przy czym obieg informacji wewnątrz OGM, między grupami i sztabami frontu lub armii musi być ciągły.

Najbardziej trudnym i odpowiedzialnym okresem działania OGM jest jej wejście do bitwy, które wszechstronnie zabezpiecza front /armia/ oraz wykonywanie poszczególnych zadań w głębi operacyjnej po oderwaniu się od sił głównych.

Różnorodność zadań wykonywanych przez OGM w głębi operacyjnej - od pokonywania pośrednich i kolejnych рубеży obronnych

poprzez niszczenie środków napadu jądrowego i punktów dowodzenia do opanowywania lotnisk, lądowisk i urzędzeń logistycznych oraz zwalczania odwodów nieprzyjaciela - wymaga nieustannych badań i doskonalenia struktur organizacyjnych tych związków, z których organizowane będą OGM frontu i armii, odpowiedniego ich wyposażenia oraz wyszkolenia, a także przygotowania dowódców, oficerów sztabu i wojsk.

Wyjątkowo ważnym przedsięwzięciem jest racjonalne, zgodne z charakterem przyszłych działań organizowanie OGM, odpowiednie ich wzmocnienie rodzajami wojsk i służb, oraz zapewnienie skutecznego wsparcia lotniczego, a także umiejętnego wykorzystania śmigłowców bojowych i transportowych, zwłaszcza do organizowania rzutu powietrznego. Wykorzystanie i sposoby działania rodzajów wojsk w składzie OGM mają wyraźną, bardzo istotną specyfikę. Organizacja i zapewnienie ciągłości w zabezpieczeniu tyłowym działań OGM wymaga również wysokiego kunsztu i szczególnych zabiegów. Bardzo odpowiedzialnym elementem warunkującym wykonanie zadań przez OGM jest praca partyjno-polityczna, która prowadzona będzie w specyficznych warunkach.

Wojska wchodzące w skład OGM muszą przejść szczególne przygotowanie i odpowiednie przeszkolenie.

Problematyka organizowania i prowadzenia działań przez OGM, a także poznawanie ich specyfiki powinny być upoważnione w całych siłach zbrojnych.

Równocześnie należy nieustannie doskonalić sposoby działania OGM i wszechstronne ich operacyjne i bojowe zabezpieczenie przez szczebel, który je organizuje oraz przez dowódcę i sztab operacyjnej grupy manewrowej.

B I B L I O G R A F I A

1. R.L. Ackoff, Decyzje optymalne, Warszawa 1969 r.
2. Ju.A. Andersen, A.J. Drożdzin, P.M. Łozik, Przeciwdziałanie obrona suchoputnych wojsk, Moskwa 1979 r.
3. K.J. Arrow, Eseje z teorii ryzyka, Warszawa 1979 r.
4. B. Andriejew, Zasady prowadzenia działań przez wojska amerykańskie w Europie, Przegląd Informacyjny nr 7 /79/, Warszawa 1978 r.
5. P. Batow, W marszu i w boju, Warszawa 1967 r.
6. M.J. Bielow, W.F. Awilin, Aeromobilnyje operacjii armii Ssza, Moskwa 1977 r.
7. B.J. Chabarow, O poriadkie prowadzenia operatywnych rozrachotow w sztabach, Wojennaja Myśl nr 12 z 1979 r.
8. P. Corsser, Dialektyka wojennej techniki i jeje posledetwije, Moskwa 1975 r.
9. Z. Gołąb, Rodzaje i charakter współczesnych wojen, Zeszyt TWO Nr 77 z 1977 r.
10. A. Gaponow, Stosunek sił a tempo natarcia, Wojennaja Myśl Nr 3 z 1972 r.
11. F. Halder, Dziennik wojenny t.II, Warszawa 1973 r.
12. B.C. Holleway /i in./, Grand strategy For The 1980 r. Waszyngton, 1978 r.
13. S.P. Iwanow, Naczalnyj pieriod wojny, Moskwa 1979 r.
14. J.W. Konoplew, Naucznoje predwidenije w wojennom dziele, Moskwa 1974 r.
15. N.G. Ljaszczenko, O rozbiciu przeciwnika równymi lub mniejszymi siłami, Sygnały ASG WP nr 1 z 1975 r.
16. H. Michalski, Pierwsze 100 godzin wojny nuklearnej, Warszawa 1968 r.
17. W. Marmazin, Opyt bojowego primienienija tankowych armii w nastupatelnych operacjach frontow, Wojennaja Myśl nr 12 1970 r.

18. T. Mroczkowski, Metodologia decyzji, Warszawa 1975 r.
19. P.G. Moore, Ryzyko w podejmowaniu decyzji, Warszawa 1975 r.
20. K. Nożko, Ryzyko taktyczno-operacyjne, Myśl Wojskowa nr 7 z 1973 r.
21. K. Nożko, Postęp naukowo-techniczny, a przeobrażenia w sztuce wojennej, Warszawa 1975 r.
22. K. Nożko, Założenia i zasady współczesnej sztuki operacyjnej /podręcznik ASG WP/, Warszawa 1978 r.
23. Omówienie ćwiczenia "Lato-78", Warszawa 1978 r.
24. Omówienie ćwiczenia "Wiosna-80", Warszawa 1980 r.
25. Omówienie ćwiczenia "Czerwiec-80", Warszawa 1980 r.
26. Omówienie ćwiczenia "Czerwiec-81", Warszawa 1981 r.
27. Regulamin walki sił zbrojnych PRL /projekt/, Warszawa 1980 r.
28. Regulamin służby sztabów /projekt/, Warszawa 1980 r.
29. A.J. Radziejewskij, Tankowyj udar, Moskwa 1977 r.
30. A.J. Radziejewskij, Wwod tankowych armij w proryw, W.J.Ż. nr 2 z 1976 r.
31. K. Rokosowski, Żołnierski obowiązek, Warszawa 1973 r.
32. J.H. Rothschild, Broń jutro, Warszawa 1970 r.
33. P. Re mistrow, Czołgi wczoraj i dziś, Warszawa 1973 r.
34. Wł. Sikorski, Przyszła wojna, Warszawa 1934 r.
35. Łtrotielestwo i bojoweje primienienije sowietskich tankowych wojeck, Moskwa 1979 r.
36. S.M. Sztemianko, Gienierolnyj sztab w gody wojny, kniżka II, Moskwa 1973 r.
37. F. Skibiński, Pierwsza pancerna, Warszawa 1959 r.
38. Tanki i tankowyje bojeck, Moskwa 1980 r.
39. J. Timchowicz, Awiaszjonasje poddiorżka i prikritie tankowych armij po opytu nastupatielnych operacji, Wojenno-Istoric skij Żurnał, nr 5 z 1974 r.
40. Wyniki badań z ćwiczeń /wnioski i doświadczenia/ o organizacji i prowadzeniu działań przez OGM:

- z ćwiczenia "Wiosna-80";
 - z ćwiczenia "Czerwiec-80";
 - z ćwiczenia szkieletowego ASG WP z III kursami
i PSOS w 1980 r.
41. E. Wójcik, Czwarta wojna izraelsko-arabska, zeszyt TWO
nr 47 z 1976 r.
 42. E. Wójcik, Odprężenie, a realia militarne NATO, Warszawa
1979 r.
 43. M.A. Wołoszyn, Razwiedcziki wieigda w pieradi, Moskwa
1977 r.
 44. J. Zawiałow, Szybkość, czas i przestrzeń w wojnie współ-
czesnej, Warszawa 1967 r.
 45. E. Żółtowski, Zaskoczenie, Warszawa 1966 r.

Wydrukowano w 65 egz.

Egz. nr 1-65 - Bibli.Nauk.OZS

Wyk. płk Nozko

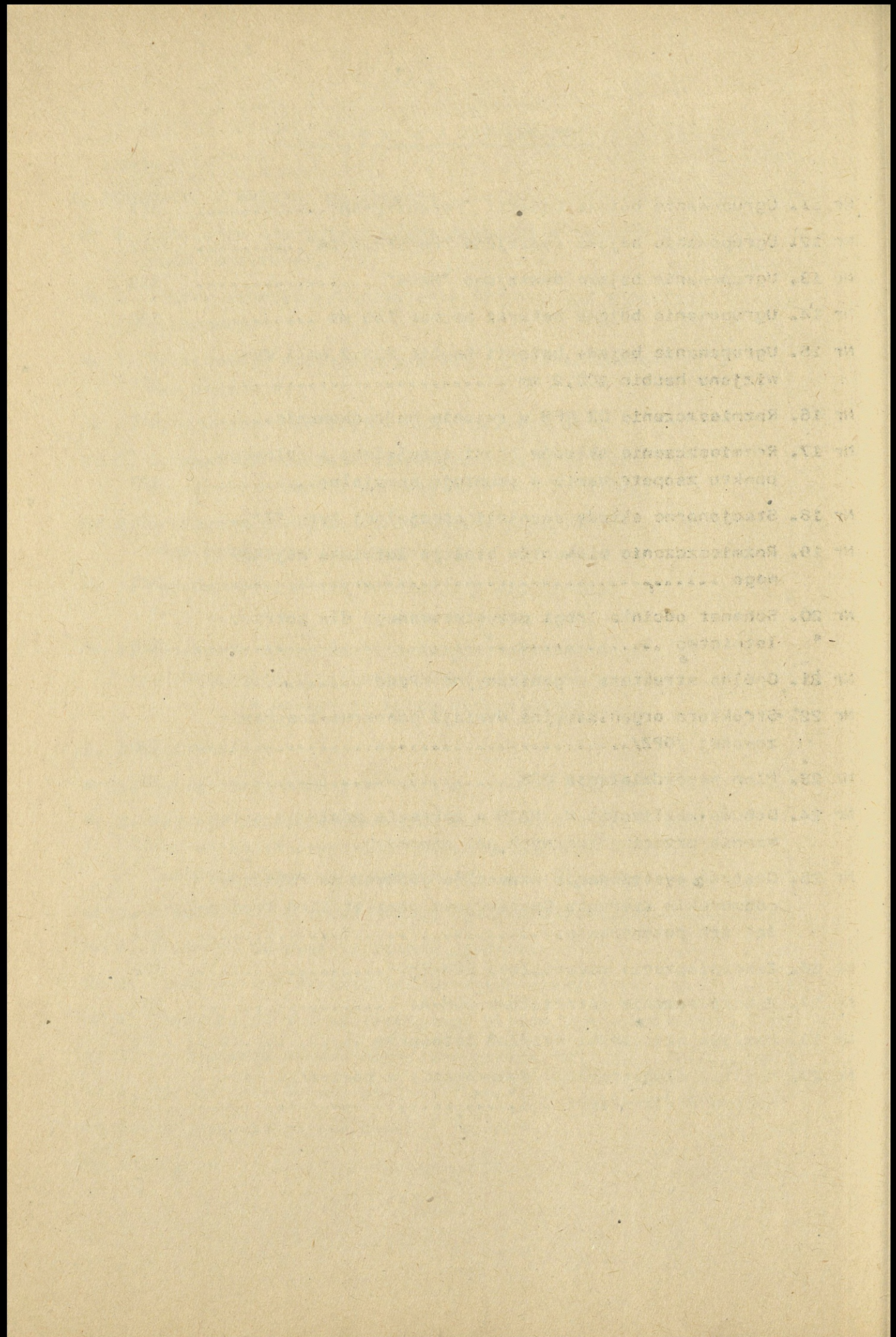
Druk PK - EK

Druk ASG WP nr pf-306/pf-1386

Wykaz schematów i załączników

	Str. -
I. SCHEMATY wklejki po stronie	306 -
Nr 1. Działania APanc jako grupy szybkiej w latach II wojny światowej.	
Nr 2. Ideowy schemat wykorzystania OGM-Fr. /A/ w operacji zaczepnej.	
Nr 3. Prowadzenie działań przez OGM i OW o lądowo-powietrznym składzie.	
Nr 4. Ugrupowanie operacyjne OGM - "czworobok".	
Nr 5. Schemat ugrupowania nieprzyjaciela i zgrupowania artylerii w czasie wprowadzania OGM do bitwy.	
Nr 6. Graficzny układ ogniowej osłony podjęcia i ogniowego przygotowania ataku.	
Nr 7. Podstawowe zadania lotnictwa w działaniach OGM Frontu.	
Nr 8. Koncepcja organizacji zabezpieczenia materiałowo-technicznego i tyłowego OGM w głębi operacyjnej /w opasce na końcu wydawnictwa/	
II. ZAŁĄCZNIKI	
Nr 1. Wykaz stałych SD i SK NATO w środkowej części ZTDW....	307
Nr 2. Rodzaje polowych stanowisk dowodzenia i ich odległości od linii styczności wojsk walczących w siłach lądowych głównych państw NATO	308
Nr 3. Elementy SD brygady Stanów Zjednoczonych.....	309
Nr 4. Elementy SD dywizji Stanów Zjednoczonych.	310
Nr 5. Elementy KSD dywizji Stanów Zjednoczonych.....	311
Nr 6. Elementy SD korpusu armijnego Stanów Zjednoczonych.....	312
Nr 7. Ugrupowanie bojowe baterii pocisków "HJ".....	313
Nr 8. Ugrupowanie bojowe baterii "Lara".....	314
Nr 9. Ugrupowanie bojowe baterii "Lance".....	315
Nr 10. Ugrupowanie bojowe dywizjonu "Lance".....	316

	Str.
Nr 11. Ugrupowanie bojowe baterii "Pershing-1A".....	317
Nr 12. Ugrupowanie bojowe dywizjonu "Pershing-1A".....	318
Nr 13. Ugrupowanie bojowe dywizjonu "HAWK"	319
Nr 14. Ugrupowanie bojowe baterii haubic 155 mm	320
Nr 15. Ugrupowanie bojowe baterii haubic 203,2 mm i dy- wizjonu haubic 203,2 mm	321
Nr 16. Rozmieszczenie DZ RFN w rejonie ześrodkowania.....	322
Nr 17. Rozmieszczenie składów broni specjalnej i polowego punktu zaopatrywania w amunicję specjalną.....	323
Nr 18. Stacjonarno składy amunicji specjalnej typu "Z",.....	324
Nr 19. Rozmieszczenie elementów stałego lotniaka wojsko- wego	325
Nr 20. Schemat odcinka drogi przystosowanego dla potrzeb lotnictwa	326
Nr 21. Ogólna struktura organizacyjna KPanc	327
Nr 22. Struktura organizacyjna dywizji pancerno-zmechani- zowanej /DPZ/.....	328
Nr 23. Plan współdziałania OGM	329
Nr 24. Dobowe możliwości KA NATO w zakresie zdalnego usta- wienia przeciwpancernych pól minowych.....	330
Nr 25. Gęstość występowania przeszkód wodnych na Północno- nadmorskim Kierunku Operacyjnym oraz etapień trudno- ści ich pokonywania.....	331
Nr 26. Zabezpieczenie materiałowe OGM-Fr.	333
Nr 27. Zabezpieczenie materiałowe OGM-A.	335
Nr 28. Możliwe głębokości działań lotnictwa	336
Nr 29. Możliwe długotrwałość dyżurowania w powietrzu lot- nictwa myśliwskiego	337

Załącznik nr 1

WYKAZ STAŁYCH STANOWISK DOWODZENIA I STANOWISK KIEROWANIA NATO
W ŚRODKOWEJ CZĘŚCI ZTDW

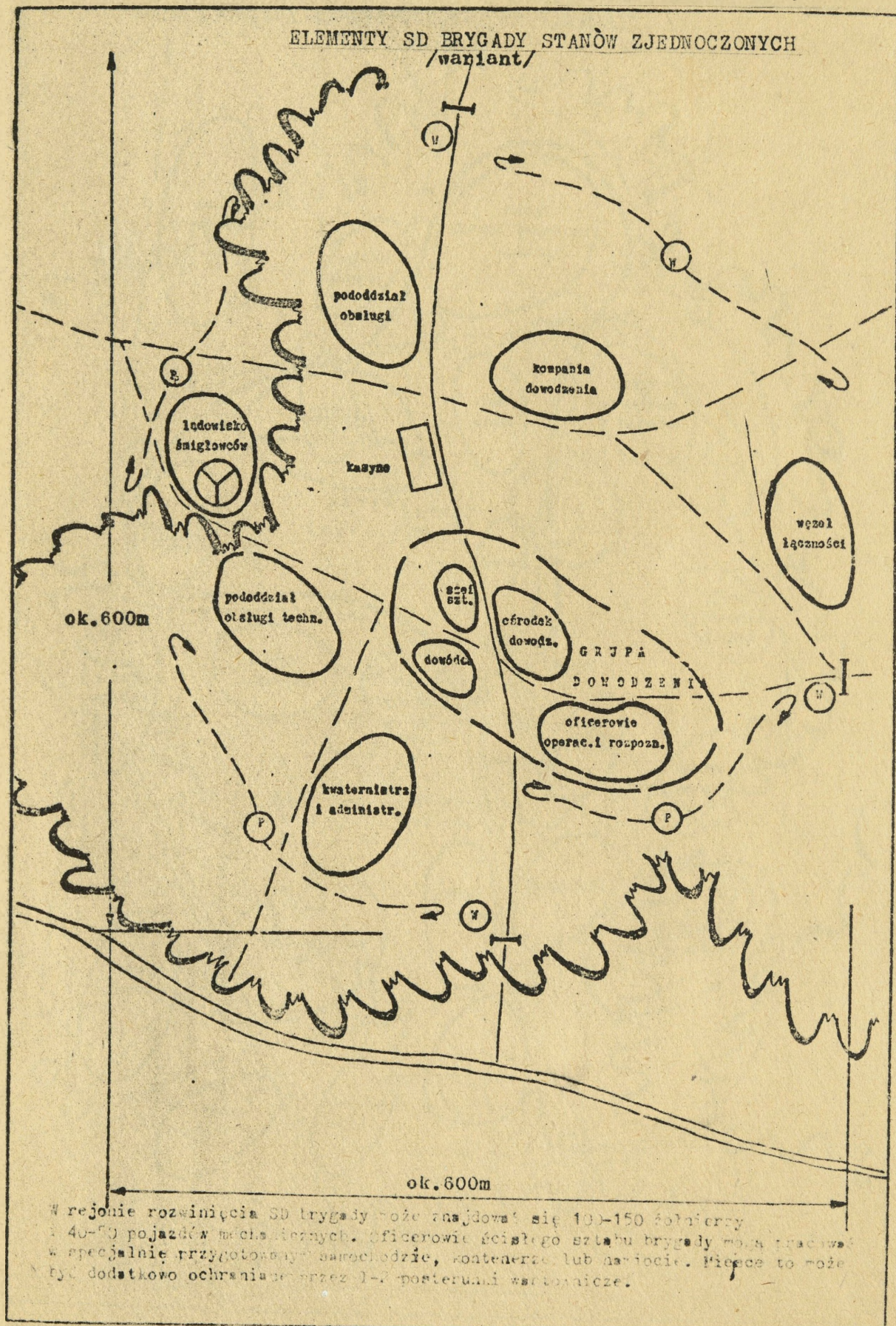
Terytorium państwa i rodzaje stano- wisk	TDW NATO				Liczba stanowisk												
	TDW NATO		ZTDW		Zachodni TDW				Centralny kieru- nek strategiczny				Południowy kieru- nek strategiczny				
	Pin. E TDW	PGA	CGA	Ogółem	Wojna Czesnia Dunskich	Wojna Czesnia Dunskich	Wojna Czesnia Dunskich	Ogółem	Jutlandzki kierunek operacyjny	Północno- morski kierunek operacyjny	Północno- morski kierunek operacyjny	Hazem	Berliński- ruhrski kierunek operacyjny	Wojna Czesnia Dunskich	Wojna Czesnia Dunskich	Wojna Czesnia Dunskich	Ogółem
Republika Federalna Niemiec	SD	12	20	34	2	2	5	7	13	4	17	10	10	1	1	1	10
Belgia	SD	2	5	8	1	1	1	3	5	1	5	1	1	1	1	1	2
Rezerwa	Rezerwa	14	25	42	3	3	5	8	18	4	22	11	11	1	1	1	12
Belgia	SD	-	-	3	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belgia	SD	1	-	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Holandia	SD	5	-	5	-	-	5	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ogółem	SD	18	20	43	5	5	10	15	14	4	18	10	10	1	1	1	10
Rezerwa	Rezerwa	2	5	8	1	1	1	3	5	-	5	1	1	1	1	1	2
Rezerwa	Rezerwa	20	25	51	6	6	10	16	19	4	23	11	11	1	1	1	12

Załącznik nr 2

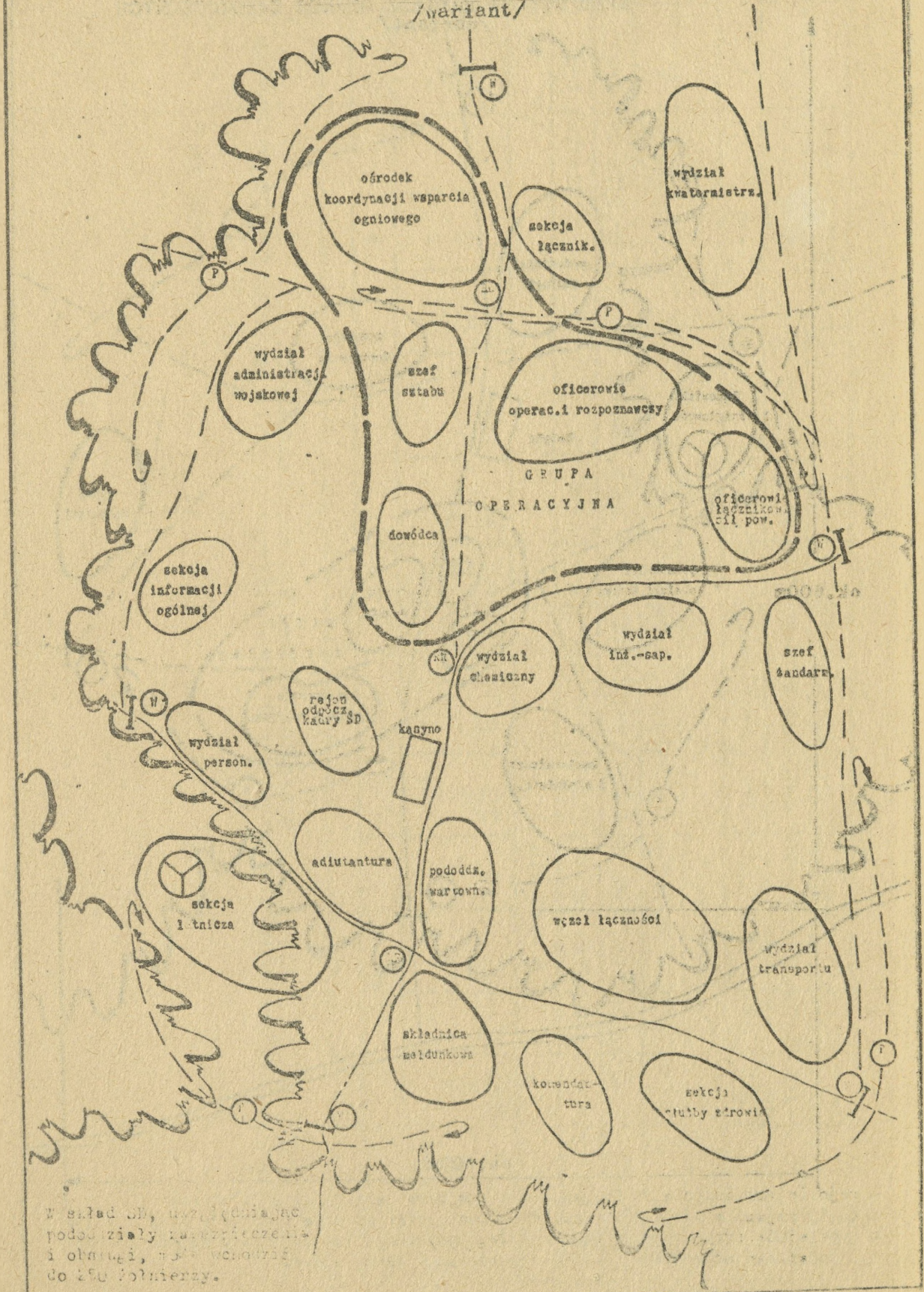
Rodzaje polowych stanowisk dowodzenia i ich odległości od linii styczności wojsk walczących w siłach lądowych głównych państw NATO

Wykaz stanowisk dowodzenia	Siły zbrojne												GRA		
	RFN				Stany Zjednoczone				WB					D	
	BZ	DZ	DPanc	KA	BZ	DPanc	DZ	KA	DPanc	KA	BZ	DPanc			KA
	w natarciu														
USD	1, 5-2	4-6	4-6	8-10	1, 5-2	4-6	4-6	8-15	5-6	x/	.	4-6	8-15	1-2	75-
SD /ZSD/	5-8	10-20	10-20	20-30	4-6	8-12	8-12	20-30	8-12	20-30	.	8-12	20-30	4-5	125-
USD	10-15	20-30	30-40	50-80	10-15	15-30	15-25	30-80	.	.	.	15-20	30-40	.	200-
	w obronie														
USD	2-5	6-8	5-6	10-12	3-5	6-10	6-10	10-20	.	.	.	3-4	8-10	12-15	30-
SD	7-12	20-30	12-14	20-30	8-10	10-20	10-20	20-40	10-15	30-45	5-6	10-12	20-25	8-10	120-
KSD	26-30	40-60	40-60	80-120	12-15	25-45	25-45	40-90	.	.	.	10-15	20-25	30-40	150-
															160-
															200-

W rubrykach oznacza brak danych.

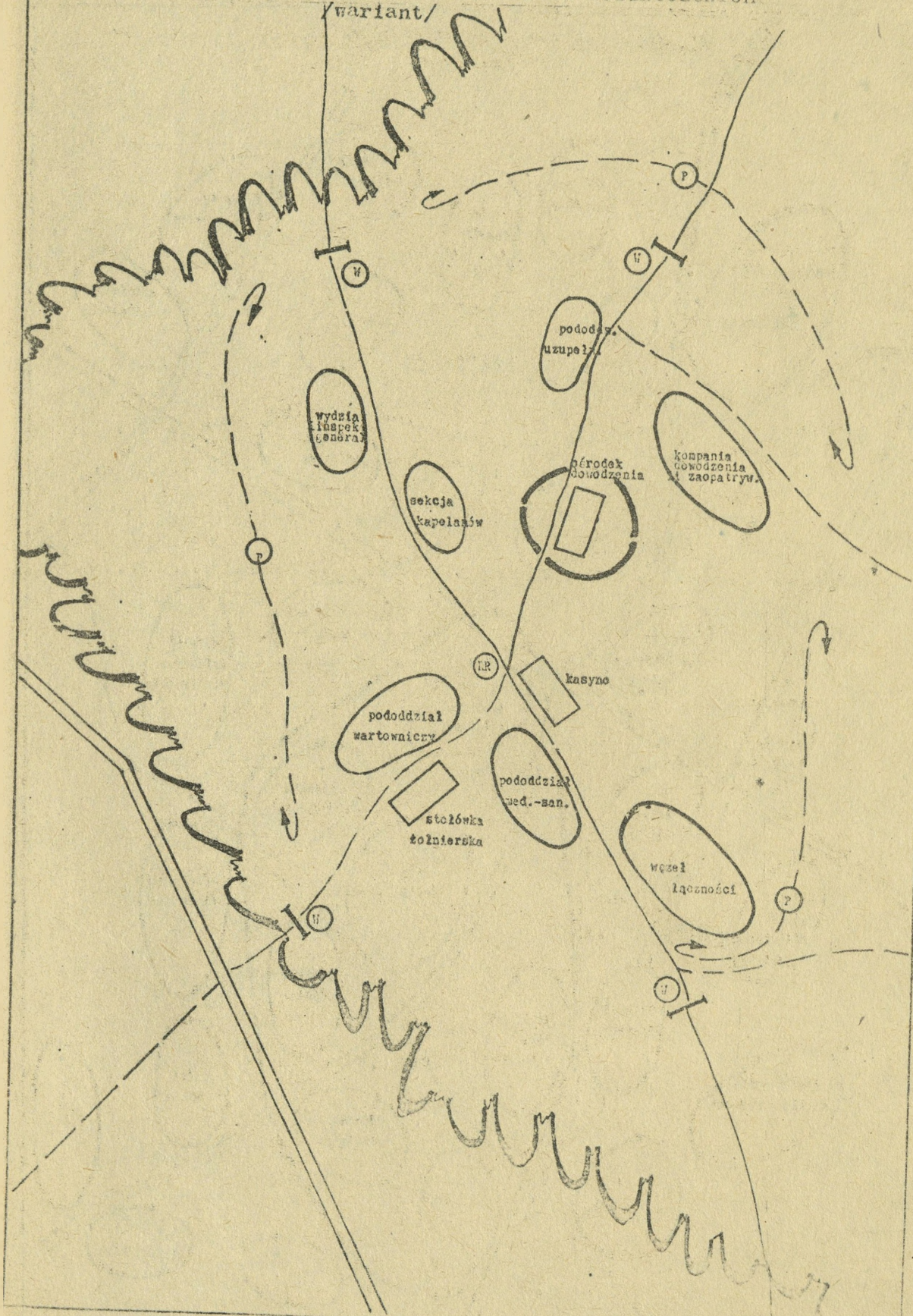

ELEMENTY SD DWIZJI STANÓW ZJEDNOCZONYCH
/variant/

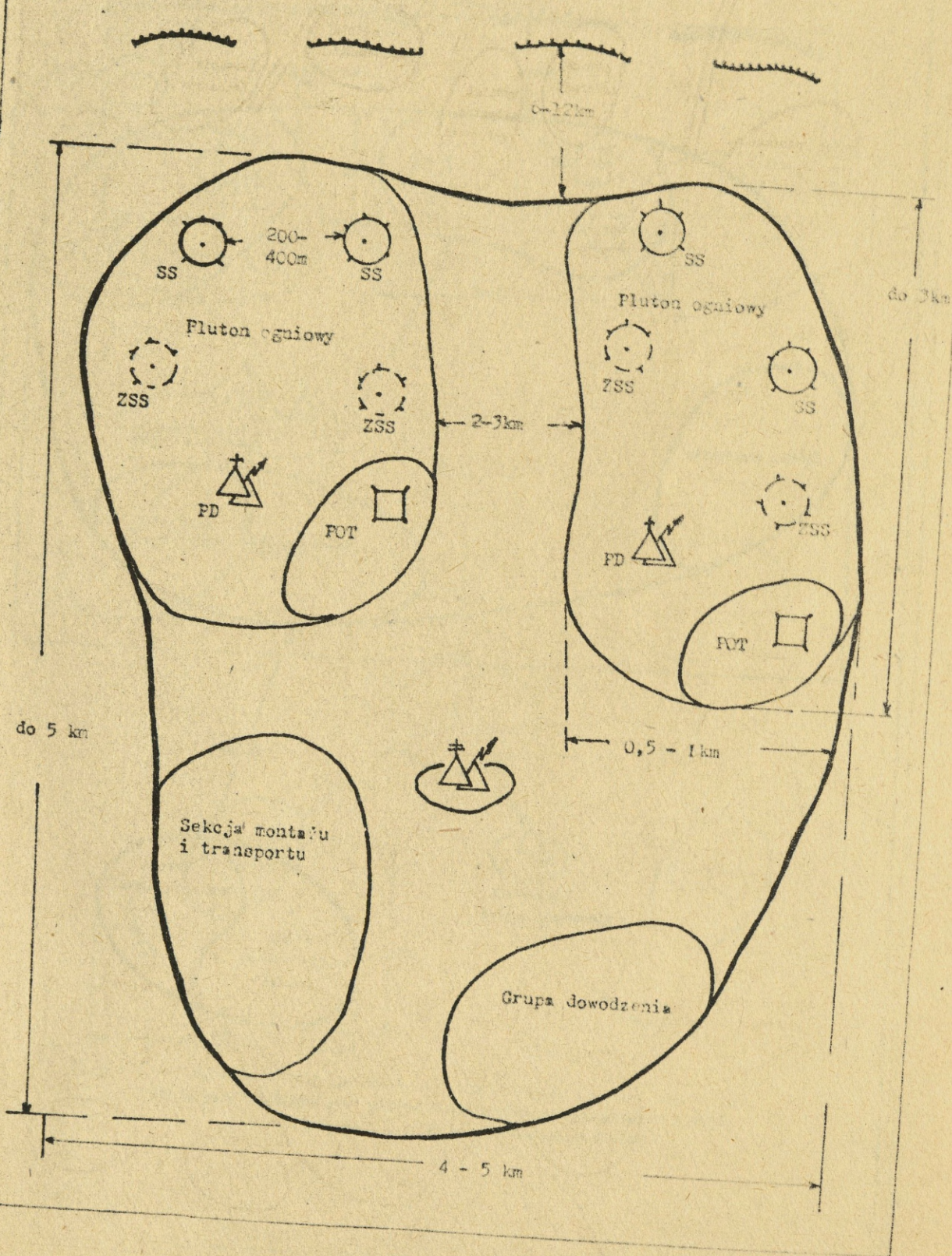

W skład SD, uwzględniając
pododdziały kwatermistrz.
i obsługi, wchodzi
do 250 żołnierzy.

ELEMENTY KSD DYWIZJI STANÓW ZJEDNOCZONYCH
/variant/

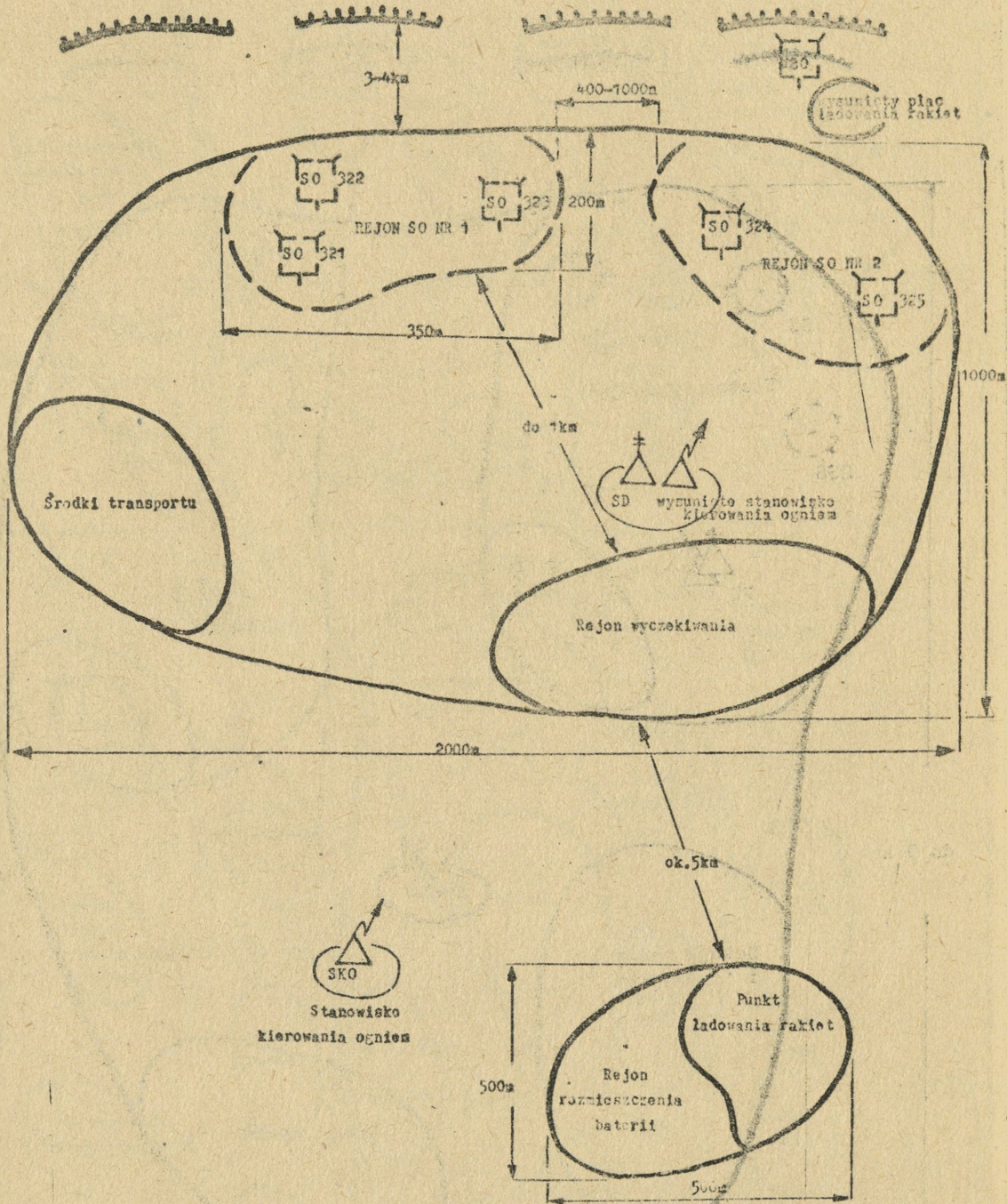

UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII POCISKÓW "HLJ"
/variant/

UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII "LARS"

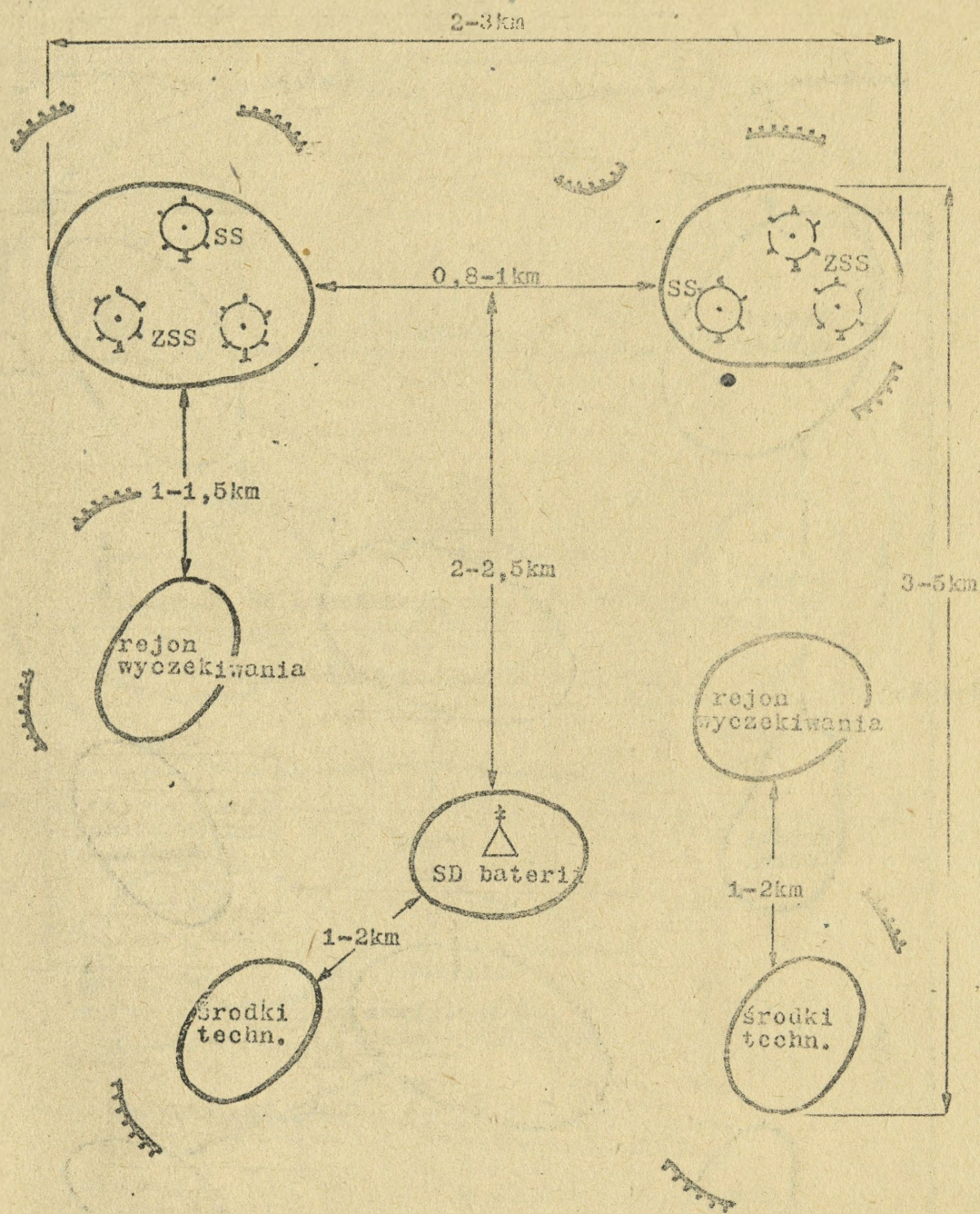
/variant/

UWAGA : za każdą baterię wybiera się 2-3 rejony SO a w każdym z nich 2-3 SO.
 Odległość między wyznacznikami na SO Linia 50m.

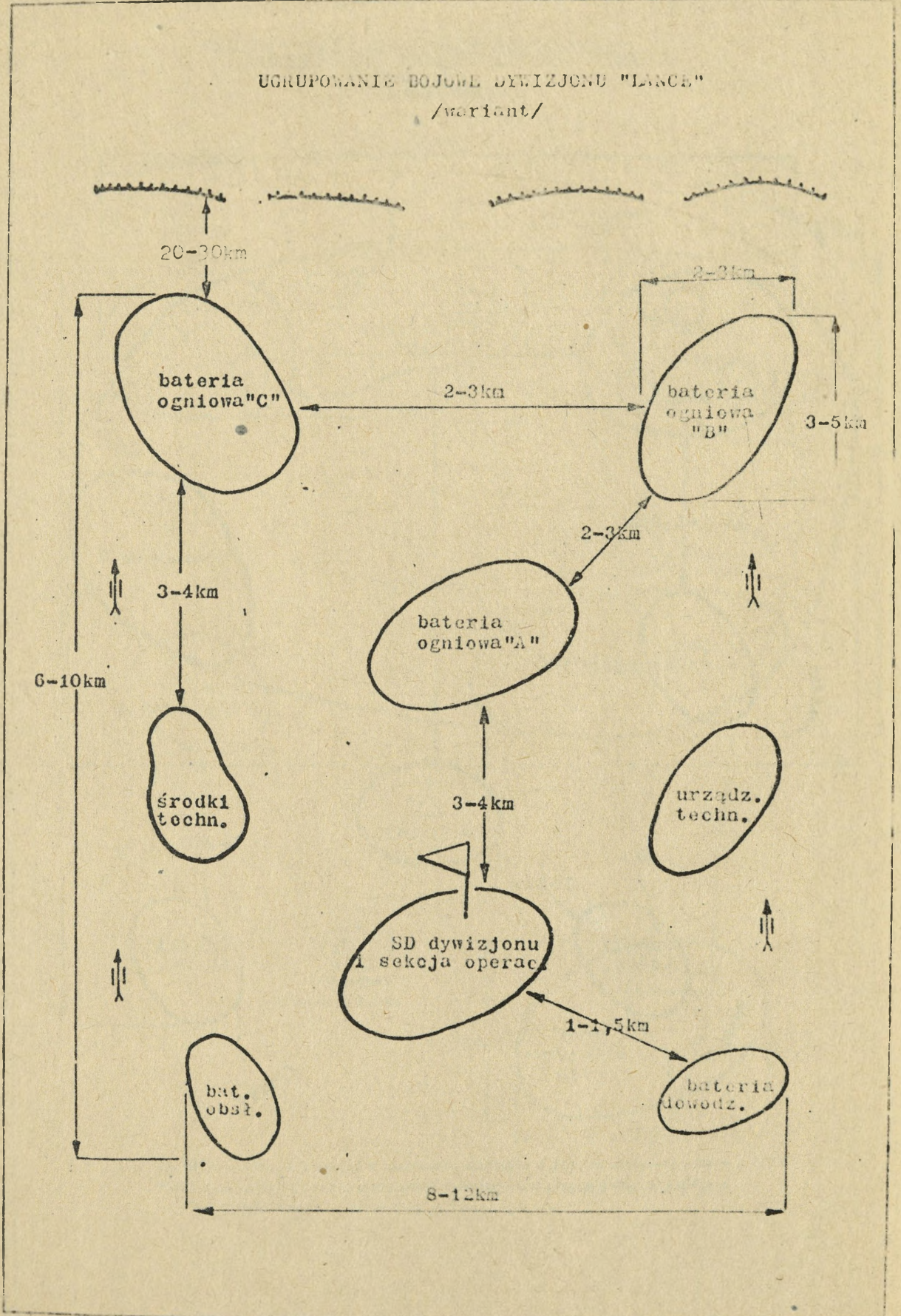
UGRUPKOWANIE BOJOWE BATERII "LANCE"

/variant/

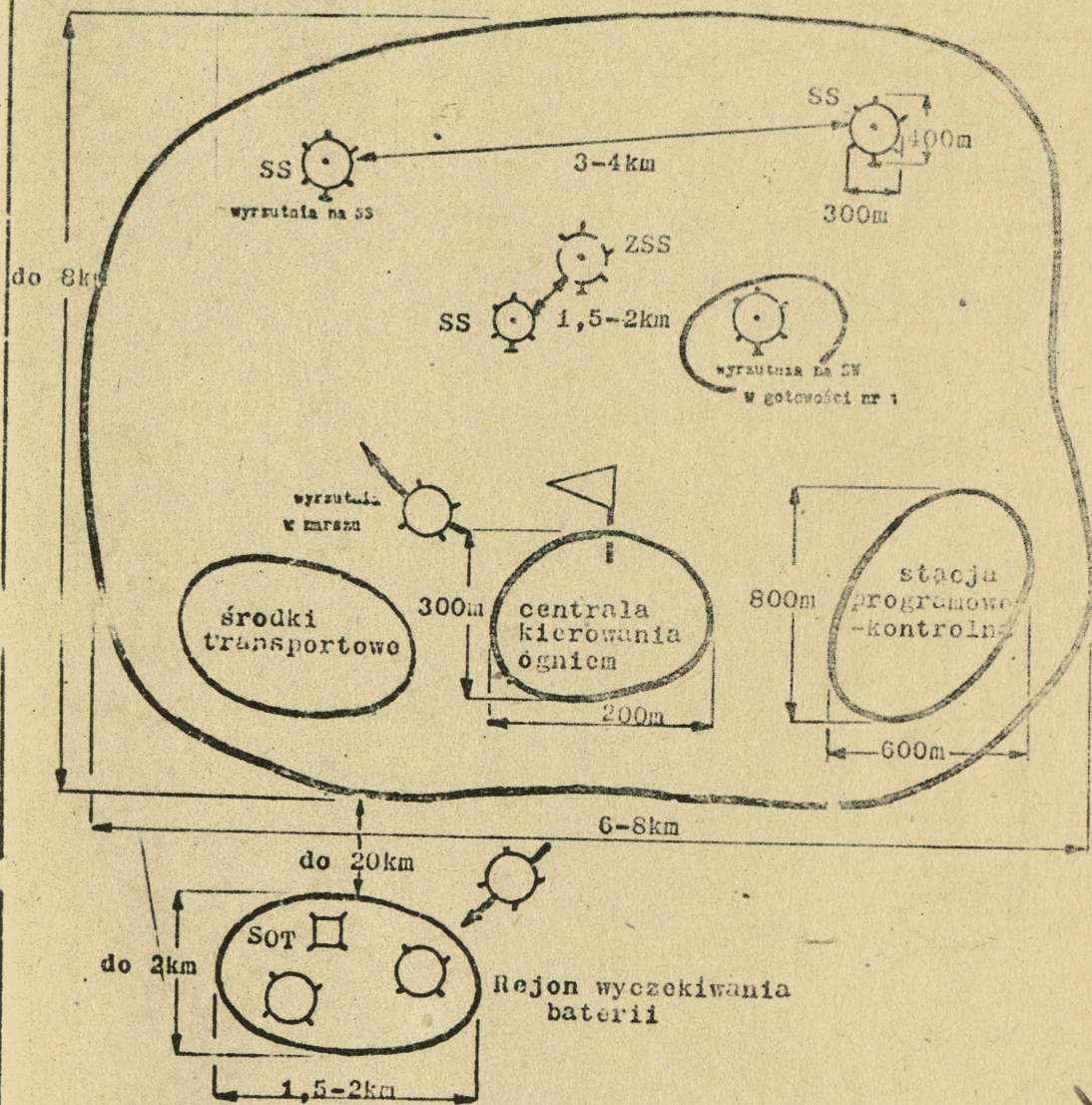

UWAGA : - czas przejścia baterii z położenia ustronnego w bojowe i odpalenie - ok. 10 minut;
- ogólny czas przelotowania wyrzutni na SS-16-20 minut.

UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJONU "LANCE"
/variant/

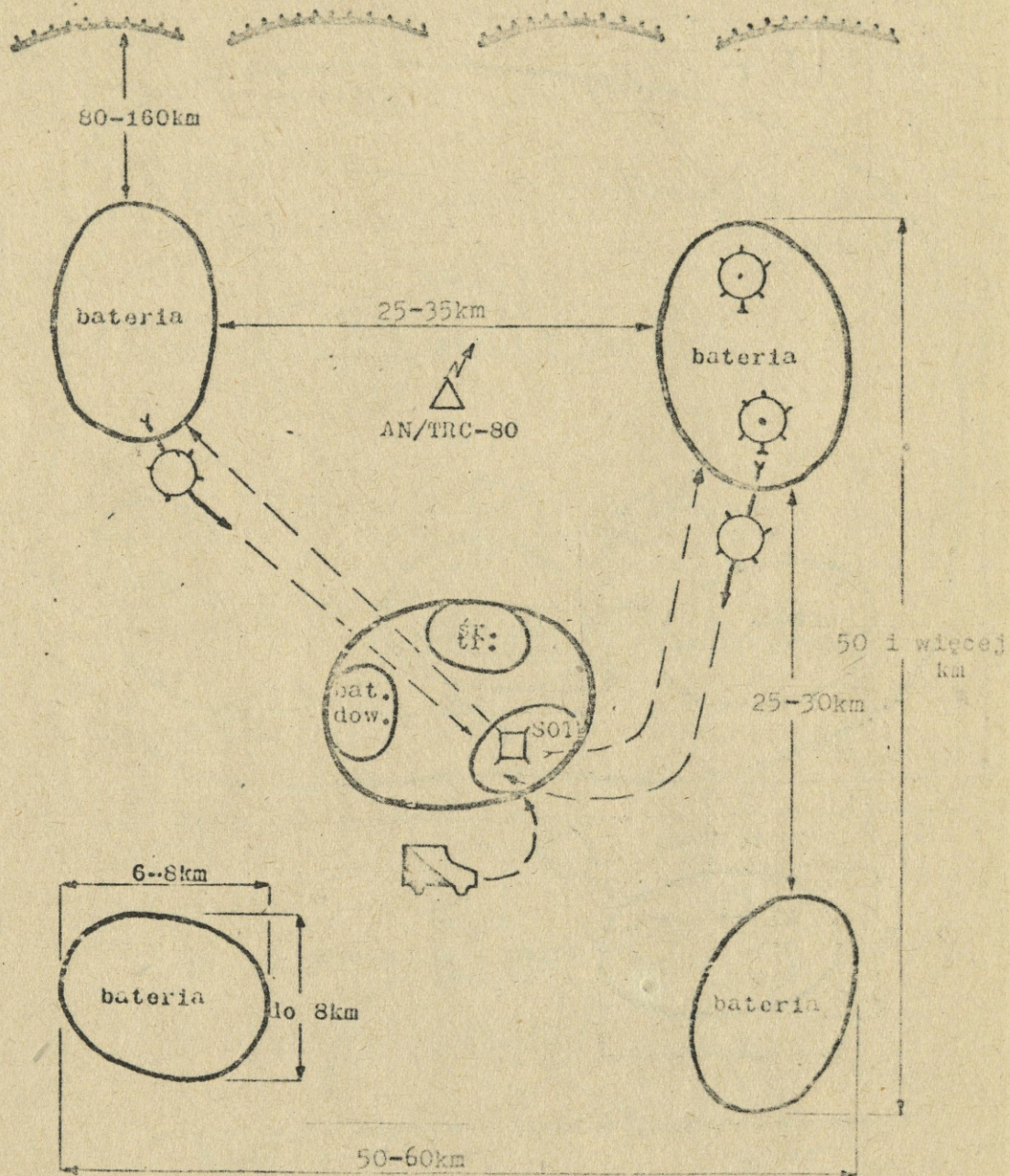

UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII "PERSHING-1A" /variant/

- UWAGA: wyrzutnie baterii znajdują się jednocześnie:
- na SS w gotowości do odpalenia;
 - na stanowisku wyczekiwania/SS/;
 - w toku kontrolowania;
 - w marszu na SS lub SS/;
 - w Rejonie wyczekiwania baterii;

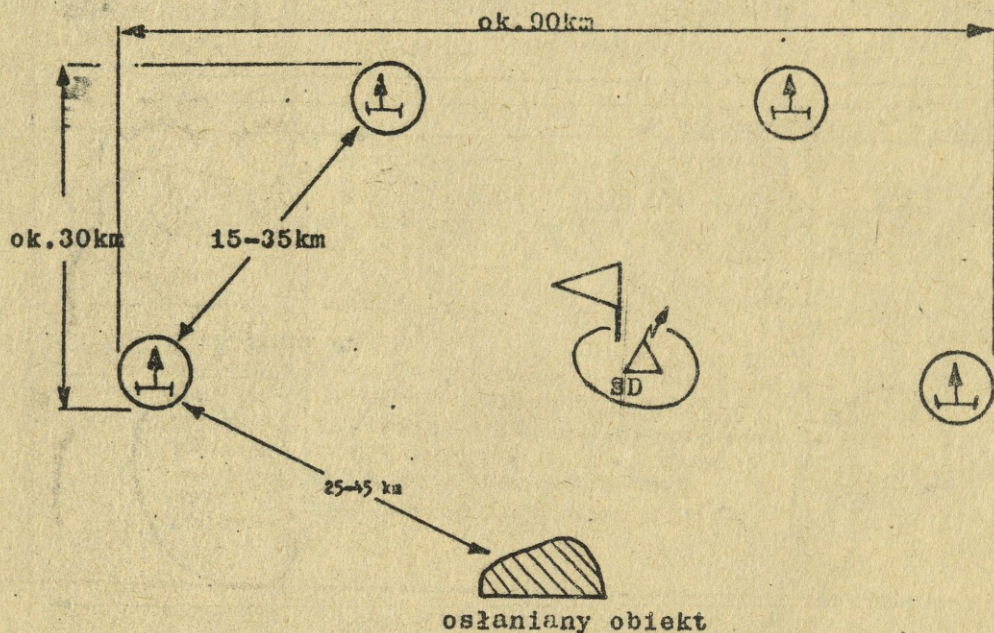
UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJONU "PERSHING-1A" /variant/

Warianty rozmieszczenia dywizjonu artylerii jest od przewidzianego odległości 80-160 km i więcej, zależnie od sytuacji i rodzaju działań. Warianty rozmieszczenia baterii artylerii przeciwlotniczej, baterii przeciwpancernych i baterii przeciwosobniczych są takie same jak warianty rozmieszczenia baterii artylerii.

UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJONU "HAWK"

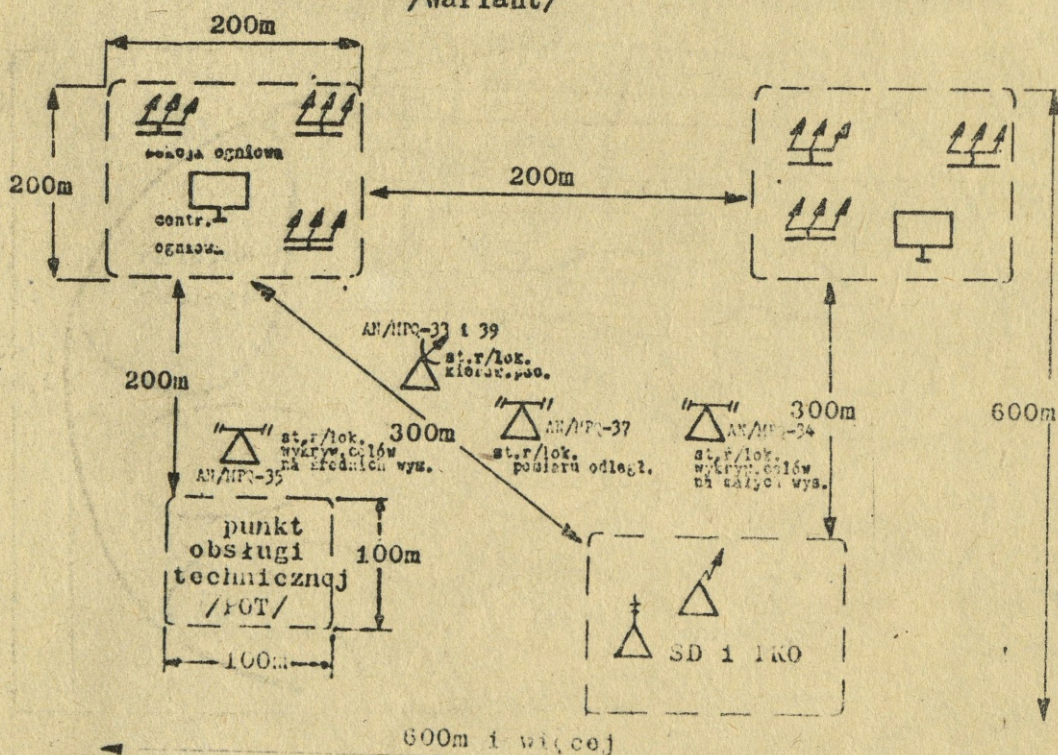
/variant/

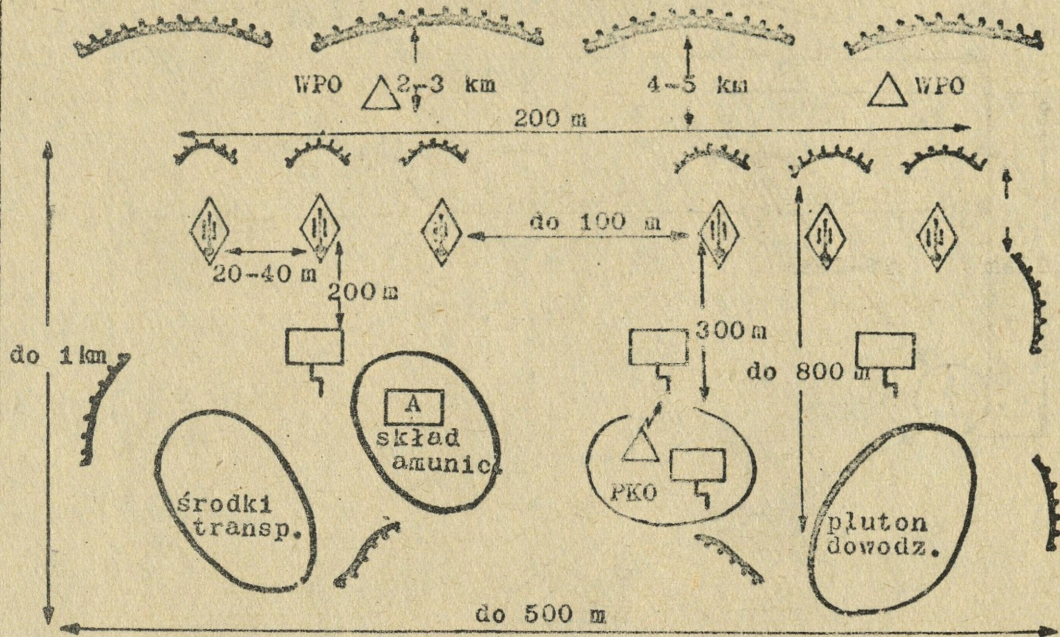
Odległość od przedniego skraju - 10-12km

UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII "HAWK"

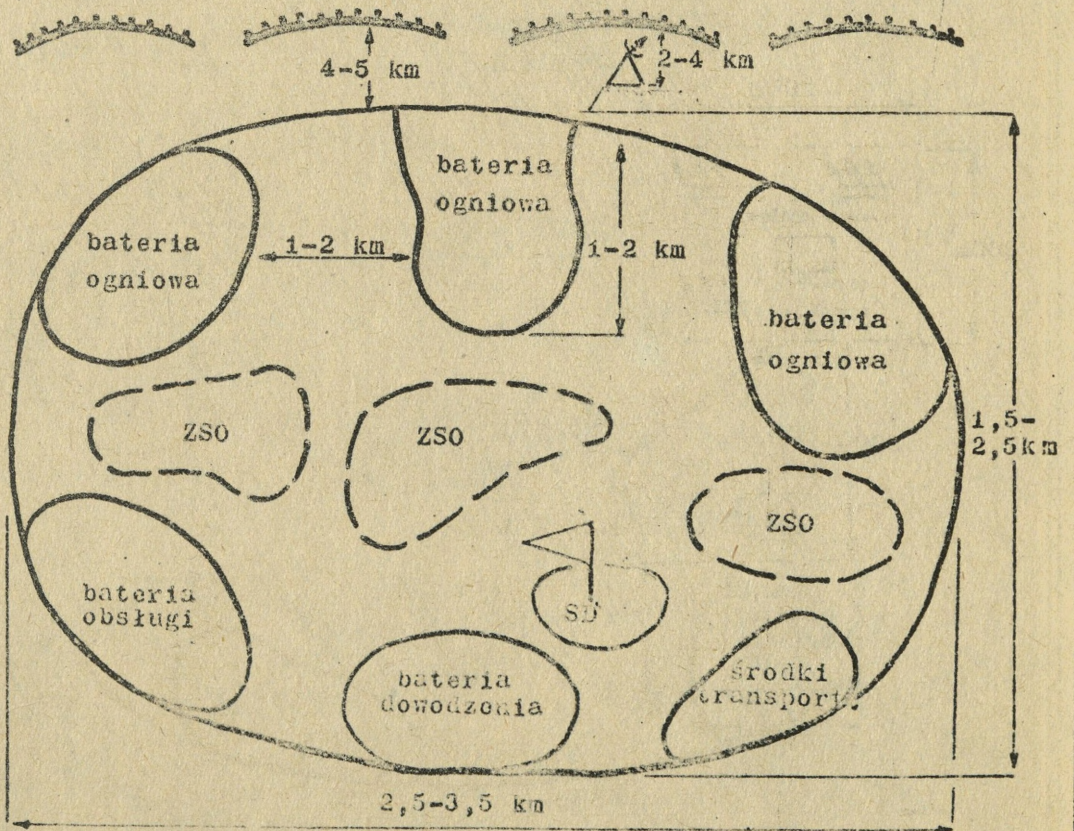
/variant/

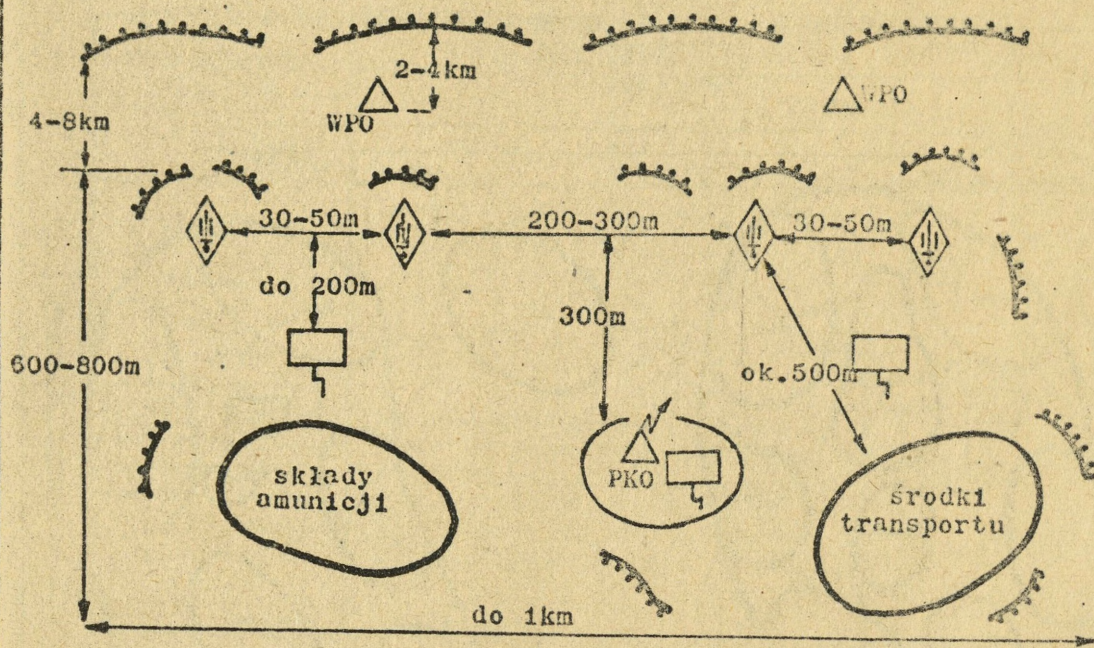
UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII HAUBIC 155 mm
/variant/

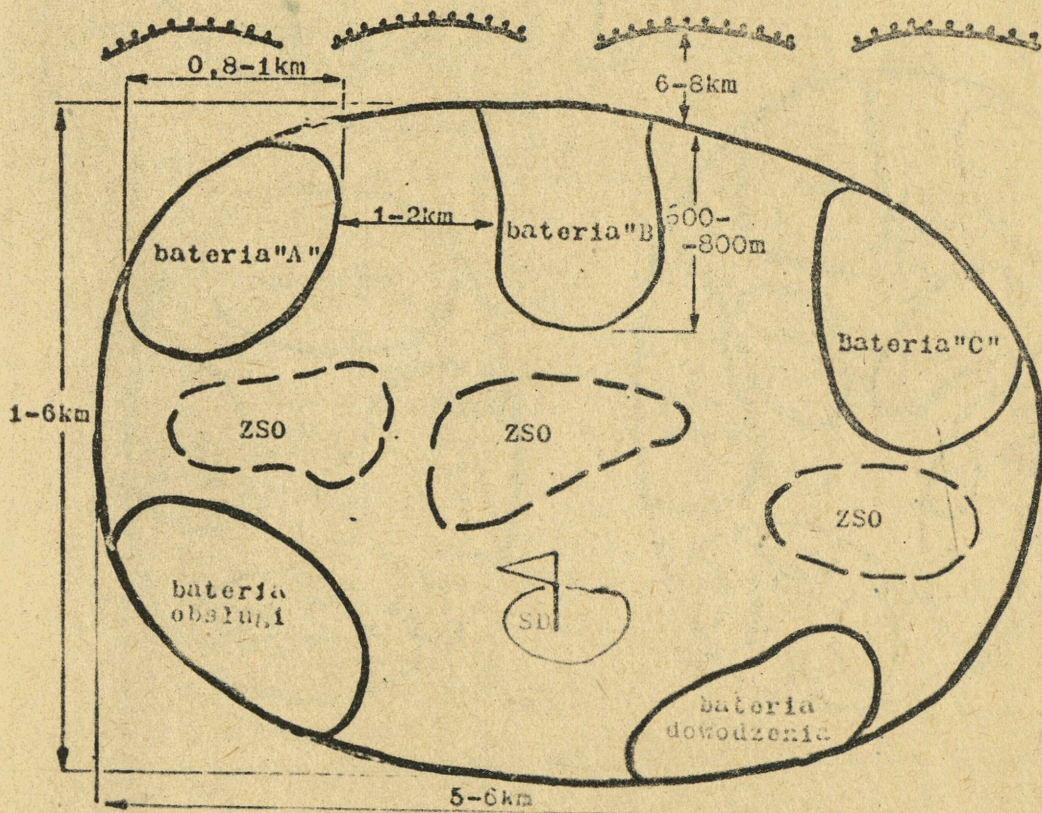
UGRUPOWANIE BOJOWE DWIZJONU HAUBIC 155 mm
/variant/

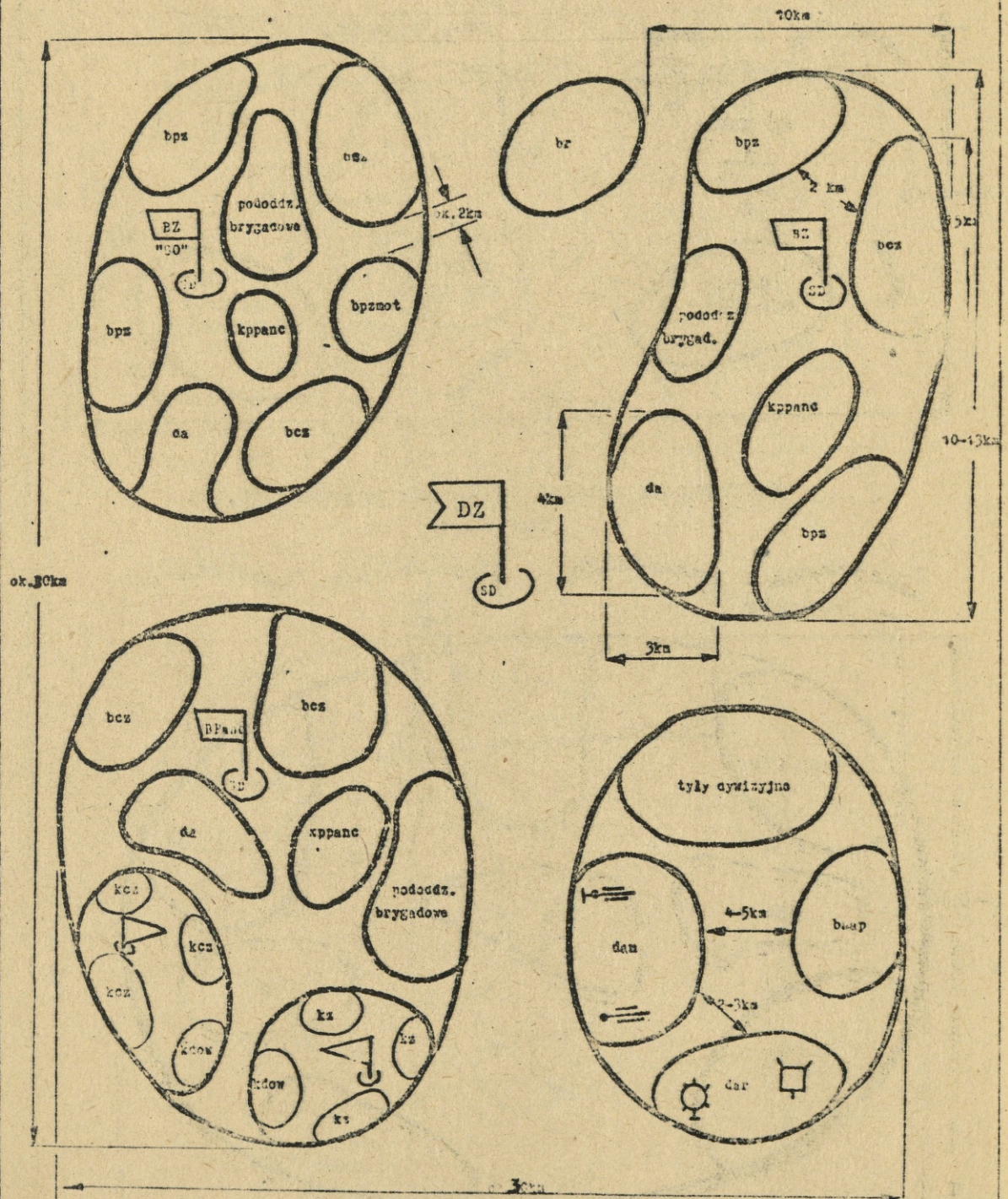
UGRUPOWANIE BOJOWE BATERII HAUBIC 203,2mm
/wariant/

UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJONU HAUBIC 203,2mm
/wariant/

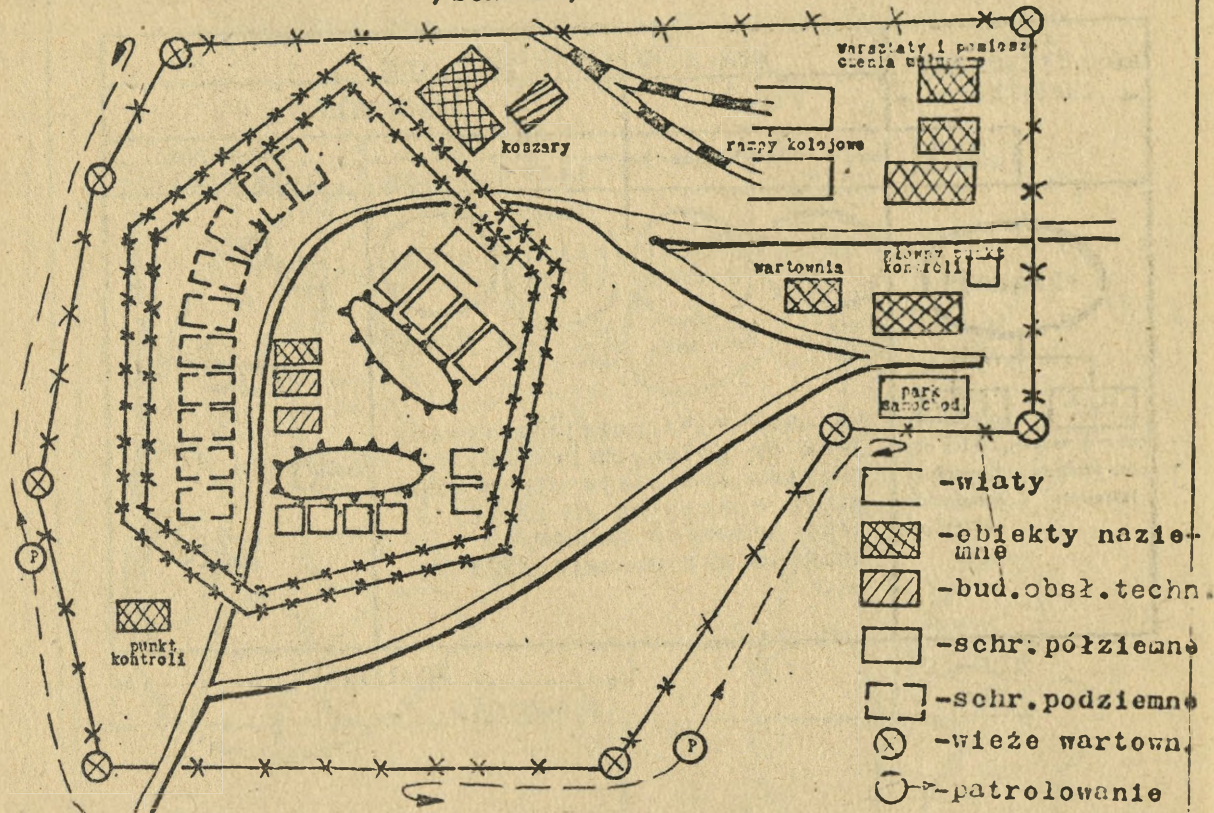
ROZMIESZCZENIE DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ RMN W REJONIE
ZESRODKOWANIA
/wariant/

Układanie rejonu zosrodkowania od przeciwnego skraju - w materiale do 100%
- w obszarze 100% 100% 100% km.

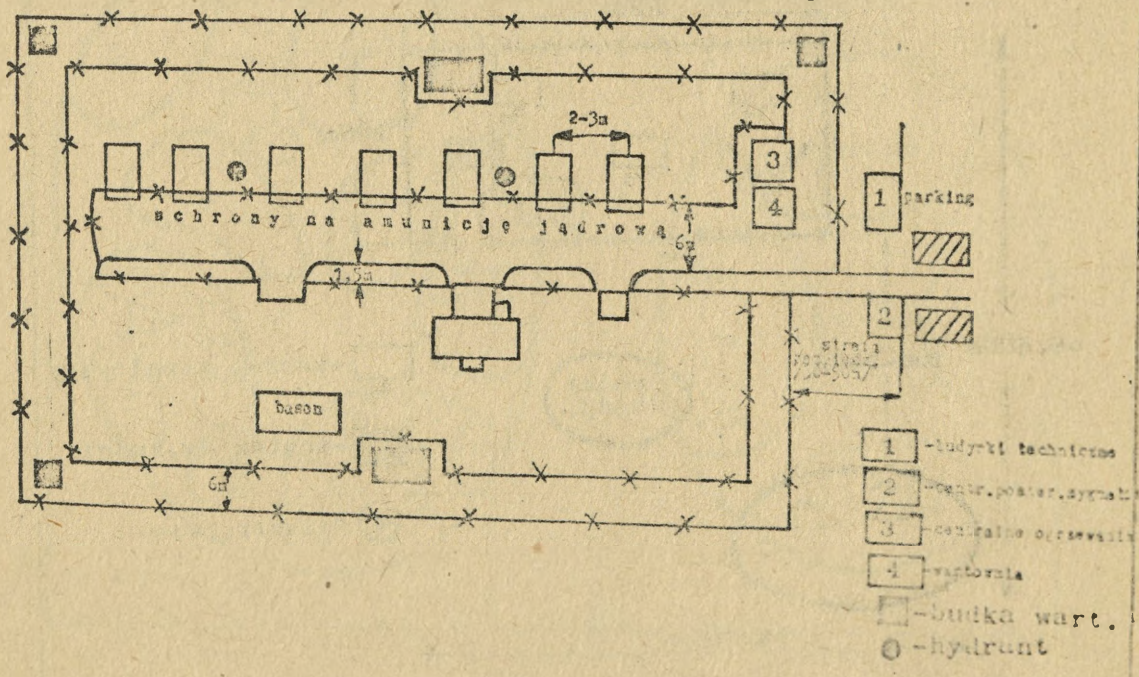
STACJONARNE SKŁADY AMUNICJI SPECJALNEJ TYPU "Z"

/schemat/

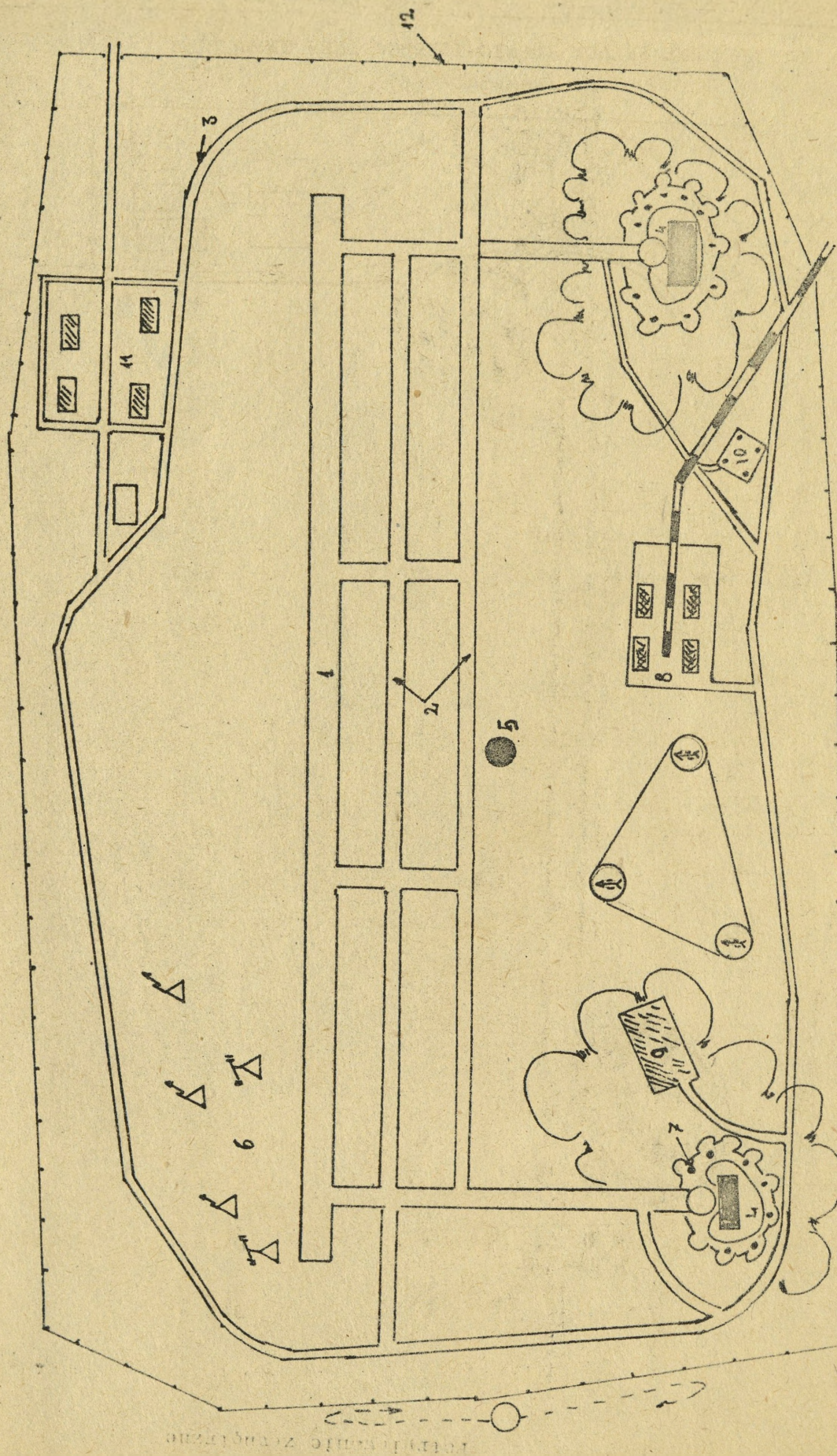
Wymiary obiektu - ok. 3X4km, odległ. od linii frontu - 300-750km.

STACJONARNY SKŁAD AMUNICJI SPECJALNEJ TYPU "S"

- 1 - budynki techniczne
- 2 - centr. poster. sygnal.
- 3 - centralne obserwatorium
- 4 - wartownia
- - budka wart.
- - hydrant

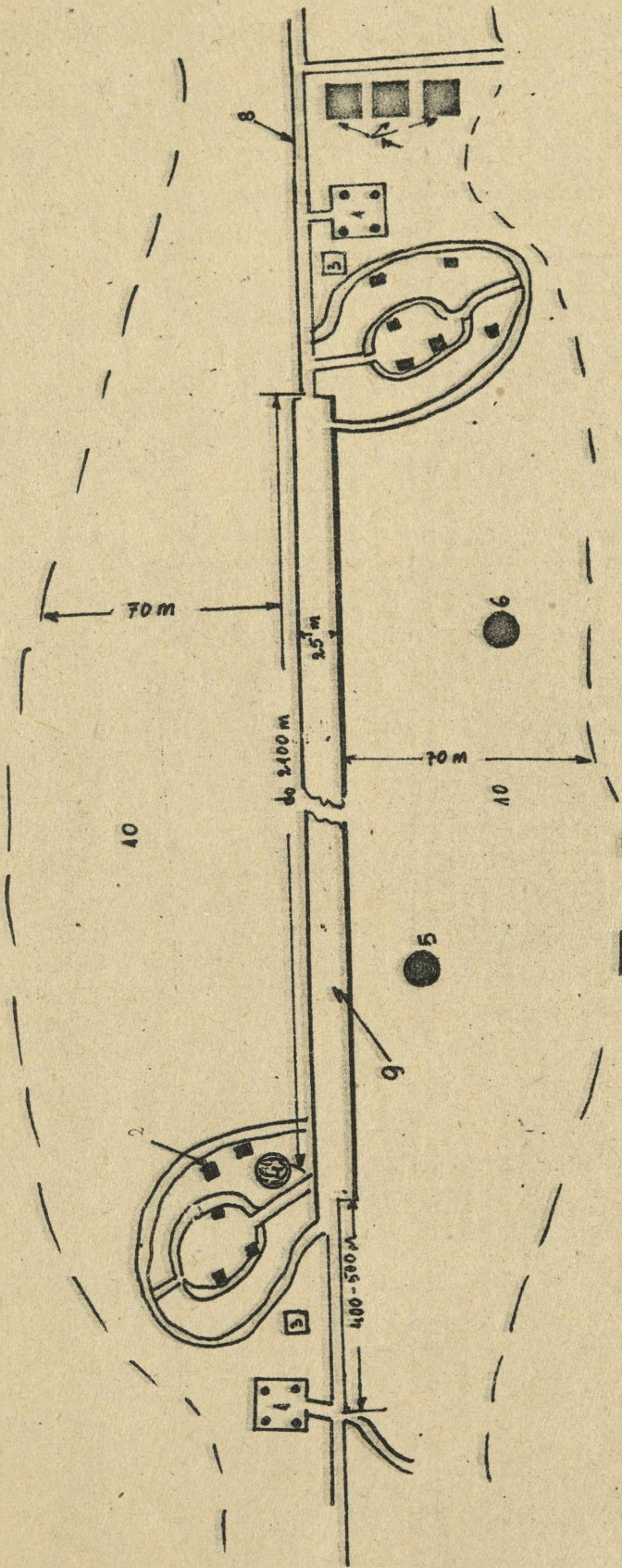
Załącznik nr 19
ROZMIESZCZENIE ELEMENTÓW STAŁEGO LOTNISKA WOJSKOWEGO / wariant /

- Legenda:
- 1. pas startowy; 2. drogi kołowania; 3. droga administracyjna; 4. magazyny; 5. wieszak kontrolny;
 - 6. radiostacje i stacje radiolokacyjne; 7. stoiska dla samolotów; 8. magazyny i biuro; 9. magazyn samolotów;
 - 10. magazyn MPB; 11. zabudowania administracyjne; 12. ogrodzenie.

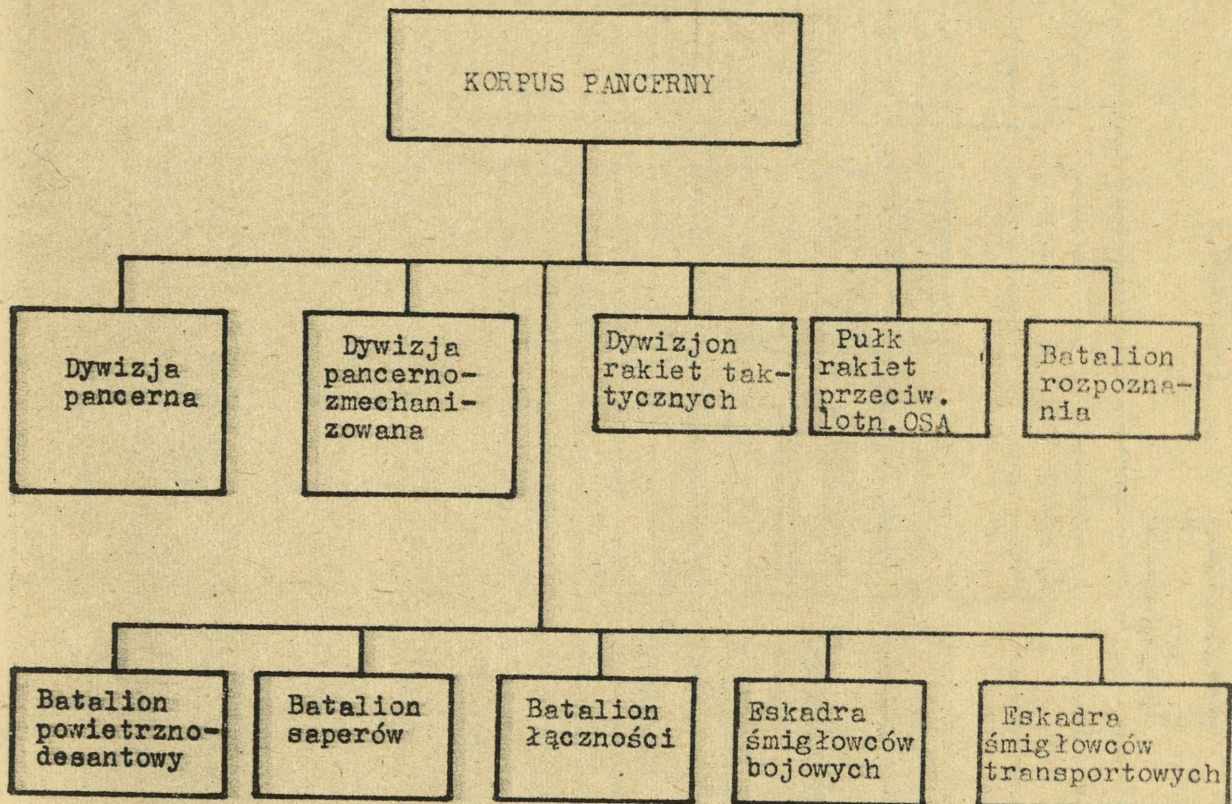
Wzrosty i kształty terenowe

SCHEMAT ODCINKA DROGI PRZYSTOSOWANEGO DLA POTRZEB LOTNICTWA

Legenda:

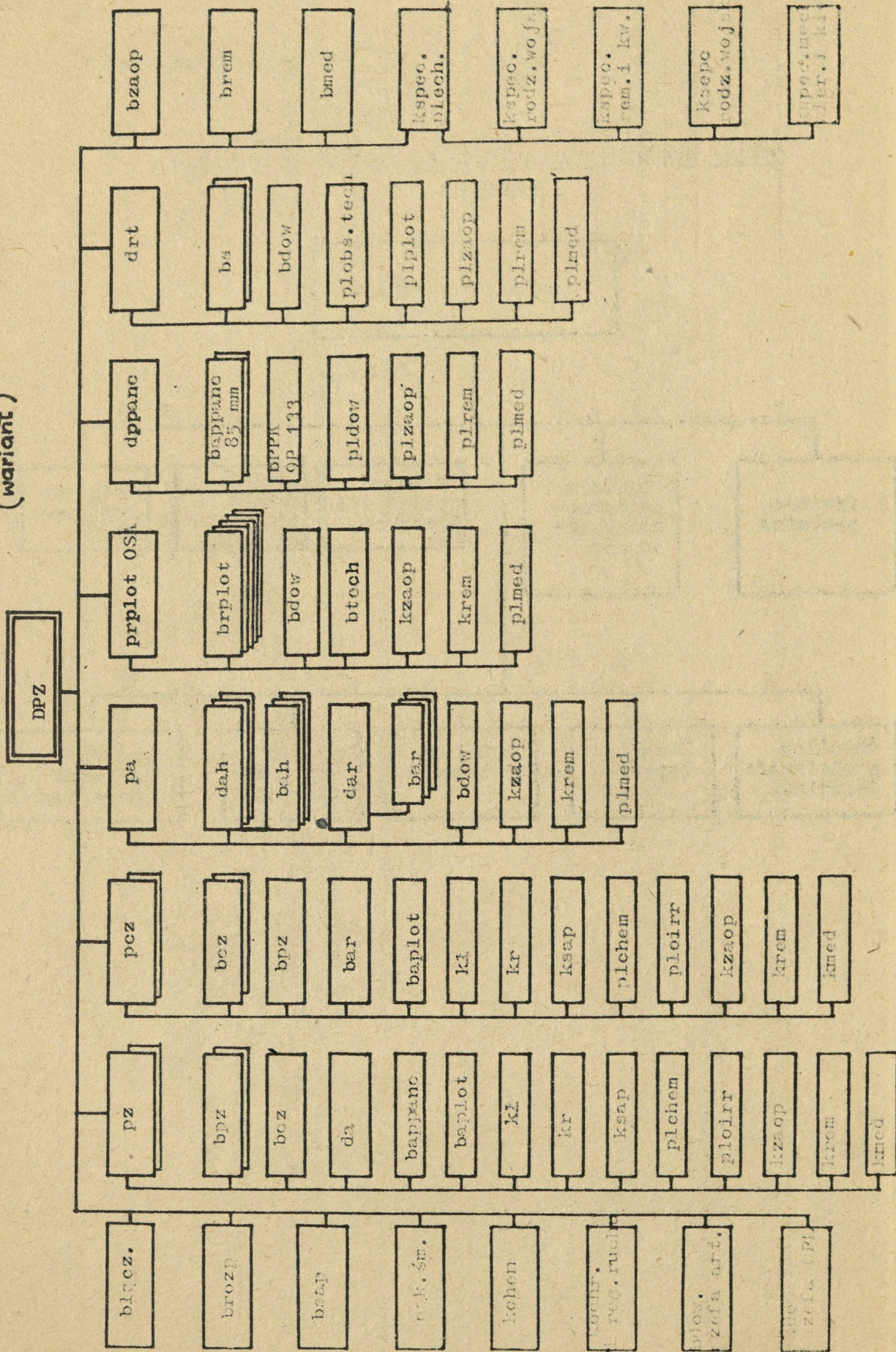
1. podziemne zbiorniki paliwa;
2. zbiorniki paliwa na miejscach postoju samolotów;
3. silownia;
4. ukrycie dla ludzi;
5. wyprowadzenie podziemnego kabla energetycznego;
6. maszt metalowy/wys. 7m/;
7. cywilna stacja benzynowa;
8. droga kołowa;
9. poszerzony odcinek drogi/pas startowy/;
10. odcinek wykarczowanego lasu.

OGÓLNA STRUKTURA ORGANIZACYJNA KORPUSU PANCERNEGO
/wariant/

STRUKTURA ORGANIZACYJNA DYWIZJI PANCERNO - ZMECHANIZOWANEJ / DPZ/

(wariant)

PLAN

WSPÓLDZIAŁANIA OGM.....na okres od.... do ...
/wariant/

SYGNAŁY DOWODZENIA	ZADANIE DALSZE /zasadnicze zadania szczegółowe/	ZADANIE BLIŻSZE /zasadnicze zadania szczegółowe/	WEJŚCIE OGM DO BITWY	ZADANIA SKŁAD	WOJSKA OGM
1	2	3	4	5	6
1. Sygnały dowodzenia ogólne.	Graficzne przedstawienie ogólnego zamiaru działania OGM.		Graficzne przedstawienie rejonu wyjścia do bitwy i dróg podejścia z rejonu wyj. do rubieży wejścia do bitwy.		
2. Sygnały dowodzenia WRiA.					
3. Sygnały dowodzenia lotnictwem.	Sposoby wykonywania poszczególnych zadań	Sposoby wykonywania poszczególnych zadań	Sposób działania		OW
4. Sygnały dowodzenia rodzajami wojsk.	j.w.	j.w.	j.w.		ZT /oddziały/ I rzutu II rzutu /odw
5. Sygnały współdziałania z siłami wojsk.	j.w.	j.w.	j.w.		WRiA
6. Sygnały współdziałania z siłami F /A/.	j.w.	j.w.	j.w.		Lotnictwo
	j.w.	j.w.	j.w.		Wojska OPL
	j.w.	j.w.	j.w.		Desanty
	j.w.	j.w.	j.w.		Wojska Inż.
	j.w.	j.w.	j.w.		Wojska chem.
	j.w.	j.w.	j.w.		pododdz. HRE
	j.w.	j.w.	j.w.		tytuły

DOBOWE MOŻLIWOŚCI KA NATO W ZAKRESIE ZDALNEGO USTAWIANIA
PRZECIWPANCERNYCH PÓL MINOWYCH

Systemy zdalnego minowania

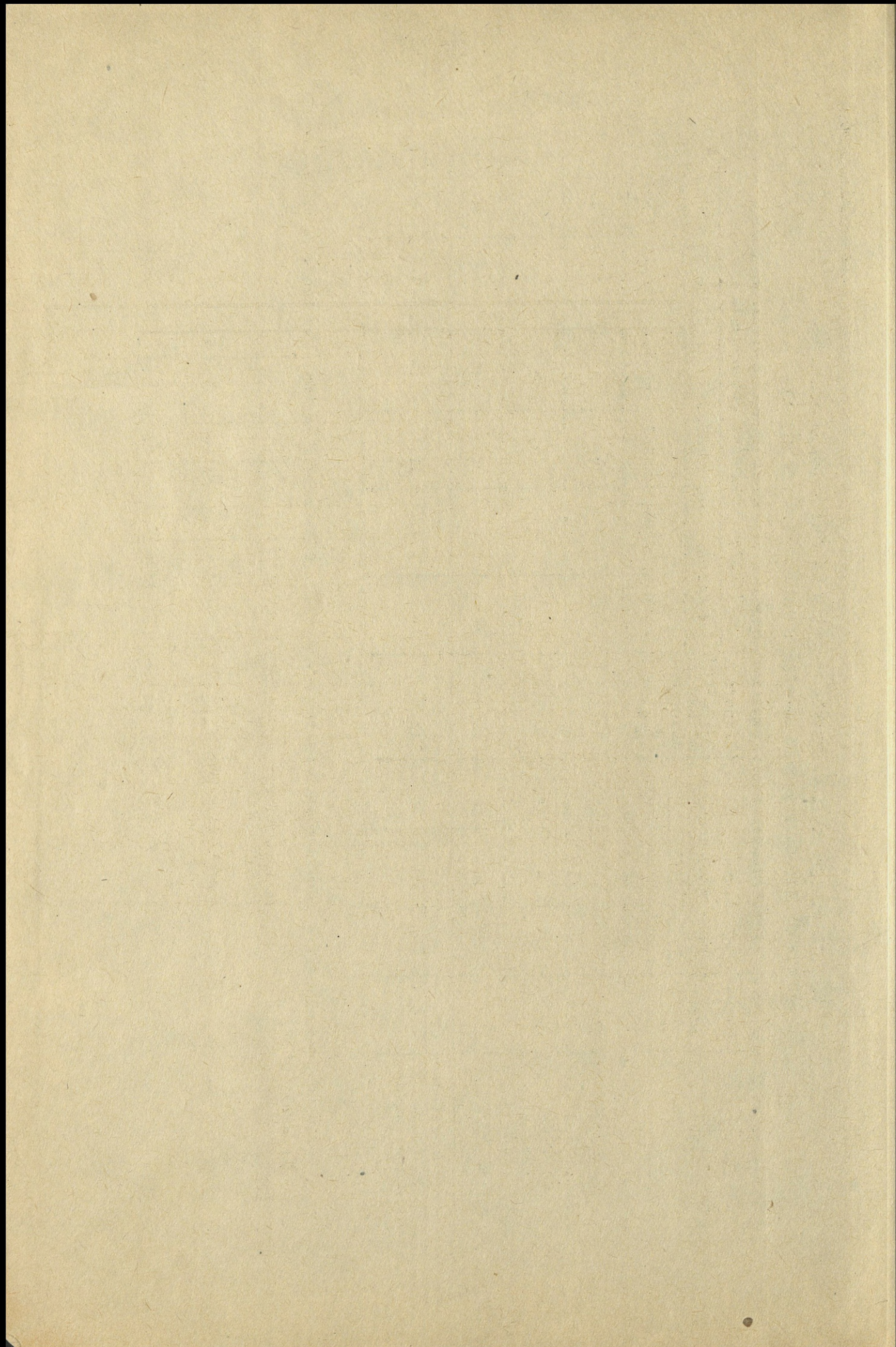
Wyszczególnienie	nazemne		artyleryjskie		powietrzne	
	saperskie	lufowe	rakietowe	śmigłowcowe	samolotowe	
Nazwa systemu	SLU-MINE GEMSS MOPMS MSM EMI-Ranger	RAMS ADATM ADAM	LARS LARAK MARS/MLRS	M-56 DAT SY-AT MSM UMIDS	"Gator" "BD-1" "BL-755" "Beluga"	/USA/ /RFN/ /WB/ /F/
Rodzaj nościela	wyrzutnia mlotająca	haubica 155mm	wyrzutnia rakietowa	śmigłowiec	śmigłowiec	śmigłowiec
Zasięg minowania /km/	0,04 - 5	18-22	15-60	taktyczny promień działania	300x20/200/	500x2000
Jednostkowe wymiary pola minowego /m/	40 x 100 300 x 3000	250x300	150x300 300x100			
Dobowe możliwości systemu $\frac{\text{km}^2}{\text{dob}}$	$\frac{216-32A}{43-65}$	$\frac{8-12}{2-3}$	$\frac{80-100}{24-30}$	$\frac{18-25}{1,8-2,5}$	$\frac{70-100}{35-50}$	

- 1/ Przyjęto korpus w składzie 3 dywizji każda 54 haubice z możliwością oddania w ciągu doby 2-3 salw amunicją minową.
- 2/ Możliwości dobowe artylerii rakietowej LARS i MARS/MLRS w zakresie minowania przyjęto na podstawie pracy naukowej. ASG WP. Wyd. 1980 Nr bibl. Pf 899.

**GĘSTOŚĆ WYSTĘPCWANIA PRZESZKÓD WODNYCH NA PÓŁNOCNONADMORSKIM
KIERUNKU OPERACYJNYM ORAZ STOPIEŃ TRUDNOŚCI ICH POKONYWANIA**

Podział kierunku na odcinki	Głębokość odcinka /km/	Liczba przeszkód wodnych /szt/		Srednia odległość między przeskodami /km/	Stopec trudności pokonywania					
		przeszkód wodnych			LATWE		TRUDNE		BARDZO TRUDNE	
		rzeki	kanały		rzeki	kanały	rzeki	kanały	rzeki	kanały
Między CDRĄ i LABĄ	270	17	7	24	3	2	13	4	1	1
Między LABĄ i WZARĄ	125	14	-	14	6	-	6	-	2	-
Na pozostalym obszarze	490	19	19	38	10	1	5	15	4	3
Razem na Północnonadmorskim kierunku operacyjnym.	885	50	26	76	19	3	24	19	7	4

Opracowano na podstawie rozprawy doktorskiej płk dypl. L. Boguszewskiego "Wykorzystanie ppont /.../
Nr bibl. 0582.

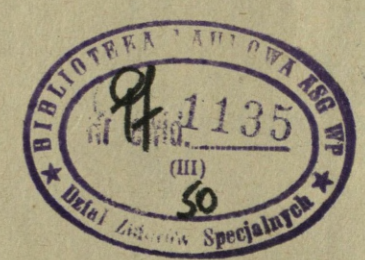

ZARZĄDZANIE MATERIAŁOWE OPERACYJNEJ GRUPY MANEWROWEJ FRONTU
/ WARIANT /

Załącznik nr 26

Egz. nr

1	D 1			D 2			D 3			D 4			D 5			D 6			D 7			D 8			D 9			D 10			D 11			Ogółem
	S ₁ /	D ₁ /	S ₁ /	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
AMUNICJA																																		
- STRZEL.	0,25	$\frac{0,25}{102}$	1,2	0,25	$\frac{0,25}{92}$	1,2	0,25	$\frac{0,1}{35}$	1,05	0,25	$\frac{0,1}{30}$	0,90	0,25	$\frac{0,10}{27}$	0,75	0,25	$\frac{0,05}{12}$	0,55	0,1	$\frac{0,05}{11}$	0,5	0,1	$\frac{0,05}{10}$	0,45	0,1	$\frac{0,05}{10}$	0,4	0,1	$\frac{0,05}{10}$	0,35	0,1	$\frac{0,05}{9}$	0,3	
- STRZEL. POZ.	0,3	$\frac{0,3}{57}$	1,7	0,3	$\frac{0,3}{51}$	1,7	0,3	$\frac{0,1}{15}$	1,5	0,3	$\frac{0,1}{14}$	1,3	0,3	$\frac{0,1}{12}$	1,1	0,3	$\frac{0,1}{11}$	0,9	0,15	$\frac{0,05}{5}$	0,8	0,15	$\frac{0,05}{5}$	0,7	0,15	$\frac{0,05}{5}$	0,6	0,15	$\frac{0,05}{4,5}$	0,5	0,15	$\frac{0,05}{4}$	0,45	
- KOPNIERZ.	0,25	$\frac{0,25}{42,5}$	2,0	0,25	$\frac{0,25}{38}$	2,0	0,25	-	1,75	0,25	-	1,5	0,25	-	1,25	0,25	-	1,0	0,1	-	0,9	0,1	-	0,8	0,1	-	0,7	0,1	-	0,6	0,1	-	0,5	
- ART. PANC	0,4	$\frac{0,4}{68}$	2,0	0,4	$\frac{0,4}{61}$	2,0	0,4	$\frac{0,1}{14}$	1,7	0,4	$\frac{0,1}{12}$	1,4	0,4	$\frac{0,1}{11}$	1,1	0,4	$\frac{0,3}{30}$	1,0	0,2	$\frac{0,1}{6}$	0,9	0,2	$\frac{0,1}{4,5}$	0,8	0,2	$\frac{0,1}{4,3}$	0,7	0,2	$\frac{0,1}{4}$	0,6	0,2	$\frac{0,1}{3,5}$	0,5	
- ART.	0,5	$\frac{0,5}{402}$	2,0	0,5	$\frac{0,5}{347}$	2,0	0,5	$\frac{0,2}{156}$	1,7	0,5	$\frac{0,2}{140}$	1,4	0,5	$\frac{0,2}{126}$	1,1	0,5	$\frac{0,2}{114}$	0,8	0,25	$\frac{0,2}{108}$	0,75	0,25	$\frac{0,2}{102}$	0,7	0,25	$\frac{0,2}{98}$	0,65	0,25	$\frac{0,2}{92}$	0,6	0,25	$\frac{0,15}{66}$	0,5	
- RAKIETOWA	0,5	$\frac{0,5}{340}$	2,0	0,5	$\frac{0,5}{306}$	2,0	0,5	$\frac{0,25}{137}$	1,75	0,5	$\frac{0,25}{124}$	1,5	0,5	$\frac{0,25}{112}$	1,25	0,5	$\frac{0,25}{100}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{95}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{90}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{86}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{82}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{78}$	1,0	
- CZOSZCWA	0,5	$\frac{0,5}{770}$	2,4	0,5	$\frac{0,5}{693}$	2,4	0,5	$\frac{0,2}{250}$	2,1	0,5	$\frac{0,2}{224}$	1,8	0,5	$\frac{0,2}{202}$	1,5	0,5	$\frac{0,2}{182}$	1,2	0,25	$\frac{0,2}{172}$	1,15	0,25	$\frac{0,15}{123}$	1,1	0,25	$\frac{0,15}{117}$	1,05	0,25	$\frac{0,15}{111}$	0,95	0,25	$\frac{0,05}{55}$	0,75	
- PILOT	1,0	$\frac{1,0}{260}$	2,75	1,0	$\frac{1,0}{234}$	2,75	1,0	$\frac{0,5}{105}$	2,25	1,0	$\frac{0,5}{95}$	1,75	1,0	$\frac{0,5}{85}$	1,25	1,0	$\frac{0,5}{77}$	0,75	0,5	$\frac{0,5}{73}$	0,75	0,5	$\frac{0,5}{69}$	0,75	0,5	$\frac{0,5}{66}$	0,75	0,5	$\frac{0,5}{65}$	0,75	0,5	$\frac{0,5}{59}$	0,75	
- PPK	0,8	$\frac{0,8}{56}$	3,0	0,8	$\frac{0,8}{50}$	3,0	0,8	$\frac{0,45}{26}$	2,65	0,8	$\frac{0,3}{15}$	2,15	0,8	$\frac{0,3}{14}$	1,65	0,8	$\frac{0,3}{12}$	1,15	0,4	$\frac{0,3}{11}$	1,05	0,4	$\frac{0,3}{11}$	0,95	0,4	$\frac{0,3}{10,5}$	0,85	0,4	$\frac{0,3}{10}$	0,75	0,4	$\frac{0,3}{12}$	0,75	
Ogółem dowozi się:																																	4000 t	
- transp. samochod.	2170				1821																												4454 t	
- transp. lotnicz.	-				-			736			654			589			538																	

ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE OPERACYJNEJ GRUPY MANEROWEJ ARMII
/ WARIANT /

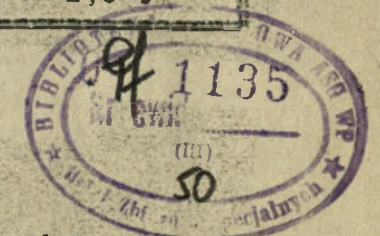
Załącznik nr 27

Fig. nr

	D 1			D 2			D 3			D 4			D 5			D 6			Ogółem do- wozi się
	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	Z	D	S	
AMUNICJA																			
- STRZEL.	0,2	$\frac{0,8}{28,5}$	1,0	0,3	$\frac{0,3}{25,7}$	1,0	0,3	$\frac{0,05}{3,8}$	0,75	0,3	$\frac{0,05}{3,42}$	0,5	0,15	$\frac{0,05}{32}$	0,4	0,15	$\frac{0,05}{3}$	0,3	
- STRZEL. POKŁ.	0,4	$\frac{0,4}{22}$	1,5	0,4	$\frac{0,4}{19,8}$	1,5	0,4	$\frac{0,05}{2}$	1,15	0,4	$\frac{0,05}{1,8}$	0,8	0,2	$\frac{0,05}{1,7}$	0,65	0,2	-	0,45	
- MOŹDZIERZ.	0,3	$\frac{0,3}{96}$	1,5	0,3	$\frac{0,3}{86}$	1,5	0,3	-	1,2	0,3	-	0,9	0,15	-	0,75	0,15	-	0,6	
- ART. PPANC																			
- ART	0,5	$\frac{0,5}{170}$	1,5	0,5	$\frac{0,5}{153}$	1,5	0,5	$\frac{0,15}{41,3}$	1,15	0,5	$\frac{0,15}{37,2}$	0,8	0,25	$\frac{0,15}{35,3}$	0,7	0,25	$\frac{0,15}{33,6}$	0,6	
- RAKIETOWA	0,5	$\frac{0,5}{180}$	1,5	0,5	$\frac{0,5}{162}$	1,5	0,5	$\frac{0,25}{72,9}$	1,25	0,5	$\frac{0,25}{65,6}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{62,3}$	1,0	0,25	$\frac{0,25}{59,2}$	1,0	
- CZOŁGOWA	0,6	$\frac{0,6}{330}$	2,0	0,6	$\frac{0,6}{297}$	2,0	0,6	$\frac{0,15}{66,8}$	1,55	0,6	$\frac{0,15}{60,1}$	1,1	0,3	$\frac{0,15}{57,1}$	0,95	0,3	$\frac{0,1}{35,8}$	0,75	
- PLOT	1,0	$\frac{1,0}{70}$	2,0	1,0	$\frac{1,0}{63}$	2,0	1,0	$\frac{0,5}{28,3}$	1,5	1,0	$\frac{0,5}{22,5}$	1,0	0,5	$\frac{0,5}{24,2}$	1,0	0,5	$\frac{0,25}{11,5}$	0,75	
- PFK	1,0	$\frac{1,0}{15}$	2,5	1,0	$\frac{1,0}{13,5}$	2,5	1,0	$\frac{0,5}{6}$	2,0	1,0	$\frac{0,5}{5,5}$	1,5	0,5	$\frac{0,5}{5,2}$	1,5	0,5	-	1,0	
Ogółem dowozi się:																			
- transp. samoch.		832			749														1581 t
- transp. lotn.		-			-			224			201,7			1914			145		762 t
PALIWO																			
- BENZYNA SAM.	0,38	$\frac{0,38}{138}$	1,5	0,38	$\frac{0,38}{124}$	1,5	0,38	$\frac{0,13}{33}$	1,25	0,38	$\frac{0,13}{35}$	1,0	0,25	$\frac{0,13}{12,5}$	0,88	0,25	$\frac{0,13}{11,8}$	0,75	
- OLEJ NAP. "K"	0,4	$\frac{0,4}{24}$	1,5	0,4	$\frac{0,4}{27}$	1,5	0,4	$\frac{0,16}{10}$	1,26	0,4	$\frac{0,16}{9}$	1,02	0,3	$\frac{0,16}{8}$	0,88	0,3	$\frac{0,17}{7}$	0,75	
- OLEJ NAP. "G"	0,55	$\frac{0,55}{158}$	2,0	0,55	$\frac{0,55}{142}$	2,0	0,55	$\frac{0,16}{38}$	1,61	0,55	$\frac{0,16}{34}$	1,22	0,4	$\frac{0,16}{30}$	0,98	0,4	$\frac{0,17}{29}$	0,75	
- PALIWO LOTN.	2,5	$\frac{2,5}{7,5}$	4,5	2,5	$\frac{2,5}{7,5}$	4,5	2,5	$\frac{1,4}{4,2}$	3,4	2,5	$\frac{1,4}{4,2}$	2,3	1,5	$\frac{1,4}{4,2}$	2,2	1,5	$\frac{0,3}{0,9}$	1,0	
Ogółem dowozi się:																			
- transp. samoch.		353,5			300,5														634 t
- transp. lotn.		-			-			90,2			82,2			54,7			48,7		276 t

UWAGA: 1/ Z - ZDZIĘCIE W LICZBY W JK
D - DOWÓZ: W MIANOWANIACH W TONACH
S - STAN.

- 2/ W celu eliminowania dowozu amunicji do OGM-A transportem lotniczym należałoby przyjąć następujące rozwiązania:
a/w bzoop i kzoop przewozić wyłącznie amunicję i paliwo. Uzyskany transport /spod innych środków materiałowych/ wykorzystać do przewożenia amunicji zwiększając tym samym zapasy o 360 ton;
b/dla przewiezienia pozostałej ilości amunicji /około 400 t/ wydzielić dodatkowo z ARMZ około 1 komp.transp.
- 3/ Z zasobów miejscowych spróbować do wykorzystania około połowy ilości paliwa przewidzianego dla dowozu transportem lotniczym /około 140 ton/. Transportem powietrznym do OGM-A dotrzeć podziennie 45 - 25 ton paliwa.

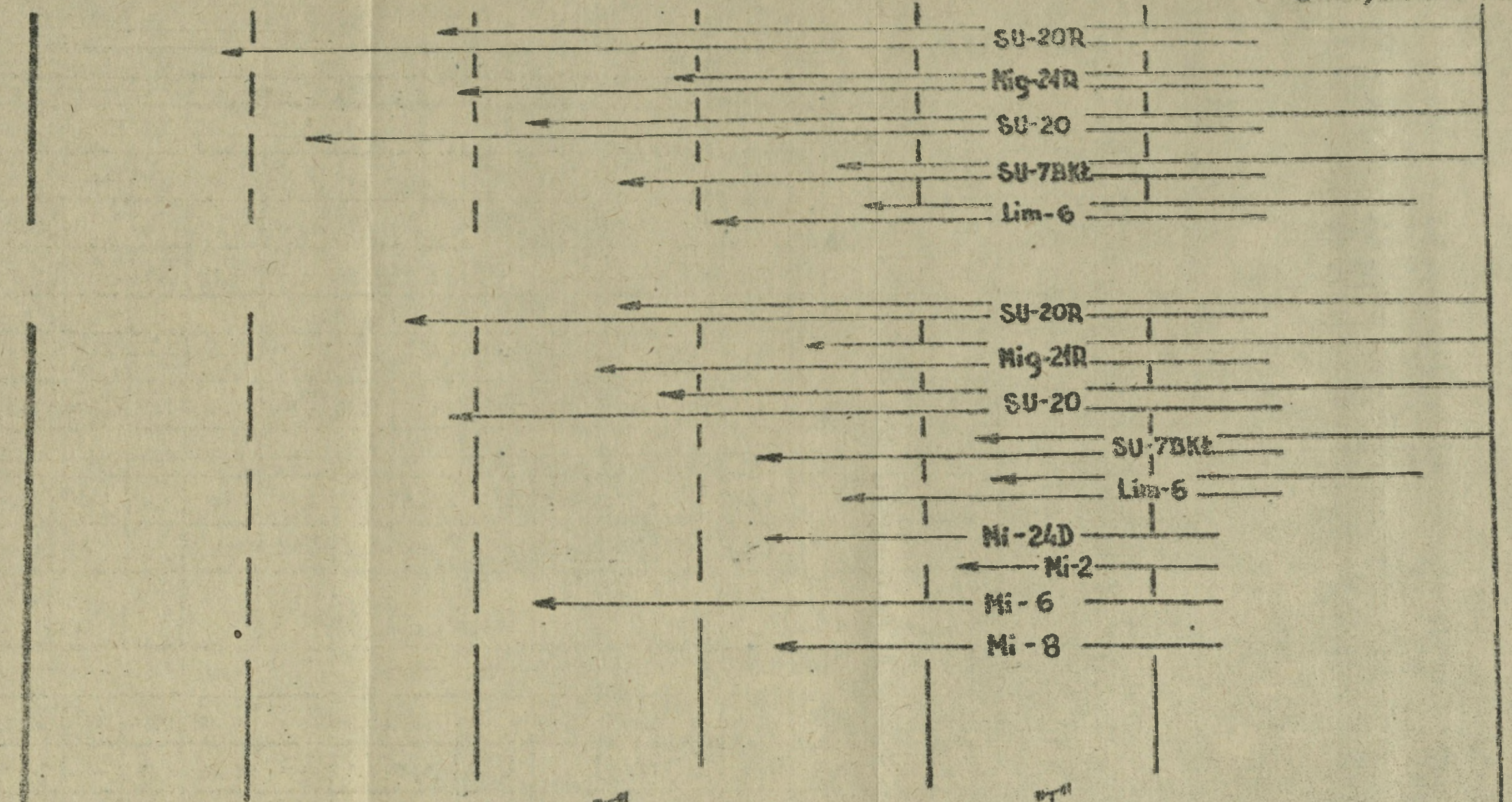

MOŻLIWE GŁĘBOKOŚCI DZIAŁAŃ LOTNICTWA NA KORZYŚĆ OGM W ZALEŻNOŚCI OD GŁĘBOKOŚCI BAZOWANIA I WYSOKOŚCI LOTÓW

Ex. Nr.
ZAŁĄCZNIK Nr. 28

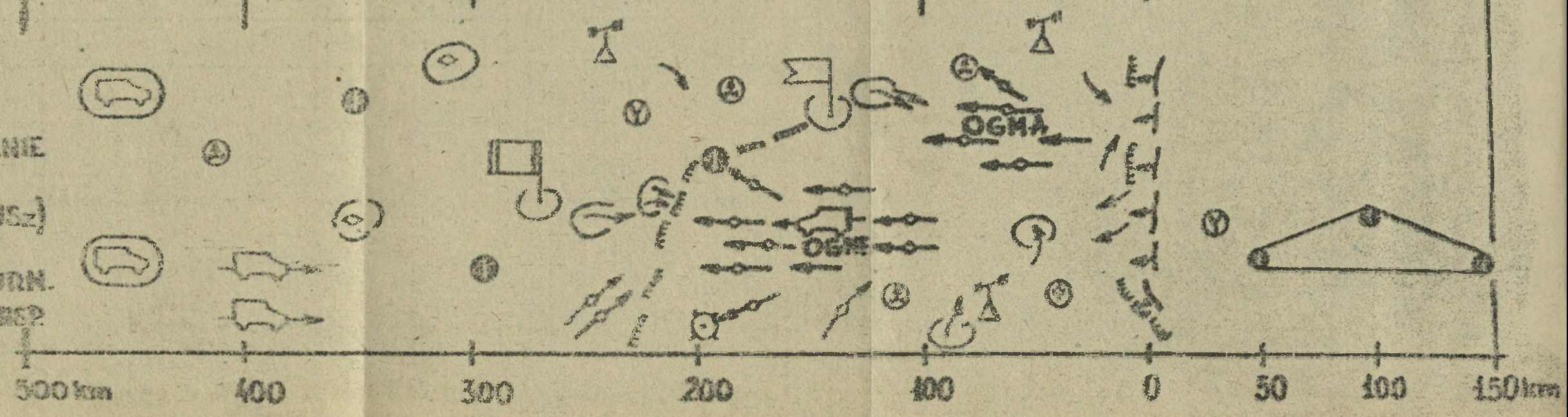
H = 3000m

H = 400-200m

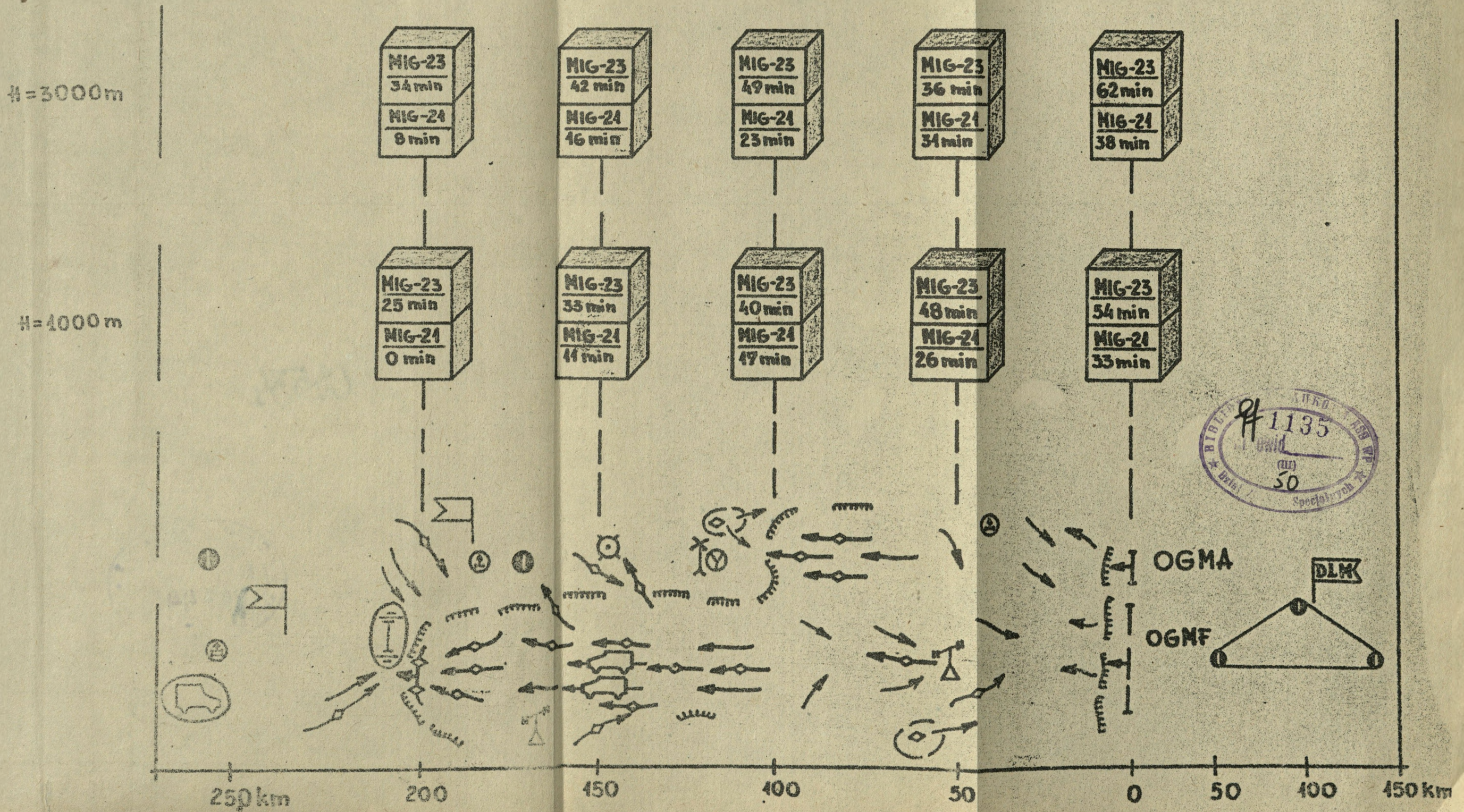
LEGENDA

- TAKTYCZNE PROMIENIE DZIAŁANIA:
- SAMOLOTY LMB (LMSz)
 - SAMOLOTY LR
 - ŚMIGŁOWCE SETURN.
 - ŚMIGŁOWCE TRANSZ.

MOŻLIWA DŁUGOTRWAŁOŚĆ DYZUROWANIA W POWIETRZU LOTNICTWA
 MYŚLIWSKIEGO NAD WOJSKAMI OGM
 [SAMOLOTY MIG-23MF I MIG-21 M]

Eqz. Nr.
 ZAŁĄCZNIK Nr. 29

BIBLIOTEKA
 1135
 50
 Specjalny

1947

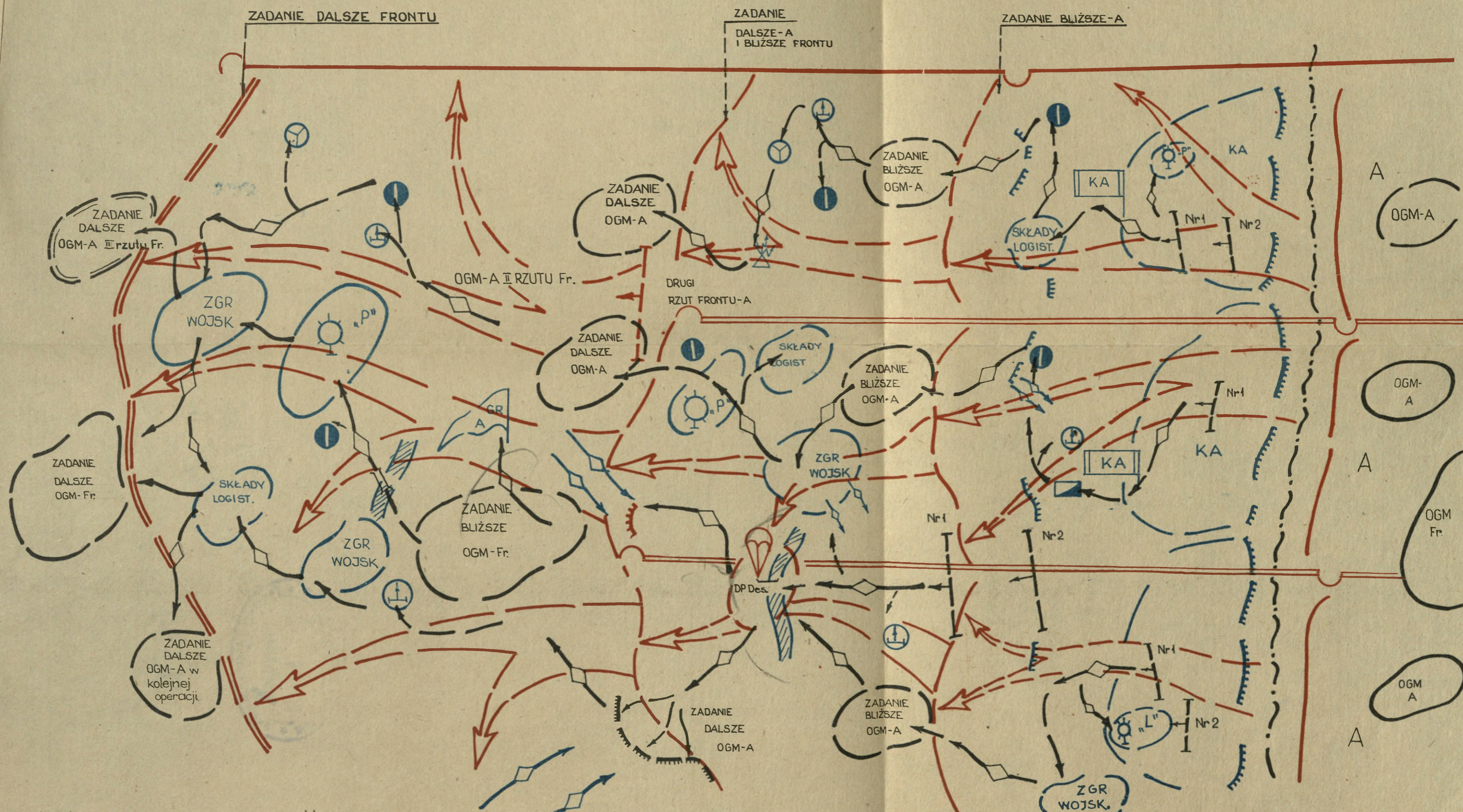
~~04534~~

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - AMERYKA
Akadem. Obrony Narodowej
Nr ewid. ~~X~~47440

IDEOWY SCHEMAT WYKORZYSTANIA OGM - Fr (A) W OPERACJI ZACZEPNEJ (wariant)

SCHEMAT Nr 2

Egz. nr.....

WYKONANO w 65 egz
Egz. 1-65 Bibl. Nauk. OZS
Oprac. plk. NOŻKO
Druk. ASG WP nr pf 1388/WW
Rys. AJ dn. 16. VII 81r.

GŁĘBOKOŚĆ DZIAŁANIA
OGM - A 250 - 300 km
OGM - Fr. 600 - 800 km

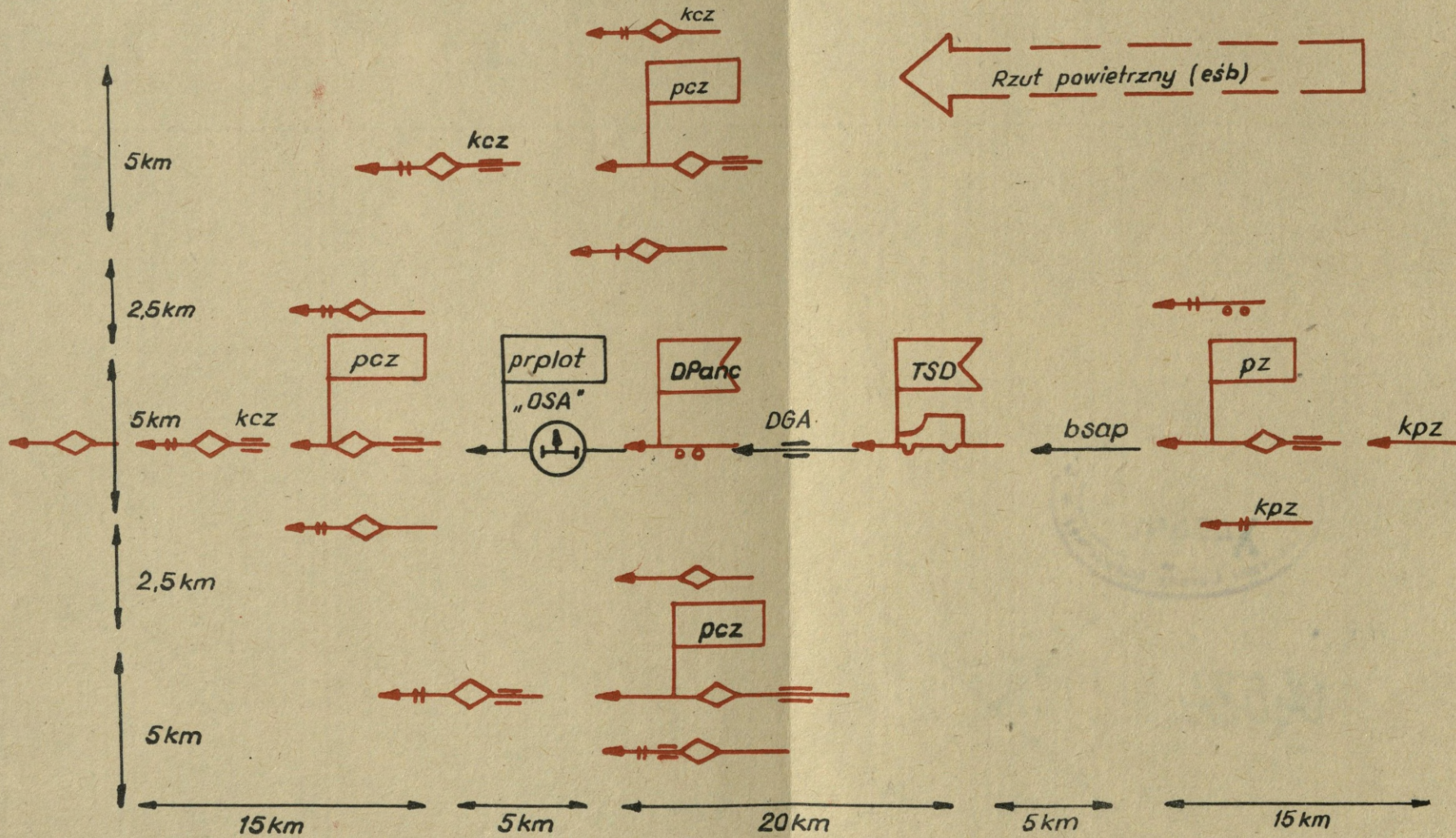
CZAS DZIAŁANIA
OGM - A 4 - 5 dni
OGM - Fr. 8 - 10 dni

TEMPO
OGM - A 60 - 80 km/dobę
OGM - Fr. 80 - 100 km/dobę

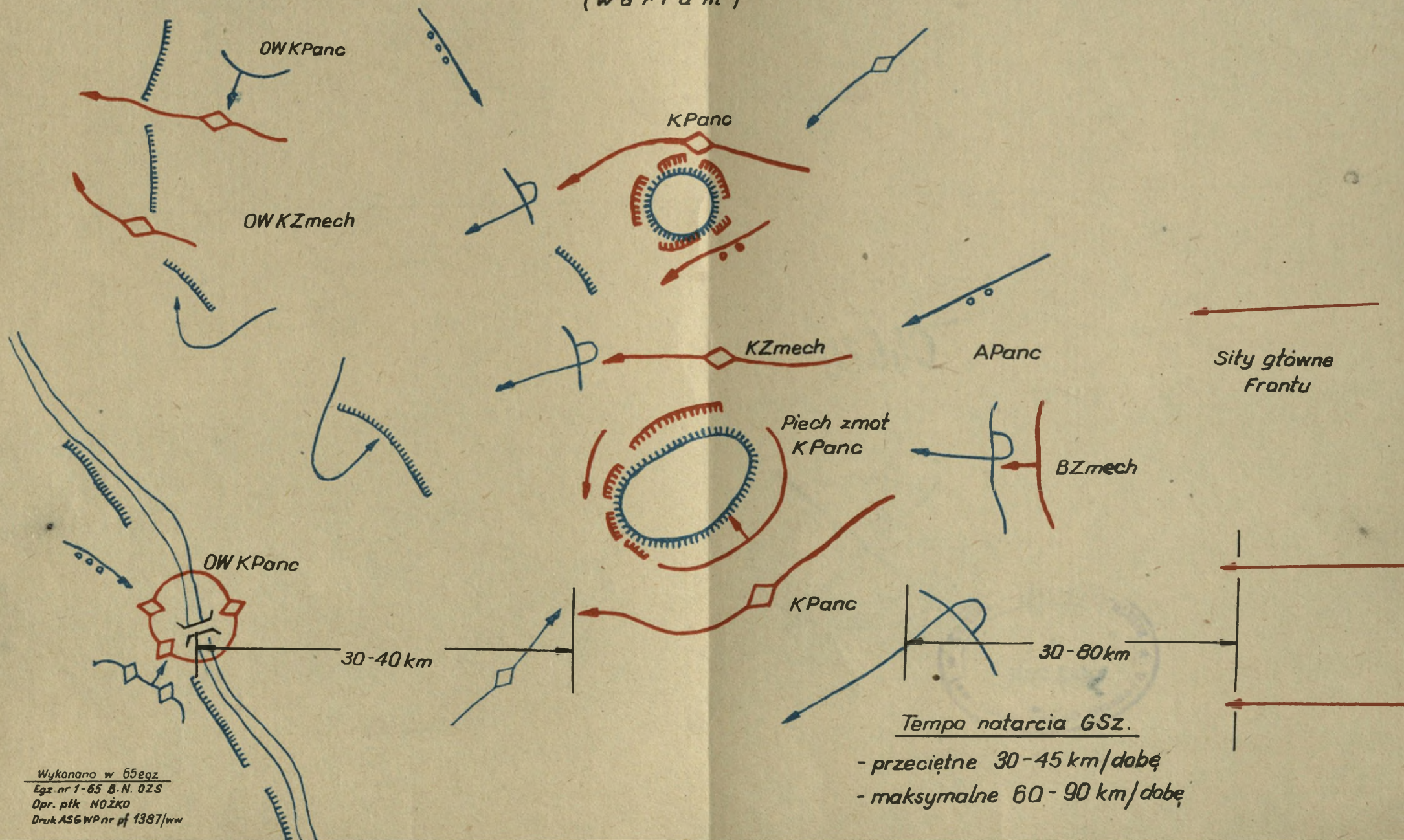
WPROWADZENIE OGM DO BITWY
OGM - A w końcu D1 lub w D2
OGM - Fr. w D-3 lub D-4

UGRUPOWANIE OPERACYJNEJ GRUPY MANEWRWEJ „ CZWOROBOK ” (wariant)

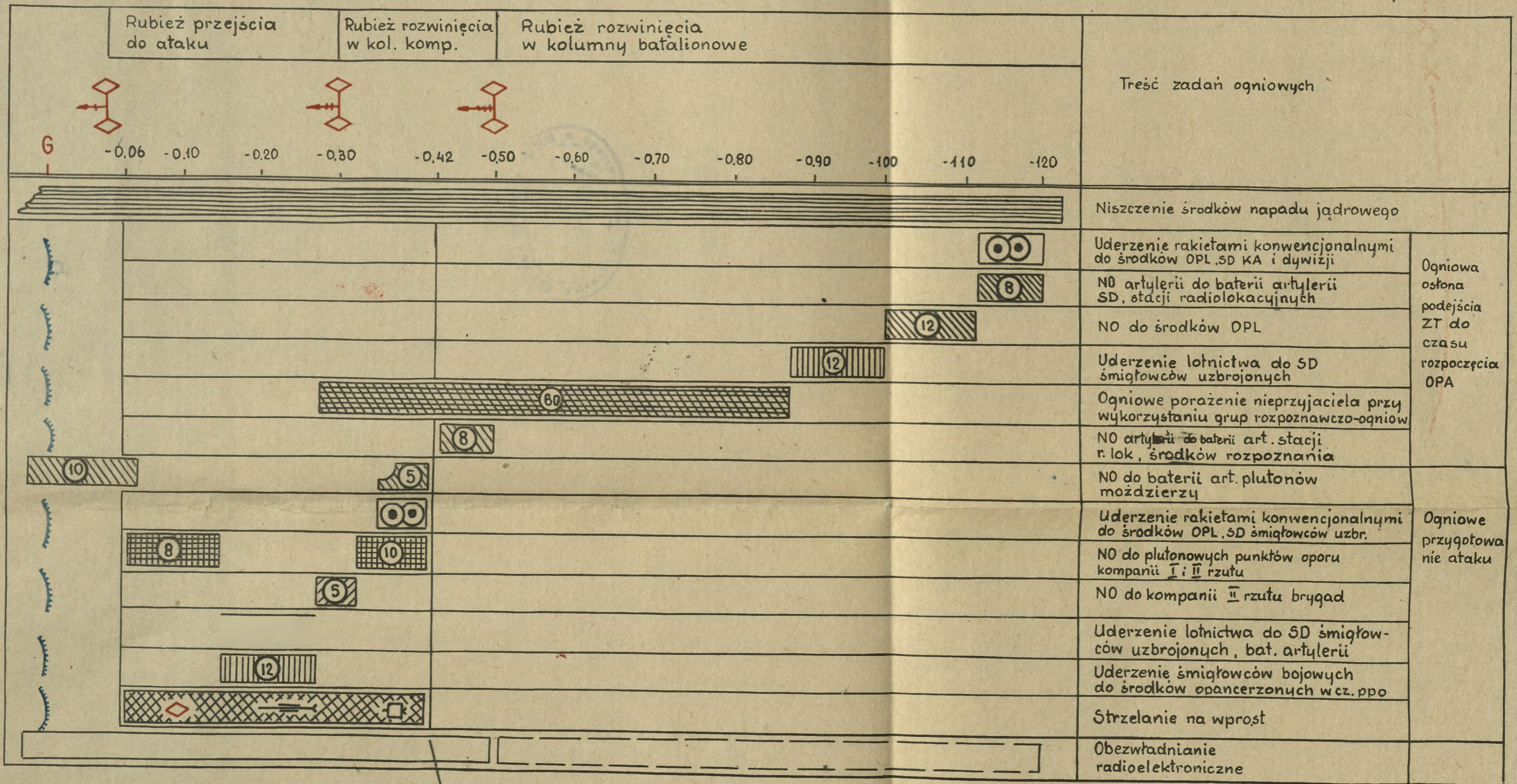
DZIAŁANIA APanc JAKO GRUPY SZYBKIEJ W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ (wariant)

GRAFICZNY UKŁAD OGNIOWEJ OSŁONY PODEJŚCIA I OGNIOWEGO PRZYGOTOWANIA ATAKU

Schemat nr 6

~~SECRET~~
Eqz nr.....

OZNACZENIA:

- czas w minutach

Początek OPA

WYKONANO 65 EGZ

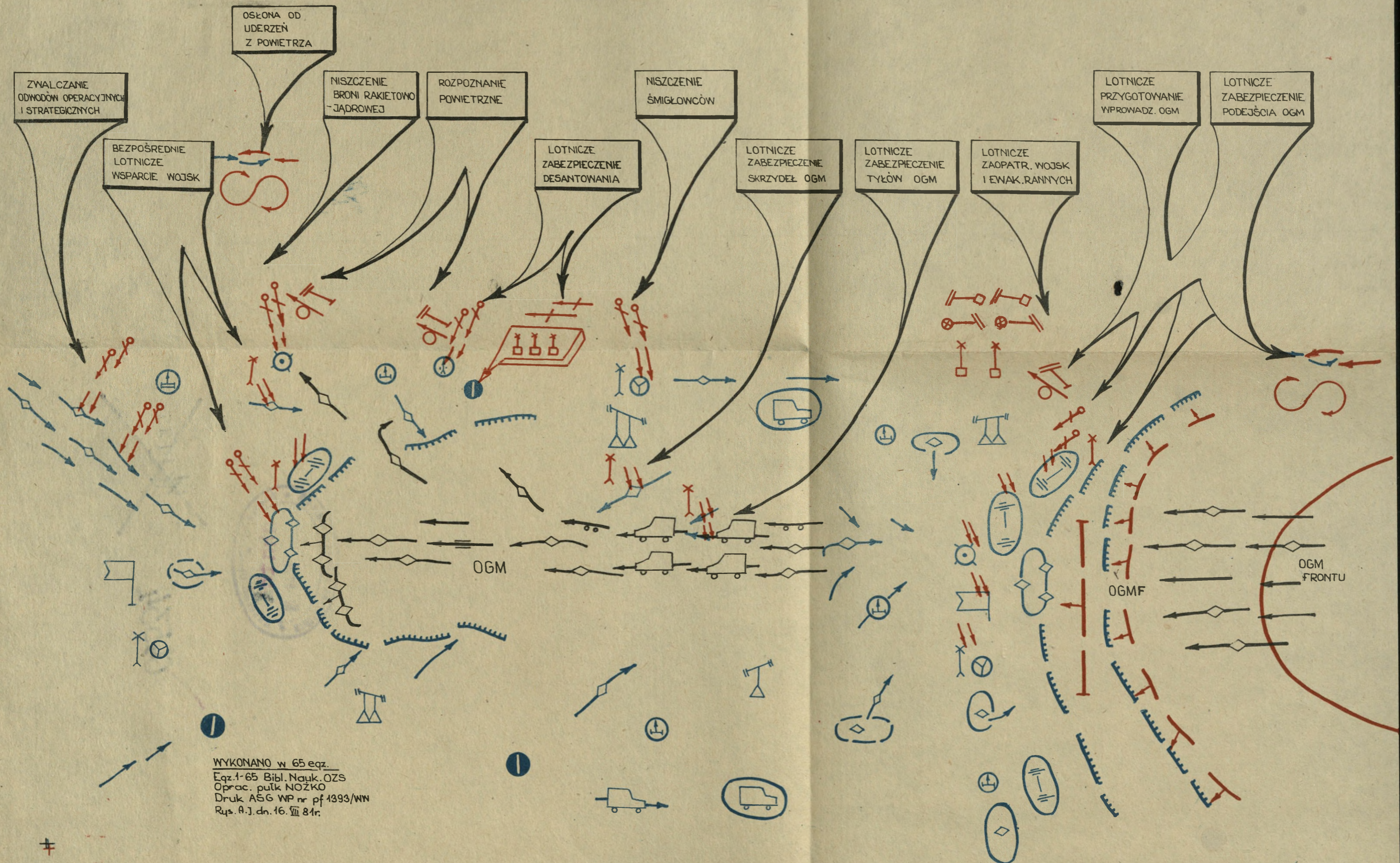
Eqz nr 1-65 Bibliot. Nauk. OZS
 wyk. ptk NOŻKO
 rys RS dn. 15.VII.1981r
 Druk ASG WP nr pf 1392/ww

PODSTAWOWE ZADANIA LOTNICTWA W DZIAŁANIACH OPERACYJNEJ GRUPY MANEWRWEJ FRONTU

SCHEMAT Nr 7.

~~POU~~

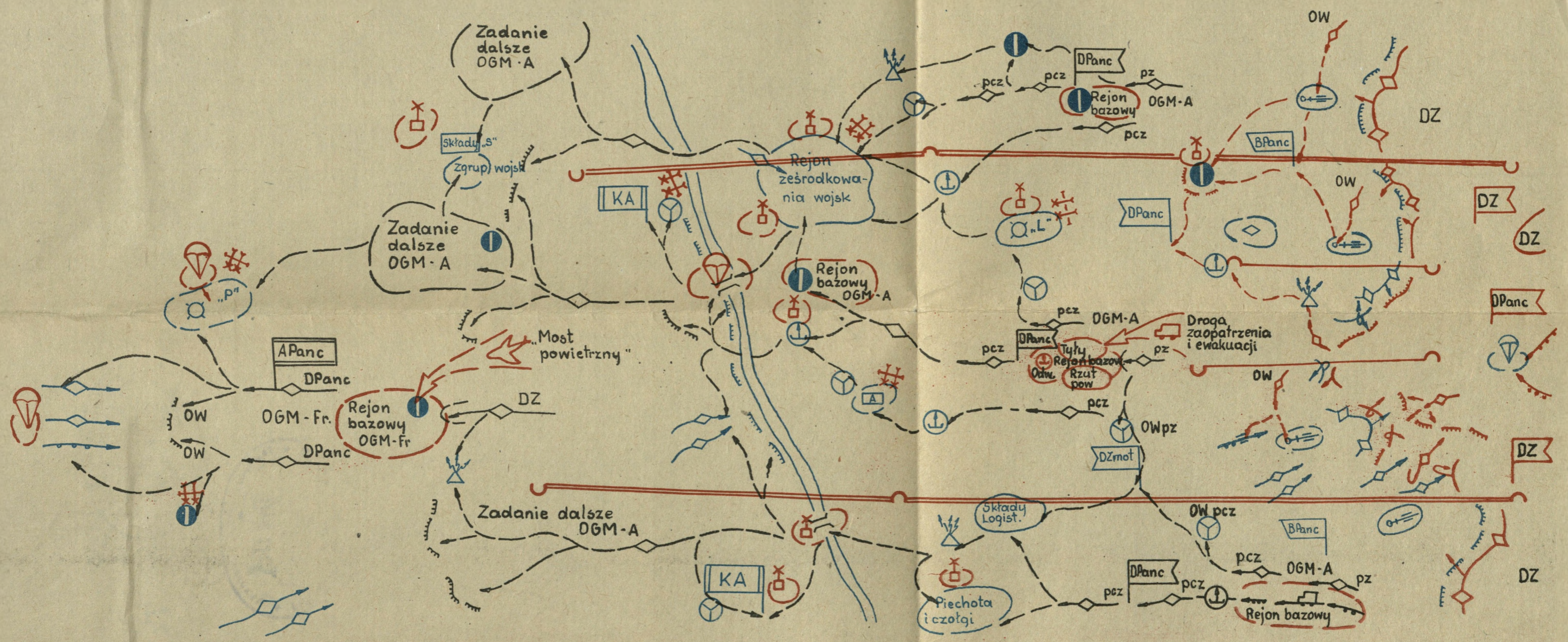
Eqz. nr

WYKONANO w 65 eqz.
 Eqz. 1-65 Bibl. Nauk. OZS
 Oprac. pułk. NOŻKO
 Druk ASG WP nr pf 1393/WW
 Rys. A.J. dn. 16. VII 81r.

PROWADZENIE DZIAŁAŃ PRZEZ OGM I OW [wariant/

~~POLENY~~
Eqz. nr

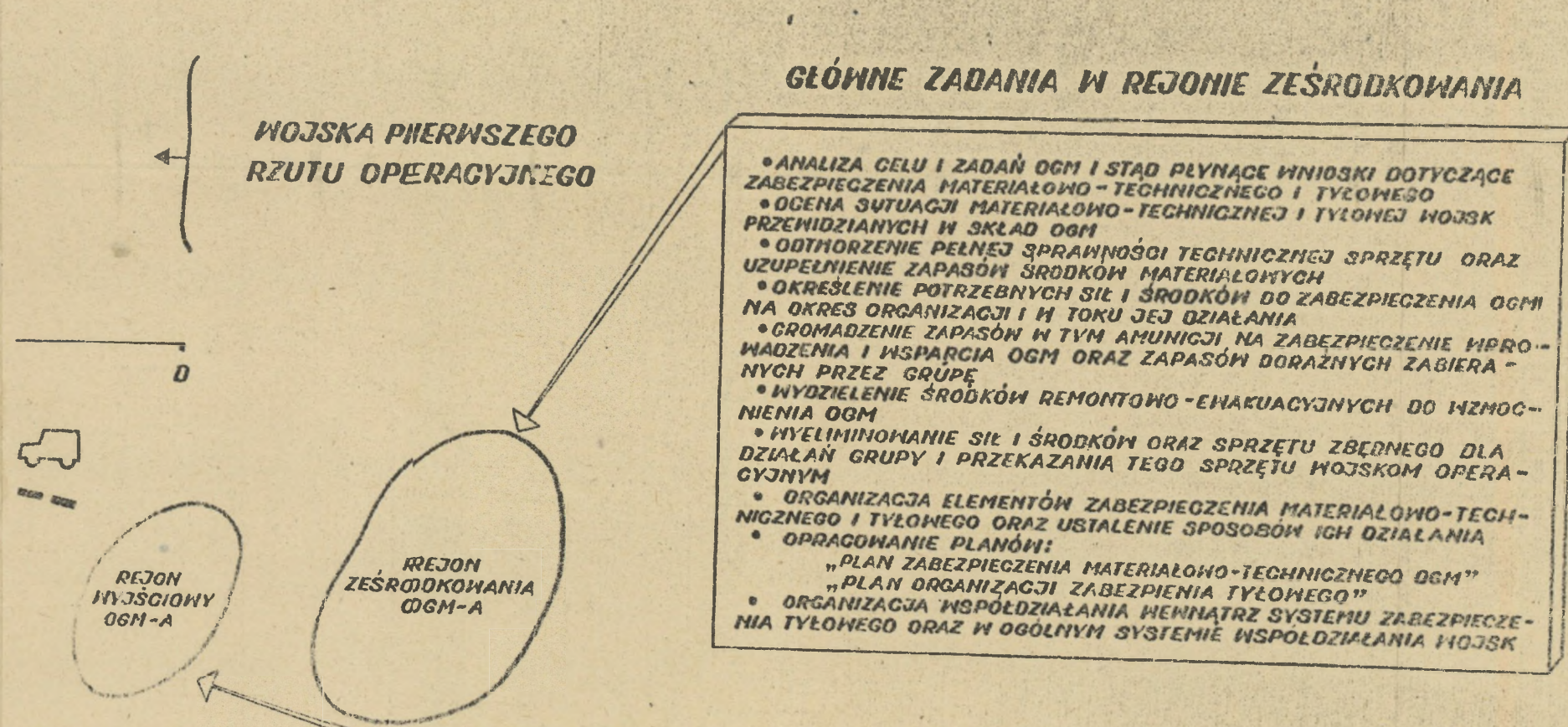
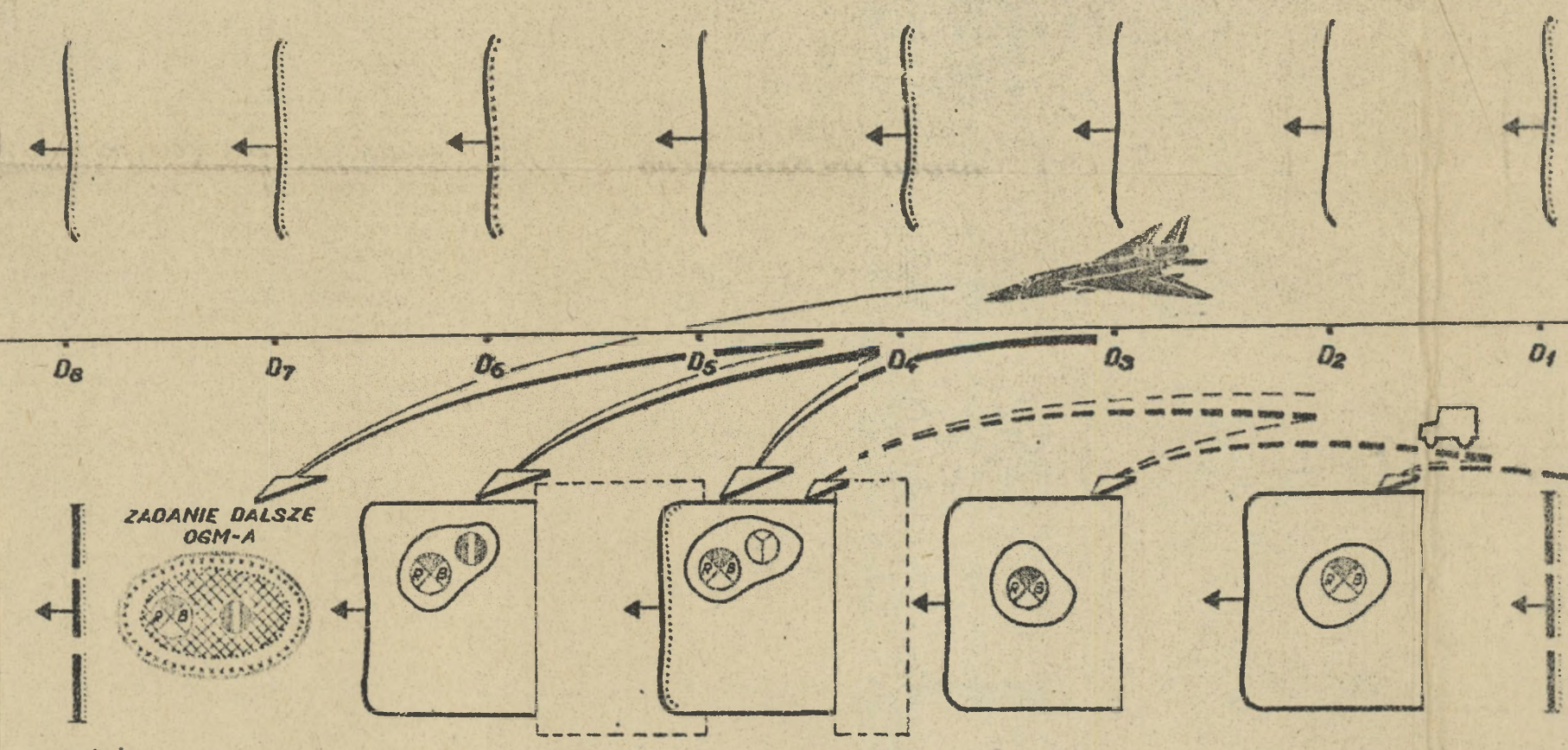
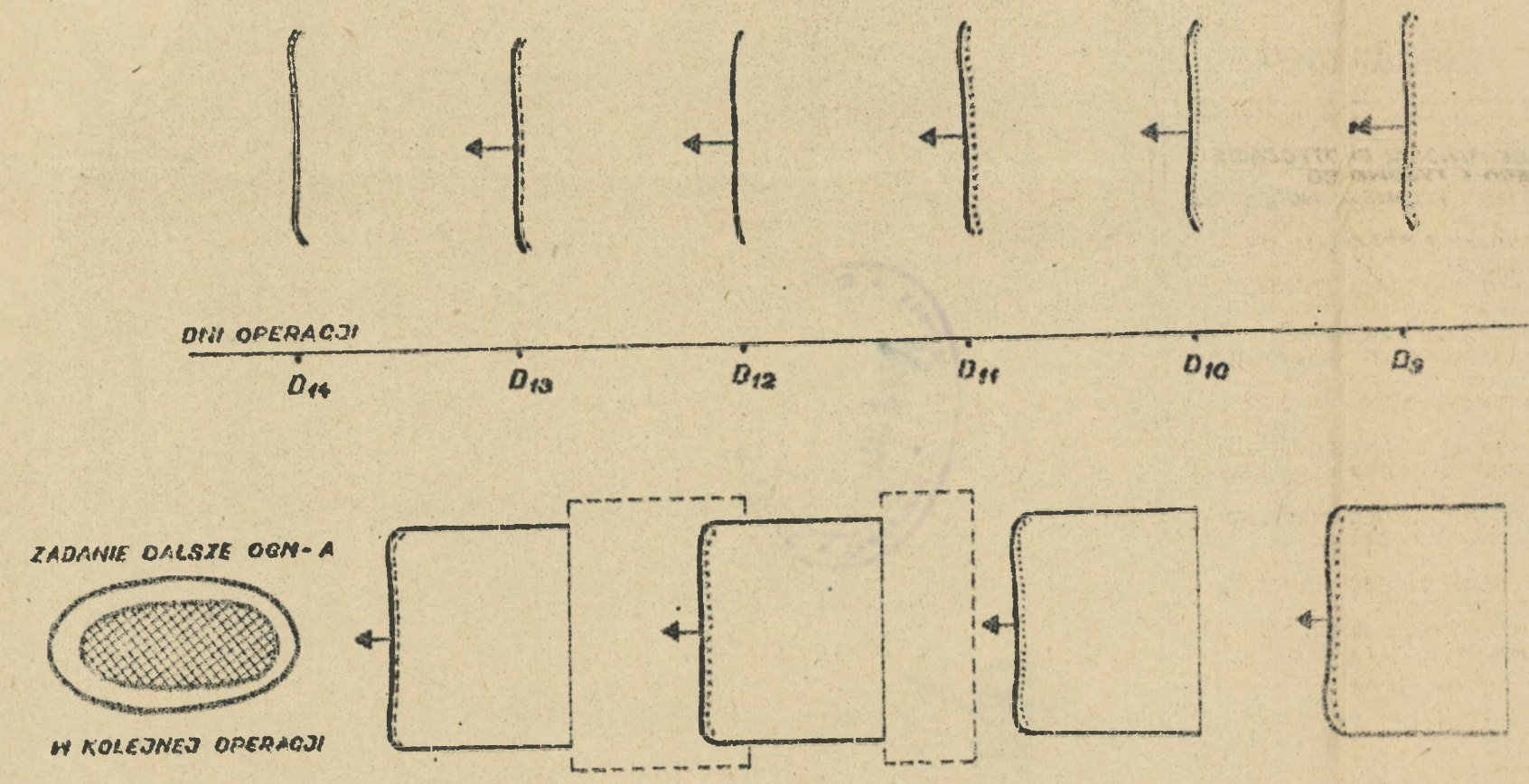

WYKONANO 65 EGZ
 Eqz nr 1-65 Bibl. Nauk OZS
 wyk. ptk NOŻKO
 rys RS dn. 16. VII. 81r.
 Druk ASG WP nr pf 1389/ww

KONCEPCJA ORGANIZACJI ZABEZPIECZENIA

MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO OPERACYJNEJ GRUPY

MANEWRONEJ W GŁĘBI OPERACYJNEJ (WARIANT)

- ### GŁÓWNE ZADANIA W REJONIE ZEŚRODKOWANIA
- ANALIZA CELU I ZADAŃ OGM I STAD PŁYNĄCE WNIOSKI DOTYCZĄCE ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO
 - OCENA SITUACJI MATERIAŁOWO-TECHNICZNEJ I TYŁOWEJ WOJSK PRZECHODZĄCYCH W SKŁAD OGM
 - ODBIORZENIE PEŁNEJ SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ SPRZĘTU ORAZ UZUPEŁNIENIE ZAPASÓW ŚRODKÓW MATERIAŁOWYCH
 - OKREŚLENIE POTRZEBNYCH SIŁ I ŚRODKÓW DO ZABEZPIECZENIA OGM NA OKRES ORGANIZACJI I W TOKU JEJ DZIAŁANIA
 - GROMADZENIE ZAPASÓW W TYM AMUNICJI NA ZABEZPIECZENIE WPROWADZENIA I WSPARCIA OGM ORAZ ZAPASÓW DORAZNYCH ZABIERANYCH PRZEZ GRUPE
 - WYDZIELENIE ŚRODKÓW REMONTOWO-ENAKUACYJNYCH DO WZMOCNIENIA OGM
 - WYELIMINOWANIE SIŁ I ŚRODKÓW ORAZ SPRZĘTU ZBĘDNEGO DLA DZIAŁAŃ GRUPY I PRZEKAZANIA TEGO SPRZĘTU WOJSKOM OPERACYJNYM
 - ORGANIZACJA ELEMENTÓW ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO ORAZ USTALENIE SPOSOBÓW ICH DZIAŁANIA
 - OPRACOWANIE PLANÓW:
 - "PLAN ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO OGM"
 - "PLAN ORGANIZACJI ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO"
 - ORGANIZACJA WSPÓŁDZIAŁANIA WENIATRZ SYSTEMU ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO ORAZ W OGÓLNYM SYSTEMIE WSPÓŁDZIAŁANIA WOJSK

6 dzień

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
16 25	12 54	154
15 9	5 57	57
15 17	9 56	110
12 113	30 53	907

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
15 29	12 64	182
15 11	5 66	66
15 21	9 65	128
12 145	30 64	1097

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
15 33	12 70	194
15 12	5 72	74
15 23	9 71	144
12 161	30 71	1211

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
16 39	12 77	220
16 14	5 79	79
16 27	9 78	154
13 196	30 79	1343

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
17 48	12 87	267
17 17	5 88	88
17 33	9 87	172
13 221	30 88	1503

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,25	—	0,6
0,3	—	0,75
0,25	—	0,75
0,4	0,16	0,75
0,25	0,16	0,75

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	—	1,0
0,6	—	1,3
0,5	—	1,0
0,55	0,16	1,22
0,38	0,16	1,0

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	—	1,5
0,6	—	1,9
0,5	—	1,5
0,55	0,16	1,61
0,38	0,16	1,25

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,6	0,8	2,0
0,6	0,8	2,5
0,5	0,8	2,0
0,55	0,85	2,0
0,38	0,8	1,5

STAN WYJŚCIOWY

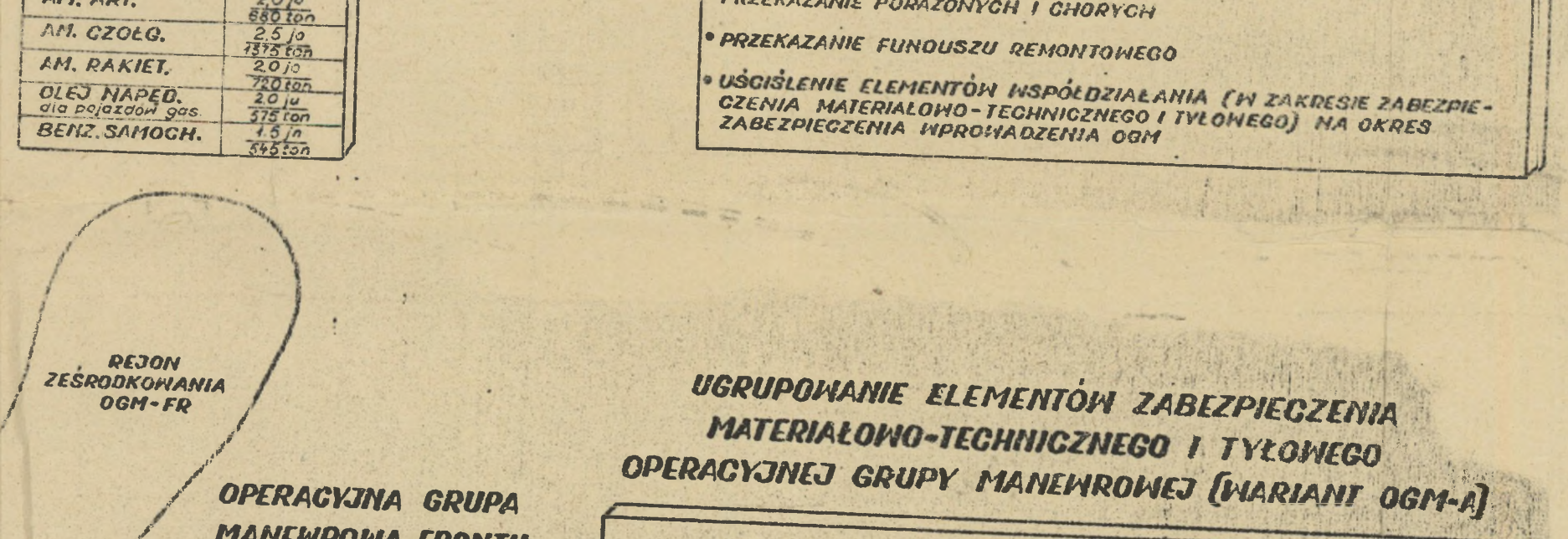
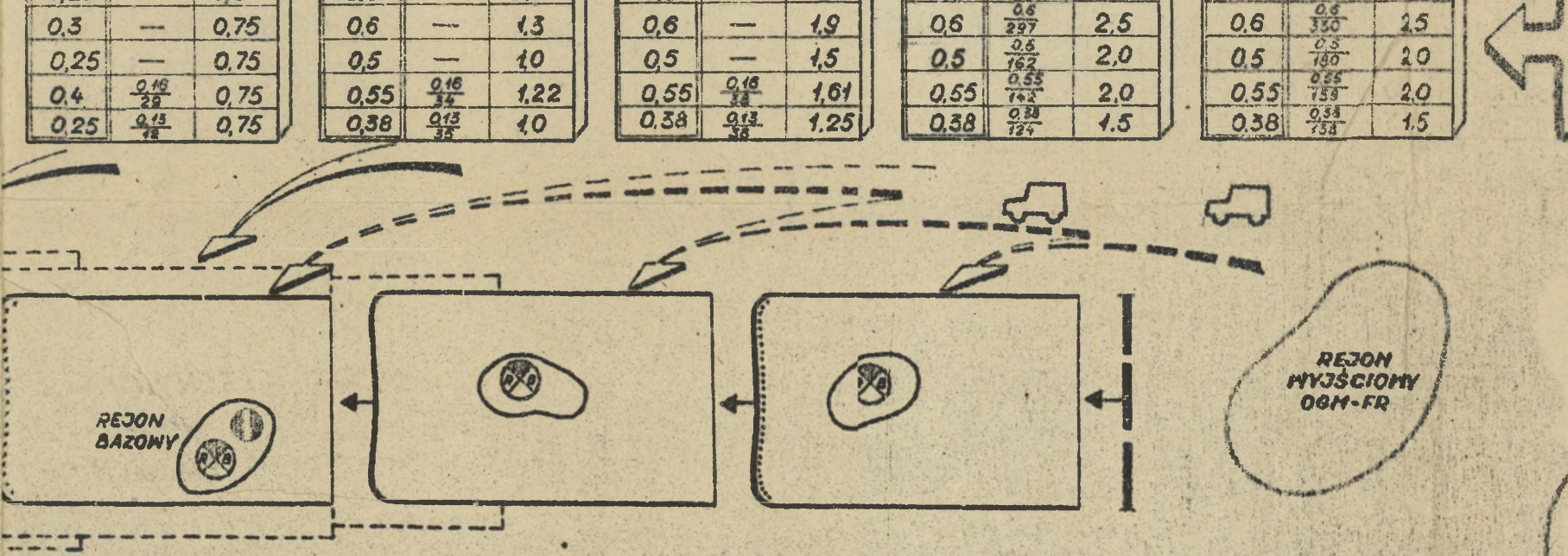
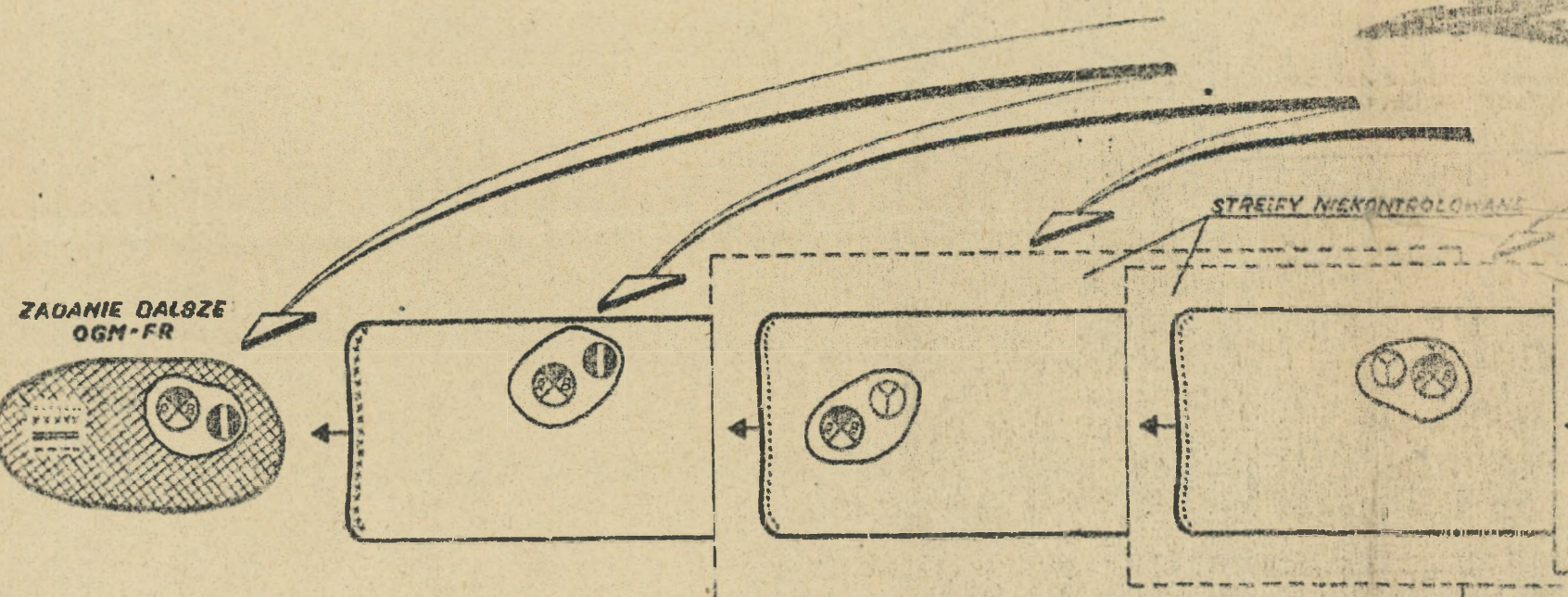
CZOŁGI	283
BMP	100
TR. OPANO.	196
SAMOCHOBY	1700

STAN WYJŚCIOWY

AM. ART.	20 t
AM. CZOŁG.	2,5 t
AM. RAKIET.	20 t
OLEJ NAPEŁ.	720 t
AM. RAKIET.	20 t
OLEJ NAPEŁ.	20 t
BENZ. SAMOCH.	1,5 t

OPERACYJNA GRUPA MANEWRONA ARMII

- ### GŁÓWNE ZADANIA W REJONIE WYJŚCIOWYM
- WYKONANIE NIEZBĘDNYCH PRZEGLĄDÓW TECHNICZNYCH
 - UZUPEŁNIENIE MATERIAŁÓW PĘDNYCH
 - ZDJĘCIE (EMENTUALNE) ZAPASOWYCH BEZCEK NA PALINO
 - PRZEKAZANIE PORAZONYCH I CHORYCH
 - PRZEKAZANIE FUNDUSZU REMONTOWEGO
 - USCISNIENIE ELEMENTÓW WSPÓŁDZIAŁANIA (W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO) NA OKRES ZABEZPIECZENIA WPROWADZENIA OGM

11 dzień

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
12 52	38 54	447
12 20	15 64	164
12 42	25 43	339
10 420	145 39	3956

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
12 64	38 65	506
12 25	15 66	198
12 59	25 63	455
10 615	145 58	5676

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
12 67	38 69	552
12 26	15 69	208
12 63	25 65	489
10 660	145 61	6145

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
12 71	38 73	581
12 128	15 73	219
12 168	25 68	327
10 724	145 68	3880

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
12 76	38 77	594
12 30	15 77	232
12 74	25 73	570
10 760	145 72	7240

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
14 96	38 82	632
14 36	15 82	247
14 97	25 79	619
12 1070	145 78	7875

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
15 115	38 89	690
15 45	15 90	270
14 101	25 89	691
12 1201	145 89	8945

STRATY % szet.	OO-ZYSK % szet.	STAN SPR % szet.
17 145	38 94	744
17 17	5 94	300
17 33	9 94	774
13 221	30 94	10000

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,25	—	0,5
0,25	—	0,75
0,25	—	0,75
0,55	0,85	0,75
0,25	0,8	0,75

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	—	1,0
0,5	—	1,4
0,5	—	1,0
0,71	0,8	1,46
0,48	0,8	1,21

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,6	—	1,5
0,6	—	1,9
0,5	—	1,5
0,71	0,8	1,77
0,48	0,8	1,21

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	—	2,0
0,5	—	2,4
0,5	—	2,0
0,71	0,8	2,03
0,48	0,8	1,44

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	—	2,5
0,5	—	2,9
0,5	—	2,5
0,71	0,8	2,39
0,48	0,8	1,67

ZUZYCIE	DOWÓZ	STAN
0,5	0,8	3,0
0,5	0,8	3,4
0,5	0,8	3,0
0,71	0,8	2,7
0,48	0,8	1,9

STAN WYJŚCIOWY

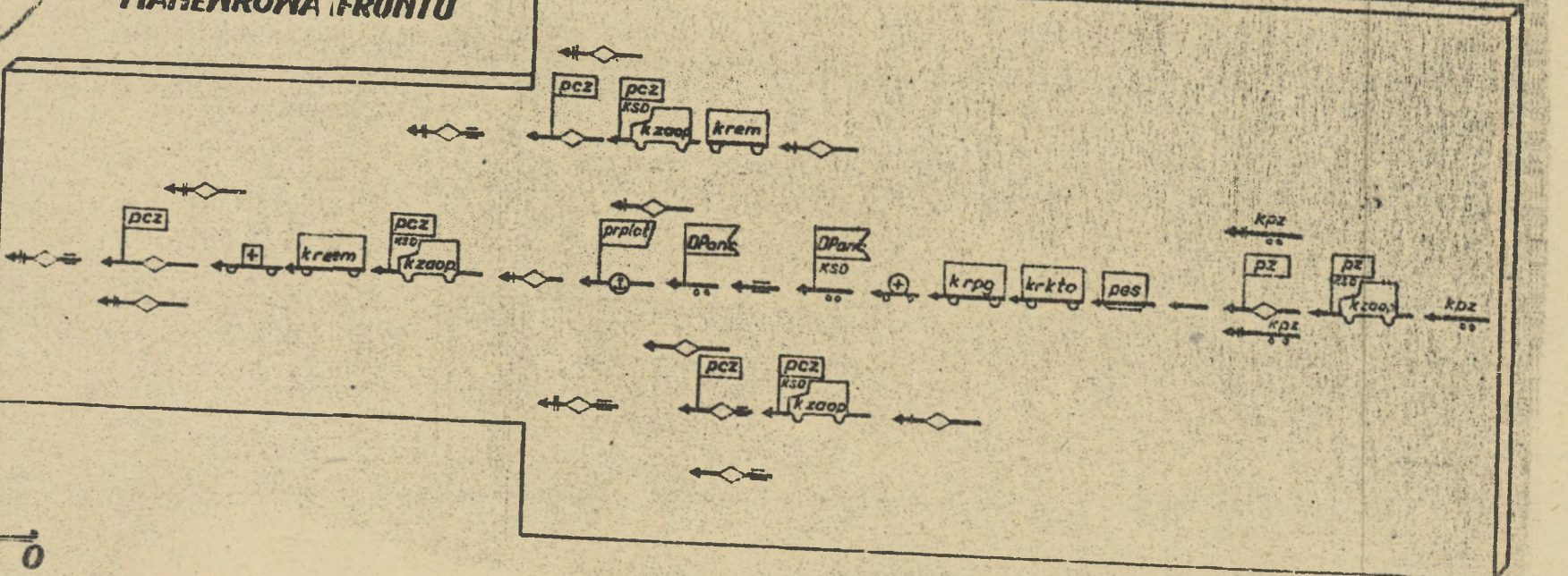
CZOŁGI	767
BMP	300
TR. OPANO.	774
SAMOCHOBY	10 000

STAN WYJŚCIOWY

AM. ART.	30 t
AM. CZOŁG.	3,4 t
AM. RAKIET.	30 t
OLEJ NAPEŁ.	2,7 t
AM. RAKIET.	20 t
OLEJ NAPEŁ.	20 t
BENZ. SAMOCH.	1,5 t

OPERACYJNA GRUPA MANEWRONA FRONTU

UGRUPOWANIE ELEMENTÓW ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWO-TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO OPERACYJNEJ GRUPY MANEWRONEJ (WARIANT OGM-A)

Wsk. 6544
Egz. nr. 105.01
Wsk. 6544
Druk 435 W/P nr. 1850/MW